

การศึกษาลักษณะทางภาษา และรูปแบบของคำให้การจริงและคำให้การเท็จในภาษาไทย

นางสาวภทิตา โสตาบัน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF LINGUISTIC FEATURES AND PATTERNS
IN THAI TRUE AND FALSE STATEMENT

Miss Pattanida Sodabun

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาลักษณะทางภาษา และรูปแบบของคำให้การจริง และคำให้การเท็จในภาษาไทย
โดย	นางสาวภัทนิดา โสตาบัน
สาขาวิชา	ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษฏีบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญญา เทพกาญจนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาส โพธิแพทย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภรณ์ รติธรรมกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณา เพ็ชรกิจ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิมา อังคพณิชกิจ)

ภทนิดา โสดาบัน : การศึกษาลักษณะทางภาษา และรูปแบบของคำให้การจริงและคำให้การเท็จในภาษาไทย (A STUDY OF LINGUISTIC FEATURES AND PATTERNS IN THAI TRUE AND FALSE STATEMENT) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 141 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ที่จะระบุลักษณะทางภาษาในระดับคำ รวมทั้งศึกษาความแตกต่างของรูปแบบและลักษณะเฉพาะทางปริศนาของคำให้การจริงและคำให้การเท็จ เพื่อนำไปสู่การใช้เป็นจุดพึงสังเกตในการจำแนกคำให้การจริงและคำให้การเท็จ โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบคำให้การจากผู้บอกภาษาทั้งหมด 60 คน ซึ่งผู้บอกภาษาแต่ละคนจะได้ให้การทั้งจริงและเท็จหลังจากชมภาพยนตร์ขนาดสั้นในห้องปฏิบัติการทางภาษา โดยมีสมมติฐานว่า ลักษณะภาษาระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จทั้งในระดับคำและระดับปริศนาจะมีความแตกต่างกัน

การศึกษาวเคราะห์ในระดับคำ จะใช้การทดสอบค่าทีเพื่อยืนยันความต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของการใช้คำแต่ละประเภทรหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ โดยพิสูจน์จากการเปรียบเทียบความถี่การใช้ของคำในประเภทต่างๆที่แบ่งไว้เป็นประเภททางไวยากรณ์ และประเภททางจิตวิทยา ซึ่งผลการศึกษาพบประเภของคำที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ดังต่อไปนี้ ประเภททางไวยากรณ์ของคำได้แก่ ประเภทคำกริยา คำคุณศัพท์ คำบุพบท คำสันธาน คำอนุภาค คำสรรพนาม คำปริมาณ การซ้ำ และประเภทประเภททางจิตวิทยา ได้แก่ คำแสดงสภาวะทางอารมณ์ คำแสดงอารมณ์เชิงลบ คำแสดงอารมณ์เชิงบวก คำแสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ คำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด คำแสดงการห้าม คำเชื่อมสัมพันธ์สาร คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ และคำแสดงความคิดคลาดเคลื่อน ส่วนผลการศึกษาในระดับปริศนาได้มาจากการพิจารณาความต่างระหว่างคำให้การจริงและเท็จผ่านการประเมินความสามารถทางการใช้ภาษาในการเล่าเรื่อง โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ และคำให้การเท็จได้คะแนนสูงกว่าคำให้การจริง ซึ่งบ่งชี้ว่า ขณะที่ให้การเท็จ ผู้พูดได้ใช้ความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องมากกว่าขณะที่ให้การจริง ทำให้คำให้การเท็จมีความสมบูรณ์ในฐานะเรื่องเล่าสูงกว่าคำให้การจริง

ดังนั้นแล้ว จากผลการศึกษาครั้งนี้จึงมีความเป็นไปได้ที่จะนำประเภทของคำและรูปแบบที่แตกต่างกันระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จในฐานะลักษณะทางภาษาพึงสังเกตไปใช้ประกอบการพิจารณาความจริงเท็จของคำให้การใดๆได้ต่อไป

ภาควิชา ภาษาศาสตร์ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ภาษาศาสตร์ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2560

5380507722 : MAJOR LINGUISTICS

KEYWORDS: DECEPTION DETECTION / PRAGMATICS / LANGUAGE

PATTANIDA SODABUN: A STUDY OF LINGUISTIC FEATURES AND PATTERNS IN THAI TRUE AND FALSE STATEMENT. ADVISOR: ASSOC. PROF. WIROTE AROONMANAKUN, Ph.D., 141 pp.

This research aimed to identify linguistic features at the lexical level and investigate differences in the discourse pattern between true and false statements to be used as an indicator of true and false statements. Data were collected from 60 participants as they were asked to give true and false statements after having watched a short movie in a language laboratory. The hypothesis was that there are differences in linguistic features between true and false statements at the lexical level and the discourse level.

In the lexical level analysis, t-test was used to confirm statistically significant differences of using words in true and false statement. The using frequency of words classified into grammatical and psychological categories were compared. The study discovered the difference in using frequency of each word category between in true and false statements at the statistical significance of p-value < 0.05 . To elaborate, grammatical categories of words include verb, adjective, preposition, conjunction, particle, pronoun, quantifier, and repetition while psychological categories include words that indicate affective processes, negative emotions, positive emotions, perceptual processes, insight, inhibition, cohesion, tentativeness, and discrepancy. The results of the discourse levels were obtained by comparing between true and false statements in the assessment of language abilities within a narrative context. The study revealed the difference of word categories in true and false statement at the statistical significance level of p-value < 0.05 . To clarify, false statements had higher scores than true statements, indicating that the participants were using more language abilities in giving a false statement than in a true statement, making narrative completeness in a false statement higher than a true statement.

In conclusion, with the findings of this study, it is possible to use lexical categories and the different discourse pattern between true and false statements as linguistic features to indicate true and false statements during the investigation process.

Department: Linguistics

Student's Signature

Field of Study: Linguistics

Advisor's Signature

Academic Year: 2017

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาและดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีและสม่ำเสมอจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล เป็นอย่างสูงที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนอกจากอาจารย์จะให้คำปรึกษาคอยแนะนำแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้แล้ว ยังช่วยกระตุ้นสร้างวินัยในการทำงานให้กับผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยจะขอสำนึกในความกรุณา ความอดทนและทุ่มเทของอาจารย์ตลอดไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาส โพธิแพทย์ เป็นอย่างสูงที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภรณ์ รติธรรมกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณา เพ็ชรกิจ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิมา อังคพณิชกิจ ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์และเติมเต็มงานวิจัยชิ้นนี้ให้สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์จากภาควิชาภาษาศาสตร์และภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านของผู้วิจัยที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน และหล่อหลอมให้ผู้วิจัยมีความรู้ ความคิด และดำเนินชีวิตได้อย่างมีสติ

ขอขอบคุณโครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ทุนเรียนดีมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย) ประจำปี 2553-2554 โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่มอบทุนการศึกษาระหว่างปี 2554-2557 ทุนวิจัยจาก “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช ปีงบประมาณ 2558 และทุนสนับสนุนจากมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ประจำปี 2557

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย โดยเฉพาะคุณแม่ชนิฐาที่เข้มแข็ง และน้องป๊องที่คอยปกป้องพี่สาวอยู่เสมอ สองคนสำคัญที่พร้อมสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่พิเศษที่สุดตลอดช่วงเวลาที่คุณวิจัยเรียนอยู่ ให้ผู้วิจัยผ่านเรื่องราวต่างๆไปได้ไม่ว่าจะสุขทุกข์และที่ยากลำบากหลายต่อหลายครั้งของผู้วิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคนที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสพูดคุย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆร่วมกันมาตลอดเส้นทางการศึกษา โดยเฉพาะคุณหมอปรียาภัทร อาจารย์ดารารพร อาจารย์เกศสุดา และพี่ศุภวัฒน์ที่มีส่วนให้วิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

ขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทุกคน ทั้งผู้ให้คำให้การ และอาจารย์บอย-วัชรระ สำหรับความช่วยเหลือในกระบวนการวิจัยต่างๆ และขอขอบคุณอีกคนที่สำคัญมากคือ พมิน-ธารทองที่อยู่เคียงข้างดูแล ให้ทั้งกำลังใจและคำปรึกษา คอยดุตติงเมื่อลื้ม และผลักดันให้ผู้วิจัยสู้ต่อมาโดยตลอด นับตั้งแต่วันที่ผู้วิจัยก้าวเข้าสู่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นต้นมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญภาพ.....	1
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 สมมติฐาน	3
1.4 นิยามเชิงปฏิบัติการและขอบเขตงานวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 การโกหก	6
2.1.1 ความหมายและขอบเขตของการโกหก.....	6
2.1.2 ประเภทของข้อมูลที่ใช้ในงานด้านการตรวจจับการโกหก	7
2.1.2.1 ข้อมูลการโกหกที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด	8
2.1.2.2 ข้อมูลการโกหกที่ไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิด	9
2.2 ทฤษฎีและกรอบการวิเคราะห์ปรากฏการณ์การโกหก.....	11
2.2.1 ทฤษฎีว่าด้วยเรื่องระบบปริชาน (The cognitive framework).....	11
2.2.2 ทฤษฎีว่าด้วยเรื่องการแสดงอารมณ์ (The emotional framework).....	12
2.2.3 ทฤษฎีว่าด้วยเรื่องความพยายามควบคุมพฤติกรรม (The attempted control framework).....	13

2.2.4 Interpersonal Deception Theory (IDT)	13
2.2.5 Information Manipulation Theory (IMT).....	14
2.3 เครื่องมือทางภาษาที่ใช้ในการตรวจจับการโกหก.....	15
2.3.1 Criteria-Based Content Analysis (CBCA)	16
2.3.2 Reality Monitoring (RM).....	19
2.3.3 Scientific Content Analysis (SCAN).....	22
2.4 ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการตรวจจับการโกหก	24
2.4.1 อวัจนภาษา (Nonverbal behaviors)	26
2.4.2 วัจนภาษา (Verbal behaviors).....	27
2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลในระดับคำ.....	31
2.5.1 การจำแนกประเภทของคำทางไวยากรณ์.....	31
2.5.2 การจำแนกประเภทของคำทางจิตวิทยา.....	32
2.6 การวิเคราะห์ข้อมูลในระดับประโยค	35
2.6.1 เรื่องเล่า (Narrative)	35
2.6.1.1 นิยามและองค์ประกอบของเรื่องเล่า.....	36
2.6.1.2 โครงสร้างของเรื่องเล่า.....	38
2.6.2 คำให้การ	39
2.6.3 เนื้อหาของคำให้การ	40
2.7. การวิเคราะห์และประเมินเรื่องเล่า	41
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	44
3.1 การออกแบบและสร้างภาพยนตร์ขนาดสั้น (คลิป) สำหรับใช้เก็บข้อมูล.....	44
3.2 การเก็บข้อมูล	45
3.3 การกำกับประเภทของคำและการจัดการข้อมูลในระดับคำ.....	46

3.3.1 การกำกับประเภทของคำ.....	46
3.3.1.1 การกำกับประเภทของคำตามไวยากรณ์ไทย.....	48
3.3.1.2 การกำกับประเภทของคำเชิงจิตวิทยา.....	50
3.3.2 กระบวนการการกำกับประเภทของคำ.....	53
3.4 การจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลในระดับปริจเฉท.....	58
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	61
4.1 ผลการศึกษาในระดับคำ.....	61
4.1.1 ความต่างของประเภททางไวยากรณ์ของคำระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ ...	63
4.1.2 ความต่างของประเภททางจิตวิทยาของคำระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ	72
4.1.2.1 ประเภทของคำที่แสดงการรับข้อมูลและการเลือกนำเสนอเหตุการณ์	75
4.1.2.2 ประเภทของคำที่สะท้อนมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ที่ตนกำลังอ้างถึง..	77
4.1.2.3 ประเภทของคำแสดงสภาวะอารมณ์.....	80
4.1.2.4 ประเภทของคำที่สะท้อนภาระการทำงานของระบบปริชาน.....	82
4.2 ผลการศึกษาที่พบในระดับปริจเฉท	87
4.2.1 ผลการประเมินด้านรูปแบบ	88
4.2.2 ผลการประเมินด้านเนื้อหา.....	91
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	103
5.1 สรุปผลการศึกษา	104
5.1.1. ผลการศึกษาที่พบในระดับคำ	104
5.1.2 ผลการศึกษาที่พบในระดับปริจเฉท.....	108
5.2 ลักษณะเฉพาะของคำให้การจริงและคำให้การเท็จ.....	109
5.2.1 รูปแบบเฉพาะของคำให้การจริง.....	110
5.2.2 รูปแบบเฉพาะของคำให้การเท็จ.....	111

5.3 อภิปรายผล	113
5.4 ข้อเสนอแนะ	114
รายการอ้างอิง	117
ภาคผนวก ก	131
ภาคผนวก ข	137
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	141

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 รายการแสดงลักษณะของคำให้การที่น่าเชื่อถือ.....	16
ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงลักษณะของคำให้การที่สมบูรณ์ (Charateristics of a well-formed witness narrative).....	40
ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงรูปศัพท์และจำนวนความถี่ที่ปรากฏ	61
ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงค่าความยาวของคำในคำให้การจริงและคำให้การเท็จ.....	62
ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) ของความยาวเฉลี่ยระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ	62
ตารางที่ 4. 4 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของประเภททางไวยากรณ์แต่ละประเภทระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ.....	63
ตารางที่ 4.5 คำนามที่มีความถี่สูงสุด 15 คำแรกของคำให้การจริงและคำให้การเท็จ	65
ตารางที่ 4.6 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของประเภทคำวิเศษณ์ระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ.....	66
ตารางที่ 4.7 ตารางแสดงการปรากฏใช้บุรุษสรรพนามที่พบในคำให้การจริงและคำให้การเท็จ	69
ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของการซ้ำระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ	70
ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของประเภททางจิตวิทยาแต่ละประเภทระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ	72
ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงการปรากฏใช้คำกริยาแสดงอาการ, ไม่แสดงอาการและคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูดที่พบในคำให้การจริงและคำให้การเท็จ.....	76
ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูดระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ	78
ตารางที่ 4.12 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของคำแสดงคำลังเลไม่มั่นใจระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ	79

ตารางที่ 4.13 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของค่าแสดงสภาวะทางอารมณ์ ขณะหนึ่ง ค่าแสดงอารมณ์เชิงลบ และค่าแสดงอารมณ์เชิงบวกระหว่างคำให้การจริงและ คำให้การเท็จ	81
ตารางที่ 4. 14 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของประเภทของคำที่พบใน คำให้การเท็จมากกว่าคำให้การจริง.....	83
ตารางที่ 4.15 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของประเภทของคำที่พบใน คำให้การเท็จน้อยกว่าคำให้การจริง	86
ตารางที่ 4.16 ตารางแสดงประเภทของคำที่ไม่มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่ แสดงผลทางสถิติ	87
ตารางที่ 4.17 ตารางแสดงคะแนนของคำให้การที่ได้จากผู้ประเมินที่ 1-3 แบ่งตามประเภทของ คำให้การ	92
ตารางที่ 4.18 ตารางแสดงการทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของคะแนนระหว่างคำให้การ จริงและคำให้การเท็จ	92
ตารางที่ 4.19 ตารางแสดงตัวอย่างการบรรยายอุปนิสัยและลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ใน คำให้การเท็จ	99
ตารางที่ 5.1 ตารางแสดงรูปแบบทางปริจเฉทของคำให้การจริงและคำให้การเท็จตามแนวคิด โครงสร้างปริจเฉทของ Labov และ Waletzky.....	110

สารบัญภาพ

ภาพที่ 2.1 ระดับการถ่ายทอดคำบอกเล่าหนึ่งๆของผู้พูด.....	20
ภาพที่ 3.1 ภาพตัวอย่างการตัดคำ.....	47
ภาพที่ 3.2 ภาพตัวอย่างการจัดระเบียบข้อมูลที่แสดงความถี่และประเภทของคำ	48

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

“การโกหกนั้นเกิดขึ้นเฉกเช่นเดียวกับการหายใจ และนับเป็นส่วนหนึ่งในประวัติศาสตร์ของคนเรา” เป็นคำกล่าวของ Pamela Meyer (2011) ผู้เขียนหนังสือ Liespotting ซึ่งมีงานวิจัยทางวิชาการจำนวนไม่น้อยที่ยืนยันเช่นกันว่า ‘การโกหก’ มีสัดส่วนถึง 25% ของกิจกรรมต่างๆในชีวิตมนุษย์ (DePaulo & Bell, 1996; DePaulo & Kashy, 1998; Kashy & DePaulo, 1996) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าคนเราต่างประสบกับการโกหกไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในรูปแบบของการโกหกเพื่อเสริมกำลังใจ การถนอมน้ำใจหรือป้องกันไม่ให้ใครต้องได้รับความขายหน้าหรือผิดหวัง หรือเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ และบางครั้งการโกหกก็เกิดขึ้นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง และสร้างความดีดร้อนให้กับผู้อื่น หากเรารู้เท่าทันการโกหกจากการสังเกตพฤติกรรมจากบุคคลที่เราปฏิสัมพันธ์ด้วยย่อมทำให้เราปลอดภัยและป้องกันตัวเองจากการสูญเสียได้ นอกจากนี้หากเราสามารถสังเกตการโกหกได้อย่างแม่นยำยังมีประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมอีกด้วย

การศึกษาเกี่ยวกับการโกหกนั้นมีประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะคำพูดทั้งที่เป็นคำให้การหรือคำสารภาพเป็นหลักฐานชิ้นหนึ่งที่สามารถกำหนดให้ผู้หนึ่งผู้ใดพ้นผิดหรือได้รับโทษตามฐานความผิดนั้นๆได้ ดังนั้นการพิจารณาความจริงเท็จของคำพูดต่าง ๆ มีผลอย่างมากต่อบทสรุปของคดี ดังนั้นจะเห็นได้ว่า มีการศึกษาว่าด้วยเรื่อง “การตรวจจับการโกหก (Detecting Deception)” อย่างกว้างขวาง โดยมีจุดตั้งต้นจากงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่ต้องการประเมินค่าความสัมพันธ์และความน่าเชื่อถือของวัตถุพยานและประจักษ์พยาน กระบวนการทางจิตวิทยาถือเป็นเครื่องมือแรก ๆ ที่นำมาใช้เพื่อตรวจจับการโกหก ต่อมาจึงมีการค้นคว้าและพัฒนาแนวคิดทฤษฎีตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ขึ้นมาอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ในการตรวจจับการโกหก โดยการศึกษาทางด้านนี้สามารถแบ่งกลุ่มตามวัตถุประสงค์ได้เป็น 4 กลุ่ม (Eers & Stromwall, 2004) ได้แก่

1. ทดสอบความสามารถของคนในการตรวจจับการโกหก

2. พิสูจน์ความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของความเชื่อต่าง ๆ ที่คนทั่วไปใช้ในการใช้ตรวจจับการโกหก เช่น ความเชื่อที่ว่า การหลบสายตาแสดงว่าผู้พูดกำลังโกหกน่าเชื่อถือหรือไม่ และมีความแม่นยำเพียงใด เป็นต้น

3. วิเคราะห์หาตัวบ่งชี้ต่าง ๆ เพื่อใช้จำแนกเรื่องจริงกับเรื่องโกหกทั้งที่เป็นอวัจนภาษาและวัจนภาษาอย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ

4. พัฒนาประสิทธิภาพของทั้งคนและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อใช้สำหรับการตรวจจับการโกหกให้มีประสิทธิภาพ

ในระยะแรกของงานด้านนี้มุ่งจำแนกการโกหกด้วยการดูากัปภิกิริยาของผู้พูด Ekman (1985) ผู้บุกเบิกงานทางด้านนี้ยืนยันว่า เราสามารถจำแนกความจริงกับการโกหกจากกันได้ โดยดูจากอวัจนภาษาหรือภาษาท่าทางได้โดยการสังเกตอัตราการเต้นของหัวใจ การเคลื่อนไหวของร่างกายในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การขยับมือ การสั่นศีรษะ การเคลื่อนไหวของลูกตา เป็นต้น ข้อพึงสังเกตทางร่างกายเหล่านี้ต่างสามารถพิสูจน์ได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ซึ่งเราสามารถเห็นได้จากการทำงานของเครื่องจับเท็จ ต่อมา มีการขยายการศึกษาไปที่วัจนภาษาเพื่อเพิ่มความแม่นยำในการจำแนกการโกหกมากยิ่งขึ้นอีกด้วย ซึ่งภายหลัง Ekman (1992) ยังได้ยืนยันว่า วัจนภาษาก็สามารถใช้บ่งชี้การโกหกได้ โดยกล่าวว่า สารที่ผู้พูดต้องการสื่อ นั้นจะถูกถ่ายทอดผ่านทางคำพูดมากกว่าผ่านทางสีหน้า, น้ำเสียง หรือท่าทาง เพราะกลวิธีการสื่อสารด้วยวัจนภาษามีอยู่หลากหลายรูปแบบและรวดเร็ว กว่า ดังนั้นผู้ที่โกหกจึงมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ถ้อยคำเป็นพิเศษกว่าการสื่อสารอื่นๆทั่วไป

การวิเคราะห์คำพูดจึงเป็นอีกหนึ่งประเด็นศึกษาที่จะนำไปสู่การใช้จำแนกการโกหกได้ การศึกษาวัจนภาษาตามวัตถุประสงค์นี้ในต่างประเทศมีการวิเคราะห์และรวบรวมไว้เป็นเครื่องมือในการตัดสินค่าความจริงเท็จของคำพูดไว้แล้ว โดยเฉพาะเครื่องมือที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางคือ Statement Validity Analysis (SVA) ซึ่งมี Criteria-Based Content Analysis (CBCA) เป็นองค์ประกอบสำคัญ CBCA นี้ มีสมมติฐานว่า คำบอกเล่าจากประสบการณ์จริงจะมีความแตกต่างจากคำบอกเล่าที่แต่งขึ้นโดยเฉพาะเรื่องเนื้อหารายละเอียดซึ่งสามารถสังเกตได้จากคำที่ใช้ เช่น คำเชื่อมความ, คำแสดงอารมณ์ต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้เครื่องมือนี้ในต่างประเทศยังมีคลังข้อมูลที่เปิดให้นักวิจัย นักศึกษาหรือผู้สนใจสามารถเข้าถึงได้อีกด้วย ได้แก่ The corpus of supreme court opinions (COSCO) อันประกอบไปด้วยแฟ้มคดีต่างๆที่ตัดสินโดยศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกา ในปี 2008 จำนวนมากกว่า 900,000 คำหรือสามารถเข้าถึง Audio recording, Transcriptions of oral arguments ได้จาก www.supremecourtus.gov ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยได้อีกด้วย

ขณะที่งานวิจัยตลอดจนเครื่องมือด้านนี้ในประเทศไทยยังคงมีไม่มากและยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก เพราะแม้ในต่างประเทศจะมีงานด้านนี้จำนวนมาก แต่ด้วยลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษา

ทำให้เครื่องมือดังกล่าวไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับภาษาไทยได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากมีความแตกต่างทางแบบลักษณ์ของภาษา เช่น การใช้คำกริยาแสดงกาลไม่สม่ำเสมอ โดยในหลายเครื่องมือระบุว่า ให้พึงสังเกตการใช้รูปกริยาแสดงกาลว่ามีความสอดคล้องกับเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้นและใช้สอดคล้องเหมือนกันตลอดการพูดหรือไม่ เป็นต้น ลักษณะทางภาษานี้มีความเหมาะสมกับภาษาอังกฤษ และไม่สามารถเทียบใช้ในภาษาไทยได้ ซึ่งการขาดเครื่องมือที่ว่ำนี้นำมาทำให้การฝึกฝนเพื่อเพิ่มจำนวนพนักงานสืบสวนสอบสวนที่จะใช้เครื่องจับเท็จอย่างมีประสิทธิภาพก็เป็นไปได้ยากมากขึ้นเช่นกัน จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านการสืบสวนสอบสวนต่างคิดตรงกันว่า การพิจารณาคดีในขั้นตอนของการสืบสวนสอบสวนความจริงนั้น วิจารณ์ญาณของเจ้าพนักงานเป็นเรื่องสำคัญ การตัดสินใจผู้ต้องสงสัยให้การตามความเป็นจริงหรือไม่ต้องอาศัยประสบการณ์ที่สั่งสมมา เจ้าหน้าที่ยังกล่าวอีกว่า ตนรับรู้ได้ถึงรูปแบบการเล่าเรื่องที่ซ้ำกันในกลุ่มผู้ต้องสงสัยที่ให้ การเท็จ แต่ยังไม่มีการรวบรวมขึ้นใช้เป็นข้อมูลสำหรับอ้างอิงอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการฝึกอบรมในต่างประเทศก็ยังไม่สามารถเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ของไทยได้มากเท่าที่ควรเพราะขณะที่มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเจ้าหน้าที่จากประเทศต่างๆ เจ้าหน้าที่ของไทยไม่สามารถนำเสนอข้อค้นพบหรือนำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ให้เข้ากับภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเป็นหน้าที่ของนักภาษาศาสตร์ที่จะดึงเอาลักษณะทางภาษาเหล่านั้นออกมาแสดงให้เห็นในเชิงประจักษ์ โดยผ่านการวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีที่เชื่อถือ

จากที่กล่าวมานี้ งานด้านการตรวจจับการโกหกของไทยจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาให้กว้างขวางขึ้น เพื่อสร้างทฤษฎีหรือองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับลักษณะภาษาไทย และนำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการสืบสวนสอบสวนในอนาคต รวมทั้งสามารถฝึกฝนเจ้าหน้าที่ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นได้ในระยะเวลาที่เร็วขึ้นได้อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) ระบุลักษณะทางภาษาในระดับคำเพื่อใช้จำแนกคำให้การจริงและคำให้การเท็จ
- 2) ศึกษาความแตกต่างของรูปแบบทางปริจเฉทในคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

1.3 สมมติฐาน

- 1) ลักษณะทางภาษาในระดับคำที่สามารถใช้จำแนกคำให้การจริงและคำให้การเท็จได้มีดังต่อไปนี้

1.1) ลักษณะที่พบในคำให้การจริงมากกว่าในคำให้การเท็จ คือ

- คำสรรพนามบุรุษที่ 1 เช่น ฉัน ผม
- คำสรรพนามบุรุษที่ 3 เช่น เขา เธอ
- คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ เช่น เดิน วิ่ง ล้ม ลูก
- คำแสดงการรับรู้ผ่านสัมผัสทั้งห้า เช่น เห็น ได้กลิ่น ได้ยิน

1.2) ลักษณะที่พบในคำให้การเท็จมากกว่าในคำให้การจริง คือ

- คำบอกการปฏิเสธ เช่น ไม่ ไม่ใช่ ไม่ได้
- คำเชื่อมบอกความขัดแย้ง เช่น แต่ แต่ว่า แม้ว่า ถึง
- คำซ้ำ เช่น กินๆ ก้มๆ
- คำบ่งชี้ที่มาจากทศนะภายใน เช่น คิด รู้ รู้สึก เห็นว่า
- คำแสดงความไม่แน่ใจ เช่น น่าจะ คงจะ อาจจะ
- คำแสดงอารมณ์ความรู้สึก เช่น ดี ชม น่าเกลียด

2) รูปแบบทางปริศนาที่สามารถใช้จำแนกคำให้การจริงและคำให้การเท็จได้มีดังต่อไปนี้

2.1) มีการเอ่ยถึงเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น การประสบอุบัติเหตุ เหตุการณ์ที่ไม่ได้ตั้งใจว่าจะเกิดขึ้น เหตุการณ์เหนือความคาดหมายหรือเหตุการณ์ผิดปกติต่างๆ จะพบเฉพาะในคำให้การจริง

2.2) ลำดับของเหตุการณ์ในคำให้การเท็จที่ปรากฏจะไม่ตรงกับลำดับการเกิดของเหตุการณ์

1.4 นิยามเชิงปฏิบัติการและขอบเขตงานวิจัย

‘การโกหก’ หมายถึง ความพยายามกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ว่าจะผ่านพฤติกรรมทางกาย หรือทางวาจาของผู้ที่มีเจตนาจะโน้มน้าวให้ผู้อื่นเชื่อว่าสิ่งที่ตนกำลังแสดงออกนั้นเป็นความจริง ทั้งๆที่ตนรู้แกล้งว่าไม่จริง

‘คำพูดโกหก’ เป็นถ้อยความที่ประกอบด้วยข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเชื่อ ไม่ว่าผลสุดท้ายผู้ฟังจะเชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยผู้พูดรู้แกล้งว่าคำกล่าวของตนเป็นเท็จ แต่มีเจตนาให้ผู้ฟังเข้าใจผิดและเชื่อว่าคำกล่าวนั้นเป็นความจริง ทั้งนี้คำพูดโกหกในงานวิจัยนี้ไม่รวมถึงการโกหกที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในทางที่ดีต่อผู้อื่น (กุศลโกหก) หรือการโกหกในฐานะกลวิธีความสุภาพ

‘คำให้การ’ เป็นถ้อยคำที่เกิดจากการถ่ายทอดเหตุการณ์ในอดีตที่มีผลทางกฎหมายในฐานะหลักฐานที่ใช้ในการสืบคดีหลักฐานหนึ่ง มีลักษณะเป็นเรื่องราวประเภท เรื่องเล่าเฉพาะบุคคล (Personal narrative) ชนิดการเล่าแบบฉับพลัน (Prompted Story Telling) ซึ่งมีลักษณะของการ

เล่าเหตุการณ์ที่ผู้พูดเห็นหรือได้ยินมาโดยไม่ได้มีเวลาซักซ้อม เช่น พบเห็นการวิ่งราวกระเป๋าส ซึ่งตนไม่ได้เป็นเจ้าของกระเป๋าสหรือเป็นคนร้ายที่วิ่งราว ในบริบทการเก็บข้อมูลในห้องปฏิบัติการทางภาษา ผู้บอกภาษาจะได้รับการกระตุ้นจากการฟังมาจากคำบอกเล่าของบุคคลอื่น จากการรับชมภาพยนตร์ หรือภาพต่างๆที่ไม่มีคำบรรยายประกอบ และจะถูกถ่ายทอดเป็นเรื่องราวด้วยภาษาของตนเอง เป็นต้น

‘คำให้การจริง’ หมายถึง คำพูดที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ที่ผู้พูดได้พบเห็นในช่วงเวลาหนึ่งๆ ในฐานะที่ผู้บอกภาษาเป็นประจักษ์พยาน เช่น การเล่าถึงอุบัติเหตุที่ตนพบเห็น การเล่าถึงเหตุอาชญากรรมที่ตนอยู่ร่วมเหตุการณ์ในฐานะพยาน

‘คำให้การเท็จ’ หมายถึง คำพูดที่บอกเล่าถึงเหตุการณ์หนึ่งๆที่ไม่ตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งผู้พูดมีเจตนาโกหกเพื่อหวังให้เกิดประโยชน์ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ใช่การเกิดจากความบกพร่องทางสมองหรือความเข้าใจผิดคิดว่าเป็นเรื่องจริง

1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องการตรวจจับการโกหกในภาษาไทย
2. เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือสำหรับตรวจจับการเท็จในภาษาไทยเพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายทั่วไปของคำว่า โกหก คือการพูดไม่ตรงกับความเป็นจริง สำหรับวิทยานิพนธ์นี้จะศึกษาวิเคราะห์ประเภทของคำพูดที่เรียกว่า *คำให้การเท็จ* ซึ่งเป็นเรื่องเล่าที่อ้างถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต ผ่านมุมมองและการถ่ายทอดของผู้เห็นเหตุการณ์โดยมีเจตนาที่จะเล่าให้ไม่ตรงกับความเป็นจริง ดังนั้นการทบทวนวรรณกรรมจึงมุ่งเน้นในเรื่องปรากฏการณ์การโกหกที่ว่านี้ โดยแบ่งเป็นนิยามการโกหก ทฤษฎีและกรอบการวิเคราะห์ เครื่องมือและตัวบ่งชี้ทางภาษาที่ใช้ในการตรวจจับการโกหก นอกจากนี้ยังทบทวนงานด้านการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาในระดับคำและระดับประโยคที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.1 การโกหก

2.1.1 ความหมายและขอบเขตของการโกหก

ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆทั้งเจ้าหน้าที่ด้านกระบวนการยุติธรรม นักจิตวิทยา หรือนักภาษาศาสตร์จำนวนมากพยายามให้นิยามคำว่า ‘โกหก’ ไว้อย่างหลากหลาย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ได้ให้ความหมายไว้ว่า “โกหก คือ ก. จงใจกล่าวคำที่ไม่จริง พูดปด พูดเท็จ (มักใช้ในที่ไม่สุภาพ)” ขณะที่นิยามของคำว่า lie ใน Oxford English Dictionary คือ “a false statement made with the intent to deceive.” จากสองนิยามนี้แสดงให้เห็นว่า โกหกในความหมายทั่วไปมักปรากฏในรูปแบบของ ‘คำพูด’

Shibles (1985) ได้กล่าวไว้ว่า การโกหกจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีถ้อยความเกิดขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม Vrij (2000, อ้างใน Eichelberger, 2012) มีมุมมองถึงการโกหกว่าเป็น ‘การกระทำ’ ที่เจ้าตัวรู้อยู่แก่ใจว่าไม่ตรงกับความจริง เช่น กรณีการจงใจล้มของนักฟุตบอลเพื่อให้ได้ลูกโทษ อย่างไรก็ตาม จุดประสงค์ของวิทยานิพนธ์นี้จะมุ่งเน้นที่การโกหกด้วยการใช้ภาษา ดังนั้นงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ทั้งหมดจึงเกี่ยวข้องเฉพาะกับการโกหกที่ใช้คำพูดในการสื่อสารเท่านั้น

Colman & Kay (1981) ได้ศึกษาลักษณะต้นแบบทางความหมายของคำว่า Lie ในภาษาอังกฤษไว้ในงาน Prototype Semantics: The English word Lie และได้กล่าวถึงองค์ประกอบทางความหมายของการพูดโกหกไว้ 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1. ความเป็นเท็จของตัวประพจน์หรือเนื้อความ (The falsity of proposition)

2. ความเชื่อของผู้พูดที่รู้ว่าประพจน์ไม่เป็นความจริง (The speaker's belief in the falsity of the proposition)

3. ความตั้งใจของผู้พูดที่ต้องการลวงผู้ฟัง (The speaker's intent to deceive the listener)

องค์ประกอบทางความหมายทั้ง 3 ข้อแสดงให้เห็นว่า คำพูดใดๆจะเป็นการโกหกหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับความเชื่อของผู้พูดต่อตัวประพจน์ ค่าความจริงเท็จของประพจน์เอง และเจตนาของผู้พูดที่ต้องการหลอกลวงผู้ฟัง

อย่างไรก็ตามองค์ประกอบทั้งสามข้างต้นนี้ ทำให้การโกหกครอบคลุมปรากฏการณ์ที่เรียกว่า การใช้คำพูดโกหกเพื่อรักษาน้ำใจ (กุศลโกหก) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ผู้พูดมีความต้องการจะลวงผู้ฟัง โดยการใช้คำโกหกเพื่อรักษาน้ำใจ หรือลอบประโลมใจผู้ฟัง เช่น กรณีมีคนไข้ที่อาการสาหัสและมีความเสี่ยงสูงที่จะเสียชีวิตในเวลาไม่ช้า นางพยาบาลอาจจะเลือกแจ้งแก่คนไข้หรือญาติของคนไข้ว่า คนไข้ยังอยู่ในสภาวะที่ไม่รุนแรงมาก เพื่อรักษาสภาพจิตใจของทั้งคนไข้และเจ้าของไข้ไม่ให้เป็นลมหมดสติหรือตกใจจนเกินไป แล้วจึงพยายามพูดความจริงในภายหลัง เป็นต้น ในกรณีดังกล่าวนี้จะอยู่นอกเหนือการศึกษา เพราะถือเป็นการโกหกที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในทางดีต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และไม่ก่อให้เกิดความผิดทั้งในเรื่องศีลธรรมและกฎหมาย หรือที่เรียกว่า กุศลโกหก (White lie) ขณะที่การโกหกที่จะใช้ศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้อาศัยตามนิยามของ Burgoon & Buller (1994) ที่กล่าวว่า คำพูดที่เป็นการโกหกนั้น ผู้พูดจะต้องมีความมุ่งหวังจะให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียประโยชน์ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ผิดต่อศีลธรรมอันดีหรือผิดกฎหมาย จากองค์ประกอบทางความหมายดังกล่าว ทำให้ กุศลโกหกไม่นับเป็นปรากฏการณ์ที่จะใช้ศึกษา

ดังนั้นเมื่อพูดถึงคำให้การ ซึ่งผู้พูดอาจอยู่ร่วมในเหตุการณ์นั้น หรือเป็นผู้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้น ในกรณีที่เป็นการคำให้การเท็จ จึงหมายถึงคำพูดที่บอกเล่าเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว โดยมีเจตนาโกหกเพื่อหวังให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือบุคคลอื่น และมีผู้เสียประโยชน์จากการที่ได้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง และ/หรือสร้างความเสียหายให้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้การโกหกในกรณีของคำให้การเท็จจะไม่ใช้การโกหกชนิดกุศลโกหกที่มุ่งประโยชน์ให้เกิดในทางที่ดี รวมทั้งไม่ใช้การโกหกในฐานะกลวิธีสร้างความสุขภาพเพื่อรักษามารยาทอีกด้วย เพราะการโกหกลักษณะนี้ไม่ใช่คำพูดที่อ้างถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น ใช้การโกหกเพื่อตอบปฏิเสธการชวนไปทานข้าวกับคนที่ตนไม่ยอมไป ด้วยโดยอ้างเหตุผลว่าตนไม่สบาย ทั้งๆที่สบายดี เป็นต้น

2.1.2 ประเภทของข้อมูลที่ใช้ในงานด้านการตรวจจับการโกหก

ประเภทของข้อมูลที่ใช้ในงานด้านการตรวจจับการโกหก แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1.2.1 ข้อมูลการโกหกที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ข้อมูลประเภทนี้ถ่ายทอดธรรมชาติของภาษาได้ค่อนข้างสมบูรณ์ เพราะมีที่มาจากสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรม หรือจากสถานการณ์จริงที่มีผลกระทบโดยตรงต่อผู้พูด จึงทำให้เกิดแรงจูงใจและความจำเป็นมากพอที่จะบังคับให้ผู้พูดต้องพูดโกหกให้บรรลุตามจุดประสงค์อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งอาจเป็นไปเพื่อให้ตนพ้นจากความผิด เพื่อสร้างประโยชน์บางประการแก่ตนเอง เช่น การได้รับเข้าทำงาน การประสบความสำเร็จในการขาย เป็นต้น กล่าวได้ว่าผู้พูดจำเป็นต้องใช้ความสามารถที่มีสร้างคำโกหกอย่างเต็มกำลังและมุ่งหวังให้เกิดผลสำเร็จ จึงเป็นข้อมูลที่ผู้พูดมีแรงจูงใจสูงที่จะต้องโกหกให้สำเร็จมากที่สุด นับว่าเป็นตัวแทนของข้อมูลภาษาการโกหกที่สมจริงกว่าข้อมูลประเภทอื่น ขณะเดียวกันก็จะเชื่อว่าโกหกได้ยากกว่าข้อมูลอื่นเช่นกัน ดังนั้นในแง่การนำไปใช้ มีความเป็นไปได้ที่เราจะไม่สามารถทราบว่าเป็นจริงคืออะไร เพราะไม่มีหลักฐานปรากฏยืนยันที่แน่ชัด ผู้ฟังจึงอาจจะยังไม่สามารถตัดสินได้ทันทีว่าคนที่พูดกำลังโกหก แต่จะต้องใช้ทั้งพิจารณาญาณและการพิจารณาหลักฐานอื่นๆเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์ความจริง ด้วยเหตุนี้ในกระบวนการยุติธรรมจึงต้องอาศัยวัตถุพยาน ประจักษ์พยาน หรือหลักฐานทางนิติเวชอื่นมาประกอบเพื่อยืนยันหรือหักล้างคำพูดหนึ่งๆเสมอ

งานที่ใช้ข้อมูลประเภทนี้จึงมีจำนวนไม่มากเนื่องจากหาแหล่งข้อมูลได้ยาก ประการหนึ่งเพราะมีความเสี่ยงในเชิงศีลธรรม โดยเฉพาะข้อมูลในชั้นสืบสวนทั้งจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและชั้นศาล โดยมักเป็นความลับของทางราชการ ไม่สามารถเผยแพร่ได้ บางส่วนผ่านการเขียนใหม่โดยเจ้าหน้าที่ จึงไม่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาได้ และอีกประการที่สำคัญคือ ในบางครั้งความจริงของเหตุการณ์ก็ยังไม่มีการรับรู้จนกว่าข้อเท็จจริงต่างๆจากหลายปัจจัยจะถูกเปิดเผยด้วยวิธีการสืบสวน การพบหลักฐานต่างๆหรือจากการสารภาพ รวมทั้งอาจต้องใช้เวลานานกว่าจะศาลจะตัดสินครั้งสุดท้าย และผลสิ้นสุดของคดีก็อาจเป็นความจริงที่มาจากการตีความหรือยืนยันด้วยวัตถุพยานอื่นๆเท่านั้น ไม่ได้เกิดจากการตัดสินที่คำพูดว่าจริงหรือเท็จ แต่คำพูดเหล่านั้นอาจถูกหักล้าง หรือผู้พูดจำนนด้วยหลักฐานพยานอื่นก็ได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มีงานที่ใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจริงประเภทนี้มาใช้ในการวิจัยอยู่ไม่น้อยทั้งจากคำให้การในคดีทั่วไป อาทิจานของ Mann et al., (2002); Bachenko et al., (2008); และจากคำให้การของเด็กมาใช้ในการศึกษา เช่นในงานของ Vrij, Akehurst, Soukara, & Bull, (2004) Akehurst, Köhnken, & Höfer, (2001); Tye, Amato, Honts, Kevitt, & Peters, (1999) เป็นต้น งานเหล่านี้ศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างคำให้การหรือคำสารภาพหลังจากที่การพิจารณาคดีได้สิ้นสุดลงแล้ว

2.1.2.2 ข้อมูลการโกหกที่ไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ในการศึกษาด้านการตรวจจับการโกหก ข้อมูลประเภทนี้มีจำนวนมากกว่าข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยส่วนมากเกิดขึ้นในห้องทดลองโดยการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้บอกภาษา (Subject) ปฏิบัติตาม เช่น การสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Lawson et al., 2011; Rosenthal & DePaulo 1979) การเล่าถึงประสบการณ์ของตนเอง เช่น เหตุการณ์ประทับใจในวัยเด็ก อุบัติเหตุร้ายแรงที่เคยประสบมา เป็นต้น (Bl&o'N-Gitlin et al., 2005; Porter et al., 2000) หรือการให้ชมภาพถ่าย ภาพเหตุการณ์จริง หรือภาพยนตร์ที่สร้างขึ้น ในงานชิ้นแรกๆเมื่อปี 1974 Ekman & Friesen ได้ออกแบบการทดลองให้นักพยาบาลดูภาพที่โหดร้ายแล้วต้องนำมาบรรยายให้เป็นเรื่องจริงลงใจให้ผู้ป่วยฟัง สิ่งที่ได้จากคำพูดของนางพยาบาลก็คือตัวแทนภาษาโกหก และนำมาวิเคราะห์หาวิธีการสร้างและลักษณะของคำพูดโกหก จากนั้นก็มีงานอื่นๆตามมาในรูปแบบเดียวเป็นจำนวนหลายงาน (Wade et al., 2010; Nash, Wade, & Lindsay, 2009; Strange, Sutherl &, & Garry, 2007; Wade, & Garry 2005; Wade, Garry, Read, & Lindsay, 2002; Kerri, 2004; Vrij et al. 2000, 2001) ข้อมูลประเภทนี้รวมไปถึงข้อมูลจากการจำลองเหตุอาชญากรรม (Mock Crime) หรือเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆที่แม้ผู้พูดจะมีส่วนร่วมในเหตุการณ์โดยไม่รู้ตัวล่วงหน้า และหลังจากนั้นจะถูกกำหนดให้พูดตามเงื่อนไขที่ได้รับ เช่น ให้ Subject เข้าร่วมเล่นเกม และกล่าวหาว่ามีการโกงเกิดขึ้น โดยมีหลักฐานเป็นวิดีโออยู่ Subject จะเล่าถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามจริงและต้องโกหก (Nash & Wade, 2009; Wade et al., 2010; Vrij et al., 2004) เป็นต้น หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลภาษาที่มีทั้งที่เป็นคำพูดจริงและโกหกมาศึกษาวิเคราะห์เป็นลำดับต่อไป

นอกจากข้อมูลที่ได้มาจากการทดลองแล้ว ปัจจุบันยังได้มีการนำข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมาใช้ในงานด้านการตรวจจับการโกหกนี้อย่างกว้างขวางมากขึ้น เช่น การนำข้อมูลการรีวิวต่างๆมาทดสอบความแม่นยำของเครื่องมือการตรวจจับการโกหกต่างๆ แม้ว่าจะเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นนอกห้องทดลองแต่กรณีนี้ถือว่าข้อมูลไม่ได้มาจากคดีหรือเป็นส่วนหนึ่งจากกระบวนการสืบสวนสอบสวนซึ่งยากที่จะทราบว่าเป็นเรื่องจริงคืออะไรได้อย่างแน่ชัด ขณะที่ข้อมูลจากแหล่งอินเทอร์เน็ตนี้ยังสามารถเข้าถึงข้อมูลจริงเพื่อเปรียบเทียบและนำมาศึกษาต่อได้สะดวกกว่า เช่น งานที่เอาข้อมูลที่มาจากการจ้างงาน Turker (ส่วนหนึ่งของ "crowdsourcing" system ที่เป็นเสมือนตลาดแรงงานให้ผู้จ้างงานและผู้รับงานได้มาพบกัน ซึ่งคนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันว่ามักเป็น Spam) ให้เขียนรีวิวการเข้าพักบริการโรงแรม เทียบกับรีวิวที่มาจากลูกค้าที่เข้าพักจริงจากแหล่งข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่มีความน่าเชื่อถือ (TripAdvisor) และรีวิวที่มาจากการที่โรงแรมจ้างให้พนักงานของตนเขียนขึ้น นำมาใช้ศึกษา และได้พบความต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างรีวิวจริงกับรีวิวที่มีแนวโน้มสูงกว่าปลอม เป็นต้น

ข้อมูลประเภทนี้ต่างจากข้อมูลที่ได้จากกระบวนการยุติธรรม เช่น คำสารภาพ คือมีการปรากฏของความจริงเชิงประจักษ์ (The Ground truth) ซึ่งเป็นความจริงที่รับรู้ได้ทันที และสามารถนำมาเปรียบเทียบกับคำพูดที่เกิดขึ้นถัดมาได้ว่าตรงหรือขัดแย้งกันอย่างไร และยังทำให้เราเห็นลักษณะของทั้งคำพูดจริง และลักษณะของคำพูดโกหกในเนื้อหาเดียวกันได้อีกด้วย อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าข้อมูลประเภทนี้จะเกิดจากแรงจูงใจที่น้อยกว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด แต่งานวิจัยที่ใช้ข้อมูลประเภทนี้ก็มักจะสร้างแรงจูงใจอื่นขึ้นมาทดแทน เช่น การให้ค่าตอบแทนในการให้ความร่วมมือ (Frank & Ekman, 1997) การสร้างเงื่อนไขทางจิตวิทยาเพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมทดลองปฏิบัติตามเงื่อนไขการทดลอง เช่น การอ้างถึงประโยชน์ที่จะได้รับที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพ (Ekman & Friesen, 1974; Vrij, Edward, & Bull, 2001) หรือการใช้รูปแบบของเกมเพื่อท้าทายผู้เข้าร่วมการทดสอบ (Vrij et al., 2004) เป็นต้น ซึ่งนับว่าสามารถกระตุ้นโน้มน้าวผู้ให้ข้อมูลให้ถ่ายทอดคำพูดจริงและโกหกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงใกล้เคียงกับภาษาที่ถูกผลิตขึ้นเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์จำเป็นอย่างที่ตรงหรือโกหกได้เป็นอย่างดี และไม่มีผลต่อความต่างที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการศึกษาด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกับข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

ดังนั้นแม้ว่าข้อมูลภาษาที่ได้จากสถานการณ์จริงจะมีความเป็นธรรมชาติของการโกหกมากกว่า แต่ในงานด้านการตรวจจับการโกหก พบว่าข้อมูลทั้งสองประเภทให้ผลการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน จากงานของ Vrij & Mann (2001) ได้มีความพยายามนำข้อมูลคำให้การขณะเจ้าหน้าที่ตำรวจสอบปากคำผู้ต้องสงสัยซึ่งให้การสวนทางกับคำสารภาพมาศึกษาเทียบกับข้อมูลในห้องปฏิบัติการ ผลการศึกษาพบตัวบ่งชี้ทางภาษาที่แตกต่างระหว่างคำให้การเท็จกับจริงจากทั้งสองแหล่งที่มาไม่ได้แตกต่างกัน ดังนั้นงานส่วนมากจึงไม่นิยมใช้ข้อมูลจากการกระทำผิดจริงเพราะมีข้อจำกัดอยู่หลายประการทั้งเรื่องของเวลาและความจริงที่แท้จริงของเหตุการณ์หนึ่งๆที่ไม่ผ่านมุมมองของผู้เล่าที่ต่างกัน

เนื่องจากวิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์หลักที่จะมุ่งหาลักษณะเฉพาะทางภาษาของทั้งคำให้การจริงและคำให้การเท็จ และเปรียบเทียบหาความต่างเพื่อสกัดหาตัวบ่งชี้ว่ามีตัวใดบ้างที่สามารถใช้จำแนกข้อมูลเรื่องจริงกับข้อมูลเท็จได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นการใช้ข้อมูลการโกหกที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจริงหรือข้อมูลที่สร้างขึ้นจากกระบวนการทดลองจึงเหมาะกับการศึกษาในแง่นี้มากกว่าทั้งในเรื่องของเวลาที่รวดเร็วและความถูกต้องแม่นยำของผลที่เกิดจากข้อมูลที่ถูกจำกัดขอบเขตไว้แล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการให้เป็นการศึกษาขั้นต้นก่อนที่จะขยายการวิจัยต่อไป

2.2. ทฤษฎีและกรอบการวิเคราะห์ปรากฏการณ์การโกหก

การโกหกที่ถูกถ่ายทอดออกมาทางคำพูดยังเกี่ยวข้องกับระบบการทำงานภายในสมองซึ่งมักมีการศึกษาผ่านหลายศาสตร์ ทั้งจิตวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ ตลอดจนอาชญากรรมวิทยาที่ต้องทำงานกับการพิจารณาค่าความจริงเท็จของหลักฐานต่างๆอยู่ตลอดเวลา จึงมีความพยายามที่จะเสนอแนวคิดและทฤษฎีเพื่ออธิบายปรากฏการณ์การโกหกเป็นออกมาจำนวนมากและจากมุมมองของหลายศาสตร์ ซึ่งมีมุมมองหลักๆดังต่อไปนี้

ทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาได้อธิบายถึงมูลเหตุที่คำพูดจริงกับคำพูดโกหกมีความแตกต่างกันทั้งในอวัจนภาษาและวัจนภาษา (Larcker & Zakolyukina, 2010; Vrij & Mann, 2001;; Bruck et al. 2002; Buller & Burgoon, 1996) ผ่าน 3 แนวคิดด้วยกัน ได้แก่

2.2.1 ทฤษฎีว่าด้วยเรื่องระบบปริชาน (The cognitive framework)

การโกหกเป็นพฤติกรรมที่ซับซ้อนกว่าการสื่อสารทั่วไป เราสามารถสังเกตได้จากอาการทางร่างกายที่แสดงออกถึงการเพิ่มภาระงานของระบบปริชานที่วุ่นวาย เช่น การหยุดก่อนจะตอบ การเคลื่อนที่ของนัยน์ตาที่ผิดไปจากภาวะปกติ ความต่างทางกายภาพเหล่านี้ถูกอธิบายผ่านแนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องภาระทางปริชาน (Cognitive Load approach) ที่มีเนื้อหากล่าวถึง พฤติกรรมของคนพูดจริงกับพูดโกหกมีความต่างกันเพราะการทำงานของระบบปริชานที่ต่างกัน แนวคิดนี้มีความเชื่อพื้นฐานว่าการโกหกเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความตั้งใจและต้องใช้การทำงานของระบบปริชานมากกว่าการพูดความจริง ซึ่งกรณีการพูดโกหก การไม่ให้รายละเอียดที่เฉพาะเจาะจง เช่น เวลาที่เกิดขึ้นที่แน่นอน สีของเสื้อผ้า หรือบรรยายถึงบรรยากาศแวดล้อมอย่างละเอียด เป็นต้น จึงเป็นการช่วยลดการทำงานของระบบปริชานได้ (Vrij, Fisher, Mann & Leal, 2006) ดังนั้นด้วยลักษณะต่าง ๆ นี้ เราจึงสามารถทำนายการโกหกได้จากพฤติกรรมต่างๆที่คนคนหนึ่งกระทำทั้งทางร่างกายและการพูดที่แสดงออกมา

ภาระทางปริชาน (Cognitive Load Approach)

ภาระทางปริชาน (Cognitive Load Approach) เป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจและใช้กันมากในงานด้านการตรวจจับการโกหก โดยทฤษฎีนี้มองการโกหกว่าเป็นพฤติกรรมที่ทำยากกว่าการพูดความจริง (Vrij, Fisher, Mann, & Leal, 2006, Buller & Burgoon 1996, Ekman & O'Sullivan 1991, Newman et al., 2003) เพราะคนที่พูดความจริงมีหน้าที่เพียงแค่การถ่ายทอดความจริง จึงไม่จำเป็นต้องเป็นภาระของกระบวนการทางปริชานมากเกินไป ตรงกันข้ามกับคนพูดโกหกที่จำเป็นต้องเพิ่มภาระและใช้กระบวนการทางปริชานอย่างหนัก (Schafer, 2010) ทั้งเรื่องของ

การจดจำสิ่งที่พูดและไม่ต้องการจะพูด กระบวนการตัดสินใจต่างๆ รวมถึงกระบวนการประมวลผล เมื่อการพูดจบลง เป็นต้น

Vrij & Granhag (2012) สนับสนุนแนวคิดที่ว่านี้ด้วยการศึกษาลักษณะต่างๆ ของคนโกหก โดยพบว่า เมื่อคนพูดโกหกจะเกิดพฤติกรรมที่ต่างไปจากคนที่พูดความจริง ได้แก่ มีจำนวนครั้งของการหยุดระหว่างการพูดมากขึ้น และมีการลดจำนวนของการขยิบตาและลดการเคลื่อนไหวของมือลง อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาที่พบว่า ผู้ต้องหาที่ให้การโกหกจะใช้เวลาในการคิดมากกว่า ขณะที่ให้การตามความเป็นจริง (Vrij & Mann, 2001) Sip et al. (2007) ยืนยันด้วยการสแกนการทำงานของสมองพบว่า ขณะพูดโกหกกับขณะที่พูดเรื่องจริงสมองในส่วน The dorsolateral prefrontal cortex, Inferior frontal cortex และ Dorsal anterior cingulate cortex มีการทำงานที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เห็นได้จากในขณะที่กำลังพูดโกหก การทำงานของสมองมีการทำงานที่หนักขึ้นกว่าขณะที่พูดความจริง เพราะในขณะนั้นผู้พูดต้องอาศัยการทำงานไม่ว่าจะเป็นเรื่องกระบวนการตัดสินใจ การควบคุมอารมณ์ต่างๆ ทั้งเรื่องของการสะกดกลั้นความกลัว การรักษาความมั่นคงของร่างกายและจิตใจเพื่อไม่ให้ส่งผลต่อการเคลื่อนไหวที่ของร่างกาย ตลอดจนกระบวนการคิดประเมิณถึงผลที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโกหกสำเร็จหรือไม่ และต่อมาก็มีหลักฐานจากการทดสอบด้วยเครื่อง Functional Magnetic Resonance Imaging หรือ functional MRI (fMRI) (Kozel et al., 2005) ที่แสดงให้เห็นว่า ขณะที่มีการโกหก สมองถูกใช้งานมากกว่าขณะที่พูดความจริงซึ่งอาการเหล่านี้เป็นสัญญาณที่บ่งชี้ว่ามีการเพิ่มภาระทางปรีชา (cognitive load) นั่นเอง

นอกจากการยืนยันด้วยการทำงานของสมองแล้ว Humpherys (2010) ได้พูดถึง Cognitive Load Approach นี้ในฐานะทฤษฎีที่เข้ามาอธิบายปฏิกิริยาตอบสนองของคนโกหกที่จะแสดงการตอบรับที่ซับซ้อนน้อยกว่าคนพูดความจริง เช่น การตอบกลับด้วยประโยคที่ตรงไปตรงมา สั้นๆ และมีการปรากฏของคำแสดงช่วงหยุด (Pause filler words) เช่น Mm ah uh เป็นต้น มากกว่า ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เวลาคนเราโกหกนั้นจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเพื่อทำให้เกิดการจดจ่อ (Attentional resource) มากกว่าหนึ่งแหล่ง ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพในการสร้างและจัดการหน่วยซับซ้อน (Complex constituents) ลดลง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คนพูดมีสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา โดยจะอาศัยการใช้คำสั้นและไม่ใช้รูปประโยคที่ซับซ้อน

2.2.2 ทฤษฎีว่าด้วยเรื่องการแสดงอารมณ์ (The emotional framework)

กรอบแนวคิดนี้มองว่าพฤติกรรมของคนพูดจริงกับพูดโกหกต่างกันเพราะ *ภาวะทางอารมณ์ที่ต่างกัน* คนโกหกจะรู้สึกผิดกับการที่ตนโกหก และมีความกังวลที่จะถูกจับได้ Zuckerman et al. (1981) กล่าวถึงว่าการโกหกเป็นปรากฏการณ์ที่สัมพันธ์กับอารมณ์ของผู้พูด 3 แบบด้วยกัน ได้แก่

“ความรู้สึกผิด” สังเกตจากการไม่กล้าสบตา “ความกลัว” เห็นจากอาการกิริยาแสดงความไม่มั่นใจ ต่างๆ เช่น การลูบแขน ม้วนผม และ “ความพึงพอใจ” หากการโกหกประสบความสำเร็จ ด้วยการแสดงรอยยิ้มออกทางสีหน้า เป็นต้น อารมณ์ดังกล่าวยังทำให้มีลักษณะพึงสังเกตในระหว่างการพูดด้วย ไม่ว่าจะเป็นการตอบสั้น ไม่ตรงประเด็น หรือพูดแบบเลียงประเด็น

2.2.3 ทฤษฎีว่าด้วยเรื่องความพยายามควบคุมพฤติกรรม (The attempted control framework)

ทฤษฎีนี้มองว่าพฤติกรรมของคนพูดจริงกับพูดโกหกต่างกันเพราะ *ความพยายามควบคุมตนเอง* กล่าวคือ คนที่กำลังโกหกจะพยายามทำพฤติกรรมให้เป็นปกติอย่างคนพูดความจริงให้ได้มากที่สุด โดยจะต้องควบคุมพฤติกรรมของตนเองอย่างมาก แต่เมื่อยิ่งควบคุมมากเท่าไรกลับแสดงถึงความไม่เป็นธรรมชาติมากขึ้นเท่านั้น Ekman (1992) พบว่าคนโกหกจะสามารถควบคุมการแสดงออกทางสีหน้าให้เป็นปกติได้ดี แต่ไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายและการพูดได้อย่างเป็นปกติ และจะเกิดพิรุณมากยิ่งขึ้นอีก บางครั้งทำให้ผู้ฟังเห็นว่าผู้พูดมีการวางแผนหรือชักซ้อมล่วงหน้าจึงทำให้การพูดสมบูรณ์แบบเกินจริง จากที่ผู้พูดต้องการทำให้เหมือนตนกำลังพูดความจริง กลับทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกสงสัยในตัวผู้พูดแทนได้

นอกจากสามทฤษฎีที่กล่าวข้างต้นที่มีการนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมขณะโกหกทั้งทางร่างกายและคำพูดแล้ว หากการโกหกเกิดขึ้นจากสถานการณ์การสนทนาก็มีความพยายามอธิบายปรากฏการณ์ที่ผ่านทฤษฎีการสื่อสาร 2 ทฤษฎี คือ Interpersonal Deception Theory (IDT) และ Information Manipulation Theory (IMT)

2.2.4 Interpersonal Deception Theory (IDT)

Interpersonal Deception Theory (IDT) เป็นทฤษฎีที่คิดค้นขึ้นมาในปี 1988 โดย David Buller และ Judee Burgoon ทั้งสองเสนอให้การพูดโกหกหลอกลวงเป็นหนึ่งในกระบวนการสื่อสารสองทาง กล่าวคือ เป็นสถานการณ์ที่ผู้พูดและผู้รับสารมีการถ่ายทอดและตอบรับสารหนึ่งๆระหว่างกัน แต่จะมุ่งไปที่ตัวผู้พูดเป็นสำคัญ

Buller และ Burgoon อธิบายว่า ในขณะที่มีการโกหกเกิดขึ้น ผู้พูดจะสังเกตพฤติกรรมตอบสนอง (reaction) จากผู้ฟัง แล้วอาจจะปรับหรือคงพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับพฤติกรรมตอบกลับนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ดำรงเป้าหมายที่จะต้องทำให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนกำลังพูด แนวคิดนี้ได้อธิบายถึงกลวิธีที่ผู้พูดโกหกใช้สร้างคำพูดโน้มน้าวให้เชื่อ 3 กลวิธี ได้แก่ การใช้วิธีสร้างเรื่องใหม่ (Falsification) ปกปิดเหตุการณ์ (Concealment) และพูดให้ตีความได้สองนัย (Equivocation) โดยผู้พูดจะรักษาระยะห่างของตนกับสิ่งที่ตนเองกำลังพูด จึงอาจจะพบการพูดแบบเหมารวม และนำ

ตัวเองเข้าไปรวมอยู่กับคนหมู่มากเพื่อจะให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน ผู้พูดจะคอยควบคุมพฤติกรรมทั้งจากคำพูดและอาจกับปฏิกิริยาที่อาจเป็นสัญญาณว่ากำลังโกหก รวมทั้งการรักษาภาพลักษณ์ของตนให้ดูหน้าเชื่อถือตลอดเวลาอีกด้วย ดังนั้นแนวคิดนี้จึงมุ่งเน้นที่การสังเกตการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพระหว่างการสื่อสารของผู้ส่งสาร

2.2.5 Information Manipulation Theory (IMT)

Information manipulation theory (IMT) เป็นอีกทฤษฎีที่ต่อยอดมาจากหลักการในการให้ความร่วมมือในการสนทนา (Cooperative Principle) ของ Grice ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Steven A. McCornack และ Lily Endowment มีจุดเริ่มต้นจากการศึกษาปรากฏการณ์การถามและตอบกลับโดยมุ่งให้ความสนใจถ้อยคำโกหก (Deceptive message) ที่มีจุดประสงค์หลอกลวง และตั้งใจละเมิดหลักการให้ความร่วมมือการสนทนา

แนวคิดนี้มีพื้นฐานจากมุมมองของกระบวนการการสื่อสารระหว่างบุคคลในฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งการโกหกก็เป็นหนึ่งในกระบวนการนี้ด้วย โดยสารที่เกิดขึ้นนั้นคือ ถ้อยความที่ถ่ายทอดข้อเท็จจริงบางส่วนไปยังผู้รับสาร และในขณะเดียวกันข้อเท็จจริงที่เหลือบางส่วนอาจจะถูกละหรือบิดเบือน หรือแทนที่ด้วยคำพูดโกหก หรืออาจไม่มีความจริงของสารนั้นๆปรากฏเลยก็ได้

แนวคิด IMT นี้วิเคราะห์ถ้อยความโกหกใน 4 แง่มุมด้วยกัน ได้แก่ 1. เนื้อหาของถ้อยความโกหก (The content of the deceptive message) 2. บริบทของสถานการณ์ (The situational context) 3. ระดับของการหลอกลวงที่ถ้อยความโกหกส่งผลต่อการรับรู้ (The degree to which the deception of such a message affects perception of deception) และ 4. ผลสืบเนื่องที่สัมพันธ์กับข้อความโกหก (The relational consequences associated with deceptive messages)

ดังนั้น IDT จะสนใจที่การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพระหว่างการสื่อสารของผู้ส่งสาร ขณะที่ IMT จะเน้นที่ปัจจัยภายในของตัวผู้พูดที่เป็นมูลเหตุให้เกิดการใช้ภาษาถ่ายทอดออกมาเป็นเนื้อหาของถ้อยความ ทั้งสองทฤษฎีนี้จึงเป็นการศึกษาปรากฏการณ์การโกหกที่ครอบคลุมทั้งฝ่ายผู้พูดและผู้รับสารซึ่งเป็นหัวใจของการสื่อสารสองทาง

จากทฤษฎีที่พยายามอธิบายการโกหกผ่านแนวคิดทางจิตวิทยาและการสื่อสารเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าการอธิบายลักษณะภาษาเพื่อการทำนายการโกหกต้องอาศัยการวิเคราะห์อย่างรอบด้าน และเราไม่สามารถตัดสินข้อมูลด้วยการดูทิศทางปรากฏที่มากหรือน้อยว่าจริงหรือเท็จได้ เช่น ในกรณีของการพูดตะกุกตะกัก มีคำอธิบายกล่าวถึงไว้ว่า ขณะโกหกระบบบริหารต้องทำงานอย่างหนักทำให้เรามักจะพบการพูดที่ไม่ลื่นไหล อย่างไรก็ตาม บางครั้งผู้พูดโกหกก็สามารถใช้วิธีเก็บซ่อนอาการ

ที่วางไว้และสามารถพูดออกมาได้อย่างราบรื่น การพูดโกหกจึงอาจพบหรือไม่พบอาการตะกุกตะกักก็ได้ ขณะเดียวกันผู้ที่พูดความจริงก็อาจจะไม่ได้รับแฉะระวังในการพูด เพราะไม่ได้พะวงว่าตนกำลังโกหกจึงอาจพบการพูดที่สะดุดตะกุกตะกักได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น การพบลักษณะการพูดแบบตะกุกตะกักจึงไม่ได้บ่งชี้ว่าผู้พูดกำลังโกหกเสมอไป และหากไม่พบการพูดตะกุกตะกักก็ไม่ได้หมายความว่าผู้พูดกำลังพูดความจริงเช่นกัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ทิศทางการปรากฏของตัวบ่งชี้ทางภาษาไม่ว่าจะมากหรือน้อยไม่สามารถตัดสินได้ว่าข้อมูลคำพูดนั้นจริงหรือเท็จ แต่ประเด็นสำคัญอยู่ที่ตัวบ่งชี้นี้จะถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความจริงเท็จของถ้อยความหนึ่งๆได้ จากกรณีตัวอย่าง การสังเกตลักษณะการพูดที่ตะกุกตะกักนั้น ไม่ได้พิจารณาว่าจะพบมากหรือน้อย แต่คือการนำมาใช้เป็นลักษณะพึงสังเกตลักษณะหนึ่งเพื่อวิเคราะห์ความจริงเท็จของคำพูด

ประเด็นนี้ทำให้ผู้วิจัยตระหนักว่า ในกรณีของคำให้การ ถ้าเรามีคลังข้อมูลที่มากพอ เราก็จะเห็นแนวโน้มในเรื่องทิศทางของตัวบ่งชี้ระหว่างคำให้การจริงหรือเท็จได้ ดังนั้นการปรากฏจะมากหรือน้อยจึงไม่สำคัญเท่ากับที่เราจะต้องหาตัวบ่งชี้ที่จะนำมาใช้พิจารณาตัวถ้อยความให้ได้ก่อน เพื่อที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ค่าความจริงเท็จของคำให้การหนึ่งๆ และคลังข้อมูลที่มีข้อมูลมากพอจะสามารถแสดงแนวโน้มทิศทางปรากฏของตัวบ่งชี้เป็นลำดับถัดไป ดังนั้นความเป็นไปได้ในการตรวจจับการโกหกจึงเป็นการมองหาลักษณะเฉพาะของคำให้การทั้งจริงและเท็จ และตัวบ่งชี้ทางภาษาก็คือลักษณะตั้งต้นที่เราจะนำมาใช้พิจารณา ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ทำนายผลว่าตัวถ้อยความใดๆเป็นจริงหรือเท็จต่อไปได้

2.3 เครื่องมือทางภาษาที่ใช้ในการตรวจจับการโกหก

จากการสังเกตพฤติกรรมของคนโกหกจนนำมาสู่การอธิบายผ่านตัวทฤษฎีทางจิตวิทยาและทางการสื่อสาร ทำให้เรามองเห็นว่าภาษาสามารถเป็นข้อสังเกตเพื่อใช้ในการตรวจจับการโกหกได้ จึงเกิดเป็นรายการทดสอบในลักษณะของคู่มือตรวจสอบค่าความจริงเท็จจากลักษณะทางภาษาหรือตัวบ่งชี้ทางภาษา จนถึงปัจจุบันมีเครื่องมือที่ได้รับความนิยมเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ 3 เครื่องมือด้วยกัน ได้แก่

1. Criteria-Based Content Analysis (CBCA)
2. Reality Monitoring (RM)
3. Scientific Content Analysis (SCAN)

2.3.1 Criteria-Based Content Analysis (CBCA)

Criteria-Based Content Analysis (CBCA) เป็นองค์ประกอบหลักใน Statement Validity Analysis (SVA) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นจากงานด้านนิติจิตวิทยาในประเทศสวีเดนโดย Arne Trankell และในประเทศเยอรมนีโดย Udo Undeutsch ซึ่งทั้งสองท่านเป็นผู้บุกเบิกงานด้านจิตวิทยากับการสืบพยานสมัยใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายแรกเพื่อพิสูจน์ความจริงเท็จในคำให้การของเด็กที่เป็นเหยื่อในคดีทารุณกรรมทางเพศซึ่งมักเป็นคดีที่ไม่มีพยานรู้เห็นนอกจากเหยื่อเพียงคนเดียวเท่านั้น และต่อมาจึงมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมกระทั่งขยายการใช้ไปสู่คดีทั่วไปได้กว้างขวางขึ้น

SVA ประกอบไปด้วยแบบทดสอบหลายส่วนทั้งที่เป็นแบบทดสอบทางจิตวิทยา กลวิธีสำหรับเจ้าหน้าที่ใช้ในการสืบสวนสอบสวนผู้ต้องสงสัยและพยานต่างๆ รวมทั้งการประเมินและพิจารณาทางคลินิก (Clinical judgement) ทั้งนี้หัวใจของเครื่องมือขึ้นนี้อยู่ที่รายการตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการพิจารณาในส่วนที่เป็นวัจนภาษาที่เรียกว่า Criteria-Based Content Analysis (CBCA) ซึ่งเกิดจากสมมติฐานของ Undeutsch ที่ว่า “คำให้การที่มาจากประสบการณ์ที่ได้พานพบด้วยตาตนเองนั้นย่อมมีความต่างจากคำให้การที่ถูกแต่งขึ้น และเราก็ไม่สามารถทดสอบค่าความจริงเท็จที่ตัวของผู้พูดได้แต่เป็นคำพูดต่างหากที่จะพิจารณาค่าความจริงเท็จได้” โดย Steller & Kohnken (1989) ได้สนับสนุนแนวคิดและเครื่องมือนี้ว่าจะสามารถแยกความต่างระหว่างคำพูดจริงและเท็จออกจากกันได้ เขากล่าวว่า ใครที่เป็นประจักษ์พยานย่อมให้รายละเอียดของเรื่องได้มากกว่าผู้ที่ไม่ได้เห็นเหตุการณ์นั้นๆเอง CBCA นี้ได้แบ่งตัวบ่งชี้เป็นประเภทใหญ่ๆทั้งสิ้น 5 ประเภท ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะภาษา 19 รายการที่จะพบในคำให้การที่น่าเชื่อถือ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 รายการแสดงลักษณะของคำให้การที่น่าเชื่อถือ

1.ลักษณะทั่วไป (General characteristics)	คำบรรยาย
1) โครงสร้างทางตรรกะ (Logical structure)	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือมีความมั่นคงทางเนื้อหาและมีใจความสอดคล้องสมเหตุสมผลกัน
2) ความไม่เป็นโครงสร้าง (Unstructured production)	พยานอาจมีความสับสนในการเล่าเรื่องตามลำดับความตรรกะมากน้อยในความทรงจำ หลายครั้งพบว่าคำให้การที่สับสนด้านเวลามักจะเป็นคำให้การที่น่าเชื่อถือกว่าคำให้การที่มีลำดับเรื่องราวโดยลำดับชัดเจน
3) ปริมาณของรายละเอียด (Quantity of details)	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ เหตุการณ์ สถานที่และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผู้คนรอบข้างมักจะถูกอ้างถึงโดยละเอียด
2. เนื้อหาที่เฉพาะเจาะจง (Specific)	

contents)	
4) การเชื่อมโยงความ (Contextual embedding)	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ ลำดับเวลา สถานที่และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะต้องแสดงให้เห็นอย่างเชื่อมโยงกันตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์ไปจนหลังเกิดเหตุการณ์ในคดีแล้ว
5) การปฏิสัมพันธ์โต้ตอบ (Descriptions of interaction)	โดยปกติแล้วลักษณะของการกระทำหนึ่งจะมีการกระทำตอบกลับอย่างเป็นลำดับและสอดคล้อง ซึ่งการตอบสนองนั้นจะสามารถอธิบายได้ด้วยหลักการทางจิตวิทยา เมื่อมีการโกหกโดยพยายามสร้างการตอบสนองให้เป็นไปตามปกติจึงทำได้ยาก ดังนั้นพยานที่พยายามสร้างปฏิกิริยาตอบโต้จึงดูไม่เป็นธรรมชาติกว่าปฏิกิริยาของคนพูดความจริง
6) การกล่าวซ้ำ (Reproduction of conversation)	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ เรื่องราวจะเป็นลักษณะการจำลองเหตุการณ์ที่เฉพาะเจาะจง และไม่เป็นการสรุปเรื่องราวหรือแค่จับเพียงใจความเท่านั้น
7) การเอ่ยถึงเรื่องไม่คาดฝัน (Reporting of unexpected complications during the incident)	พยานที่พูดความจริงมักจะมีการพูดถึงเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันหรือความยุ่งยากที่คาดไม่ถึงมากกว่าพยานที่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์จริง
3. ลักษณะผิดแปลกของเนื้อหา (Peculiarities of content)	
8) รายละเอียดผิดปกติ (Unusual details)	ในคำให้การจริงมักมีการปรากฏของรายละเอียดในถ้อยความที่ฟังดูประหลาดหรือเป็นไปได้ยากอยู่บ้าง เพราะผู้ให้การจะกล้าที่จะให้รายละเอียดให้ได้มากที่สุด
9) รายละเอียดฟุ่มเฟือย (Superfluous details)	ในคำให้การที่เป็นจริงมักให้รายละเอียดมากเกินไปจนจำเป็นและนอกเหนือคำถาม ในขณะที่คนให้การเท็จจะพยายามออกนอกเรื่องให้น้อยที่สุด
10) ความเข้าใจที่ผิดพลาด (Accurately reported details misunderstood)	ตัวบ่งชี้ที่สำคัญกับการประเมินคำให้การของเหยื่อที่เป็นเด็กกล่าวคือ พยานที่เป็นเด็กอาจให้ข้อมูลจริงที่มีรายละเอียดอยู่เหนือความเข้าใจของคนทั่วไปตามมุมมองของเด็ก เช่นการพูดถึงคนร้ายเป็นปีศาจ เป็นต้น
11) ความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอก Related external association	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ พยานมักจะอ้างอิงถึงบทสนทนาของผู้ต้องสงสัยอันจะนำไปสู่การเป็นหลักฐานมัดตัวผู้ต้องหาได้ในภายหลัง
12) สภาพจิตใจของผู้ให้การ (Accounts of subjective mental states)	ตัวบ่งชี้สะท้อนสิ่งที่อยู่ในใจของผู้พูด แล้วแสดงออกผ่านทางคำแสดงอารมณ์ความรู้สึก เช่น ขยะแขยง น่ากลัว โดยดูว่าสภาวะทางอารมณ์นั้นๆพอเหมาะพอควรกับเรื่องราวที่กำลังถูกพูดถึงมากน้อยอย่างไร ถ้าเป็นคำพูดจริง คำที่ใช้จะสะท้อนความรู้สึกที่

	เกิดขึ้นในใจของผู้พูดโดยตรงไปตรงมา ขณะที่ถ้าเป็นการพูดโกหก ความรู้สึกที่อยู่ภายในจะไม่สอดคล้องกับคำที่ใช้ เช่น ผู้พูดเล่าถึงเรื่องน่ากลัว แต่ไม่ปรากฏอาการทางกายที่บ่งชี้ถึงความกลัว เป็นต้น
13) ความรู้สึกนึกคิดของผู้กระทำผิด Attribution of perpetrator's mental state	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ พยานมักจะบรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่คาดว่าเป็นของอาชญากรออกมาแทน
4. เนื้อหาที่สัมพันธ์กับตัวกระตุ้น (Motivation-related contents)	
14) การแก้ไขอย่างกะทันหัน (Spontaneous corrections)	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ พยานจะรีบแก้ไขสิ่งที่ตนบรรยายไปผิดก่อนหน้าทันทีที่รู้ตัว
15) การยอมรับข้อบกพร่องของความทรงจำ (Admitting lack of memory)	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ พยานจะออกตัวว่าตรงไหนที่ตนจำไม่ได้ และมักจะกำกับบางส่วนของเหตุการณ์ที่ตนคิดว่าไม่น่าจะจำได้ถูกต้อง
16)การกำกับสิ่งต้องสงสัย (Raising doubts about one's own testimony)	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ พยานจะระบุได้ว่าส่วนไหนที่ฟังดูแปลก และกำกับส่วนที่พวกเขาไม่เชื่อว่าจะเกิดขึ้นจริงได้
17) การดูถูกประสิทธิภาพของตัวเอง(Self-deprecation)	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ พยานมักจะถ่อมตนว่าสิ่งที่ตนให้การไม่มีประโยชน์ต่อรูปคดี
18) เห็นใจหรืออภัยผู้กระทำผิด (Pardoning the perpetrator)	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ พยานมักจะกล่าวให้อภัยผู้ต้องหาในพฤติกรรมเลวร้ายนั้นๆ
5. องค์ประกอบความผิดเฉพาะ (Offence-specific elements)	
19) ลักษณะเฉพาะของความผิด (Details characteristic of the offence)	ในคำให้การที่น่าเชื่อถือ พยานจะบรรยายถึงองค์ประกอบของเหตุการณ์ที่เป็นไปตามรูปคดีหรือพยายามอธิบายให้เป็นไปตามแบบฉบับของรูปแบบของคดีนั้นๆ

ความน่าเชื่อถือของ Criteria-Based Content Analysis ถูกพิสูจน์ในงาน “Can Criteria-Based Content Analysis Distinguish between True & False Statements of African-America Speakers?” (Brigham et al. 1988) ที่ศึกษาการพูดโกหกระหว่างสองชาติพันธุ์ (White speaker & Black speaker) ผลปรากฏว่าผู้ร่วมทำการทดลองที่ผ่านการอบรมการใช้เกณฑ์ของ Criteria-Based Content Analysis สามารถตัดสินความจริงเท็จของเรื่องเล่าของทั้งผู้พูดผิวสีและผิวขาวได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการอบรม เท่ากับว่าผลการศึกษายืนยันประสิทธิภาพของเครื่องมือได้อย่างไรก็ตาม ได้พบว่า Criteria-Based Content Analysis สามารถให้ค่าความแม่นยำในการระบุ

ว่าเรื่องใดเป็นเรื่องโกหกในผู้พูดผิวขาวแน่นยำมากกว่าในกลุ่มผิวสี ข้อสังเกตนี้จึงแสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านชาติพันธุ์ของกลุ่มคนมีผลต่อประสิทธิภาพของเครื่องมือ ด้วยเหตุนี้เครื่องมือ CBCA ดังกล่าวจึงจำเป็นต้องได้รับการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ในแต่ละกลุ่มคนและเหมาะสมกับลักษณะของแต่ละภาษา รวมทั้งสำหรับภาษาไทยด้วย

2.3.2 Reality Monitoring (RM)

นอกจาก Criteria-Based Content Analysis (CBCA) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ Statement Validity Analysis (SVA) ที่กล่าวไปแล้วนั้น Reality Monitoring (RM) ก็เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่มีการทดสอบแล้วว่าสามารถให้ค่าความถูกต้องในการตรวจจับการโกหกได้ซึ่งคิดค้นขึ้นโดย Johnson & Raye (1981) บนสมมติฐานที่ว่า “การมีประสบการณ์ด้วยตนเองจะมีการอ้างถึงผัสสะเชิงประจักษ์ภายนอกต่างๆที่ได้รับเช่น รูป รส กลิ่น สี เสียง มากกว่าประสบการณ์ที่แต่งขึ้น ขณะที่เรื่องที่แต่งขึ้นจะปรากฏค่าแสดงรายละเอียดที่เกิดจากมโนนึกของผู้เล่าเองมากกว่า เพราะผู้ที่ประสบกับเหตุการณ์จริงจะแสดงความสามารถในการจดจำและอ้างถึงส่วนประกอบในเหตุการณ์ผ่านผัสสะภายนอกได้มากกว่าผู้ที่แต่งเรื่องหนึ่งๆขึ้นเอง” เช่น

ในผู้พูดเรื่องจริงจะพูดว่า

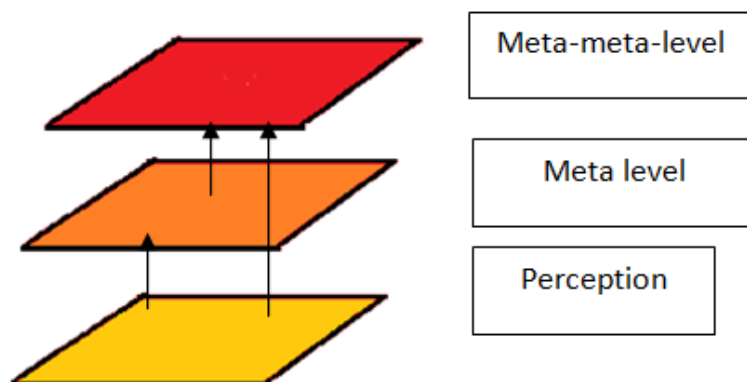
a) ‘It was a *large cedar* house’

ขณะที่ผู้ที่แต่งเรื่องขึ้นเองจะใช้การบรรยายว่า

b) ‘I *remember* seeing the home & *thinking* how *lovely* cedar home are’

จากตัวอย่างจะเห็นว่าประโยค a) ให้ภาพของบ้านผ่านขนาดที่เห็นได้ด้วยตา ขณะที่ประโยค b) มีคำบ่งชี้แสดงการรับรู้โดยมโนนึกของผู้พูดและการใส่คำแสดงอารมณ์มากกว่าจะใส่ใจให้รายละเอียดเชิงประจักษ์อื่นๆ

Johnson & Ray ได้อธิบายความต่างของประโยคผ่านโมเดลแสดงระดับของการถ่ายทอดคำบอกเล่าเป็นสามระดับ ดังภาพที่ 2.1 ด้านล่าง

ภาพที่ 2.1 ระดับการถ่ายทอดคำบอกเล่าหนึ่งๆของผู้พูด (Potter & Yuille, 1996)

กล่าวคือ ระดับล่างสุดเป็นระดับผิวที่แสดงการรับรู้ของผู้พูดที่ได้ถ่ายทอดเรื่องราวออกมา (Perception) ถัดขึ้นไปเป็นการประเมินค่าความจริงของความทรงจำจากตัวผู้พูด ระดับนี้เรียกว่า Meta-memory/Meta level และระดับบนสุดซึ่งเป็นระดับที่ Johnson & Ray ให้ความสนใจคือ ระดับที่ย้ายจากตัวผู้พูดไปที่ผู้รับสารที่จะตัดสินคุณค่าของความทรงจำที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดมาว่า มาจากประสบการณ์แท้หรือเป็นคำพูดที่แต่งขึ้น เรียกว่าระดับ Meta-meta-level/Interpersonal judgment วิธีการประเมินเป็นวิธีการเช่นเดียวกับ CBCA คือ การให้คะแนนการปรากฏของตัวบ่งชี้ โดยเครื่องมือนี้จะมุ่งแสดงความแตกต่างเชิงปริมาณของตัวบ่งชี้เหล่านี้หากมีมากน่าเชื่อถือได้ว่าจะเป็นเรื่องที่มาจากประสบการณ์ตรง ตัวประเมินมีดังนี้คือ

- 1) ความชัดเจน (Clarity & vividness) คือ ผู้เล่าให้ความกระจ่างชัดเจนและมีชีวิตชีวาของเรื่องได้มากน้อยเพียงใด
- 2) ข้อมูลเชิงผัสสะ (Sensory Information) ผู้เล่าให้รายละเอียดของรูป รส กลิ่น เสียง จำนวนเท่าไรมากน้อยก็ครั้ง
- 3) ข้อมูลเชิงบ่งชี้สถานที่ (Spatial Information) ผู้เล่าให้ความกระจ่างชัดในเรื่องของสถานที่แต่ละแห่งในเรื่องมากน้อยเพียงใด
- 4) ข้อมูลเชิงเวลา (Time Information) ผู้เล่าแสดงลำดับเวลาได้ซับซ้อนหรือบ่งชี้เวลาของแต่ละเหตุการณ์ตรงไปตรงมาเพียงใด
- 5) อารมณ์และความรู้สึก (Emotion & feelings) ผู้เล่าแสดงน้ำเสียง หรืออารมณ์ความรู้สึกอย่างไรในเรื่องที่เล่า

6) ความสามารถในการสร้างเรื่อง (Reconstructability of the story) พิจารณาถึงการแสดงออกของผู้เล่าว่ามีความไม่แน่ใจในความถูกต้องของเรื่องที่เล่าหรือไม่

7) ความสมจริง (Realism) ประเมินค่าความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ว่าสามารถเกิดขึ้นจริงได้มากน้อยเพียงใด หรือฟังแล้วเป็นเรื่องราวที่ประหลาดและไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ อยู่ในระดับใด เช่น การปรากฏของเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึง การอ้างถึงรายละเอียดบางอย่างที่น่าจะเป็นไปได้ รวมทั้งประเมินว่าตนเองจะเชื่อเรื่องที่ได้ยินมากน้อยเพียงใดด้วย

8) กระบวนการเชิงปริชาน (Cognitive operations) ประเมินค่าความซับซ้อนของเรื่องที่เล่าว่าอยู่ในระดับใด

Reality Monitoring (RM) นี้ นับว่าเป็นส่วนเติมเต็มให้กับ Criteria-Based Content Analysis (CBCA) (Sporer, 1997) เนื่องจาก CBCA เกิดขึ้นบนความต้องการที่จะตรวจสอบค่าความจริงเท็จในคำพูดของเด็กเล็ก แม้ว่าจะขยายและพัฒนาขึ้นมาใช้กับผู้ใช้ภาษาทุกช่วงวัยได้ในภายหลัง (Brigham et al. 1988) ขณะที่ RM ก็ได้เข้ามาสนับสนุนในฐานะเครื่องมือที่เหมาะสมในกลุ่มของเด็กโตไปจนถึงผู้ใหญ่ให้มีความแม่นยำน่าเชื่อถือมากขึ้น เพราะ RM ใช้ทฤษฎีเรื่อง Cognitive & meta-cognitive เป็นหลักการรองรับ ทฤษฎีนี้ช่วยชี้ให้เห็นว่าในเด็กเล็กยังไม่มีการเรียนรู้ถึงขอบในการเล่าเรื่องแบบที่ผู้ใหญ่สามารถทำได้ ขนบที่ว่านี้ก็คือหลักการให้ความร่วมมือในการสนทนาของ Grice นั่นเอง จึงนับว่า RM ช่วยขยายกลุ่มผู้ใช้ให้กว้างขึ้น เพราะสามารถเข้าใจกลุ่มผู้พูดเป็นเด็กโตและผู้ใหญ่ซึ่งได้เรียนรู้และใช้ภาษาบนหลักการในการให้ความร่วมมือในการสนทนาของ Grice แล้ว

ในเวลาต่อมาจึงมีงานที่นำเอาเครื่องมือทั้งสองนี้มาใช้วิเคราะห์คำพูดในบริบทต่างๆ เป็นจำนวนไม่น้อย เริ่มจากงานชิ้นแรกโดย Sporer (1997) ที่ได้นำเอาเครื่องมือทั้ง CBCA และ RM มาใช้ร่วมกันเพื่อตรวจสอบการโกหก ซึ่งพบว่าเมื่อใช้เครื่องมือสองชิ้นนี้ร่วมกันสามารถระบุค่าความจริงเท็จของข้อมูลหนึ่งๆ ได้แม่นยำมากขึ้น ต่อมาก็ยังได้มีการศึกษาอีกหลายงานที่ได้ทดสอบว่ารายการของแต่ละเครื่องมือมีความสัมพันธ์สนับสนุนกันในการตรวจจับการโกหกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยหรือไม่อย่างไร และผลการศึกษาล้วนชี้ให้เห็นว่า การใช้ CBCA และ RM ร่วมกันสามารถเพิ่มความแม่นยำสูงถึง 88% ในการระบุค่าความจริงเท็จของข้อมูลได้อย่างน่าเชื่อถือ (Vrij, Akehurst, Soukara, & Bull; 2004) อย่างไรก็ตาม Stromwall et al. (2004) ได้ศึกษาเพิ่มเติมและพบว่า RM มีประสิทธิภาพมากกว่า CBCA อยู่หลายประการ เพราะ RM เกิดขึ้นโดยมีทฤษฎีทางจิตวิทยาว่าด้วยเรื่องระบบปริชานเป็นพื้นฐานและหลักในการอธิบาย ทำให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นกว่า CBCA ที่มีจุดตั้งต้นจากการสังเกตตัวบ่งชี้จากคำให้การต่างๆ และได้รวบรวมไว้เท่านั้น แต่ผลการศึกษาที่ยืนยันว่าเมื่อนำเอา CBCA และ RM มาใช้เป็นรายการตัวบ่งชี้ร่วมกันเพื่อใช้จำแนกเรื่องเล่าจริงกับเรื่องเล่าโกหกจะให้ค่าความถูกต้องสูงถึง 69% ซึ่งมากกว่าการใช้เพียงเครื่องมือเดียว (CBCA 54%, RM 63%)

2.3.3 Scientific Content Analysis (SCAN)

Scientific Content Analysis (SCAN) (Sapir, 1996) เป็นเครื่องมือทางภาษาดัวหนึ่งทีพัฒนาขึ้นโดย Avinoam Sapir ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เครื่องจับเท็จ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของ Undeutsch ผู้คิดค้น Statement Validity Analysis (SVA) ที่มีจุดมุ่งหมายแรกเพื่อพิสูจน์ความจริงเท็จในคำให้การของเด็กที่เป็นเหยื่อในคดีทารุณกรรมทางเพศตามที่ได้กล่าวถึงไปข้างต้นแล้ว

Sapir มองการโกหกผ่านการวิเคราะห์ด้วยภาษาว่า “ขณะที่คนอื่นค้นหาหลักฐานทางกายภาพ คุณก็สามารถแก้ปัญหานี้ไปได้แล้ว แค่เพียงพิจารณาที่คำพูดของเขา” (“While others are out searching for physical evidence, you have already solved the case using only the subject's own words”) ดังนั้นเครื่องมือนี้จึงสามารถใช้ในการตรวจจับการโกหกได้ด้วยภาษาที่ใช้ อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าเราจะสามารถจับคนโกหกได้ แต่เครื่องมือจะแสดงแนวโน้มว่าคำพูดหนึ่งๆเป็นการโกหกหรือไม่ แนวคิดของ Sapir ก็คือ ทั้งผู้ที่พูดความจริงและผู้ที่พูดโกหกต่างก็พยายามโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูดว่าเป็นความจริง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ฟังที่จะเป็นผู้พิจารณาความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ได้ฟังจากตัวบท ซึ่งผู้ฟังจะตัดสินได้จากความแตกต่างของการเลือกใช้คำของผู้พูด

เครื่องมือนี้ถูกใช้ในหลายรัฐของทั้งในสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดา เม็กซิโก รวมทั้งที่อิสราเอล โดยมีพัฒนาการมาจากกระบวนการการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเฉพาะ จึงสามารถนำไปวิเคราะห์ได้ทั้งในคำสารภาพ คำให้การ จดหมายลาตาย หรือในการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในหลายหน่วยงานได้เปิดสอนหลักสูตรการใช้เครื่องมือนี้ให้กับเจ้าหน้าที่สืบสวน เช่นที่ The National Crime Faculty (NCF) ของอังกฤษ หรือที่ Royal Canadian Mounted Police เป็นต้น SCAN ประกอบไปด้วยเกณฑ์การพิจารณาดังต่อไปนี้

- 1) การอ้างถึงบุคคลอื่นเหมาะสมกับที่สังคมรับรู้หรือไม่ (Inappropriate social introductions) หัวข้อนี้เป็นการแนะนำหรือพูดถึงบุคคลอื่นตามสถานะที่สังคมรับรู้หรือต้องการให้สังคมรับรู้เช่น ถ้าสมศักดิ์เอ่ยถึงวิมลด้วยชื่อ โดยไม่แนะนำว่าเป็นภรรยาของตน ผู้ฟังที่ไม่เคยทราบสถานะของทั้งสองคนมาก่อนย่อมไม่คิดว่าวิมลเป็นภรรยาของสมศักดิ์อย่างแน่นอน ซึ่งสมศักดิ์อาจมีหรือไม่มีเจตนาปกปิดสถานะของภรรยาของตนก็ได้ การแนะนำหรืออ้างถึงใครคนใดคนหนึ่งตามความเหมาะสมจึงเป็นเรื่องที่ควรตระหนักพิจารณา

- 2) การใช้คำสรรพนามไม่เหมาะสม (Improper use of pronouns) แสดงการผูกมัดตัวผู้พูดที่แตกต่างกันออกไป Sapir (1996) กล่าวว่าไว้ในคำสารภาพจะพบว่ามีการปรากฏของคำสรรพนามแทนตัวผู้พูดเองเพิ่มขึ้น 80-90%

3) การเปลี่ยนแปลงของภาษาที่ใช้ (Change in language) มีความเชื่อว่าในคำพูดจริงจะปรากฏของการใช้คำศัพท์ที่เสถียรกว่าในคำพูดการโกหก

4) ความทรงจำบกพร่อง (Lack of memory about an incident) เชื่อว่าในคำพูดโกหกจะมีการปรากฏของคำบ่งบอกว่าผู้พูดจำเรื่องราวส่วนหนึ่งไม่ได้

5) ข้อมูลไม่เป็นลำดับ (Nonsequential information) คนที่พูดความจริงจะไล่เรียงเล่าเรื่องราวตามลำดับเวลา ในขณะที่คนโกหกจะมีการปกปิด บิดเบือนบางส่วนของเหตุการณ์ซึ่งจะทำให้เรื่องราวปะติดปะต่อกันได้ยาก

6) ไม่ปฏิเสธข้อกล่าวหา (No denials of the accusation) คนโกหกเลือกจะไม่ปฏิเสธข้อกล่าวหา

7) โครงสร้างคำให้การ (Structure of the statements) ในหัวข้อนี้ Sapir เสนอโครงสร้างของเรื่องเล่าเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนต้นของเรื่อง มักเป็นส่วนที่ให้ฉากและบรรยากาศของเรื่อง มีประมาณ 20% ของเรื่องทั้งหมด 2) ส่วนที่เป็นแก่นของเหตุการณ์ อาจปรากฏได้ถึง 50% ของข้อมูล 3) ส่วนสรุป อีกประมาณ 30% ซึ่ง Rabon (1996), Rudacille, (1994) มีผลการศึกษาสอดคล้องกันว่า ในเรื่องเล่าที่มีส่วนต้นของเรื่องมากกว่า 30% สามารถบ่งชี้ได้ว่าเป็นเรื่องโกหก

8) การเปลี่ยนรูปคำแสดงกาล (Verb tense changes) มีความเชื่อว่าการใช้อดีต-กาลในการเล่าเรื่อง บ่งชี้ว่าเป็นการพูดถึงความทรงจำโดยตรงที่เกิดขึ้นจริง

9) ย้ายความสำคัญของเรื่อง (Unimportant information becomes important) ในคำพูดโกหกมักจะพบว่าส่วนของเหตุการณ์ที่ไม่สำคัญมักจะถูกทำให้สำคัญ

10) การพูดสะท้อนอารมณ์ความรู้สึก (Placing of emotions within the statement) ตำแหน่งการปรากฏของคำแสดงอารมณ์ความรู้สึกมักจะเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเหตุการณ์ การใช้คำแสดงอารมณ์ในช่วงที่ไม่ควรเกิดอารมณ์เช่นนั้นสามารถบ่งชี้ความผิดปกติว่าผู้พูดอาจจะกำลังโกหกอยู่ได้

11) การรีบแก้ไขจุดผิด (Spontaneous corrections) คนโกหกส่วนมากมักจะแก้ไขส่วนที่พูดผิดอย่างกะทันหัน ขณะที่พบการแก้ไขคำพูดน้อยมากในคำพูดจริง

12) การละข้อมูล (Missing information/Unnecessary connections) คนโกหกจะมีรายละเอียดบางอย่างที่ไม่ต้องการให้คนฟังรู้ ดังนั้นจึงมีการละบางเหตุการณ์ออกไป จนเกิดการแหวกงว้าของข้อมูล การเชื่อมต่อความจิงมักไม่ราบรื่น ฟังดูแปลกกว่าที่ควรจะเป็น

13) เวลา (Time) หากผู้พูดเลือกที่จะถ่ายทอดเหตุการณ์ที่ใช้เวลาเกิดขึ้นนาน 20 นาที ด้วยคำพูด 10 นาที แต่พูดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหนึ่งชั่วโมงด้วยคำพูด 3 นาที ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างระยะเวลาที่เหตุการณ์เกิดกับระยะเวลาที่ใช้

บรรยายถึงความไม่สอดคล้องนี้สะท้อนความไม่สมเหตุสมผลของผู้เล่า ลักษณะนี้อาจคาดได้ว่าเป็นเรื่องไม่จริง

2.4 ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการตรวจจับการโกหก

เครื่องมือต่างๆ ที่ถูกคิดค้นขึ้นส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยลักษณะทางภาษาที่ถูกกำหนดให้ใช้เป็นตัวพิจารณาว่าข้อมูลหนึ่งเป็นจริงหรือเท็จนั้น มาจากการสังเกตว่าระหว่างคำพูดจริงกับคำพูดเท็จมีลักษณะใดบ้างที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว และเมื่อเปรียบเทียบกับกันก็จะพบว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นก็คือตัวบ่งชี้ที่จะใช้จำแนกค่าความจริงเท็จของข้อมูลได้ เพราะในการพูดความจริง *สิ่งที่อ้างถึง* (Claim) กับ *สิ่งที่เชื่อว่าเป็นจริง* (What they believe to be true) จะเป็นสิ่งเดียวกัน จากแนวคิดพื้นฐานนี้ตรงกันข้ามกับการพูดโกหก กล่าวคือ ผู้ที่โกหกจะพูดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ขัดแย้งกับสิ่งที่ตนเองรับรู้อยู่ซึ่งก็คือความจริง ดังนั้นสภาวะการโกหก จึงมีลักษณะเป็นความต่างของสองสิ่งที่ควรจะเหมือนกัน (Deception Discrepancy) (DePaulo et al., 2013) ลักษณะดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้เราสามารถมองเห็นความต่าง และสามารถระบุว่าเป็นตัวบ่งชี้ระหว่างเรื่องจริงกับเรื่องโกหกได้ Ekman (1992) ยืนยันว่าเราสามารถจำแนกคนโกหกกับคนพูดความจริงได้โดยดูจากพฤติกรรมด้วยการสังเกตอาการปฏิกิริยา ตลอดจนภาษาที่ใช้ได้ การศึกษาในด้านนี้จึงเกิดขึ้นเพื่อใช้ในการอ้างอิงและเป็นเครื่องมือในการจำแนกคนพูดความจริงกับคนที่พูดโกหกออกจากกัน ซึ่งเรียกว่า การตรวจจับการโกหก (Deception Detection) ซึ่งต่อมาก็ได้มีการพยายามศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์นี้ จนได้เป็นหลักการและทฤษฎีที่ได้รับความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานด้านกระบวนการยุติธรรมที่กล่าวถึงไปแล้ว

ส่วนการพิจารณาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตรวจจับการโกหกนั้น Walters (2000) ได้เสนอข้อพึงระวังไว้ 7 ประการ ดังนี้

- 1) ความเป็นปกติ (constant) ก่อนที่เราจะตัดสินว่าพฤติกรรมหนึ่งๆ บ่งชี้ว่าคนๆ นั้นกำลังโกหก เราจะต้องแน่ใจก่อนว่าพฤติกรรมบรรทัดฐาน หรือพฤติกรรมที่คงที่ในภาวะปกติของคนๆ นั้นเป็นอย่างไร
- 2) การเปลี่ยนแปลง (change) เมื่อเราทราบพฤติกรรมอันเป็นปกติสมำเสมอของคนหนึ่งๆ แล้ว จึงค่อยสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อมีแรงกระตุ้นต่างๆ เช่น การถามถึงเหตุการณ์ ฆาตกรรมที่คนๆ นั้นอยู่ในที่เกิดเหตุ เป็นต้น
- 3) ความทับซ้อน (clusters): ขณะที่เราสื่อสารครั้งหนึ่งๆ นั้นเราแสดงออกทั้งผ่านอวัจนภาษาและวัจนภาษา ซึ่งเราจะตัดสินใจจากอาการหนึ่งอาการใดแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้ เช่น

การร้องไห้ ไม่ได้บ่งชี้แต่ความเสียใจ แต่อาจเกิดจากการตื่นตันดีใจก็ได้ เป็นต้น ดังนั้นจำเป็นต้องสังเกตอาการต่างๆร่วมกัน และต้องพิจารณาเหตุปัจจัยของอาการนั้นๆด้วย

4) ความสม่ำเสมอ (consistency) พึงระลึกเสมอว่า ทุกการเปลี่ยนแปลงที่ต่างไปจากภาวะคงที่ของคนหนึ่งไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้ได้ว่าเขาคนนั้นกำลังโกหก แต่ต้องดูความสม่ำเสมอของอาการนั้นๆด้วย เช่น เมื่อถูกถามถึงเรื่องชีวิตหลังแต่งงาน เขามีอาการตัวเกร็ง และสั่นขณะให้ข้อมูล หากเป็นไปโดยสม่ำเสมออาจสันนิษฐานได้ว่าเขาอาจจะไม่ได้โกหก แต่มีความเจ็บปวดหรือไม่สบายใจที่จะพูดถึงเรื่องนี้ก็เป็นได้ เป็นต้น

5) ความอคติ (preconception) อย่ามีอคติต่อคนที่เราต้องการข้อมูล เพราะเราจะถูกโน้มน้าวใจให้ไม่เชื่อในคำพูดของเขา และอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาด เช่น เราคิดมาเสมอว่าคนที่เงาะหู เงาะจมูก และมีรอยสักเต็มตัวมักจะมีใจคอโหดเหี้ยม และสามารถฆ่าคนได้ ทั้งที่จริงๆแล้วคนๆนั้นไม่ได้เป็นคนไม่ดีเลย หรือคนๆนั้นมีเรื่องบาดหมางกับเหยื่อมาก่อน ก็ไม่จำเป็นว่าครั้งนี้เขาจะต้องเป็นคนก่อเหตุเสมอไป เป็นต้น

6) การคำนึงถึงผลลัพธ์แปลกปลอม (contamination) การพิจารณาการกระทำและคำพูดหนึ่งๆว่าโกหกหรือไม่ ควรต้องตั้งข้อสังเกตก่อนว่าการกระทำของคนๆหนึ่งเกิดขึ้นนั้นเกิดจากจุดประสงค์อื่นที่นอกเหนือจากจุดประสงค์หลักเคลือบแฝงเข้ามาหรือไม่ เช่น แม่ถามหาคนขโมยน้ำหอมจากลูกสาวสองคน โดยกล่าวว่า ถ้าไม่มีใครยอมรับผิด จะถูกตีทั้งสองคน ด้วยความที่ลูกสาวคนเล็กกลัวการถูกตีจึงยอมสารภาพผิดแทนพี่สาว การสารภาพนี้จึงยังคงเป็นการโกหก และเมื่อความจริงถูกเปิดเผย แม่จึงถามพี่สาวว่าทำไมให้น้องยอมรับผิดแทน พี่สาวบอกว่า เพราะน้องสาวเธออยากโง่สารภาพเพราะกลัวโดนตีเอง ในกรณีนี้จุดประสงค์คือการหาคนผิดที่ขโมยของ แต่การที่ลูกสาวคนเล็กพูดโกหกกว่าตนเป็นคนทำ ทั้งๆที่ไม่ได้ทำเพราะเธอมุ่งความสนใจไปที่บทลงโทษตามคำพูดของแม่ที่ดีทั้งพี่ทั้งน้องเท่านั้น เป็นต้น

7) การตรวจสอบไขว้ (cross-checking) ก่อนที่จะลงความเห็นว่าคุณนั้นโกหกหรือไม่ เราจะต้องทบทวนไต่ตรองที่มาที่ไป และเหตุผลที่สนับสนุนทั้งหมดอีกครั้งเสมอ กรอบความคิดที่ว่าเป็นที่ยอมรับทั่วไป โดยทั้ง 7 ประการเป็นหลักการสำคัญที่ผู้ที่สนใจงานด้านการตรวจจับการโกหกจะต้องระลึกไว้เสมอ โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้องคิดว่าไม่มีตัวบ่งชี้ใดเพียงตัวบ่งชี้เดียวที่จะกำหนดชี้ขาดได้ว่าคนๆหนึ่งกำลังพูดโกหกได้

สำหรับงานวิจัยนี้จะจำกัดขอบเขตศึกษาเฉพาะตัวบ่งชี้ทางภาษาเท่านั้น ซึ่งลักษณะภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้การโกหกนี้ คือจุดพึงสังเกตเมื่อต้องการพิจารณาจำแนกข้อมูลจริงและเท็จ จากงานที่ชื่อว่า cues to deception (DePaulo et al., 2003) ได้ระบุถึงพฤติกรรมที่ถูกรวบรวมไว้ว่าเป็นตัวบ่งชี้ทางภาษาเพื่อตรวจจับการโกหกภายใต้ประเด็นคำถาม 5 ประเด็น ได้แก่

1) คนโกหกจะมีการเตรียมความพร้อมน้อยกว่าคนพูดจริงใช่หรือไม่ (Are liars less forthcoming than truth tellers?) โดยตัวบ่งชี้การโกหกที่ได้จะมาจากการสังเกตประเด็นของการใช้เวลาในการพูดของคนโกหกและคนพูดจริง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเริ่มต้นพูด ความยาวในการตอบ การให้รายละเอียด ความเร็วในการพูด ตลอดจนการกดริมฝีปาก เป็นต้น

2) คนโกหกเล่าเรื่องได้น่าสนใจน้อยกว่าคนพูดจริงใช่หรือไม่ (Do liars tell less compelling tales than truth tellers?) ซึ่งการที่จะตัดสินว่าคำโกหกสามารถกระตุ้นความสนใจได้มากกว่าคำพูดจริงหรือไม่นั้น เราต้องถามว่า คำโกหกดูเหมือนจะสมเหตุสมผลน้อยกว่าหรือไม่ คำพูดนั้นเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์เข้าหาตัวผู้พูดมากน้อยเท่าใด มีความมั่นใจขณะที่พูดหรือไม่ ซึ่งอาจสังเกตได้จากการใช้เหตุผล การอ้างถึงตนเองและสิ่งอื่น การใช้สายตากับผู้ฟัง สีหน้า รวมไปถึงการขยับของคาง เป็นต้น

3) คนโกหกแสดงพฤติกรรมในแง่บวกและความพึงพอใจออกมาน้อยกว่าคนพูดจริงใช่หรือไม่ (Are liars less positive & pleasant than truth tellers?) ซึ่งสามารถสังเกตได้จากความตึงเครียดของกล้ามเนื้อตา การขยับสายตาสีรษะ หรือการใช้คำพูดแสดงทัศนคติในเชิงลบ เป็นต้น

4) คนโกหกมีความตึงเครียดสูงกว่าในคนพูดจริงใช่หรือไม่ (Are liars more tense than truth tellers?) เราจะสามารถสังเกตได้จากอาการทางร่างกายที่แสดงออกมาจากคนพูดจริงและคนโกหกได้ เช่น การกลอกตาไปมา ทำนัยและการขยับตัว ตลอดจนการสั่นเครือของน้ำเสียง เป็นต้น

5) การพูดเท็จมักจะมีข้อมูลทกล่นหรือมีข้อมูลสับสนผิดพลาดน้อยกว่าการพูดจริง (Do lies include fewer ordinary imperfections & unusual contents than do truths?) ดังนั้นตัวบ่งชี้ที่พบจึงอาจเป็นการแก้คำผิดอย่างทันทีทันใดเพื่อไม่ต้องการให้เกิดความไม่สมบูรณ์ของสาร เป็นต้น

คำถามข้างต้นนี้นำไปสู่การศึกษาและสกัดหาตัวบ่งชี้ต่างๆตามมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยก่อนหน้า ผู้วิจัยได้แบ่งตัวบ่งชี้เพื่อตรวจจับการโกหกออกเป็นสองประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ อวัจนภาษาและวัจนภาษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.4.1 อวัจนภาษา (Nonverbal behaviors)

อวัจนภาษาคือ ภาษาที่เกิดขึ้นพร้อมๆไปกับภาษาที่เป็นคำพูด เป็นผลจากสภาพจิตใจของคนเราที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของร่างกาย ดังนั้นเมื่อผู้พูดที่มีเจตนาบิดเบือน พยายามปกปิดหรือไม่ยอมพูดความจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ความกังวลหรือภาวะผิดปกติในจิตใจจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างไปจากผู้ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง เช่น

มีการยับยั้งสายตาย่างผิดปกติ อัตรการเต้นของหัวใจสูงกว่าปกติ การขับเหงื่อมากกว่าปกติ หรือ การยับยั้งตัวมากกว่าปกติ มีอาการกระวนกระวายโดยการคว่ำจับสิ่งของรอบตัว หรือม้วนเส้นผม ลูบแขน ขยี้เสื้อผ้าตนเอง เป็นต้น (DePaulo, et al., 2003)

ความต่างทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นขณะที่พูดโกหกนี้นำไปสู่การพัฒนาเครื่องมือหนึ่งคือ ‘เครื่องจับเท็จ’ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่แปรผลความน่าเชื่อถือของคนผ่านการแสดงออกทางอวัจนภาษาโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะทางอารมณ์ กับกระบวนการตอบสนองทางร่างกาย ซึ่งเริ่มต้นจากการสังเกตที่ความดันโลหิต และพัฒนาต่อมาจนครอบคลุมทั้งความเปลี่ยนแปลงของคลื่นความถี่สมอง การยับยั้งส่วนต่างๆของร่างกาย เช่น การเคลื่อนไหวของตา ของแขน หรือการยับยั้งตัวขณะนั่ง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เครื่องมือจับเท็จนี้ก็ไม่ได้เป็นเครื่องมือที่จะใช้ตัดสินว่าคนๆหนึ่งพูดโกหก หากแต่เป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้รายงานค่าความเปลี่ยนแปลงภายในระบบปรีชาที่สะท้อนผ่านพฤติกรรมทางร่างกายของผู้ต้องสงสัยหรือพยานโดยการกระตุ้นจากการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ โดยชุดคำถามที่เจ้าหน้าที่ใช้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ คำถามส่วนที่หนึ่งเป็นคำถามที่สัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กับรูปคดี มักใช้เป็นคำถามเกริ่นนำเพื่อสร้างความคุ้นเคย และนำเข้าสู่คดี เช่น คุณมีภูมิลำเนาอยู่ที่ไหน คุณรู้จักเหยื่อได้อย่างไร เป็นต้น คำถามส่วนที่สองเป็นคำถามเปรียบเทียบ มักใช้เหตุการณ์สมมติที่มีความคล้ายคลึงกับรูปคดีเป็นคำถามเพื่อสังเกตปฏิกิริยาตอบสนอง เช่น ถามคนร้ายคดีลักทรัพย์ว่า “ตอนเด็กๆเคยขโมยหรือไม่ ถ้าเคย ขโมยอย่างไร” เป็นต้น และคำถามส่วนที่สาม เป็นคำถามเลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น “A” หรือ “B ” “คุณใช้อะไรแทงเหยื่อ มีด หรือ สิว” เป็นต้น โดยผลที่ได้จะปรากฏเป็น 3 ค่าด้วยกัน คือ ‘Deception’ ‘No deception’ และ ‘Inconclusive’

แม้ว่าเครื่องจับเท็จจะถูกวิจารณ์ถึงความไม่แม่นยำหรือขาดมาตรฐานในกระบวนการทดสอบ เพราะยังมีอีกหลายปัจจัยที่ยังไม่รัดกุมพอ เช่น ทักษะการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ ความสามารถในการควบคุมตนเองของผู้ต้องหาที่ต่างกัน แต่หลายรัฐในอเมริกาและหลายประเทศในยุโรปก็ยังคงมีการใช้เครื่องจับเท็จเป็นส่วนหนึ่งในหลักฐานที่ใช้สนับสนุนการพิจารณาตัดสินคดีโดยเพิ่มการพิจารณาไตร่ตรองเพื่อความแม่นยำด้วยการใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญมากกว่าหนึ่งท่าน ประกอบกับต้องอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์มายืนยันเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามการทำงานของเครื่องจับเท็จในส่วนที่เป็นอวัจนภาษานี้ก็ได้รับการยอมรับ เพราะสามารถแสดงหลักฐานเชิงกายภาพได้ชัดเจน เป็นที่น่าเชื่อถือ

2.4.2 วัจนภาษา (Verbal behaviors)

Adams (2002) DePaulo et al. (2003) และ Miller & Stiff (1993) ต่างเห็นพ้องกันว่าวัจนภาษาเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งที่สำคัญต่อการจำแนกแยกเรื่องจริงกับเรื่องโกหกออกจากกันได้ ดังจะเห็นว่านอกจากงานสาขาอื่นๆแล้ว ก็มีการศึกษาตามแนวทางของภาษาศาสตร์ในส่วนที่เป็นวัจนภาษา

(Verbal behaviors) อยู่จำนวนไม่น้อย เพราะในบางสถานการณ์เราอาจไม่ได้เผชิญหน้าและไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมทางร่างกายของผู้พูดได้ วจนภาษาจึงเป็นอีกหนึ่งตัวช่วยที่จะตรวจจับการโกหกได้ โดยจะสามารถพิจารณาความโดดเด่นของการใช้วจนภาษาขณะที่มีการพูดได้จาก 3 ช่องทาง (Walters, 2000) คือ

1) สัทสภาพ (voice quality) โดยสังเกตที่ระดับเสียง (pitch), ความดังของเสียง (volume), และความเร็วช้าของการพูด (rate of speech) เช่น ถ้าผู้พูดใช้เสียงที่ดังขึ้น มักจะบ่งชี้อารมณ์ที่ตื่นเต้นหรือโกรธเคืองสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจบ่งชี้ถึงสภาวะผิดปกติของผู้พูด และอาจเป็นไปได้ว่าผู้พูดกำลังโกหกอยู่ เป็นต้น

2) ความชัดเจนของเสียง (voice clarity) สิ่งสำคัญที่ต้องท่องจำให้ขึ้นใจเมื่อคนเราคิดจะโกหกก็คือ ต้องรู้ว่าความจริงที่แท้คืออะไร และโกหกอะไรออกไป ดังนั้นผู้ที่พูดโกหกจึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการคิดที่ซับซ้อนกว่าภาวะปกติ และการเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้ร้อยละในการออกเสียงทำหน้าที่ได้ไม่ปกติ เช่นกัน ซึ่งเราจะสังเกตได้จากการพูดตะกุกตะกัก มีช่วงหยุดยาวนานขึ้น มีการเสแสร้งหัวเราะ ทั้งนี้ก็เพื่อใช้เป็นตัวถ่วงเวลาให้ผู้พูดได้มีเวลาคิดมากขึ้นนั่นเอง

3) คำพูด (speech content) Walters (2000) ได้เสนอว่าลักษณะของการโกหกจะต่างกันไปตามสถานการณ์ โดยได้กล่าวถึงสถานการณ์สำคัญที่พึงสังเกต ได้แก่ สถานการณ์การต่อรองราคา (Bargaining) ภาวะโกรธ (anger) ภาวะผิดหวัง (depression) สถานการณ์การปฏิเสธ (denial) และสถานการณ์การยอมรับ (acceptance) เช่น คนที่โกหกมักจะเลือกแสดงอารมณ์โกรธเพื่อเบี่ยงเบนประเด็น เป็นต้น ทั้งนี้ Walters ได้รวบรวมวลีที่บ่งชี้ว่าคนๆ หนึ่งมีแนวโน้มว่ากำลังพูดโกหกไว้ด้วย อาทิ I can't remember., I forgot all about it., Trust me., Believe me., I have no reason to lie., I couldn't lie., All the other guys have done it. เป็นต้น

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาภาษาที่เป็นคำพูด ซึ่งจำเป็นต้องใช้กระบวนการวิเคราะห์ทั้งความหมายประจำคำและความหมายเชิงเจตนา ซึ่งที่ผ่านมามีรายการตัวบ่งชี้ปรากฏในงานของ Newman et al. (2003) ซึ่งได้แบ่งตัวบ่งชี้ทางภาษาที่สามารถจำแนกคำโกหกได้ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้ 1) ตัวบ่งชี้ในระดับคำ ได้แก่ การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 3 ในความถี่ต่ำ การใช้คำแสดงอารมณ์เชิงลบในความถี่สูง การใช้คำแสดงความจำแนกเฉพาะ (exclusive words) ในความถี่ต่ำ และการใช้กริยาแสดงการเคลื่อนที่ในความถี่สูง 2) ตัวบ่งชี้ระดับวากยสัมพันธ์ ได้แก่ การพิจารณาความยาวและรายละเอียดของคำที่ประกอบขึ้นภายในประโยค 3) ตัวบ่งชี้ทางอรรถศาสตร์ ได้แก่ การพิจารณาความน่าเชื่อถือ ความคงเส้นคงวา และการเชื่อมความที่ดีของสารที่ถูกถ่ายทอด และ 4) ตัวบ่งชี้ทางปริจเฉท ได้แก่ การพิจารณาความยาวของส่วนเกริ่นนำของตัวถ้อยความทั้งหมด

นอกจากนี้จากการศึกษาของ Bachenko et al. (2008) ก็ได้รวบรวมและสกัดตัวบ่งชี้การโกหกเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาในหัวข้อ Verification & Implementation of Language-Based Deception Indicators in Civil & Criminal Narrative โดยมีจุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการประมวลผลภาษา (Natural Language Processing) ให้จำแนกและตรวจจับการโกหกในภาษา ซึ่งใช้วิธีการกำกับตัวบ่งชี้การโกหกในข้อมูลภาษาจากแหล่งข้อมูลจริงต่างๆ (Real world source) ทั้งคำให้การ ตลอดจนหลักฐานทางภาษาในชั้นศาล ข้อมูลพยานจากการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น โดยตัวบ่งชี้การโกหกที่ถูกรวบรวมเพื่อใช้กำกับข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1) ตัวบ่งชี้ที่แสดงการไม่ผูกมัดตัวเองกับสิ่งที่พูด ผู้พูดจะเลี่ยงการอ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะผูกมัดตัวเองในฐานะผู้รู้เห็น หรือผู้กระทำการหนึ่งสิ่งใดนั้น และยากที่จะปฏิเสธได้ในภายหลัง ดังนั้นตัวบ่งชี้ทางภาษาที่มักจะพบคือ คำเบี่ยงบัง (Verbal Hedge) คำพูดแสดงการบ่าเบียง (qualified assertions) เช่น ผมขอเครื่องช่วยฟังก่อน (แปลจาก Bachenko et al. (2008) เช่น I needed to get my inhaler.) การอ้างถึงช่วงเวลาที่ผ่านมาแล้ว การใช้คำเกินจริง เช่น สาบานต่อหน้าพระผู้เป็นเจ้าเลย (แปลจาก Bachenko et al. (2008) เช่น I swear to God.) และการให้เหตุผลอธิบายการกระทำ เช่น ผมไม่ชินกับถนนเส้นนี้ (แปลจาก Bachenko et al. (2008) เช่น I was unfamiliar with the road.) เป็นต้น

2) ตัวบ่งชี้ที่แสดงการเลือกใช้คำเพื่อบ่งบอกการปฏิเสธทั้งในระดับวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ (Preference for negative expressions in word choice, syntactic structure & semantics) ซึ่งตัวบ่งชี้ทางภาษาที่มักจะพบคือ การใช้คำแสดงความปฏิเสธ (Negative forms) ซึ่งไม่ใช่แค่คำที่แสดงโดยตรงตัวเช่น Never แต่รวมถึงคำที่มีหน่วยคำเติมหน้าแสดงความปฏิเสธด้วย เช่น in- un- ใน inconceivable เป็นต้น ในภาษาไทย เช่น ไม่ ไม่ใช่ มิ ไม่ได้ เป็นต้น การใช้คำแสดงทัศนคติด้านลบ (Negative emotions) เช่น I was a nervous wreck. ในภาษาไทยเช่น ไม่ดี แย่ เลว ซวย เป็นต้น การใช้รูปภาษาบ่งชี้ความทรงจำที่ไม่สมบูรณ์ (Memory loss) เพื่อแสดงว่าความทรงจำบางอย่างบกพร่องไป เช่น forgot, can't remember, wrongly ในภาษาไทยเช่น ลืม จำไม่ได้ ไม่รู้ว่าจำผิดหรือไม่... เป็นต้น

3) ตัวบ่งชี้ในรูปของคำนามหรือกริยารูปใดรูปหนึ่งที่ไม่สม่ำเสมอ (Inconsistencies with respect to verb & noun forms) ตัวบ่งชี้ทางภาษาที่มักจะพบคือ การใช้คำกริยาแสดงกาลไม่คงที่ (Verb tense changes) ในกรณีนี้เหมาะสำหรับใช้เป็นตัวบ่งชี้ที่ภาษาบ่งชี้กาลว่ามีการใช้สลับไปสลับมาในการบรรยายถึงเหตุการณ์หนึ่งๆ เช่น หน่วยคำบ่งชี้กาล (-ed) ที่ปรากฏตามหลังกริยาในภาษาอังกฤษ เป็นต้น การสลับประธานในประโยค เช่น การย้ายกรรมในประโยคมาเป็นประธานของประโยค เป็นต้น การเปลี่ยนรูปของนามวลี แต่ยังเป็นการอ้างถึงสิ่งเดียวกันเมื่อมีการเปลี่ยนตำแหน่ง

การปรากฏ การเปลี่ยนรูปของสรรพนามแต่ยังคงอ้างอิงถึงสิ่งเดียวกันเมื่อมีการเปลี่ยนตำแหน่งการปรากฏ เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ต่างๆที่ถูกนำไปใช้ในการพิจารณาจำแนกเรื่องจริงกับเรื่องโกหกที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามาจากการพิจารณาข้อมูลตามประเด็น 5 ประเด็น คือ

1) มีการพิจารณามุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์หรือต่อผู้ร่วมเหตุการณ์ โดยผู้ที่จะประเมินจะต้องสังเกตทัศนคติของผู้พูดจากการเลือกใช้คำหรือประโยคว่ามีอคติหรือเป็นกลางอย่างไร ต่อผู้ร่วมในเหตุการณ์ที่กำลังถูกกล่าวถึง รวมทั้งสังเกตเรื่องการวางสถานะของตนในฐานะผู้พูดไว้ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ใกล้เคียงเพียงใด

2) มีการสังเกตคำที่สื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆทั้งที่เป็นอารมณ์ในแง่ดีและร้าย ทั้งที่แสดงต่อเหตุการณ์ บุคคลในเหตุการณ์ หรือที่ผู้พูดกำลังรู้สึก

3) มีการพิจารณาความสมเหตุสมผลของเหตุการณ์ โดยสังเกตการเชื่อมโยงกันของแต่ละประโยคที่ร้อยเรียงเหตุการณ์เข้าด้วยกัน มีความเป็นไปได้ตามความเป็นจริงมากน้อยแค่ไหน ในฐานะผู้รับสารเกิดข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจในประเด็นหนึ่งประเด็นใดหรือไม่ รวมถึงปริมาณการให้ข้อมูลว่าสมบูรณ์พอกำกวมอยู่ในส่วนใดหรือไม่ เป็นต้น

4) มีการพิจารณาเรื่องของเวลาและสถานที่ ว่ามีการบรรยายอย่างเป็นลำดับเวลาจากเวลาใดถึงเวลาใด มีความต่อเนื่องกันหรือไม่ และการอ้างอิงถึงสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมมีมากน้อยอย่างไร

5) มีการสังเกตภาษาที่แสดงออกถึงการทำงานของระบบปรีชา ซึ่งมักจะถูกแสดงผ่านการพูดตะกุกตะกัก การพูดผิดและต้องแก้ไข รวมทั้งการพูดออกตัวในลักษณะต่างๆ เช่น ลืมเข้าใจผิด หรือเป็นเรื่องปกติที่ทุกคนเข้าใจ เป็นต้น

โดยเรื่องที่ต้องพิจารณาทั้ง 5 ประการนี้ นำไปสู่ตัวบ่งชี้ที่ถูกพูดถึงในงานที่ผ่านมาทั้งที่เป็นทฤษฎีและเครื่องมือต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอในงานที่ผ่านมาทั้งหมด 6 ตัวบ่งชี้ คือ

- 1) คำแสดงความคิดเห็น
- 2) คำแสดงอารมณ์ต่างๆ
- 3) คำสรรพนามบอกบุรุษ
- 4) คำแสดงความลังเล
- 5) คำแสดงการรับรู้ผ่านสัมผัสทั้ง 5
- 6) ความหลากหลายของการเลือกใช้คำ

ซึ่งรายการตัวบ่งชี้เหล่านี้จะเห็นว่าสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่แบ่งโดยตำแหน่งและหน้าที่การปรากฏ และกลุ่มที่แบ่งโดยความหมายหรือเจตนาของคำ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าต้องขยายประเภทการกำกับออกไปให้ครบถ้วนและครอบคลุมเพื่อให้รองรับกับผลที่อาจจะพบ

ได้ในข้อมูล หากพบว่ามีประเภทของคำอื่นๆที่แตกต่างนอกเหนือจากข้อค้นพบที่ผ่านมาด้วย โดยผู้วิจัยได้ทบทวนงานเกี่ยวกับการกำกับข้อมูลตามประเภทของคำต่างๆดังต่อไปนี้

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลในระดับคำ

เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าตัวบ่งชี้ที่เกิดขึ้นในงานที่ผ่านมาสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม โดยอาศัยการแบ่งตามตำแหน่งและความหมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้แบ่งกลุ่มของคำเป็นประเภทที่ใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ และกลุ่มที่อาศัยหลักการทางจิตวิทยามาใช้ในการจัดประเภท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 การจำแนกประเภทของคำทางไวยากรณ์

ผู้วิจัยได้ทบทวนกรอบทฤษฎีไวยากรณ์ไทยและพบว่า ในการจำแนกประเภททางไวยากรณ์ของคำมีแนวคิดหลักจาก 4 สำนักคิดด้วยกันได้แก่ 1. ไวยากรณ์ดั้งเดิมของพระยาอุปกิตศิลปสาร ซึ่งเน้นเรื่องความหมายของคำเป็นหลัก แต่ก็พบว่ามีการใช้ทั้งตำแหน่งหรือหน้าที่ในการพิจารณาประเภทของคำปะปนกันไป 2. ไวยากรณ์โครงสร้างของวิจิตร ภาณุพงศ์ ที่เน้นเรื่องของตำแหน่งของการปรากฏ โดยมีประเภทของคำทั้งหมด 26 ประเภท แต่ละประเภทยามีนิยามที่ชัดเจน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ได้แก่ คำหน้าที่และคำไวยากรณ์ 3. ไวยากรณ์หน้าที่ คือความสนใจหน้าที่ของคำที่มีการสื่อสาร และ 4. ไวยากรณ์ฟังก์ชันการกของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2556) ที่มีมุมมองว่า คำแต่ละคำมีลักษณะที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน แนวคิดนี้แตกต่างจากแนวคิดอื่นอย่างโดดเด่นในประเด็นที่ไม่ได้ใช้ความหมายของคำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาประเภทของคำนั้นๆ แต่อาศัยตำแหน่งการปรากฏร่วม, การกระจายของคำ และอาศัยความรู้ภาษาแม่ในการพิจารณา ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่าสามารถระบุชนิดของคำได้อย่างเด็ดขาด ตามตำแหน่งการปรากฏค่อนข้างตายตัว ดังนี้

คำกริยา:	+ [ไม่__]
คำนาม:	- [ไม่__], +[__V], +[V__], +[P__], +[__AJ]
คำคุณศัพท์:	- [ไม่__], +[N__],
คำบุพบท:	- [ไม่__], {+[__N], +[__V]}
คำวิเศษณ์:	- [ไม่__], {+[__V], +[V__]}
คำสันธาน:	- [ไม่__], {+[N__N], +[V__V], +[P__P]}
คำปริมาณ:	- [ไม่__], +[__N], - [V__], - [__V], -[P__]
คำอนุภาค:	- [ไม่__], +[//__], +[__#]

{ } หมายถึงให้เลือกรายการที่อยู่ภายใน เช่น คำบุพบทอาจปรากฏหน้าคำนาม หรือคำกริยา ไม่ใช่สามารถปรากฏร่วมได้กับทั้งสองประเภทของคำ

// หมายถึงเป็นส่วนแรกที่ปรากฏในถ้อยคำ

หมายถึงไม่มีคำอื่นต่อท้ายแล้ว

การพิจารณาโดยเกณฑ์นี้อาจนับได้ว่าเป็นการวิเคราะห์ภาษาในระดับผิว คือให้ความสำคัญเฉพาะกับสิ่งที่ปรากฏให้เห็นเท่านั้น และการพิจารณาระบุประเภทก็สามารถเทียบแบบจากการปรากฏของสมาชิกคำอื่นในประเภทของคำหนึ่งๆได้ การจัดประเภทของคำจึงทำได้อย่างแม่นยำสามารถหลีกเลี่ยงความสับสนกำกวมว่าคำนั้นๆควรอยู่ในประเภทใด เพราะมีการกำหนดตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นคำที่มีคุณสมบัติร่วมกัน โดยไม่ได้พิจารณาด้านความหมายก็จะถูกจัดอยู่ในประเภทเดียวกัน เช่น *กิน* กับ *สวย* ทั้งสองคำนี้สามารถปรากฏร่วมกับคำว่า *ไม่* ได้ จึงทำให้คำจำพวกแสดงลักษณะเช่น *อ้วน* *เล็ก* *บวม* ซึ่งมักจะมีความขัดแย้งว่ามีความเป็นคำกริยาหรือไม่นั้นจะสามารถระบุว่าเป็นประเภทของคำกริยาได้ทันที และใน *ชนิดของคำในภาษาไทย: การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์* (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) ก็ได้มีการอธิบายและระบุประเภทของคำที่ต้องสงสัยหรือมีปัญหาการจำแนกประเภทของคำไว้ส่วนหนึ่งซึ่งครอบคลุมเพียงพอกับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ไว้แล้วอีกด้วย

2.5.2 การจำแนกประเภทของคำทางจิตวิทยา

ส่วนที่เป็นการกำกับประเภทของคำ นอกจากจะกำกับโดยประเภททางไวยากรณ์ข้างต้นแล้ว งานด้านการตรวจจับการโกหกส่วนใหญ่ยังมักระบุประเภทของคำที่สะท้อนเจตนาหรือความนึกคิดของผู้พูดแต่ละคนไว้ด้วย ซึ่งก็เป็นการแบ่งประเภทของคำโดยอาศัยความหมายในการจัดแบ่งประเภทนั่นเอง เช่น การพบคำแสดงอารมณ์แง่บวกหรือลบในคำให้การจริงและคำให้การเท็จที่ไม่เท่ากัน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีการคิดค้นพัฒนาเครื่องมือที่ชื่อว่า Linguistic Inquiry & Word Count (LIWC) เพื่อใช้ในการกำกับประเภทของคำทางจิตวิทยา ซึ่งเกณฑ์การแบ่งประเภทของคำทางจิตวิทยาของเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการกำกับข้อมูลในวิทยานิพนธ์นี้โดยอ้างอิงตามนิยามที่เครื่องมือนี้กำหนดไว้ รวมทั้งดูตัวอย่างคำที่กำกับประเภทแล้วจากตัวเครื่องมือและงานวิจัยที่ต่อยอดออกมาอีกหลายงานในอีกหลายภาษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

Linguistic Inquiry & Word Count (LIWC)

เนื่องจากภาษาที่คนเราใช้สื่อสารกันนั้นนอกจากจะแสดงออกได้ถึงเจตนาของผู้ใช้ภาษาแล้ว ยังสามารถสื่อได้ถึงกระบวนการปริชานภายในตัวของผู้ใช้ภาษาได้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก ความวิตกกังวล รวมทั้งสภาวะทางสุขภาพ นักวิจัยโดยเฉพาะนักจิตวิทยาจึงพยายามหาหลักฐานที่จะบ่งชี้ว่าสภาวะของร่างกายและจิตใจเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับคำที่คนเราใช้ (Haggard & Isaacs, 1966 ;Rosenberg &

Tucker, 1978; Stiles, 1992) ซึ่งต่อมาความเชื่อนี้ก็ได้รับการยืนยันจากงานวิจัยเป็นจำนวนมาก

นักจิตวิทยาสังคมใช้คำพูดในการเข้าใจมนุษย์และนำไปสู่การรักษาที่เหมาะสม หากพบว่ามีคามผิดปกติ และด้วยจุดประสงค์เพื่อการเข้าถึงสภาวะทางจิตของผู้ป่วย การวิเคราะห์คำพูดจึงเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง กระทั่ง Pennebaker & Francis (2001) ได้คิดสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์คำ (Text analysis program) ขึ้นมาที่ชื่อว่า Linguistic Inquiry & Word Count (LIWC) ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เก็บรวบรวมคำไว้ตามประเภทต่างๆของคำทั้งทางภาษาศาสตร์และทางจิตวิทยาเพื่ออำนวยความสะดวกในการกำกับเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลประเภทคำเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยภาษาในงานด้านต่างๆและยังคงมีการพัฒนารายการคำและตรวจสอบข้อมูลตั้งแต่ปี 1993 มาอย่างต่อเนื่อง

โปรแกรมนี้จะคำนวณค่าความถี่การปรากฏของคำในประเภทต่างๆ ซึ่งในปี 2015 LIWC บรรจุคำไว้ราว 6,400 คำ และจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยแบ่งออกเป็น 80 ประเภท รวบรวมข้อมูลภาษาขึ้นจากแหล่งต่างๆ เช่น นิยาย บทกวี สารคดี บทความวิชาการ เป็นต้น เรื่องการกำหนดประเภทของคำต่างๆ ในช่วงเริ่มต้นประเภทต่างๆมาจากการวิเคราะห์ร่วมกันของคณะกรรมการพิจารณาจำนวน 3-6 คน และหากพบคำที่ยากต่อการจำแนกประเภทจะอาศัยการชี้ขาดจากคณะกรรมการ 2 ใน 3 เสียงเพื่อตกลงว่าจะกำกับคำนั้นๆไว้ในประเภทใด

สำหรับหลักการทำงานของ LIWC เริ่มจากโปรแกรมมีส่วนประกอบภายในที่แบ่งเป็นสองส่วนใหญ่ๆได้แก่ ส่วนที่ใช้ในการประมวลผล และส่วนที่เป็นข้อมูลจากพจนานุกรม โดยส่วนที่สองนี้จะป็นข้อมูลที่จะนำไปใช้เปรียบเทียบกับชุดข้อมูลศึกษา แล้วโปรแกรมจะคำนวณหาอัตราส่วนร้อยละของคำที่ปรากฏในแต่ละประเภท โดยนำไปเทียบกับคลังคำตามพจนานุกรมแล้วจับคู่ (Match) ออกมา จากนั้นจะแสดงค่าเป็นร้อยละการปรากฏของคำนั้นๆต่อจำนวนคำทั้งหมด เช่น ไฟล์หนึ่งมีคำทั้งหมด 89 คำ พบว่าเป็นคำสรรพนาม 12 คำ ดังนั้นในไฟล์นี้จะมีค่าการปรากฏของคำสรรพนามที่ 13.48 เปอร์เซ็นต์ โดยแต่ละค่าจะสามารถถูกระบุตรงกับประเภทของคำได้หลายประเภท เช่น Laughed จะพบในประเภทของคำ Positive emotion, Affective words, Verbs และ Past tense verbs

ประเภทที่ใช้กำกับคำทั้งหมด 80 ประเภทใน LIWC มีดังนี้

1. คำบ่งชี้ทั่วไป 4 ประเภท

1.1 จำนวนคำทั้งหมด (Total word count)

- 1.2 จำนวนคำต่อประโยค (Word per sentence)
- 1.3 ร้อยละของคำที่มีระบุไว้ในพจนานุกรม (Percentage of words captured by the dictionary)
- 1.4 ร้อยละของคำที่ยาวกว่า 6 ตัวอักษร (Percentage of words longer than 6 letters)
2. ประเภทคำมาตรฐาน 22 ประเภท เช่น คำสรรพนาม, คำนำหน้านาม, คำกริยา ฯลฯ (เช่น pronouns, articles, auxiliary verbs เป็นต้น)
3. ประเภทคำตามหลักจิตวิทยา 32 ประเภท เช่น คำแสดงอารมณ์ (เช่น affect, cognition, biological processes เป็นต้น)
4. คำบ่งชี้บริบทแวดล้อมต่างๆ 7 ประเภท (เช่น work, home, leisure Activities เป็นต้น)
5. อวัจนภาษา 3 ประเภท (เช่น fillers, non-fluencies เป็นต้น)
6. เครื่องหมายวรรคตอน 12 ประเภท (เช่น commas เป็นต้น)

เครื่องมือนี้ถูกนำไปใช้เพื่อทดสอบสถานะของผู้พูดในหลายๆวัตถุประสงค์ เช่น ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้คำประเภทต่างๆของกลุ่มผู้พูดหนึ่งๆพบว่า รูปแบบการใช้คำแสดงอารมณ์และการใช้สรรพนามที่แตกต่างกันสามารถบ่งชี้แนวโน้มของกลุ่มผู้ที่เป็นโรคหลงตัวเอง (Narcissistic Personality Disorder) ออกจากกลุ่มผู้ที่ปกติได้ (Hancock et.al, 2015) และจากงานนี้ Hancock (2015) ยังกล่าวถึงความเป็นไปได้ที่จะนำเครื่องมือ LIWC ดังกล่าวไปใช้ในการประเมินความน่าเชื่อถือของคำพูดต่อไปด้วย ดังนั้นเครื่องมือนี้จึงถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งงานด้านการตรวจจับการโกหกด้วย ซึ่งจากการทบทวนทฤษฎีก่อนหน้านี้จะพบว่าการแบ่งประเภทคำของ LIWC สามารถระบุถึงตัวบ่งชี้ที่แต่ละทฤษฎีของการศึกษาการโกหกได้กล่าวถึงไว้ได้อย่างครบถ้วน เช่น งาน Lying words: predicting deception from linguistic styles (Newman et al, 2003) พบว่า ผู้เข้าร่วมการศึกษาที่ถูกกำหนดให้พูดโกหกมีการใช้คำแสดงทัศนคติด้านลบ และคำแสดงการเคลื่อนไหวที่มากกว่าในคนพูดจริง ขณะที่ใช้คำอ้างถึงตนเอง (first-person singular) น้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ตัวบ่งชี้ที่พบคือประเภทของคำที่อยู่ในเครื่องมือ LIWC นี้ทั้งสิ้น และต่อมายังมีการกำกับประเภทของคำตามรายการของ LIWC เพื่อหาตัวบ่งชี้ที่สำคัญกับภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษอีกด้วย เช่น งานของ Fornaciari & Poesio (2013) ที่ประเมินค่าความจริงเท็จของคำให้การภาษาอิตาลีในชั้นศาล งานของ Almela et al. (2012) ที่ศึกษาการตรวจจับการโกหกใน

ภาษาสเปน Wong et al. (2009) ศึกษาภาษาจีนโดยใช้ข่าวเป็นข้อมูลในการศึกษาและสอนและฝึกให้เครื่องมืออย่างโปรแกรมคอมพิวเตอร์จำแนกข่าวลงกับข่าวจริงออกจากกันให้ได้ รวมทั้งงานของ Rosas et al. (2012) ที่ได้กำกับข้อมูลในการศึกษาคำพูดจริงและเท็จข้ามวัฒนธรรมระหว่างอเมริกา (English-US) สเปน-เม็กซิโก (Spanish-Mexico) อังกฤษ-อินเดีย (English-India) โดยงานทั้งหมดสามารถประเมินความจริงเท็จของข้อมูลได้ถูกต้องที่ร้อยละ 60-70 ซึ่งมากกว่าการเดาสุ่มที่ระดับร้อยละ 50

ด้วยเหตุที่มีการใช้เครื่องมืออย่างกว้างขวางในหลายภาษาและได้ผลที่น่าพอใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเอาประเภทของคำที่กำหนดไว้แล้วในเครื่องมือนี้ไปประยุกต์ให้เข้ากับลักษณะของภาษาไทย ซึ่งได้แบ่ง 2 กลุ่ม ได้แก่ ประเภทคำทางไวยากรณ์ และประเภทคำทางจิตวิทยา โดยประเภททางไวยากรณ์จะใช้กำกับคำทุกคำที่พบในข้อมูล ส่วนประเภทคำทางจิตวิทยาจะกำกับตามคำที่ปรากฏใช้เพื่อแสดงถึงประเภทคำนั้นๆ โดยจะกล่าวถึงรายละเอียดการกำกับข้อมูลทั้งประเภททางไวยากรณ์และทางจิตวิทยาของวิทยานิพนธ์นี้ในบทระเบียบวิธีวิจัย

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูลในระดับปริจเฉท

นอกจากจะมีงานวิจัยที่พิสูจน์ว่าวัจนภาษาในระดับคำจะสามารถนำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้คำพูดจริงกับโกหกได้แล้ว ในระดับปริจเฉทก็ยังพบว่ามีความแตกต่างที่จะบ่งชี้ได้เช่นกัน ด้วยลักษณะของคำให้การซึ่งเป็นคำพูดที่เล่าถึงเหตุการณ์ที่ผู้พูดเห็นหรือได้ยินมา ดังนั้นหน่วยวิเคราะห์นี้จึงมีลักษณะตรงกับ *เรื่องเล่า* ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.6.1 เรื่องเล่า (Narrative)

เรื่องเล่า (Narrative) เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ และมนุษย์ต่างต้องการที่จะสื่อสารและบอกเล่าเรื่องราวของตนให้แก่ผู้อื่นฟังอยู่เสมอ เรื่องเล่าหนึ่งๆจึงสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆตัวและยังแสดงความเข้าใจของคนต่อโลกที่เขา กำลังสื่อสารไปด้วย Bruner (1986) เชื่อว่า “คนเราไม่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ที่รับรู้ออกมาได้ตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นบนโลก เพราะเรื่องเล่าหนึ่งๆผู้พูดแต่ละคนจะเลือกกลวิธีการเล่าและถ้อยคำที่แตกต่างกันตามที่แต่ละคนรับรู้และเข้าใจ โลกใบเดียวกันจึงถูกตีความและถ่ายทอดออกมาไม่เหมือนกัน” จากคำกล่าวนี้นี้ยืนยันว่า แม้จะพบเห็นเรื่องราวเดียวกัน แต่ผู้พูดแต่ละคนก็จะถ่ายทอดออกมาไม่เหมือนกัน และความไม่เหมือนกันนี้สามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบกันได้ ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า หากจำกัดตัวแปรอื่น คำพูดที่มา

จากความต้องการถ่ายทอดเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา น่าจะแตกต่างไปจากคำพูดที่ผู้พูดต้องการ โทก

2.6.1.1 นิยามและองค์ประกอบของเรื่องเล่า

Labov ผู้ซึ่งสนใจศึกษาและเชี่ยวชาญศาสตร์เรื่องเล่าได้ให้คำนิยามเรื่องเล่าไว้ว่า เรื่องเล่าเป็นวิธีการหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อทบทวนเรื่องราวที่เกิดขึ้นโดยการผูกโยงภาษาตามลำดับของเหตุการณ์อย่างเชื่อมโยงกัน ซึ่งครอบคลุมนิยามส่วนใหญ่ของเรื่องเล่าอีกเป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่างเช่นของ Bruner (1986) Onega & Garcia (2014) และ De Fina (2012) ซึ่งต่างเห็นพ้องกันว่า การจะเป็นเรื่องเล่าได้นั้น *ความต่อเนื่องของเหตุการณ์หรือลำดับของเวลา* เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุด ซึ่งเรื่องเล่าสามารถเป็นได้ทั้งเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง หรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นที่ผ่านการเรียงร้อยเล่าออกมาเป็นเรื่องราวจากผู้พูดสู่ผู้ฟัง (Christ, 2010) ซึ่งสอดคล้องกับพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ -ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552) ที่ให้นิยาม ‘เรื่องเล่า’ ไว้ว่า เป็นงานเขียนที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ อาจแต่งเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น หรือเป็นผลสืบเนื่องจากเหตุการณ์นั้นๆก็ได้ ซึ่งจากนิยามนี้กล่าวได้ว่า เรื่องเล่าสามารถเป็นเหตุการณ์ประเภทใดๆก็ได้ที่นำมาบรรยายให้ทราบอีกครั้ง

ดังนั้นเรื่องเล่าจึงไม่ใช่แค่การพูดหรือบอกเล่าเรื่องราวอะไรก็ได้ แต่หมายถึงคำพูดซึ่งอาจเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องที่แต่งขึ้นที่ถูกเรียงร้อยเชื่อมโยงกันเป็นลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีพลวัต และมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบภายในปรีชาของผู้พูด

หลักการสำคัญของการพิจารณาว่าหน่วยย่อยหนึ่งจัดเป็นเรื่องเล่าหรือไม่นั้น จึงเป็นการมองพัฒนาการภายในเรื่องเล่าซึ่งตรงกับคำว่า *พลวัต* (Dynamic) พลวัตที่ว่ำนี้นี้ประกอบขึ้นจากการเชื่อมโยงที่ต่อเนื่องกันของเหตุการณ์ (Event) อย่างน้อยสองเหตุการณ์ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงจากสภาวะหนึ่งไปอีกสภาวะหนึ่ง

ตัวอย่างการพิจารณาความเป็นเรื่องเล่า

- a) “The King is dead” = ไม่เป็นเรื่องเล่า
- b) “& the Queen has died of grief” = ไม่เป็นเรื่องเล่า
- c) “The King is dead, the Queen has died of grief”

(Lacey, 2000)

ข้อความ c) เป็นเรื่องเล่าที่มี (a) (b) เป็น เหตุการณ์ (Event) ของเรื่องเล่า เป็นต้น จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า *พัฒนาการการเชื่อมโยง* ของเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกันเป็นองค์ประกอบสำคัญของเรื่องเล่า a) และ b) จึงไม่ถือว่าเป็นเรื่องเล่า ในขณะที่ c) มีการรวมกันของสองเหตุการณ์

ทำให้เราเห็นภาพความต่อเนื่องที่พระราชดาบ แล้วส่งผลไปยังเหตุการณ์ถัดมา คือ ราชนิกำลังดาบ
ทั้งเป็น ตามลำดับ

จากตัวอย่างแสดงลักษณะของเรื่องเล่าข้างต้น Sun (2011) จึงระบุว่าเรื่องเล่าประกอบขึ้นมา
ด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

- 1) Sequence คือลำดับของเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน
- 2) Participants คือผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์
- 3) Retrospective Interpretations of sequential events คือการ
ถ่ายทอดภาพของเหตุการณ์หลายๆเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเข้าด้วยกันเป็นโครง
เรื่องหนึ่ง (Plot) ตามความต้องการของผู้พูด เช่น ตามลำดับความสำคัญที่
ผู้พูดมีให้กับแต่ละเหตุการณ์

ส่วนในแง่ของทฤษฎีของภาษาศาสตร์ปริชาน เรื่องเล่านับเป็นกิจกรรมเชิงปริชานประเภท
หนึ่ง (Narrative as a cognitive activity) ดังนั้น เรื่องเล่าจึงเป็นผลผลิตของภาพความคิดที่อยู่ใน
ปริชานของผู้พูด (Cognitive schema) ที่ถูกถ่ายทอดออกมาให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
รวมทั้งยังสะท้อนความสามารถในการเล่าเรื่องของแต่ละคนด้วย

สำหรับคำให้การทั้งจริงและเท็จ ซึ่งกำหนดให้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ศึกษาในวิทยานิพนธ์
จัดเป็น ‘เรื่องเล่าเฉพาะบุคคล (Personal narrative) ประเภทการเล่าแบบฉับพลัน (Prompted
Story Telling)’ ซึ่งมีลักษณะเป็นการเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผู้พูดเห็นมากับตาหรือได้ยินมา ไม่ได้ประสบ
โดยตรงด้วยตนเอง ส่วนมากการเก็บข้อมูลเรื่องเล่าประเภทนี้ในแง่ของการทดลองจะใช้ตัวกระตุ้นที่มา
จากการฟังคำบอกเล่าของคนอื่น, จากการรับชมภาพยนตร์หรือภาพต่างๆที่ไม่มีคำบรรยายประกอบ
และผู้รับสารจะถ่ายทอดเป็นเรื่องเล่าด้วยภาษาของตนเอง เรื่องเล่าประเภทนี้จึงมีลักษณะเฉพาะ 4
ลักษณะได้แก่

- 1) ต้องเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์ในอดีต,
- 2) ใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และหรือ 3,
- 3) มีความสัมพันธ์กันของเหตุการณ์ภายในที่ต่อเนื่องกัน
- 4) มีองค์ประกอบภายในประกอบกันเป็นเรื่องเล่าหนึ่งเรื่องในลักษณะที่เป็น
โครงสร้าง

โดยประเด็นเรื่องโครงสร้างของเรื่องเล่ามีรายละเอียดที่จะกล่าวถึงต่อไป

2.6.1.2 โครงสร้างของเรื่องเล่า

การศึกษาทั่วไปที่ใช้เรื่องเล่าเป็นหน่วยวิเคราะห์นั้นมักนิยมแบ่งโครงสร้างไปตามแนวคิดของ Labov และ Waletzky (1967) ซึ่งได้เสนอลักษณะของโครงสร้างที่ดีในเรื่องเล่าประสบการณ์ (Well-formed narrative of personal experience) ไว้เป็นลำดับดังนี้

- 1) การเริ่มเรื่อง (Abstract) เป็นการบอกจุดเริ่มของการเล่าเรื่อง เป็นส่วนที่อยู่ นอกเหนือเนื้อเรื่อง เป็นเหมือนการดึงดูดใจผู้ฟัง
- 2) การแนะนำเข้าสู่เรื่อง (Orientation) เป็นการแนะนำตัวละคร เวลาและสถานที่ รวมถึงองค์ประกอบในฉากหนึ่งๆ ที่เหตุการณ์เกิดขึ้น
- 3) การดำเนินเรื่อง (Complication) เป็นเหตุการณ์ที่นำไปสู่อีกเหตุการณ์ที่ตื่นเต้น หรือก่อนที่จะไปสู่เหตุการณ์ที่ตึงเครียดของเรื่องเล่า เป็นส่วนสร้างความสนใจหรือเปิดเผยปม ปัญหาที่ซับซ้อนของเรื่องเล่า และกดดันให้ผู้ฟังสนใจที่จะติดตามต่อไป
- 4) การคลี่คลายเรื่อง (Resolution) คือการลดความตึงเครียดของเหตุการณ์ลง บอก ว่าสุดท้ายแล้วเรื่องราวเป็นอย่างไร และจบลงแบบใด
- 5) การแสดงทัศนะ (Evaluation) เป็นการให้มุมมองความเห็นจากผู้เล่า และเพื่อ แสดงคุณค่าของเรื่องเล่า ควรแก่การที่ผู้ฟังจะฟัง มักจะมาก่อนการคลี่คลาย แบ่งเป็นทัศนะ ที่มาจากภายนอกเรื่อง คือผู้เล่าแทรกความเห็นเข้าไปในเรื่องเล่า และทัศนะที่ปรากฏภายใน เรื่อง มักพบการใช้กลไกภาษาต่างๆ เช่นการกล่าวซ้ำ การใช้คำบอกปริมาณ เช่น ใหญ่ เชื่อง เป็นต้น
- 6) การจบของเรื่อง (Coda) มักพบในตอนท้ายสุดของเรื่องเล่า บางครั้งอาจเป็น เพียงข้อคิด คติสอนใจสั้นๆ เป็นเสมือนสัญญาณว่าเรื่องเล่าได้จบลงแล้ว โดยส่วนนี้อาจมี หรือไม่มีก็ได้

อย่างไรก็ตาม Labov กล่าวว่าในเรื่องเล่าหนึ่งๆ ก็ไม่ได้จำเป็นต้องปรากฏองค์ประกอบ ครบถ้วนทั้ง 6 องค์ประกอบ หากแต่จะต้องมีสามส่วนหลักคือ การบรรยาย/เกริ่นนำ (Description/ Orientation), การกระทำ (Complicating Action) และการประเมิน (Evaluation) จึงจะเป็นเรื่อง เล่าที่สมบูรณ์ (Labov, 1972) ซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดของ Kintsch (1972, อ้างถึงใน ทรงธรรม 2547) ที่ได้ศึกษาเรื่องเล่าผ่านกระบวนการทางจิตวิทยานับหลักการที่ว่า ‘คนเราจะสามารถเข้าใจ เรื่องเล่าหนึ่งๆ ด้วยกลไกการรับรู้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งในระบบปริชาน และความหลากหลายในรูปแบบ หรือกลวิธีของเรื่องเล่านั้นก็มาจากกระบวนการภายในจิตของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน’ และพบว่าเรื่อง เล่าที่ไม่ซับซ้อนจะประกอบขึ้นจากโครงสร้าง 4 ส่วนโดยที่ส่วนที่ 4 อาจพบว่ามีหรือไม่มีก็ได้ ดังนี้

- 1) Exposition คือ การแนะนำตัวละคร สถานที่และสถานการณ์

2) Complication คือเหตุการณ์ที่น่าสนใจในเรื่อง เป็นประเด็นปัญหาของเรื่องราวต่างๆ

3) Resolution คือการคลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้น หรือผลจากเหตุการณ์นั้นๆ

4) Moral อาจพบในบางเรื่องและที่พบจะส่วนที่ให้ข้อคิด คติเตือนใจ

ขณะที่ Kintsch (1993) เสนอโครงสร้างที่อยู่ภายในก่อนที่จะออกมาเป็นตัวบท โดย Kintsch กล่าวว่า เราจะสามารถสรุปใจความของเรื่องได้ก็ต่อเมื่อองค์ประกอบดังกล่าวมารวมกัน ดังนั้นถ้าองค์ประกอบใดขาดไปย่อมทำให้เข้าใจใจความสำคัญของเรื่องเล่ายากยิ่งขึ้น

2.6.2 คำให้การ

จากแนวคิดของ Labov และ Kintsch ข้างต้นทำให้เห็นว่าองค์ประกอบของเรื่องเล่าที่จำเป็นจะมีสามส่วนด้วยกัน ซึ่งสามส่วนที่ว่านี้สอดคล้องกับการแบ่งโครงสร้างของหลักฐานที่เป็นคำพูดที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรม เช่น ในคำให้การหรือคำสารภาพ (Labov, 1994) ซึ่งได้แก่

1) ส่วนเกริ่นนำ (The prologue) เป็นส่วนที่จะระบุเหตุการณ์ย่อยที่เป็นการกล่าวถึงช่วงเวลาของเหตุการณ์ทั้งหมดว่าเกิดขึ้นเมื่อไหร่และที่ไหน มักจะเป็นการบรรยายถึงฉาก ตัวละคร หรือ ภูมิหลังของเหตุการณ์นั้นๆ อาจจะประกอบด้วยโครงสร้างส่วนที่เป็นการเกริ่นนำ (Abstract) การนำเข้าสู่เรื่อง (Orientation) และการดำเนินเรื่อง (Complication)

2) ส่วนเนื้อเรื่อง (The criminal Incident) เป็นส่วนของเหตุการณ์หลักที่ตอบคำถามว่าเกิดอะไรขึ้น, ใครเป็นผู้กระทำ ทำอย่างไร และใครเป็นผู้รับการกระทำนั้นๆ ส่วนที่ว่านี้เป็นช่วงที่เหตุการณ์มีการเปลี่ยนแปลงถัดจากส่วนเกริ่นนำ

3) ส่วนสรุป (The Epilogue หรือ The conclusion partitions) เป็นส่วนที่ผู้พูดส่งสัญญาณว่ากำลังจะจบเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ จึงอาจเป็นส่วนที่ให้รายละเอียดในเชิงกายภาพและอารมณ์ความรู้สึกของผู้เล่าเหตุการณ์ หรือบางครั้งอาจเป็นการประเมินเหตุการณ์หรือพูดสรุปเรื่องทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง

กล่าวโดยสังเขป ทั้งสามส่วนนี้เริ่มต้นจากการกล่าวถึงช่วงก่อนเหตุการณ์สำคัญจะเกิด ช่วงระหว่างเกิดเหตุการณ์ที่เป็นแก่นของเรื่องและหลังจากเหตุการณ์ที่เป็นแก่นนั้นเกิดขึ้นแล้ว

การแบ่งโครงสร้างเป็นสามส่วนนี้นับว่าครอบคลุมปรากฏการณ์ของงานด้านการประเมินค่าความจริงเท็จของคำให้การที่ผ่านมา เพราะมีหลายงานที่กล่าวถึงโครงสร้างของเรื่องเล่า เช่น Adams (2002) ได้กล่าวถึงสัดส่วนในปริญญ์การโกหกนั้น มักจะไม่สมดุลกัน มีตัวอย่างงานวิจัยที่สนับสนุนคำกล่าวนี้จำนวนไม่น้อย เช่น Rudacille (1994) ได้เสนอสัดส่วนของคำให้การโดยทั่วไปว่าสามารถ

แบ่งออกได้เป็น ส่วนนำเข้าสู่เรื่อง (The Prologue) 20%, ส่วนแก่นความ (The criminal Incident) 60% และส่วนสรุป (The Epilogue) 20% ต่อมา Rabon (1996) ยังได้เสนอแนวคิดที่ว่า คำให้การจริงที่พบส่วนใหญ่จะสามารถแบ่งได้เป็นสามส่วนเท่าๆกัน และเมื่อใดที่สัดส่วนของสามส่วนนี้ไม่สมดุลกัน จะบ่งชี้ได้ว่าเป็นคำให้การเท็จ ขณะเดียวกัน Driscoll (1994) ยืนยันว่าคำให้การที่มีช่วงเกริ่นนำยาวกว่าส่วนอื่น มีแนวโน้มจะเป็นคำให้การเท็จ เพราะหากส่วนนี้มีความยาวมากขึ้นเท่าใด ก็เท่ากับว่า สัดส่วนของอีกสองส่วนที่เหลือซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเหตุการณ์มากกว่าส่วนแรกก็จะลดลงเท่านั้น และอาจชี้ว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องโกหก ผลการศึกษาเหล่านี้สอดคล้องกับงานของทั้ง Rabon (1996) Rudacille (1994) & Sapir (1987) ที่เห็นว่า ความยาวที่ผิดไปจากปกติของส่วนนำเข้าสู่เรื่อง อาจเป็นตัวบ่งชี้การโกหกที่ปรากฏในเรื่องเล่าหนึ่งๆได้ ดังนั้นกล่าวได้ว่าโครงสร้างของปรีชญาสามารถใช้พิจารณาค่าความจริงเท็จของข้อมูลได้

2.6.3 เนื้อหาของคำให้การ

นอกเหนือจากการพิจารณาคำให้การจากโครงสร้างแล้ว การวิเคราะห์เนื้อหาก็ยังสามารถใช้จำแนกคำให้การจริงและคำให้การเท็จออกจากกันได้เช่นกัน

Olsson (2008) ได้ระบุลักษณะของคำให้การที่สมบูรณ์ไว้ว่า ในคำให้การจริงจะมีการให้รายละเอียดเรื่องเป็นเวลา, สถานที่, ให้ความต่อเนื่องของเหตุการณ์ และมีการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ

ตารางที่ 2.2 ตารางแสดงลักษณะของคำให้การที่สมบูรณ์ (Characteristics of a well-formed witness narrative)

	Criterion/category	Description
1	เรื่องเวลา (Time)	มีการระบุเวลาของการเกิดเหตุการณ์โดยไม่มีการตกหล่นหรือมีช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหายไป
2	สถานที่/ฉาก (Place)	ปรากฏคำสำคัญในการบรรยายหรืออ้างถึงสถานที่ที่เกิดเหตุ
3	ความต่อเนื่อง (Sequence)	บรรยายถึงเหตุการณ์ด้วยความต่อเนื่องเป็นลำดับ
4	การให้รายละเอียด (Description, superfluity)	ไม่กล่าวถึงรายละเอียดที่เกินจำเป็น หรือนอกเหนือไปจากใจความสำคัญ

กล่าวโดยละเอียดคือ 1) เรื่องเป็นเวลา คำให้การที่ดีนั้นจะถูกถ่ายทอดตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นจริง ไม่มีการละหรือข้ามเวลาช่วงใดช่วงหนึ่งไป รวมทั้งมีความสมจริง กล่าวคือ หากมีการเล่าถึงเหตุการณ์ที่ใช้เวลาเกิดขึ้น 5 นาที ควรมีการพูดถึงด้วยเวลาที่น้อยกว่าการพูดถึงเหตุการณ์ที่ใช้เวลา

30 นาที 2) สถานที่สำคัญ มีการอ้างอิงสถานที่ที่เหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างครบถ้วน ปรากฏคำสำคัญที่บ่งชี้ถึงสถานที่เกิดเหตุอย่างชัดเจน 3) ลำดับของเหตุการณ์ที่ถูกบรรยายถึงเป็นไปโดยสมเหตุสมผล ไม่สลับหรือถูกบิดเบือน และ 4) ให้รายละเอียดแต่เท่าที่จำเป็น ซึ่ง Olson มีข้อสังเกตว่าในคำให้การจริงนั้นมักจะให้รายละเอียดไม่มากนัก ขณะที่ในคำให้การเท็จหรือในนิยายมักจะพบว่ามีการให้รายละเอียดมากกว่า Olson ยังเชื่อกับว่า คำให้การจริงมักจะมีลักษณะของคำให้การที่ดี และเราจะพบลักษณะดังกล่าวนี้ในคำให้การที่จริงน้อยหรือไม่พบเลยเมื่อเทียบกับคำให้การจริง

ดังนั้นแล้ว เมื่อการพูดความจริงกับการพูดโกหกใช้กระบวนการทางปรีชาแตกต่างกัน การทำงานของสมองก็สามารถชี้ลักษณะที่แตกต่างระหว่างการพูดจริงกับเท็จได้ ใน Criteria-Based Content Analysis (CBCA) ก็สามารถระบุลักษณะของคำให้การที่น่าเชื่อถือได้ และจากเกณฑ์ของ Olsson ก็บ่งชี้ลักษณะเฉพาะของคำให้การที่ดีได้ ดังนั้นจึงน่าจะเชื่อได้ว่าเราสามารถแสดงลักษณะเฉพาะของคำให้การจริงและคำให้การเท็จเท็จได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าวิธีที่จะไปสู่การระบุลักษณะเฉพาะที่ว่านี้สามารถทำได้ผ่านการประเมินความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่อง

2.7. การวิเคราะห์และประเมินเรื่องเล่า

Narrative Assessment Profile (NAP) เป็นการวิเคราะห์เรื่องเล่าผ่านเครื่องมือการประเมินความสามารถในการเล่าเรื่องเกณฑ์หนึ่งซึ่งนำเสนอโดย McCabe & Bliss (2003) เกณฑ์นี้ใช้ประเมินระดับความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องของเด็ก ก่อนที่จะพัฒนาและสามารถใช้กับผู้ใหญ่ได้ในเวลาต่อมา (Biddle, McCabe & Bliss, 1996, Miranda, 1995) เครื่องมือนี้ถูกออกแบบมาใช้วิเคราะห์ทั้งในระดับภาพใหญ่ (Macro) ที่สนใจความสามารถในการเล่าเรื่องที่ได้รับอิทธิพลจากภาพเหตุการณ์ในระดับจิตใจ อิทธิพลจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมสะสมจนสามารถถ่ายทอดผ่านตัวภาษาในรูปแบบต่างๆ และในระดับภาพย่อย (Micro) ที่มุ่งการพิจารณาไปทีละองค์ประกอบภายในของเรื่อง เช่น จำนวนคำ จำนวนประโยคทั้งหมด การปรากฏของคำสันธาน เป็นต้น โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ประเมินเรื่องเล่าในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. สารัตถภาพ (Topic Maintenance) คือการประเมินว่าประโยคในเรื่องเล่าหนึ่งเรื่องมีความสัมพันธ์กับหัวข้อเรื่องมากน้อยเพียงใด เป็นการพิจารณาความสามารถของผู้เล่าที่จะสร้างประโยคที่มีความเชื่อมโยงและมุ่งเข้าสู่แก่นของเรื่องได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งการคงเนื้อหาตามหัวข้อของเรื่องที่ว่านี้ถูกถ่ายทอดผ่าน 3 วิธี คือ การขยายความ การให้ภาพเพื่อสร้างความต่อเนื่อง และ/หรือการพูดในส่วนที่ตรงข้ามกับสิ่งที่เกิดขึ้น

2. ลำดับเหตุการณ์ (Event Sequencing) คือการประเมินการนำเสนอเหตุการณ์ตามลำดับเวลาและการเกิดขึ้นมาน้อยเพียงใด เป็นเหตุเป็นผลสอดคล้องกันหรือไม่ ซึ่งโดยทั่วไปเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้นกับที่ถูกถ่ายทอดจะสอดคล้องตรงกัน

3. การให้ข้อมูลอันเป็นสาระ (Informativeness) เป็นการประเมินว่าผู้เล่าให้ปริมาณข้อมูลรายละเอียดที่เพียงพอหรือไม่ที่จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจสารที่ผู้เล่าต้องการ โดยการให้ข้อมูลอย่างสมบูรณ์เบื้องต้นจะประกอบไปด้วยส่วนพรรณนา ส่วนแสดงการกระทำ และส่วนประเมินคุณค่า ในข้อนี้รวมถึงความประณีตและกลวิธีการเล่าแบบมีศิลปะด้วย เพราะไม่ใช่เพียงการเล่าใจความสำคัญ แต่หากขาดข้อสนับสนุนเพิ่มเติมก็จะทำให้เกิดความเข้าใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยลง

4. การอ้างอิง (Referencing) เป็นการประเมินการอ้างอิงภายในปริจเฉทว่าผู้เล่ามีการกล่าวถึงสิ่งที่อ้างอิงไว้มาก่อน และใช้คำแทนอย่างถูกต้องไม่ก่อให้เกิดความกำกวมของสาร รวมทั้งความเสถียรของการใช้คำแทนสิ่งที่ถูกกล่าวถึง เช่น การอ้างอิงผู้หญิง ก็ควรจะอ้างโดยสรรพนาม “เขา” หรือ “เธอ” หรือคำใดก็ตามที่เป็นคำเดียวกันตลอดทั้งเรื่องเล่า เป็นต้น

5. การเชื่อมโยงความ (Cohesion) คือการประเมินว่าผู้เล่าสามารถเชื่อมโยงถ้อยความในภายในปริจเฉทด้วยตัวเชื่อมต่างๆ ได้ดีมากน้อยอย่างไร ถูกต้องสมเหตุสมผลหรือไม่ โดยแต่ละประโยคจะสามารถแบ่งประเภทของการเชื่อมโยงออกได้เป็น 5 ประเภทด้วยกัน คือ 1. การเชื่อมโยงแบบต่อเนื่องคล้ายตามกัน (Coordination) 2. การเชื่อมโยงเชิงเวลา (Temporal links) 3. การเชื่อมโยงแบบเป็นเหตุเป็นผล (Causality) 4. การเชื่อมโยงแบบหน่วยหนึ่งเป็นเงื่อนไขของอีกหน่วยหนึ่ง (Enabling) 5. การเชื่อมโยงแบบขัดแย้งกัน (Disjunction) ตลอดจนมีหน้าที่เพื่อใช้ขึ้นต้น, เปลี่ยนหัวข้อสนทนา หรือใช้ส่งสัญญาณว่าจะจบของเรื่องเล่าอีกด้วย

6. ความลื่นไหลของการเล่าเรื่อง (Fluency) คือ การสังเกตส่วนที่มักจะเป็นวลีหรือคำที่แทรกเข้ามาในหนึ่งหน่วยถ้อยความ เช่น เขาพูดขึ้นว่า..., คุณหมอบอกว่า... เป็นต้น ตลอดจนคำที่แทรกเข้ามาแล้วมีผลทำให้การเล่าเรื่องสะดุดไม่ลื่นไหล ซึ่งได้แก่ลักษณะทางภาษา คือ การพูดซ้ำ การแก้ไขสิ่งที่พูดผิดกะทันหัน การพูดสะดุดตะกุกตะกัก และการปรากฏของหน่วยคำเดิมต่างๆ

โดยคะแนนสูงต่ำจากการประเมินประเด็นในเรื่องเล่าจะสะท้อนถึงความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องของผู้พูด

อย่างไรก็ตาม เครื่องมือดังกล่าวถูกออกแบบมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกับภาษาอังกฤษ ดังนั้นหากจะนำมาประยุกต์ใช้กับข้อมูลภาษาไทย ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ใช้ประเมินเรื่องเล่าภาษาไทยที่มีมา และพบว่าสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้ระบุแนวทางการประเมินผลทักษะผู้เรียนวิชาภาษาไทยไว้ โดยมีเนื้อหาสาระ ดังนี้

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของการพูด ตรงประเด็น มีข้อมูลประกอบ
2. การเลือกใช้ศัพท์ สำนวน องค์ประกอบทางภาษาเหมาะสม
3. ใช้โครงสร้างประโยคอย่างถูกต้อง การลำดับความมีความต่อเนื่อง
4. แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์

และมีการระบุระดับคะแนนที่จะประเมินและคำอธิบายดังนี้

ระดับ A: นำเสนอด้วยคำพูดที่ตรงประเด็น มีข้อมูลประกอบชัดเจนดี เลือกใช้ศัพท์หรือสำนวนได้เหมาะสม มีโครงสร้างประโยคที่ถูกต้อง มีลำดับความต่อเนื่อง แสดงความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดีเยี่ยม

ระดับ B: นำเสนอไม่ตรงประเด็นเท่าที่ควร มีข้อมูลประกอบบ้าง ใช้คำศัพท์ค่อนข้างจำกัด มีความผิดพลาดในการถ่ายทอดลำดับเหตุการณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ปานกลาง

ระดับ C: นำเสนอไม่ตรงประเด็น ข้อมูลน้อย พบข้อผิดพลาดมาก ไม่สื่อความ และขาดความคิดสร้างสรรค์

ส่วนช่วงของคะแนนจะขึ้นอยู่กับการกำหนดและพิจารณาของผู้สอนเป็นสำคัญ ตลอดจนครูผู้สอนสามารถปรับประยุกต์ให้เข้ากับจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นปีได้อย่างอิสระ โดยอิงตามเกณฑ์แกนกลางดังกล่าวนี้

หลังจากทบทวนงานที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ทางปริจเฉท ทั้งทฤษฎี งานวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ประเมินเรื่องเล่า Narrative Assessment Profile และตามแนวทางของสำนักงานทดสอบทางการศึกษาแล้วพบว่า หากต้องการจะประเมินเรื่องเล่า ซึ่งในที่นี้คือคำให้การ จะต้องมียุทธศาสตร์ใหญ่ๆที่ใช้พิจารณาอยู่ 3 ประเด็นได้แก่

1. การพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลด้านรูปแบบ ในที่นี้รูปแบบของคำด้วยบทประเภทคำให้การคือ องค์ประกอบสามส่วนได้แก่ ส่วนเกริ่นนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป
2. การพิจารณาข้อมูลด้านเนื้อหา เช่น การประเมินใจความสำคัญของเนื้อหา, การให้ข้อมูล-รายละเอียด เช่น เรื่องเวลา สถานที่ บุคคลในเหตุการณ์ การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก
3. การพิจารณาข้อมูลด้านการใช้ภาษา ว่ามีการใช้ภาษาที่สละสลวย เชื่อมโยงร้อยเรียงได้ดีมากน้อยเพียงใด รวมทั้งเรื่องของอรรถรสของเรื่องที่เล่า

การสร้างและรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินที่ใช้ในวิทยานิพนธ์โดยอาศัยการอ้างอิงจากการทบทวนงานในส่วนนี้ ทั้งที่เป็นหลักการในการวิเคราะห์คำให้การในระดับปริจเฉท เครื่องมือ Narrative Assessment Profile (NAP) และเกณฑ์ การประเมินเรื่องเล่าในภาษาไทย เพื่อนำมาปรับใช้เป็นเกณฑ์ประเมินความสามารถทางภาษาของผู้ให้ปากคำ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในบทที่ระเบียบวิธีวิจัยต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและศึกษางานที่ผ่านมาพบว่า การจะได้มาซึ่งข้อมูลจากสถานการณ์จริงในกระบวนการยุติธรรมเป็นเรื่องที่มีข้อจำกัด การศึกษาครั้งนี้จึงได้เลือกใช้ข้อมูลที่มาจากการทดลองในห้องปฏิบัติการทางภาษา โดยคำนึงถึงบริบทของสถานการณ์ให้มีความกดดันและมีแรงจูงใจสูงใกล้เคียงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในกระบวนการสืบสวนสอบสวน ตลอดจนผลลัพธ์ของเรื่องจะต้องมีผลต่อจิตใจและกดดันมากพอที่จะกระตุ้นให้ผู้บอกภาษาให้ความร่วมมือในการให้การตามความเป็นจริง และมีความจำเป็นมากพอที่จะต้องให้การโกหกเพื่อหวังให้เกิดผลประโยชน์ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องออกแบบและสร้างเครื่องมือขึ้นใช้เฉพาะในวิทยานิพนธ์นี้ โดยจะกำหนดระเบียบวิธีการได้มาซึ่งข้อมูล และแจกแจงขั้นตอนหลังจากได้ข้อมูลมาแล้ว โดยผู้วิจัยได้แบ่งระเบียบวิธีวิจัยที่วางนี้ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การออกแบบและสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล ส่วนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บอกภาษา ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่า “ผู้ให้การ” โดยจะกล่าวถึงกระบวนการการเก็บข้อมูลและการควบคุมปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และส่วนที่ 3 ปัญหาที่พบและการจัดการกับข้อมูลให้เหมาะสม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การออกแบบและสร้างภาพยนตร์ขนาดสั้น (คลิป) สำหรับใช้เก็บข้อมูล

เนื่องจากความต้องการที่จะได้ข้อมูลภาษาที่สามารถนำไปสู่การใช้ในกระบวนการยุติธรรมได้จริงในอนาคต ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะจำลองสถานการณ์ให้สมจริงมากที่สุด คือ เลือกจะจำลองเหตุการณ์ที่มีผู้เสียชีวิตจากอาวุธปืน โดยผู้บอกภาษาจะรับบทบาทเป็นผู้ให้การในฐานะประจักษ์พยาน โดยเนื้อหาจะกล่าวถึงคู่รักชายหญิงที่เกิดทะเลาะกันเรื่องผู้ชายนอกใจ และใช้กำลังเข้าทำร้ายกัน ฝ่ายชายได้ใช้อาวุธปืนยิงใส่ฝ่ายหญิงจนฝ่ายหญิงล้มลงนอนจมกองเลือด เหตุการณ์ดังกล่าวจะถูกถ่ายทำแบบการถ่ายฉากเดียวต่อเนื่อง (Long Take) โดยไม่มีการตัดต่อเพิ่มเติม มีความยาว 1:45 นาที และใช้เทคนิคการถ่ายทำภาพยนตร์แบบใช้กล้องแทนสายตาของผู้เห็นเหตุการณ์ (Subjective Camera Angle) เพื่อให้ผู้ที่รับชมรู้สึกเสมือนว่าตนกำลังเห็นเหตุการณ์ขณะนั้นอยู่จริง

3.2 การเก็บข้อมูล

ข้อมูลภาษาในฐานะของคำให้การเก็บจากนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 1-4 เพศชาย 15 คน เพศหญิง 15 คน และนิสิตคณะอักษรศาสตร์ชั้นปีที่ 1-4 เป็นเพศชาย 15 คน เพศหญิง 15 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน โดยทั้งหมดสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย และยินยอมให้มีการบันทึกเสียงตลอดการเก็บข้อมูล มีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

1) นิสิตแต่ละคนในฐานะประจักษ์พยานจะได้ให้การจำนวน 2 ครั้ง ครั้งหนึ่งเป็นคำให้การจริง และอีกครั้งหนึ่งเป็นคำให้การเท็จ โดยจะให้การหลังจากชมภาพยนตร์ขนาดสั้นจำนวน 1 รอบ และกำหนดให้ 30 คนแรกให้การจริงก่อนแล้วจึงให้การเท็จเป็นลำดับถัดไป ส่วนอีก 30 คนจะให้การเท็จก่อนแล้วจึงให้การจริง ดังรายละเอียดของลำดับและเงื่อนไขของผู้ให้การ ดังนี้

- ผู้ให้การลำดับที่ 1-15 เป็นนิสิตหญิง ลำดับที่ 16-30 เป็นนิสิตชาย ของคณะอักษรศาสตร์
- ผู้ให้การลำดับที่ 31-45 เป็นนิสิตหญิง ลำดับที่ 46-60 เป็นนิสิตชาย ของคณะวิศวกรรมศาสตร์
- ผู้ให้การลำดับที่ 1-7, 16-23, 31-37 และ 46-52 จะให้การจริงก่อน แล้วจึงให้การเท็จ
- ผู้ให้การลำดับที่ 8-15, 24-30, 38-45 และ 53-60 จะให้การเท็จก่อน แล้วจึงให้การจริง

2) ผู้ให้การจะพบกับผู้วิจัยซึ่งอยู่ในฐานะเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูลเป็นคนแรก และผู้วิจัยจะแจ้งให้ผู้ให้การทราบว่าจะมีการบันทึกเสียงขณะการทดลองดำเนินอยู่ จากนั้นจะร้องขอให้ผู้ให้การเล่าถึงสิ่งที่เห็นมาตามเงื่อนไขการให้ข้อมูล ดังนี้

- กรณีให้การจริงก่อนให้การเท็จ: ผู้วิจัยจะร้องขอด้วยวาจาให้ “เล่าเหตุการณ์ทั้งหมดตามที่ได้เห็นมาโดยละเอียด”
- กรณีให้การเท็จก่อนให้การจริง: ผู้วิจัยจะร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษรบนแผ่นกระดาษเพื่อสื่อเจตนาทุจริต โดยในกระดาษระบุ “จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น คุณเป็นพยานเพียงคนเดียวที่จะสามารถให้คำให้การเพื่อช่วยเหลือเพื่อนรักของคุณให้พ้นจากความผิดในคดีฆ่าคนตายโดยเจตนาได้ ซึ่งหากคุณทำไม่สำเร็จ นอกจากเพื่อนจะไม่รอดแล้ว คุณจะถูกจับข้อหาให้การเท็จด้วย คุณจะเล่าถึงเหตุการณ์นั้นว่าอย่างไร”

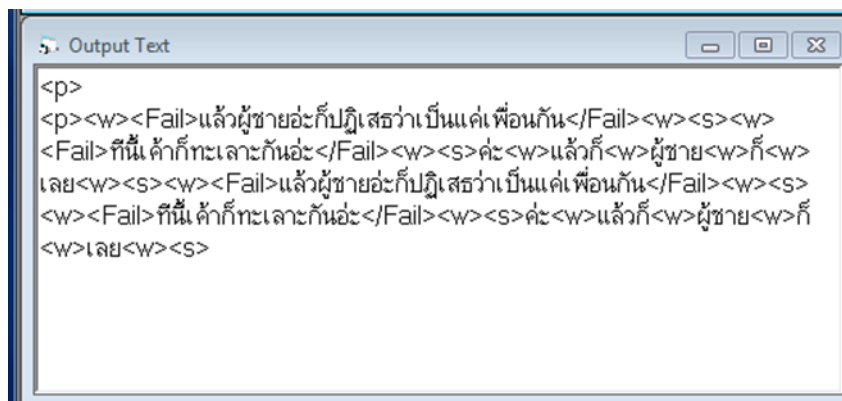
3) หลังจากที่ได้ผู้ให้การได้ให้การต่อหน้าผู้วิจัยในครั้งที่หนึ่งเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะให้โจทย์ที่เหลือโดยสลับคำสั่งจากครั้งแรกที่ลงมือทำไปแล้ว คือ สำหรับผู้ให้การจริงแล้ว ผู้วิจัยจะส่งกระดาษคำสั่งสำหรับการเท็จดังกล่าวให้ผู้ให้การไปให้การเท็จในห้องถัดไป ส่วนผู้ที่ให้การเท็จแล้ว ผู้วิจัยจะร้องขอทางวาจาเพื่อให้ผู้ให้การไปให้การจริงในห้องถัดไป เพื่อให้การเป็นครั้งที่สองต่อหน้าเจ้าหน้าที่อีกคน และในห้องนี้เจ้าหน้าที่ที่นั่งรออยู่ในห้องนี้จะไม่สนทนาใดๆกับผู้ให้การทั้งสิ้น ผู้ให้การจะเดินเข้าไปแล้วให้การจนจบ เป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการเก็บข้อมูลทั้งหมด และเมื่อผู้ให้การเดินออกมาจากห้อง ผู้วิจัยจะมอบค่าตอบแทนให้

3.3 การกำกับประเภทของคำและการจัดการข้อมูลในระดับคำ

หลังจากได้ข้อมูลคำให้การมาทั้งหมด 120 คำให้การ โดยแบ่งเป็นคำให้การจริง 60 คำให้การ และคำให้การเท็จ 60 คำให้การ ผู้วิจัยได้นำมาถ่ายถอดเก็บไว้เป็นไฟล์ .docx จำนวน 2 ไฟล์ ได้แก่ คำให้การจริง และคำให้การเท็จ เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.3.1 การกำกับประเภทของคำ

ในวิทยานิพนธ์นี้ คำ เป็นหน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยการตัดคำ (Segmentation) จากโปรแกรม Word Segmentation ของภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามที่ทราบกันว่านิยามของประเภทต่างๆของคำบางประเภทยังมีการถกเถียงและอภิปรายกันอยู่อย่างกว้างขวาง รวมทั้งอาจมีคำบางคำที่ยังไม่ได้ถูกบรรจุเข้าในพจนานุกรม จึงอาจพบคำบางคำที่โปรแกรมไม่สามารถตัดได้หรือตัดผิดพลาด เช่น หน่วยคำเต็ม “อะ...” โปรแกรมไม่สามารถตัดเป็นคำได้ เพราะเป็นรูปคำที่เขียนผิดอักขรวิธีไทย ดังนั้นหลังจากโปรแกรมได้ตัดคำในขั้นตอนแรกเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากโปรแกรมมาตรวจทานและกำกับข้อมูลให้ถูกต้องอีกครั้ง ดังตัวอย่างถ้อยความที่มีการปรากฏของ “อะ” (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 ภาพตัวอย่างการตัดคำ

จากในภาพที่ 3.1 จะพบว่ามีส่วนของข้อความที่ไม่สามารถตัดแยกออกเป็นคำเดี่ยวๆได้ ซึ่งในกรณีนี้เกิดจากการปรากฏของหน่วยคำเติม “อะ” ที่ยังไม่ได้บรรจุไว้ในพจนานุกรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้แก้ไขใหม่ให้เป็น “<w>แล้ว<w>ผู้ชาย<w>อะ<w>ก็<w>ปฏิเสธ<w>ว่า<w>เป็น<w>แค่<w>เพื่อน<w>กัน<w>ที่<w>นี้<w>เค้า<w>ก็<w>ทะเลาะ<w>กัน<w>อะ<w>คะ<w>” หลังจากนั้นจึงบันทึกข้อมูลไว้เป็นไฟล์ .text จำนวน 120 ไฟล์ โดยกำกับ T001- T060 เป็นรหัสของคำให้การจริง ลำดับที่ 1-60 และ L001-L060 เป็นรหัสของคำให้การเท็จลำดับที่ 1-60 และแยกเก็บเป็น 2 แฟ้ม (Folder) โดยแต่ละแฟ้มเป็นตัวแทนของคลังข้อมูล ได้แก่ คลังข้อมูลของคำให้การจริง และคลังข้อมูลของคำให้การเท็จ

จากนั้นนำคลังข้อมูลคำให้การจริง และคลังข้อมูลคำให้การเท็จที่ได้ไปประมวลผลผ่านโปรแกรม Crimson Editor เพื่อนับความถี่การปรากฏของคำต่างๆทั้งหมด (CountWordEachFile) โดยโปรแกรมนี้อจะแบ่งรูปศัพท์(Token) และความถี่ของแต่ละคำ (Token) ที่ปรากฏในแต่ละไฟล์ รวมทั้งสิ้น 120 ไฟล์ (120 คำให้การ) ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากโปรแกรมนี้อจะถูกเก็บไว้เป็นไฟล์ .xlsx (ภาพที่ 3.2) เพื่อนำไปกำกับประเภทของคำต่อไป

หลังจากที่ได้ทบทวนงานที่มีการกำกับประเภทของคำ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า คำๆหนึ่งเกิดจากการประกอบกันของตำแหน่งการปรากฏในหน่วยถ้อยกับความหมาย และจะสามารถกำกับข้อมูลได้เป็นประเภทหลักๆ 2 ประเภท กำกับข้อมูลคำตามตำแหน่ง คือ กำกับประเภททางไวยากรณ์ของคำ และกำกับข้อมูลคำตามความหมาย คือ กำกับประเภททางจิตวิทยาของคำ โดยประเภททางไวยากรณ์จะเป็นประเภทของคำที่ขึ้นอยู่กับตำแหน่ง โดยทุกคำจะถูกกำกับคำละหนึ่งประเภท ขณะที่ประเภททางจิตวิทยาจะเป็นประเภทของคำตามความหมายและเจตนาของคำนั้นๆที่สื่อในถ้อยความ โดยแต่ละคำจะถูกกำกับได้มากกว่าหนึ่งประเภท หรือไม่ถูกกำกับเลย ซึ่งระเบียบวิธีการกำกับ ดังจะกล่าวถึงในลำดับถัดไป

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Freq	Words	POS	Psy			T01.txt	T02.txt	T03.txt
2	2	โวยวาย	v	act		neg	-	-	-
3	11	อาจ	adv	discrepancy		tentative	-	-	-
4	11	เพราะ	conj	cause		cause	-	1	-
5	2	แน่นอน	v	non_act		certainty	-	-	-
6	52	เห็น	v	act		percept	1	1	1
7	2	สงบ	v	non_act		pos	-	-	-
8	26	คิดว่า	v	non_act		insight	0	1	-
9	24	ที่นี้	adv	consequence			0	3	3
10	3	หงุดหงิด	v	non_act		neg	-	-	-

ภาพที่ 3.2 ภาพตัวอย่างการจัดระเบียบข้อมูลที่แสดงความถี่และประเภทของคำ

3.3.1.1 การกำกับประเภทของคำตามไวยากรณ์ไทย

การกำกับประเภททางไวยากรณ์ของคำเป็นไปตามแนวคิดไวยากรณ์ศัพทการก ซึ่งมีสมมติฐานว่า คำทุกคำมีการพึงพาอาศัยกัน การจะพิจารณาประเภทของแต่ละคำจึงต้องใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ คือ อาศัยการปรากฏร่วมของคำหนึ่งๆกับคำที่อยู่แวดล้อม โดยไม่พิจารณาในเรื่องความหมายของคำ ซึ่งแนวคิดนี้สามารถช่วยลดความสับสนและลักลั่นของประเภทของคำที่กำกวมเนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่ความหมายของคำหนึ่งๆจะแตกต่างกันไปตามการตีความของผู้พูดแต่ละคน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) หลักการสำคัญที่สุดของแนวคิดนี้จึงถือว่า ในภาษามีโครงสร้างระดับเดียว ดังนั้นการวิเคราะห์ประเภทของคำจะยึดตามรูปภาษาที่เห็นเท่านั้น และคำที่มีรูปเหมือนกันก็สามารถจัดอยู่ในประเภทคนละประเภทได้ โดยประเภททางไวยากรณ์ของคำแบ่งไว้เป็น 8 ประเภทตามคุณสมบัติที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556) กำหนดไว้ ดังนี้

1) คำกริยา เป็นคำที่สามารถปรากฏกับคำว่า “ไม่” ได้ เช่น ถาม ทำร้าย บอก เอา ชน ทำ หา ลูก เข้า รู้ จริง ถูก ร้อน ดี แหลม ใหม่ ใหญ่ ผิด อ้วน สวย รวมถึงคำจำพวก ต้อง ควร ที่ ปรากฏในฐานะคำช่วยกริยาที่เป็นกริยา (V [Aux]) ซึ่งสามารถนำหน้าด้วยคำว่า “ไม่” ได้ เช่น

[T09.txt]: ผู้ชายคันเจอบรรเทาว่ามันเป็นปืน

[L31.txt]: ผู้หญิงโวยวายพุ่งเข้าไปจะฆ่าผู้ชาย

2) คำนาม คือคำที่ไม่ปรากฏกับ “ไม่” แต่จะปรากฏหน้าคำคุณศัพท์ หน้าหรือหลังคำกริยา หรือหลังคำบุพบทได้ โดยทดสอบด้วยการใช้คำว่า “นี้” เพราะ นี้ จะสามารถปรากฏกับคำนามทุกคำได้ เช่น ผู้หญิง ผู้ชาย ปืน คน ห้อง เพื่อน แจกัน โทรศัพท์ รวมทั้ง นี้ และ นั้น ที่สามารถปรากฏได้ในตำแหน่งเดียวกับคำนามด้วย ดังตัวอย่าง

[T15.txt]: สองคนนี้น่าจะเป็นสามีภรรยา

[L33.txt]: ผู้ชายเนี้ยก็นั่งเล่นคอม

3) คำคุณศัพท์ คือคำที่จะปรากฏหลังคำนามเสมอ และไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำว่า “ไม่” และ “นี้” ได้ คำประเภtnี้นี้ส่วนใหญ่เป็น ตัวกำหนด (determiner) ซึ่งเป็นคำที่ไม่มี ความหมายในตัวเองมากนัก แต่ใช้บ่งชี้คำอื่น เช่น *นี้ นั้น อื่น ไດ* ดังตัวอย่าง

[T20.txt]: ผู้ชายคนนั้นก็เดินออกมา

[L27.txt]: ผู้หญิงยืนตรง *ไหน*

4) คำบุพบท คือคำที่ปรากฏหน้าคำนาม หรือกริยาในหน่วยสร้างไวยากรณ์ซึ่งจะตัด ส่วนใดส่วนหนึ่งออกไม่ได้ และไม่ปรากฏกับ “ไม่” เช่น *ว่า ใน กับ ด้วย จาก* ดังตัวอย่าง

[T23.txt]: ผู้หญิงล้มลงไปกับพื้น

[L03.txt]: ไปหาของที่ *ลิ้นชัก*

5) คำวิเศษณ์ เป็นคำที่ปรากฏหน้าและหลังกริยา แต่ไม่สามารถปรากฏกับคำว่า “ไม่” และ “นี้” ได้ เช่น *กันเอง ไป รวมทั้งคำจำพวก มัก จะ ไม่ คง ที่ใช้ “ไม่” นำหน้าไม่ได้* ซึ่งจะ เรียกว่า คำช่วยกริยาที่เป็นวิเศษณ์ (AV[Aux]) อนึ่ง คำเชื่อมสัมพันธ์สาร (Discourse connector) เช่น *คือ แล้วก็ แล้วทีนี้* ก็นับเป็นประเภทของคำวิเศษณ์ด้วย ดังตัวอย่าง

[T32.txt]: ผู้ชายคันป็นเจอลอยยิงใส่ตัดปัญหาไป

[T25.txt]: ผู้หญิง *คง* เข้าใจผู้ชายหนัก

[L14.txt]: *แล้ว* ผู้ชายก็แบบพยายามห้าม *แล้วก็* แย่งปืน

6) คำสันธาน เป็นคำที่สามารถปรากฏระหว่างหน่วยภาษา 2 หน่วยที่เท่ากัน แต่ไม่ ปรากฏกับคำว่า *ไม่* และ *นี้* ทำหน้าที่เชื่อมสองความคิด หรือเชื่อมเหตุการณ์หนึ่งเข้ากับอีกเหตุการณ์ หนึ่ง และสามารถละออกได้ เช่น *หรือ เพราะ แต่* ดังตัวอย่าง

[T06.txt]: เหมือนผู้ชายออกมา *กินน้ำแต่* คว้าปืนออกมายิง

[L26.txt]: ปืนกลับลั่นใส่ตัวเอง *เพราะ* มีการยื้อ

7) คำปริมาณ คือคำที่ปรากฏหน้าคำนามในหน่วยสร้างไวยากรณ์ ไม่ปรากฏกับคำว่า “ไม่” และไม่ปรากฏหน้าหรือหลังคำกริยา หรือหลังคำบุพบท เป็นคำที่เกี่ยวกับความมากน้อยหรือ ปริมาณที่เป็นส่วนหรือทั้งหมด เช่น *ทุก ทั้ง แค่* ดังตัวอย่าง

[T32.txt]: ก็บอกว่าเป็น *แค่* เพื่อน

[L50.txt]: มีเรื่องกัน *ทุกวัน*

8) คำอนุภาค เป็นคำที่ไม่ปรากฏกับคำว่า “ไม่” สามารถปรากฏได้หน้าหรือหลัง ถ้อยความ เช่น *อะ นะ เหย้* ดังตัวอย่าง

[T04.txt]: หนูก็เห็นตั้งแต่แรกเลย *นะอะ*

[T51.txt]: ผู้หญิงก็ตาย *มั้ง*

ในการวิเคราะห์คำเพื่อกำกับประเภททางไวยากรณ์ตามเกณฑ์นี้ ประเภทของคำจะขึ้นอยู่กับตำแหน่ง และอาศัยการพิจารณาการปรากฏร่วมตามนิยามของแต่ละประเภทที่อ้างถึงไว้อย่างละเอียดในบทที่สอง ซึ่งแม้จะมีประเด็นถกเถียงกันในเรื่องความเป็นคำกริยา เช่น คำจำพวก *อ้วน สวย อร่อย* กับ *วิ่ง เต้น กิน* ที่ถกเถียงกันว่าจะสามารถจัดคำสองกลุ่มนี้ไว้เป็นประเภทเดียวกันได้หรือไม่นั้น เกณฑ์ดังกล่าวสามารถเป็นเกณฑ์ที่ใช้แก้ปัญหาที่วุ่นได้ โดยอาศัยนิยามที่ว่า คำคุณศัพท์ในภาษาไทยจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำว่า ‘ไม่’ ได้ ดังนั้นจากคุณสมบัติประการสำคัญนี้ ทำให้คำจำพวก *อ้วน สวย รวย* จัดอยู่ในประเภทของคำกริยาได้

3.3.1.2 การกำกับประเภทของคำเชิงจิตวิทยา

สำหรับประเภททางจิตวิทยาของคำนั้น ผู้วิจัยเลือกใช้ประเภทที่กำหนดไว้แล้วตามเครื่องมือ Linguistic Inquiry & Word Count (LIWC) ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์และกำกับประเภทของคำเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยภาษาในด้านต่างๆ โดยประเภทของคำที่สะท้อนความหมายเชิงจิตวิทยาที่ผู้วิจัยนำมาใช้มีทั้งสิ้น 13 ประเภท ซึ่งอยู่ในประเภทย่อยของ Psychological processes ที่เรียกว่า Cognitive processes โดยคำหนึ่งคำอาจถูกกำกับด้วยประเภททางจิตวิทยาได้มากกว่าหนึ่งประเภทหรือไม่ถูกกำกับเลย การจัดประเภทคำเชิงจิตวิทยาที่ใช้ในที่นี้ประกอบไปด้วย

1) คำแสดงผัสสาอารมณ์*¹ (Affect) เป็นคำที่ใช้สื่อถึงสภาวะภายในจิตใจของผู้พูดทั้งที่รู้สึกหรือไม่รู้สึกตัว ซึ่งอาจนิยามตรงกับสภาวะทางอารมณ์โดยทั่วไปหรืออารมณ์เฉพาะบุคคลทั้งที่เป็นแง่ลบและแง่บวกหรือไม่บวกไม่ลบ หรือเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกที่โดยทั่วไปหรือเฉพาะบุคคล เช่น หึง เหยย เจื่อน ตกใจ นิ่ง เดือด พิศ (ความรู้สึกโกรธที่รุนแรงมาก) เป็นต้น ดังตัวอย่าง

[T06.txt]: ผู้หญิงเลยตกใจมาก

[L29.txt]: นางก็เริ่มเดือดละ

2) คำแสดงอารมณ์เชิงลบ (Negative emotions) เป็นประเภทคำที่อยู่ภายใต้ประเภทของคำแสดงผัสสาอารมณ์ แต่กำหนดขึ้นเพื่อใช้แสดงถึงสภาวะทางอารมณ์ในทางลบตามที่เกิดขึ้นในใจของผู้พูด เช่น เศร้า โกรธ รวมทั้งคำที่สื่อถึงมุมมองในด้านลบของผู้พูดอีกด้วย เช่น ทอดทิ้ง ฆ่าตัวตาย ต่อสู้ เสียหลัก ผิดพลาด สิ้นหวัง ทุกข์ ทรมาน ดังตัวอย่าง

คำ “ผัสสาอารมณ์” บัญญัติขึ้นมาใช้แทน Affect โดยอาทิตย์ เจริญรัตตะธัญญ์, จากบทความนำเสนอในงานสัมมนาประวัติศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 21 กันยายน 2558¹

[T04.txt]: เค้กก็เลยโมโห

[L08.txt]: ผู้หญิงฆ่าตัวตาย

3) คำแสดงอารมณ์เชิงบวก (Positive emotion) เป็นประเภทคำที่อยู่ภายใต้ประเภทของคำแสดงผัสสาอารมณ์ แต่กำหนดขึ้นเพื่อใช้แสดงถึงสภาวะทางอารมณ์ในทางบวกตามที่เกิดขึ้นในใจของผู้พูด เช่น ดี สวย รัก มีความสุข รวมทั้งคำที่สื่อถึงมุมมองในด้านบวกของผู้พูดอีกด้วย เช่น สงบ เย็น ธรรมดา สดชื่น ดังตัวอย่าง

[L04.txt]: ผู้ชายเค้กก็รักแฟนคนนี้มากเลยนะ

[L32.txt]: เลยเดินออกมาทำให้เย็นลง

4) คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ (Tentativeness) เป็นคำที่ใช้กำกับหน้าคำแสดงหลัก เช่น คำกริยา หรือปรากฏหน้าประโยคเพื่อแสดงความไม่ชัดเจนหรือไม่มั่นใจของผู้พูด โดยคำที่มักใช้เพื่อกำกับความไม่มั่นใจคือคำจำพวก คำเบี่ยงบัง (Verbal hedge) เช่น เหมือน อาจ คง น่า แบบ เช่น

[T03.txt]: เหมือนอ่านอะไรซักอย่าง

[T15.txt]: คิดว่าน่าจะเป็นแก้ว

5) คำแสดงการชี้เฉพาะ (Certainty) เป็นคำที่ระบุรายละเอียดหรือกำกับข้อมูลเพื่อแสดงความชัดเจนหรือระบุสิ่งที่ผู้พูดต้องการเน้นย้ำ หรือสะท้อนความมั่นใจที่ผู้พูดมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น นี่ นั่น เนี่ย เนี่ย อื่น เดียว แรก ที่จริง เลย ดังตัวอย่าง

[T43.txt]: ผู้หญิงเนี่ยไม่เชื่อใจผู้ชายว่าแค่เพื่อน

[L34.txt]: กะว่าจะใช้แก้วนั้นทำร้ายผู้ชาย

6) คำแสดงเหตุและผล (Causation) เช่น เพราะ จึง เลย ดังตัวอย่าง

[L04.txt]: ผู้หญิงเค้กก็ไม่ฟัง พี่ผู้ชายเค้กก็เลยบอก

[L52.txt]: ผู้ชายเลยยิงออกไปเพราะปืนอยู่ในมือพอดี

7) คำที่แสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ (Perceptual processes) เช่น ได้ยิน ดู ฟัง มอง เห็น หนัก ดัง คม แหวม ดังตัวอย่าง

[T17.txt]: เป็นของแหลมคิดว่าจะเอามาแทงผู้ชาย

[T29.txt]: ของตกลงมาแตกเสียงดัง

8) คำที่แสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด (Insight) หมายถึง คำที่บ่งบอกถึงความเห็นของผู้พูดที่มีต่อสิ่งที่กำลังกล่าวถึง ครอบคลุมคำที่ทำหน้าที่แสดงอคติของผู้พูดต่อสถานการณ์หรือบุคคลอื่นด้วย ซึ่งอคติที่กล่าวคือ การตัดสินสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากความรู้สึกนึกคิดของตัวเองที่นอกเหนือไปจากสิ่งที่ตาเห็น คำในประเภทนี้จึงเกิดจากทิฐิที่ตัดสินจากทัศนคติของผู้พูดเอง เช่น

คำว่า คิด เข้าใจ ดัน พลาด เชื่อ สนใจ บังเอิญ ยอม โดยมักจะขยายการกระทำใดการกระทำหนึ่ง เพื่อแสดงเจตนาที่ผู้พูดคาดว่าผู้กระทำรู้สึกเช่นนั้น เช่น

[L06.txt]: แล้วก็*พลาด* พลาด ยิ่งโดนผู้หญิงไป

[L14.txt]: แต่ป็น*ดัน*ลั่นใส่

9) คำแสดงความไม่เข้ากัน (Discrepancy) คำประเภนี้จะใช้กำกับหน้าคำที่แสดงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่เป็นแบบที่คาดหรือควรเป็น เช่น ควร นำ โดยจะปรากฏหน้าคำกริยา ดังตัวอย่าง

[T18.txt]: ก็*ไม่*จะแค่ทำร้าย ก็*ไม่*จะอยากฆ่าเค้า

สังเกตได้ว่า แม้ว่าจะมีรูปศัพท์ “นำ” เหมือนที่ปรากฏในประเภทคำแสดงความลังเล แต่ในที่นี้ นำ ถูกใช้เพื่อแสดงความเห็นของผู้พูดว่าสิ่งที่คิดไม่ได้เป็นไปตามสิ่งที่เกิดขึ้นด้วย ซึ่งตรงกับนิยามของคำแสดงความไม่สอดคล้องหรือไม่เข้ากัน

10) คำเชื่อมสัมพันธ์สารหรือเชื่อมความภายในเรื่อง (Cohesive) เป็นคำที่ช่วยทำให้เกิดความต่อเนื่องของความในเหตุการณ์หนึ่งๆ เช่น แล้ว แล้วที่นี้ แล้วก็ เสร็จ จากนั้น คือ ดังตัวอย่าง

[L01.txt]: *แล้วที่นี้*ผู้ชายก็เดินออกจากห้อง

[L16.txt]: มีเสียงแตก *เสร็จ* ผู้ชายก็เดินออกมาจากห้องนั้น

11) คำแสดงความจำแนกเฉพาะ (Exclusive) ได้แก่ แต่ เพื่อแสดงเจตนาของผู้พูดที่ต้องการแยกสองสิ่งออกจากกัน กล่าวคือเป็นการกำกับเพื่เน้นถึงสิ่งหนึ่งด้วยการแยกสิ่งนั้นออกจากอีกสิ่งหนึ่ง ดังตัวอย่าง

[L09.txt]: ยกขู่มือผู้หญิง แต่*มัน*ดันลั่น

[L40.txt]: ผู้ชายมันยิงผู้หญิง แต่*มัน*เป็นอุบัติเหตุ

12) คำแสดงการรวม (Inclusive) เช่น และ กับ ซึ่งใช้เพื่อรวมหน่วยย่อยที่มีเนื้อหาคล้ายตามกัน เช่น ฉันกับเขาไปเที่ยวกระบี่ด้วยกันเมื่อเดือนที่แล้ว เป็นต้น

13) คำแสดงการห้าม (Inhibition) เช่น ห้าม อย่า เช่น

[L22.txt]: ผู้ชายว่า*อย่า*ทำแบบนี้อีกนะ

[L49.txt]: แล้วผู้ชายก็เข้ามา*ห้าม*

นอกเหนือจากประเภทตามรายการข้างต้นแล้ว ยังพบว่ามิงานที่กล่าวถึงความต่างของการใช้คำแสดงอาการการเคลื่อนไหวต่างๆ (Motion words) ที่สามารถใช้จำแนกคำพูดจริงและเท็จได้ (Newman et al., 2003) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเพิ่มประเภทของคำไปอีก 2 ประเภทสำหรับการวิเคราะห์เชิงความหมายนี้ ได้แก่

14) กริยาแสดงอาการ (Action) เป็นคำที่แสดงการกระทำขณะหนึ่งซึ่งผู้พูดรับรู้ในเชิงประจักษ์ เช่น เตะ แอ้ง ล้ม วิ่ง ใส่ ล้ม แทะ คว่ำ ใช้ ดังตัวอย่าง

[T37.txt]: ผู้หญิงเคঁาดูโทรศัพท์

[L24.txt]: ผู้หญิงเข้าไปแย่งปืน

15) กริยาไม่แสดงอาการ (Non action) เป็นคำกริยาอื่นที่ไม่ได้กำกับในประเภท คำกริยาแสดงอาการ โดยจะเป็นคำที่ใช้อ้างถึงสิ่งที่ไม่ได้เห็นได้ด้วยตา ดังตัวอย่าง

[L26.txt]: ผู้หญิงเป็นคนที่อารมณ์ร้อน

[L32.txt]: ที่นี่ก็เกิดการเข้าใจผิด

3.3.2 กระบวนการการกำกับประเภทของคำ

เมื่อได้รายการของรูปศัพท์ทั้งหมดที่ปรากฏในคลังข้อมูลคำให้การจริง และคำให้การเท็จแล้ว ผู้วิจัยจะกำกับประเภทของคำเหล่านั้นทีละคำโดยพิจารณาตามนิยามของประเภทของคำที่กำหนดไว้ ซึ่งคำทุกคำจะถูกกำกับด้วยประเภททางไวยากรณ์คำละหนึ่งประเภท ขณะที่จะสามารถถูกกำกับด้วย ประเภททางจิตวิทยาได้มากกว่าหนึ่งประเภท หรือไม่ถูกกำกับเลย ดังตัวอย่าง

คำว่า “หาเรื่อง” จะถูกกำกับด้วยประเภท 1) คำกริยา 2) คำแสดงอาการ 3) คำที่ แสดงการหยิ่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด และ 4) คำแสดงอารมณ์เชิงลบ โดย (1) เป็นประเภททาง ไวยากรณ์ (2)-(4) เป็นประเภททางจิตวิทยา

คำว่า “แนใจ” เป็นประเภท 1) คำกริยา 2) คำไม่แสดงอาการ 3) คำที่แสดงการหยิ่ง รู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด และ 4) คำแสดงการชี้เฉพาะ โดย (1) เป็นประเภททางไวยากรณ์ (2)-(4) เป็นประเภททางจิตวิทยา

อย่างไรก็ตามระหว่างการกำกับประเภทของคำ จะพบว่ามีคำจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถระบุ ประเภทของคำได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดทันที ซึ่งคำเหล่านั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

คำหลายหน้าที่

คำหลายหน้าที่ หมายถึง คำหนึ่งรูปศัพท์ที่มีหลายความหมาย เมื่อปรากฏในหน่วยถ้อยที่ต่าง ตำแหน่งกัน ดังนั้นการพิจารณาและกำกับประเภทของคำจึงต่างกันด้วย ในการปรากฏ ณ ตำแหน่งที่ ต่างกันจะระบุประเภทโดยอาศัยเกณฑ์ประเภททางไวยากรณ์ ส่วนความหมายของคำที่จะต่างกันในแต่ละตำแหน่งจะพิจารณาด้วยเกณฑ์การจำแนกประเภททางจิตวิทยา

เมื่อผู้วิจัยพบคำต้องสงสัยว่าจะเป็นคำหลายหน้าที่ ผู้วิจัยจะนำคำนั้นสืบค้นในคลังข้อมูลของ ทั้งคำให้การจริงและคำให้การเท็จ จากนั้นจะประมวลการใช้คำนั้นๆที่ปรากฏร่วมกับคำอื่นๆด้วยการ ใช้โปรแกรมหาบริบทแวดล้อมของคำเป้าหมาย (Concordance) เพื่อดึงตัวอย่างการใช้คำพร้อม บริบทที่ปรากฏมาวิเคราะห์คำปรากฏร่วม (Collocation) ที่เขียนขึ้นโดยธารทอง แจ่มไพบูลย์ (2559)

จากนั้นจะพิจารณาว่ามีการปรากฏในตำแหน่งและให้ความหมายใดบ้าง ซึ่งการประมวลข้อมูลด้วยวิธีการดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสามารถมองเห็นการปรากฏของคำนั้นๆ จากทุกบริบทการใช้ของผู้ให้การแต่ละคนทั้งหมด 120 คำให้การจาก 60 คนพร้อมกัน ทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างครบถ้วน และจัดประเภทของคำให้เป็นประเภทเดียวกันได้อย่างสม่ำเสมอ

ตัวอย่างการวิเคราะห์

1) คำว่า *โทรศัพท์* เป็นคำที่มีโอกาสเป็นได้ทั้งคำกริยา และคำนาม ซึ่งจากการดูบริบทแวดล้อมของคำนี้ พบว่า *โทรศัพท์* ปรากฏในตำแหน่งที่เป็นคำนามทั้งหมด

2) คำว่า *เสร็จ* พบตำแหน่งการปรากฏที่แตกต่างกัน 2 ตำแหน่ง คือ 1) ปรากฏร่วมที่เกิดตามหลังคำว่า ไม่ เช่น ผมว่าเจรจากันวันเดียวไม่เสร็จ และ 2) ขึ้นต้นประโยค เช่น *เสร็จ*ผู้ชายหันหลังมาเอาปืน ซึ่งอมรา (2013) กำหนดให้ *เสร็จ* (1) เป็นคำกริยา และ (2) เป็นคำวิเศษณ์ตามลำดับ ซึ่งในประเภททางจิตวิทยา ตำแหน่งของคำกริยา “เสร็จ” จะจัดอยู่ในประเภทคำกริยาไม่แสดงอาการ ส่วนตำแหน่งของคำวิเศษณ์ “เสร็จ” จะจัดอยู่ในประเภทคำเชื่อมสัมพันธสารหรือเชื่อมความภายในเรื่อง ดังนั้น *เสร็จ* จะถือเป็นรูปศัพท์สองรูปศัพท์ แล้วจึงนับจำนวนความถี่ตามการปรากฏในแต่ละประเภทของคำต่อไป

3) คำว่า *เลย* พบการปรากฏ 3 ตำแหน่ง ได้แก่ ตำแหน่งตามหลังคำตัวกำหนดซึ่งเป็นหนึ่งในคำคุณศัพท์ ตำแหน่งตามหลังคำกริยา และตำแหน่งระหว่างหน่วยภาษา 2 หน่วยที่เท่ากัน ดังตัวอย่าง

[L59.txt]: ทำร้ายผู้ชาย เนี่ย ตรงนั้นเลย

[T28.txt]: ผู้หญิงเดินออกมาเลย

[T14.txt]: ผู้ชายนอกใจก็เลยพยายามจะค้นหาความจริง

ดังนั้นในตำแหน่งที่ 1 จัดอยู่ในประเภทคำคุณศัพท์ และประเภททางจิตวิทยาคือ คำแสดงการชี้เฉพาะ ตำแหน่งที่ 2 จัดอยู่ในประเภทคำวิเศษณ์ และประเภททางจิตวิทยาคือ คำแสดงการชี้เฉพาะ ตำแหน่งที่ 3 จัดอยู่ในประเภทคำสันธาน และประเภททางจิตวิทยาคือ คำแสดงเหตุและผล

4) คำว่า *คือ* พบว่า มีตำแหน่งปรากฏต่างกัน ดังนี้

ตำแหน่งที่ 1 ปรากฏในตำแหน่งของคำสันธาน โดยหน่วยย่อยสองหน่วยมีความสัมพันธ์กันหรืออ้างถึงสิ่งเดียวกัน เช่น

[T02.txt]: เดินไปถามว่าผู้หญิงคนนี้เป็นใคร

[T24.txt]: ออกมาข้างนอกห้อง ไปค้นหาของ ก็คือปืน

[L15.txt]: ผู้หญิงคนนั้นเป็นใคร อย่างงี้ที่เค้าเป็นชู้กันคือใคร

[L28.txt]: ที่รู้มาคือเค้ามมีปัญหาเรื่องการเงิน

ตำแหน่งที่ 2 อยู่ระหว่างถ้อยความสองใจความ โดยไม่ส่งผลทางความหมายต่อถ้อยความเหล่านั้น เช่น

[T06.txt]: ผู้ชายก็เหมือนออกมาข้างนอก คือผู้หญิงเดินเข้าไปหาผู้ชาย

[T55.txt]: แมงมันจะมายิงเลย คือมันไม่ได้มองเลย

[L04.txt]: เค้านับกันได้ไม่ค่อยนานนักหรอก คือแบบคงมาเจอเข้า

[L38.txt]: มีการยื้อกัน คือผู้ชายชักปืนมาขู่

ดังนั้นตามนิยามแล้ว คือ ในตำแหน่งแรกจึงจัดเป็น คำสันธาน มีประเภททางจิตวิทยาคือ คำกริยาไม่แสดงอาการ ส่วนตำแหน่งที่ 2 เป็นประเภทของคำวิเศษณ์ มีประเภททางจิตวิทยาคือ คำเชื่อมสัมพันธ์สารหรือเชื่อมความภายในเรื่อง

นอกจากการพบรูปศัพท์รูปเดียวกันแต่มีหลายหน้าที่ หรือหลายความหมายแล้ว เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้รูปไม้มาก (ๆ) ในการถ่ายทอดปรากฏการณ์การซ้ำคำไว้ และบรรจุรูปไม้มากไว้เป็น 1 รูปศัพท์ ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลเพื่อดูบริบทการใช้ก็พบว่า การซ้ำคำมีรูปแบบการใช้ที่มากกว่าหนึ่งรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยเรียกว่าเป็นปรากฏการณ์การซ้ำคำ

การซ้ำคำ

จากคลังข้อมูลจะพบว่า การซ้ำของคำบางคำเป็นไปในลักษณะการซ้ำที่เป็นการย้ำการเกิดขึ้นของอาการใดอาการหนึ่งแบบซ้ำไปซ้ำมา หรือเป็นการให้ภาพของการเกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งแบบต่อเนื่องไม่หยุด เช่น ผลักๆๆ (ผลัก ผลัก ผลัก) แสดงภาพของการผลักที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซ้ำไปซ้ำมา ลักษณะเช่นนี้ เรียกว่า การซ้ำคำ (Repetition)

ขณะที่การซ้ำอีกแบบ เป็นการสร้างคำด้วยวิธีซ้ำคำ (Reduplication) เรียกคำเหล่านี้ว่า คำซ้ำ ซึ่งการซ้ำลักษณะนี้จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ โดยมีทั้งคำที่เมื่อปรากฏเดี่ยวๆ ให้ความหมายอย่างหนึ่ง เมื่อปรากฏรูปซ้ำกัน จะให้ความหมายที่ต่างไปจากการปรากฏเดี่ยว เช่น เด็ก กับ เด็กๆ ซึ่ง เด็กๆ ให้ความหมายว่ามีเด็กมากกว่าหนึ่งคน เป็นต้น และคำซ้ำที่ไม่สามารถปรากฏเดี่ยวได้ เช่น ครวๆ ในขั้นตอนการวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยจะจำแนกประเภทของการซ้ำนี้ไว้ และนับความถี่ไว้ตามประเภทนั้นๆ

คำที่ต้องอาศัยความรู้ในฐานะเจ้าของภาษาร่วมกันระบุประเภท

นอกจากนี้ยังพบว่า มีคำจำนวนหนึ่งที่ผู้วิจัยไม่สามารถชี้ขาดว่าจะจัดให้อยู่ในประเภทของคำประเภทใดเพียงคนเดียวได้ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่ามีความกำกวมและมีหลายความหมาย ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับบริบทการใช้ภาษาของแต่ละคน คือ ประเภทของคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ โดยผู้วิจัยไม่มั่นใจว่าผู้ใช้ภาษาคนอื่นๆ จะตีความไปในทำนองเดียวกันและยอมรับกับความหมายที่ผู้วิจัยเห็นว่า คำ

เหล่านี้ใช้เพื่อกำกับความไม่มั่นใจของตัวผู้พูดที่มีต่อสารหนึ่งๆ ตรงกันหรือไม่ ดังนั้นในชุดของคำเหล่านี้ ผู้วิจัยจะเลือกใช้วิธีการสอบถามความเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยจำนวน 10 คนในฐานะเจ้าของภาษาช่วยยืนยัน เป็นจำนวนอย่างน้อย 6 ใน 10 เสียงเพื่อระบุประเภทคำนั้นๆ โดยกลุ่มผู้ทำแบบสอบถามนี้จะไม่ใช่ผู้ให้การทั้ง 60 คน เพราะผู้วิจัยเจตนาให้ผู้ทำแบบสอบถามอยู่ในฐานะของผู้รับสาร เนื่องจากในสถานการณ์จริง ความหมายที่เกิดขึ้นเกิดจากการประมวลผลและตีความของฝ่ายผู้รับสาร ดังนั้นหากผู้รับสารได้รับความหมายที่ไม่สอดคล้องกับที่ผู้พูดต้องการ ก็นับว่าเป็นความล้มเหลวในการสื่อสารของผู้พูดซึ่งเป็นความเสี่ยงที่ผู้พูดต้องรับผิดชอบเอง

โดย คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ ในที่นี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการปรากฏของกลุ่มคำที่ปรากฏท้ายประโยค เช่น อะไรอย่างนี้ อะไรประมาณนี้ เป็นต้น ควรทดสอบด้วยว่าสามารถจัดอยู่ในประเภทของคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ ซึ่งกลุ่มคำที่ว่านี้ Chodchoey (1986) ได้ระบุไว้ว่าเป็นสมาชิกหนึ่งของประเภท “ภาษาคันความ” หรือหน่วยในการส่งท้ายความ (prefabricated filler) ที่หมายถึง คำหรือวลีที่ไม่มีความหมาย เช่น คำว่า “อะไร” มีหน้าที่ให้สัญญาณว่าผู้พูดจะจบสิ่งที่กำลังพูดอยู่โดยไม่ต้องการให้รายละเอียดอื่นเพิ่มเติมอีก เช่น ...อะไรอย่างนี้ เศษอะไรชักอย่าง กล่องอะไรพวกนี้ เป็นต้น และผู้วิจัยมีความเห็นว่าการปรากฏใช้ของกลุ่มคำข้างต้นสะท้อนถึงระดับความมั่นใจของผู้พูด จึงได้รวบรวมคำต้องสงสัยที่เชื่อว่าสะท้อนระดับความมั่นใจของผู้พูดไว้ โดยคำทั้งหมดล้วนเป็นคำที่สามารถตัดออกจากประโยคได้โดยไม่ทำให้ความหมายหลักของประโยคเสียไป เช่น คิดว่าพวกเขาอาจจะจะเป็นสามียรรยากัน ใจความหลักของประโยคนี้คือ พวกเขาเป็นสามียรรยากัน แต่การปรากฏของ “คิดว่า” และ “อาจจะ” แสดงให้เห็นว่าผู้พูดแสดงความไม่มั่นใจในสิ่งที่ตนกล่าวออกไป โดยในแบบสอบถาม (ภาคผนวก ก) ผู้วิจัยได้กำหนดประโยคที่มีและไม่มีคำเหล่านี้ปรากฏรวมอยู่ รวมทั้งเพิ่มคำลอกปนเข้าไปในชุดคำถามด้วย

ชุดคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจดังกล่าวนี้มีทั้งสิ้น 14 คำ ได้แก่ เหมือน แบบ น่าจะ คง อาจจะ คิดว่า เดาว่า คาดว่า ประมาณว่า อะไรประมาณนี้ อะไรอย่างนี้ มั้ง ใช่ปะ อะไรชักอย่าง การสำรวจความเห็นจากเจ้าของภาษานี้จัดทำขึ้นเพื่อยืนยันว่า คำทั้งหมดสะท้อนระดับความมั่นใจของผู้พูดที่มีต่อสารนั้นตามที่ผู้วิจัยคาดไว้และคนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันหรือไม่ แล้วจึงนำผลมาใช้กำกับประเภทของคำต่อไป

ตัวอย่างคำในแบบสอบถาม คำว่า “เหมือน” ผู้วิจัยได้กำหนดประโยค 4 ประโยคที่มีและไม่มีคำนี้ปรากฏ

- 1) มันเหมือนเป็นปัญหาครอบครัว
- 2) มันเป็นปัญหาครอบครัว
- 3) ผู้หญิงคนหนึ่งเนี่ย นั่งอยู่เหมือนเป็นโต๊ะกินข้าว
- 4) ผู้หญิงคนหนึ่งเนี่ย นั่งอยู่ที่โต๊ะกินข้าว

โดยในแบบสอบถามจะถามว่า เมื่อผู้ทำแบบสำรวจอ่านประโยคเหล่านี้ ผู้รับสารคาดว่าผู้ส่งสารมีความมั่นใจในสารนั้นๆอยู่ในระดับใด (น้อย-ค่อนข้างน้อย-เฉยๆ-มาก-มากที่สุด) ซึ่งผลสำรวจบ่งชี้ว่า การปรากฏของคำแสดงความคลาดเคลื่อน และคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ ที่ผู้วิจัยบรรจุลงในแบบสอบถามทั้งหมดเป็นตัวบ่งชี้ระดับความมั่นใจ (มาก-น้อย) เมื่อเทียบกับประโยคที่ไม่ปรากฏอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ดังนั้นกล่าวโดยสังเขป สำหรับขั้นตอนการจัดการคลังคำให้การจะเริ่มจากการตัดคำ แล้วจึงแจกแจงความถี่การปรากฏของผู้ให้การแต่ละคนทั้ง 60 คน ทั้งในคำให้การจริงและคำให้การเท็จด้วยโปรแกรม Crimson Editor จากนั้นบันทึกผลไว้เป็นตารางรูปศัพท์และความถี่ที่พบ จากนั้นจึงวิเคราะห์เพื่อกำกับประเภทของคำที่พบไล่เรียงไปจนครบทุกคำ และหลังจากเสร็จจากขั้นตอนเหล่านี้จะได้ข้อมูลที่แบ่งเป็น 4 ไฟล์ (.xlsx) ได้แก่

1) ไฟล์ของคำให้การจริงที่กำกับประเภททางไวยากรณ์ของคำ จำนวน 1 ไฟล์ภายในไฟล์ประกอบด้วย sheet คำที่ปรากฏทั้งหมดใน 60 คำให้การจริง และsheet อีกจำนวน 9 sheet ที่แบ่งตามประเภททางไวยากรณ์ของคำที่ระบุความถี่การใช้ของผู้ให้การทั้ง 60 คน

2) ไฟล์ของคำให้การจริงที่กำกับประเภททางจิตวิทยาของคำ 1 ไฟล์ ภายในไฟล์ประกอบด้วย sheet คำที่ปรากฏทั้งหมดใน 60 คำให้การจริง และsheet อีกจำนวน 15 sheet ที่แบ่งตามประเภททางจิตวิทยาของคำที่ระบุความถี่การใช้ของผู้ให้การทั้ง 60 คน

3) ไฟล์ของคำให้การเท็จที่กำกับประเภททางไวยากรณ์ของคำ 1 ไฟล์ ภายในไฟล์ประกอบด้วย sheet คำที่ปรากฏทั้งหมดใน 60 คำให้การเท็จ และsheet อีกจำนวน 9 sheet ที่แบ่งตามประเภททางไวยากรณ์ของคำที่ระบุความถี่การใช้ของผู้ให้การทั้ง 60 คน

4) ไฟล์ของคำให้การเท็จที่กำกับประเภททางจิตวิทยาของคำ 1 ไฟล์ ภายในไฟล์ประกอบด้วย sheet คำที่ปรากฏทั้งหมดใน 60 คำให้การเท็จ และsheet อีกจำนวน 15 sheet ที่แบ่งตามประเภททางไวยากรณ์ของคำที่ระบุความถี่การใช้ของผู้ให้การทั้ง 60 คน

จากนั้นผู้วิจัยได้นำความถี่ที่ปรากฏในแต่ละประเภทของคำมาแปลงอัตราส่วน (Ratio) (ความถี่ทั้งหมดของคำที่พบในแต่ละประเภทต่อความถี่ของคำทั้งหมดที่พบในหนึ่งคลังข้อมูล) เพื่อนำไปเปรียบเทียบประเภทต่อประเภทระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จตามระเบียบวิธีทางสถิติดังต่อไปนี้

- 1) Descriptive Statistic: Frequency, Mean, Minimum, Maximum, Percentile, Standard deviation (SD)
- 2) Inferential Statistics: Paired-Samples T test (significant at the 0.05 level)

ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้การทดสอบค่าทีในการคำนวณเพื่อพิสูจน์ความต่างที่เกิดขึ้นระหว่างคำให้การจริงและเท็จนั้น เนื่องจากค่าต่างๆที่นำมาใช้คำนวณมีอิสระต่อกัน และมีการแจกแจงแบบปกติ แต่มีขนาดที่ต่างกัน การทดสอบค่าทีนี้จะสามารถยืนยันได้ว่าความต่างที่เกิดขึ้นระหว่างคำให้การจริงและเท็จนั้น ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

และใช้ Statistical Software คือ PAWS Statistics 18.0 ประมวลค่าทางสถิติต่างๆ

การคำนวณข้างต้นมีขึ้นเพื่อพิสูจน์ว่า ความต่างของความถี่การใช้ของคำในแต่ละประเภทเมื่อเทียบกับระหว่างที่พบในคำให้การจริงและคำให้การเท็จว่ามีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

3.4 การจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลในระดับปริจเฉท

ในการศึกษาความแตกต่างทางภาษาในระดับประโยคและปริจเฉทเพื่อตรวจจับการโกหกนั้น ปริจเฉทประเภทเรื่องเล่า (Narrative) เป็นหน่วยวิเคราะห์ที่ได้รับการศึกษาวิเคราะห์อย่างกว้างขวาง มีงานศึกษารูปแบบของปริจเฉทที่พบว่า ในคำให้การเท็จมักจะมีสัดส่วนภายในของปริจเฉทซึ่งแบ่งเป็นส่วนเกริ่นนำ เนื้อเรื่อง และส่วนสรุปไม่สมดุลกัน (Adam, 2002) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้แบ่งคำให้การหนึ่งๆออกเป็นสามส่วน ได้แก่

- 1) ส่วนเกริ่นนำ เป็นส่วนที่จะระบุเหตุการณ์ย่อยที่เป็นการกล่าวถึงช่วงเวลาของเหตุการณ์ทั้งหมดว่าเกิดขึ้นเมื่อไหร่และที่ไหน มักจะเป็นการบรรยายถึงฉาก ตัวละคร หรือ ภูมิหลังของเหตุการณ์นั้นๆ
- 2) ส่วนแก่นสาระ เป็นส่วนของเหตุการณ์หลักที่ตอบคำถามว่าเกิดอะไรขึ้น ใครเป็นผู้กระทำ ทำอย่างไร และใครเป็นผู้รับการกระทำนั้นๆ ส่วนที่ว่านี้เป็นช่วงที่เหตุการณ์มีการเปลี่ยนแปลง โดยจะอยู่ถัดจากส่วนเกริ่นนำ
- 3) ส่วนลงท้าย เป็นส่วนที่ผู้พูดส่งสัญญาณว่ากำลังจะจบเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ จึงอาจเป็นส่วนที่ให้รายละเอียดในเชิงกายภาพและอารมณ์ความรู้สึกของผู้เล่าเหตุการณ์ หรือบางครั้งอาจเป็นการประเมินเหตุการณ์หรือพูดสรุปเรื่องทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง

แล้วเก็บไว้ในรูปแบบของไฟล์ .xlsx ตามส่วนของเนื้อหา ซึ่งจากภาพยนตร์ขนาดสั้นที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ แบ่งได้เป็น

ส่วนที่ (1) ส่วนเกริ่นนำจะเริ่มตั้งแต่ผู้ให้การเริ่มพูดจนมีการเปลี่ยนฉากของเรื่อง ซึ่งจุดจบของส่วนเกริ่นนำคือ ขณะที่ผู้หญิงลุกขึ้นเดินเข้าไปหาผู้ชายในห้อง

ส่วนที่ (2) ส่วนแก่นสาระ คือส่วนที่เป็นใจความสำคัญของเรื่อง เป็นช่วงเหตุการณ์ที่ผู้หญิงกับผู้ชายใช้กำลังต่อสู้กัน จนกระทั่งถึงช่วงที่ผู้หญิงถูกปืนยิง

ส่วนที่ (3) ส่วนลงท้าย เป็นส่วนที่ผู้ให้การประเมินเรื่องด้วยการสรุปหรือแสดงความเห็นส่วนตัว

นอกจากแบ่งคำให้การทั้งสองชุดข้อมูลเป็นสามส่วนเพื่อนำไปสู่การอธิบายเรื่องสำคัญของคำให้การในฐานะโครงสร้างและรูปแบบของคำให้การแล้ว สิ่งที่จะสามารถใช้วัดความต่างในระดับปริเฉทได้อีกวิธีการหนึ่ง คือ การประเมินคำให้การในฐานะเรื่องเล่า ซึ่งจะสามารถแสดงให้เห็นความต่างทางภาษาระหว่างคำพูดจริงและโกหกได้ โดยหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าเครื่องมือที่ได้รับการยอมรับให้ใช้ในการประเมินความสามารถในการเล่าเรื่องเครื่องมือหนึ่งคือ Narrative Assessment Profile (NAP) ดังมีรายละเอียดในบทที่ 2 นั้น ผู้วิจัยเห็นว่ารายการเกณฑ์การประเมินของเครื่องมือนี้ สามารถนำมาปรับประยุกต์ให้รับกับลักษณะของภาษาไทยได้ รวมทั้งได้นำเอาเกณฑ์การวัดศักยภาพในทักษะการพูดที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยมาประกอบเข้าด้วยกัน และสรุปได้เป็นเกณฑ์ดังต่อไปนี้

การประเมินคำให้การในฐานะเรื่องเล่าประสบการณ์

เกณฑ์ที่ทั้งสองเครื่องมือข้างต้นมีร่วมกันนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็นหลักคือ การประเมิน**ด้านรูปแบบ** ในที่นี้หมายถึง การพิจารณาด้านโครงสร้างและสำคัญของเรื่องเล่า **ด้านเนื้อหา** คือ เรื่องราวและรายละเอียดของเหตุการณ์ที่ผู้ให้การถ่ายทอดออกมา และ **ด้านการใช้วรรณศิลป์หรือศิลปะการพูด** ซึ่งเป็นส่วนที่จะพิจารณาด้านกลวิธีการใช้ภาษาเชิงวรรณศิลป์ต่างๆ

ผู้วิจัยจึงได้สรุปและกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยอ้างอิงจากงานที่ได้กล่าวมาได้เป็น 3 เกณฑ์หลัก โดยให้น้ำหนักแต่ละเกณฑ์เท่ากัน ดังนี้

- 1) เกณฑ์ด้านองค์ประกอบของเรื่องเล่า ได้แก่ การปรากฏของส่วนนำเข้าสู่เรื่องแก่นของเรื่อง และส่วนลงท้าย โดยทั้งสามส่วนต้องมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพ และมุ่งสู่ใจความสำคัญของเรื่องอย่างชัดเจน (10 คะแนน)
- 2) เกณฑ์ด้านเนื้อหา จะพิจารณา 4 ประเด็นหลักๆด้วยกันได้แก่ (1) การถ่ายทอดเหตุการณ์ตามลำดับเวลาที่แสดงความต่อเนื่องระหว่างเหตุการณ์ (2) ความสมเหตุสมผล (3) การบรรยายรายละเอียดของส่วนต่างๆภายในเรื่องเล่า ไม่ว่าจะเป็น ฉาก บรรยายภาพหรือลักษณะแวดล้อมและอุปนิสัยของตัวละคร และ (4) การแสดงอารมณ์และความเห็นของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ที่กำลังถ่ายทอดอยู่ (10 คะแนน)
- 3) เกณฑ์ด้านการใช้ภาษา จะพิจารณาในเรื่องศิลปะการใช้ภาษาทั้งในเรื่อง อรรถรสและความลื่นไหลของการถ่ายทอด เช่น การเลือกใช้คำที่หลากหลาย การใช้ภาษาบรรยายให้เกิดจินตภาพ รวมทั้งความสามารถในการพูดที่ไม่สะดุดหรือตะกุกตะกัก (10 คะแนน)

รวมเป็นคะแนนทั้งสิ้น 30 คะแนน โดยคะแนนที่กำหนดขึ้นเป็นระดับคะแนนที่ไม่กว้างเกินไป จึงเอื้อต่อการนำไปคำนวณค่าทางสถิติในลำดับถัดไป รวมทั้งเป็นระดับคะแนนที่ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ในการประเมินอยู่เป็นปกติ และเหมาะสมแก่ใช้เป็นคะแนนวัดผลในกรณีที่มีผู้ตรวจหลายคน ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้แก่ ผู้วิจัย และอาจารย์อีกสองท่าน โดยอาจารย์ท่านหนึ่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา สำเร็จการศึกษอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2556 และอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2552 และอีกท่านหนึ่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำเร็จการศึกษอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2556 และอักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ2) สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2552

สำหรับขั้นตอนการประเมินคะแนน ผู้วิจัยได้รวมคำให้การเป็น 120 คำให้การ โดยไม่ได้จำแนกเป็นคำให้การจริงหรือเท็จ ซึ่งอาจารย์ทั้งสองท่านจะประเมินข้อมูลที่ได้รับในฐานะคำบอกเล่าประสบการณ์ โดยผู้วิจัยได้แนบเกณฑ์ข้างต้นเป็นเกณฑ์อ้างอิงไปด้วย แต่อนุญาตให้ผู้ประเมินใช้วิจารณญาณในการประเมินนอกเหนือจากเกณฑ์ได้โดยอิสระด้วย

เกณฑ์ดังกล่าวนี้จะประเมินความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องของผู้ให้การ โดยมีข้อสรุปว่าคำให้การที่ได้คะแนนสูงจะสะท้อนว่าผู้ให้การใช้ความสามารถในการเล่าเรื่องสูงกว่าคำให้การที่ได้คะแนนน้อย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาปรากฏการณ์โกหกที่สัมพันธ์กับการใช้ภาษาได้เป็นสองระดับ ได้แก่ ระดับคำ และระดับปริจเฉท และจากในสมมติฐานได้ระบุถึงลักษณะทางภาษาและรูปแบบทางปริจเฉทจำนวนหนึ่งที่เราคาดว่าจะมีการใช้ที่แตกต่างกันระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ โดยสมมติฐานสืบเนื่องมาจากผลการศึกษาที่มีมาก่อนหน้า และจากผลการศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ก็มีทั้งที่สอดคล้องและขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานและที่ได้พิสูจน์เพิ่มเติม ทั้งผลที่ได้จากการเปรียบเทียบประเภทของคำทางไวยากรณ์และทางจิตวิทยา และการพิจารณารูปแบบทางปริจเฉทของคำให้การจริงและคำให้การเท็จผ่านการประเมินความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องของผู้ให้การ โดยแบ่งหัวข้อออกเป็น 1) ผลการศึกษาในระดับคำ และ 2) ผลการศึกษาในระดับปริจเฉท

4.1 ผลการศึกษาในระดับคำ

จากคำให้การจริงจำนวน 60 คำให้การ พบรูปศัพท์ (Type) ทั้งหมด 568 รูปศัพท์ รวมความถี่การปรากฏของคำทั้งหมด 7,246 คำ (token) และค่าเฉลี่ยจำนวนคำต่อหนึ่งคำให้การอยู่ที่ 120.77 คำ ($SD=37.86$) (ตารางที่ 4.1) และจากคำให้การเท็จจำนวน 60 คำให้การ มีรูปศัพท์ทั้งหมด 633 รูปศัพท์ รวมความถี่การปรากฏของคำทั้งหมด 6,016 คำ (token) ค่าเฉลี่ยจำนวนคำต่อหนึ่งคำให้การอยู่ที่ 100.27 คำ ($SD=46.96$) (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงรูปศัพท์และจำนวนความถี่ที่ปรากฏ

คลังข้อมูลคำให้การ	ผลจากคลังข้อมูล	
	รูปศัพท์	ความถี่
จริง	568	7,246
เท็จ	633	6,016

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงค่าความยาวของคำในคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

คำ	คำให้การ	จำนวน	ความยาว ต่ำสุด (Min.)	ความยาวสูงสุด (Max.)	ค่าเฉลี่ยความยาว (Mean)	S.D.
คำทั้งหมด	จริง	60	68	242	120.77	37.86
	เท็จ	60	45	285	100.27	46.96

เมื่อนำความถี่ของคำในหนึ่งคำให้การระหว่างคำให้การจริงจำนวน 60 คำให้การและคำให้การเท็จจำนวน 60 คำให้การ มาคำนวณทางสถิติด้วยการทดสอบค่าที (t- test) พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางประกอบที่ 4.3) โดยค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (mean) บ่งชี้ว่าจำนวนคำเฉลี่ยต่อคำให้การหนึ่งคำให้การของคำให้การจริงมากกว่าของคำให้การเท็จ ซึ่งหมายความว่า มีแนวโน้มที่ผู้ให้คำให้การจริงจะพูดยาวมากกว่าผู้ให้คำให้การเท็จ

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) ของความยาวเฉลี่ยระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

คำ	คำให้การ	Mean	T	df	Sig
คำทั้งหมด	จริง	120.77	2.914	59	0.005*
	เท็จ	100.27			

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าค่าทางสถิติจะชี้ว่า คำให้การจริงมีความยาวเฉลี่ยสูงกว่าคำให้การเท็จ แต่เมื่อดูคำศัพท์ที่พบในคำให้การจริงจะพบว่า มีรูปศัพท์น้อยกว่าคำให้การเท็จ คือมีรูปศัพท์ 568 รูปศัพท์ ในขณะที่คำให้การเท็จมีรูปศัพท์ 633 รูปศัพท์ หากอ้างอิงตามค่าที่คำนวณได้ก็สามารถสรุปได้ว่าคนที่ให้การจริงจะพูดมากกว่าคนที่ให้การเท็จแต่อาจมีความหลากหลายของรูปศัพท์น้อยกว่า ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับการศึกษาหลายชิ้นที่ผ่านมา รวมทั้งงานของ Ulatowska (2013) ที่ได้ศึกษาตัวบ่งชี้ทางภาษาเพื่อระบุถึงการโกหก (Indicators of deception) ซึ่งได้ยืนยันว่า คำกล่าว (Statement) ของคนพูดจริงมักจะยาวกว่าคำพูดของคนโกหก

ส่วนการระบุลักษณะทางภาษาเพื่อจำแนกคำให้การจริงและเท็จนั้น ผู้วิจัยต้องการเปรียบเทียบประเภทของคำแต่ละประเภทรหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ เพื่อพิสูจน์ว่าความต่างที่เกิดขึ้นมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยประเภทของคำที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็คือ ลักษณะทางภาษาที่เชื่อว่าจะสามารถใช้จำแนกคำให้การจริงและเท็จได้นั่นเอง ซึ่งการศึกษาที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มักกล่าวถึงเรื่องของจำนวนความถี่การปรากฏของคำ การใช้สรรพนามการอ้างถึง หรือการใช้คำ

แสดงอารมณ์ (Burgoon, et al., 1996; Burgoon, et al., 2003; Newman, et al. 2003; Mehl et al., 2003; Hancock, et al., 2004)

ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานว่าน่าจะพบความแตกต่างระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จในคำประเภทต่อไปนี้ คือ คำสรรพนาม คำกริยาแสดงการเคลื่อนไหวที่ คำแสดงการรับรู้ผ่านสัมผัสทั้งห้า คำบอกปฏิเสธ คำเชื่อมบอกความขัดแย้ง คำบ่งชี้ที่มาจากทศนะภายใน คำแสดงความไม่แน่ใจ คำซ้ำ และคำแสดงความรู้สึก ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรม สรุปได้ว่าประเภทของคำเหล่านี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มาจากกรณการจำแนกด้วยตำแหน่ง ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงส่วนของความหมายที่มีต่อหน่วยถ้อย เรียกว่า **ประเภททางไวยากรณ์ของคำ** และอีกกลุ่มที่แบ่งโดยอาศัยการพิจารณาความหมายและเจตนาของคำเมื่อปรากฏในหน่วยถ้อย เรียกว่า **ประเภททางจิตวิทยาของคำ** ซึ่งผู้วิจัยได้กำกับประเภทของคำที่พบในคลังข้อมูลทั้งหมดตามเกณฑ์ที่กำหนดในบทที่สาม และได้นำไปคำนวณเพื่อเปรียบเทียบความต่างของการใช้ระหว่างคำให้การจริงและเท็จ และได้เป็นผลการศึกษาดังต่อไปนี้

4.1.1 ความต่างของประเภททางไวยากรณ์ของคำระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความต่างระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ หลังจากกำกับประเภททางไวยากรณ์ของคำแล้ว นำไปคำนวณเพื่อหาค่าทางสถิติทั่วไป (ภาคผนวก ข) จากนั้นได้คำนวณด้วยวิธีการทดสอบค่าที่พบว่า ความถี่การปรากฏของคำตามประเภททางไวยากรณ์ ได้แก่ ประเภทคำกริยา คำคุณศัพท์ คำบุพบท คำสันธาน คำปริมาณ คำอนุภาค และคำสรรพนาม ที่เทียบกันระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ยกเว้นคำนาม และคำวิเศษณ์ (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4. 4 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของประเภททางไวยากรณ์แต่ละประเภทรหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

คำ/ประเภทของคำ	คำให้การ	ความถี่เฉลี่ย	ร้อยละการปรากฏ	t	df	Sig
คำทั้งหมด	จริง	120.77	100.00	2.914	59	0.005*
	เท็จ	100.27	100.00			
คำนาม	จริง	27.58	23.30	-1.212	59	0.230
	เท็จ	23.12	24.16			
คำกริยา	จริง	44.48	37.47	-5.953	59	0.000*

คำ/ประเภทของคำ	คำให้การ	ความถี่เฉลี่ย	ร้อยละการปรากฏ	t	df	Sig
	เท็จ	41.38	42.78			
สรรพนาม	จริง	4.73	3.95	-3.009	59	0.004*
	เท็จ	5.45	5.40			
คำคุณศัพท์	จริง	0.87	0.61	-5.517	59	0.000*
	เท็จ	1.60	1.58			
คำวิเศษณ์	จริง	15.40	12.78	2.479	59	0.016
	เท็จ	11.73	11.47			
คำสันธาน	จริง	1.37	1.12	-4.075	59	0.000*
	เท็จ	2.03	2.06			
คำบุพบท	จริง	5.55	4.61	-4.793	59	0.000*
	เท็จ	6.55	6.34			
คำปริมาณ	จริง	0.98	0.86	4.12	59	0.000*
	เท็จ	0.18	0.19			
คำอนุภาค	จริง	5.22	4.72	6.517	59	0.000*
	เท็จ	1.80	1.56			

*ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

อย่างไรก็ตามมีความเป็นไปได้ว่า ประเภททางไวยากรณ์ของคำทุกประเภทจะมีความถี่การใช้ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเมื่อมีการเปรียบเทียบคลังข้อมูลสองคลังขึ้นไป แต่ผลปรากฏว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ ความถี่การใช้คำประเภทคำนามและคำวิเศษณ์ไม่ปรากฏความต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) คำนาม

จากผลที่พบว่า ความถี่ที่ต่างกันของคำนามระหว่างสองคลังข้อมูลไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และโดยเฉพาะมีการปรากฏของรูปศัพท์ที่เป็นคำนามที่มีจำนวนใกล้เคียงและแทบจะเป็นชุดคำเดียวกันทั้งหมด (คำให้การจริง 143 รูปศัพท์, คำให้การเท็จ 155 รูปศัพท์) เป็นหลักฐานยืนยันว่า ทั้งคำให้การจริงและคำให้การเท็จต่างกำลังอ้างอิงถึงเหตุการณ์เดียวกัน ดังนั้นความต่างการปรากฏใช้ของคำนามจึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากมีองค์ประกอบหลักของเรื่องอ้างอิงถึงบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์, ฉาก ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้เป็นชุดคำเดียวกัน ซึ่งต่างจากผลที่พบในประเภทคำอื่นๆ

โดยคำนามที่มีความถี่สูงสุด 15 คำแรกนั้น มีจำนวน 11 คำที่ปรากฏตรงกันทั้งในคำให้การจริงและคำให้การเท็จ ได้แก่ ผู้หญิง ผู้ชาย อะไร ปีน คน ห้อง เพื่อน เรื่อง เศษ แก้ว และแจกัน (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 คำนามที่มีความถี่สูงสุด 15 คำแรกของคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

คำให้การจริง		คำให้การเท็จ	
ความถี่	คำ	ความถี่	คำ
318	ผู้หญิง	248	ผู้ชาย
305	ผู้ชาย	233	ผู้หญิง
104	อะไร	107	ปีน
59	ปีน	64	คน
57	คน	38	อะไร
52	ห้อย	30	ตัวเอง
50	ของ	30	พี่
40	เพื่อน	30	ห้อย
33	ตุ้ม	28	แก้ว
33	เรื่อง	27	ตัว
33	เศษ	27	เรื่อง
32	แก้ว	26	เศษ
32	แจกัน	26	แจกัน
31	นั่ง	23	เสียง
25	โทรศัพท์	22	มือ

และลักษณะของผลการใช้คำนามที่สอดคล้องกันระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จนี้ ทำให้เห็นว่าข้อมูลจากทั้งสองคลังสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ เพราะสิ่งที่อ้างอิงในคำให้การทั้งจริงและเท็จไม่แตกต่างกัน จึงน่าจะช่วยให้การสกัดตัวบ่งชี้เพื่อใช้จำแนกคำให้การจริงและเท็จทำได้ดียิ่งขึ้น เพราะหากผลการศึกษาชี้ว่า มีการใช้คำนามอย่างหลากหลายไม่ตรงกัน และมีความถี่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อาจนำไปสู่การวิเคราะห์ที่คลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากมีความเป็นไปได้สูงว่า ผู้พูดได้ให้การอ้างอิงเหตุการณ์คนละเหตุการณ์ และไม่มีส่วนของเหตุการณ์ใดๆ ร่วมกัน

2) คำวิเศษณ์

จากลักษณะของการเปรียบเทียบคลังข้อมูลสองคลังที่อ้างถึงเหตุการณ์เดียวกัน มีความเป็นไปได้สูงที่คำที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ (คำนาม) ที่อยู่แวดล้อมเหตุการณ์ระหว่างสองคลังจะไม่ต่างกัน แต่จากการคำนวณทางสถิติยังพบว่า นอกจากคำนามแล้ว ความถี่ระหว่างคำวิเศษณ์ในคำให้การจริงและคำให้การเท็จก็ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของประเภทคำวิเศษณ์ระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

คำ/ประเภทของคำ	คำให้การ	ความถี่เฉลี่ย	Percent	t	df	Sig
คำทั้งหมด	จริง	120.77	100.00	2.914	59	0.005*
	เท็จ	100.27	100.00			
คำวิเศษณ์	จริง	15.40	12.78	2.479	59	0.016
	เท็จ	11.73	11.47			

*ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

ดังนั้นเพื่อพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้ไปดูที่ข้อมูลดิบและพบว่า ตำแหน่งการปรากฏของคำวิเศษณ์ของเกณฑ์ที่ผู้วิจัยเลือกใช้นั้น มีผลให้คำวิเศษณ์ที่มีหน้าที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิงถูกกำกับอยู่ในประเภทของคำทางไวยากรณ์เดียวกัน เพราะเกณฑ์ทางไวยากรณ์จะพิจารณาประเภทของคำโดยอาศัยเฉพาะตำแหน่งการปรากฏร่วมกับคำอื่นเป็นสำคัญเท่านั้น โดยตำแหน่งสองตำแหน่งที่คำวิเศษณ์สามารถปรากฏได้ คือ

คำวิเศษณ์ : - [ไม่___], +[___V],
- [ไม่___], +[V___]

ซึ่งในตำแหน่ง +[___V] นี้เป็นตำแหน่งที่ปรากฏหน้าคำกริยาหลัก เช่น

[T18.txt]: ผู้หญิงเหมือนเพิ่งได้รับข้อมูลอะไรบางอย่างมา

[T26.txt]: ผู้หญิงเพิ่งโดนปลุกก็ฉุน

[L16.txt]: ผู้หญิงก็ยังคงตรงเข้าไปทำร้าย

[L23.txt]: ผู้ชายไม่รู้ นิ่งอย่างเดียว

ส่วน +[V___] เป็นตำแหน่งที่ปรากฏหลังกริยาหลัก เช่น

[L27.txt]: คนสองคนทะเลาะกัน

[L29.txt]: ผู้หญิงก็หยิบปิ่นมาแล้ว

นับว่าทั้งสองตำแหน่งแสดงหน้าที่และความหมายในระดับประโยคที่ต่างกัน โดยเมื่อกำกับด้วยประเภทคำทางจิตวิทยา ก็จะอยู่กันคนละประเภท

นอกจากนี้ตามเกณฑ์ของอมรา (2013) ยังระบุให้คำที่เป็นคำเชื่อมสัมพันธ์สาร (Discourse Connector/Transitional word) เป็นคำวิเศษณ์ด้วย เช่น

[L01.txt]: ผู้ชายก็เดินออกจากห้อง แล้วผู้หญิงก็เดินออกมาตาม

[L09.txt]: เสรีจีบ พี่นี้ เหมือนกับว่าเค้าก็โกรธ

[L16.txt]: เสียงแตก เสรีจแล้วผู้ชายก็เดินออกมา

[L12.txt]: พี่นี้ผู้หญิงก็ออกจะไปหยิบปิ่น

ตำแหน่งแสดงหน้าที่และความหมายในระดับประโยคที่ต่างกันเหล่านี้ เมื่อกำกับด้วยประเภททางจิตวิทยาของคำ ก็จะอยู่กันคนละประเภท โดยปรากฏในคำให้การจริงและเท็จมากน้อยต่างกัน แต่เมื่อนำการปรากฏของคำตามตำแหน่งที่พบมารวมกันตามเกณฑ์การกำกับประเภทของคำวิเศษณ์ จึงทำให้ทั้งในคำให้การจริงและคำให้การเท็จมีการปรากฏในความถี่ที่ใกล้เคียงกันจนไม่พบความต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าแท้จริงแล้วการปรากฏใช้จะเกิดขึ้นคนละตำแหน่ง และให้ความหมายต่างกัน เพราะเมื่อจำแนกคำด้วยเกณฑ์ทางจิตวิทยา คำวิเศษณ์เหล่านี้ก็จะถูกกำกับด้วยประเภทต่างๆ ที่ต่างกัน ซึ่งสะท้อนว่าให้ความหมายต่างกัน ดังจะกล่าวในส่วนถัดไป

ดังนั้นแล้วการที่ไม่พบความต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคำนามและคำวิเศษณ์ เป็นผลจากลักษณะของคลังข้อมูลที่อ้างอิงถึงเหตุการณ์เดียวกัน แต่มีเงื่อนไขที่ต่างกันคือ อ้างตามที่เป็นจริง และอ้างโดยมีเจตนาโกหก และเป็นเพราะความกว้างของนิยามที่ใช้กำกับประเภทของคำตามลำดับ

อย่างไรก็ตามสำหรับคำสรรพนาม ซึ่งรวมอยู่ในประเภทของคำนาม นับว่ามีความโดดเด่นในการศึกษาด้านการตรวจจับการโกหกมาโดยตลอด เพราะมักจะ ถูกกล่าวถึงในฐานะตัวบ่งชี้เพื่อใช้จำแนกเรื่องจริงออกจากเรื่องเท็จอย่างกว้างขวาง รวมทั้งปรากฏในสมมติฐาน ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอผลที่ได้ ดังต่อไปนี้

3) คำสรรพนาม

การศึกษการใช้คำสรรพนาม นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพิสูจน์ตัวบ่งชี้ทางภาษาที่เป็นประเภททางไวยากรณ์ของคำประเภทอื่นๆ เพราะจากผลการศึกษาจำนวนไม่น้อยพบว่า คนที่พูดโกหกมักจะย้ายจุดสนใจออกจากตัวเอง โดยใช้วิธีการใช้สรรพนามบุรุษที่1 และเพิ่มการใช้สรรพนามบุรุษที่3 (Weiner & Mehrabian, 1968; Knapp, Hart & Dennis, 1974; Knapp & Comadena, 1979; Vrij, 2000; Burgoon, et al., 2003; Zhou, et al., 2004b; Hancock et al., 2004; Hancock et al., 2005) อย่างไรก็ตาม จากสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้นั้นมาจากในระยะแรกๆ

ผู้วิจัยได้สังเกตและทบทวนวรรณกรรมว่าด้วยลักษณะภาษาไทย และพบว่า ในภาษาพูด ผู้พูดจะนิยมละคำสรรพนาม ดังนั้นจึงคาดว่า ในสถานการณ์ปกติทั่วไป คนที่พูดความจริงจะแทนตัวเองด้วยคำสรรพนามได้โดยไม่ต้องกังวลเรื่องการต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้พูด รวมทั้งใช้สรรพนามบุรุษที่สามเพื่อเป็นการอ้างอิงบุคคลอื่น ซึ่งจะทำให้ข้อมูลที่ตนพูดถึงมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น สมมติฐานจึงกำหนดไว้ว่า จะพบทั้งคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 3 ในคำให้การจริงมากกว่าคำให้การเท็จ แต่เมื่อนำความถี่การปรากฏของคำสรรพนามมาคำนวณเทียบกันทางสถิติด้วยการทดสอบค่าที (t-test) แล้ว ก็พบว่าแม้ว่าความถี่ที่เกิดขึ้นระหว่างความถี่การใช้ในคำให้การจริงและคำให้การเท็จจะต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจริง แต่มีทิศทางการใช้ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานคือ พบว่าในคำให้การเท็จใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 3 สูงกว่าในคำให้การจริง

จากผลที่พบว่าขัดแย้งกับสมมติฐานนั้น ผู้วิจัยได้พิจารณาข้อมูลของการปรากฏใช้คำสรรพนามบอกบุรุษจากข้อมูลทั้งสองคลัง และพบว่า สาเหตุที่คำสรรพนามในคำให้การจริงปรากฏน้อยกว่าในคำให้การเท็จเป็นเพราะ คำให้การจริงส่วนใหญ่ปรากฏใช้การอ้างถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยคำนามเข้าไปมากกว่าที่จะใช้คำแทน (คำสรรพนาม) ซึ่งสอดคล้องกับการที่เราพบคำสรรพนามบุรุษที่สามในคำให้การเท็จที่สูงกว่าในคำให้การจริง เพราะในคำให้การเท็จ ผู้พูดเลือกที่จะอ้างถึงบุคคลในเหตุการณ์ด้วยคำสรรพนามมากกว่า

ตัวอย่างการอ้างถึงบุคคลในเหตุการณ์ที่ต่างกันระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

เช่น จากคำให้การจริง

[T02.txt]: ผู้ชายก็หันหลังกลับมาพร้อมกับปืนแล้วก็ยิงผู้หญิงตาย

[T21.txt]: ผู้ชายผลักผู้หญิงไปชนตู้

จากคำให้การเท็จ

[L11.txt]: เค้าจะเอามาปาดคอผู้ชาย เค้าก็เลยเอาปืนมาป้องกัน

[L12.txt]: เค้าก็จะหยิบปืน เค้าก็จะแย่งกันๆ

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า คำให้การจริงจะใช้คำว่า ‘ผู้หญิง’ หรือ ‘ผู้ชาย’ เข้าไปมาโดยไม่ใช้คำแทน ขณะที่ในคำให้การเท็จ มีการใช้คำสรรพนาม *เค้า* อ้างถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งจากตัวอย่าง *เค้า* ที่พบในคำให้การเท็จยังทำให้เกิดความกำกวมขึ้นได้ด้วย จากประโยค [L11.txt]: *เค้าจะเอามาปาดคอผู้ชาย เค้าก็เลยเอาปืนมาป้องกัน* ใจความที่ถูกต้อง คือ *เค้า* ในตำแหน่งแรก หมายถึง ผู้หญิง และ *เค้า* ในตำแหน่งถัดมาหมายถึง ผู้ชาย แต่จากประโยคนี้อาจตีความให้เป็นได้ทั้งชายและหญิงสลับกันได้ จึงอาจนำไปสู่การเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้ฟังได้ ส่วนประโยค [L12.txt]: *เค้าก็จะหยิบ*

ป็น *เค้กกั้นะแย่งกันๆ* มีความกำกวมว่าใครที่เป็นฝ่ายหยิบป็น และ *เค้* ในตำแหน่งที่สองยังชี้ว่าเป็น การอ้างถึงทั้งชายและหญิงรวมกันอีกด้วย

ขณะที่สรรพนามบุรุษที่ 2 ไม่พบจากทั้งสองคลัง ซึ่งสาเหตุน่าจะเนื่องมาจากลักษณะของ ข้อมูลที่เป็นการสื่อสารทางเดียว การเอ่ยถึงคู่สนทนาในฐานะสรรพนามบุรุษที่ 2 จึงไม่เกิดขึ้น ผลที่พบ มีดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 ตารางแสดงการปรากฏใช้บุรุษสรรพนามที่พบในคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

บุรุษสรรพนาม คำให้การ	บุรุษที่ 1		บุรุษที่ 2		บุรุษที่ 3	
	ความถี่	ความถี่ ต่อ จำนวน คำ ทั้งหมด	ความถี่	ความถี่ ต่อ จำนวน คำ ทั้งหมด	ความถี่	ความถี่ ต่อ จำนวน คำ ทั้งหมด
จริง	5	0.0006	0	-	95	0.0131
เท็จ	38	0.0063	0	-	143	0.0237

ดังนั้นผลการศึกษานี้จึงยืนยันสมมติฐานในส่วนที่ว่า *คำสรรพนาม* สามารถเป็นลักษณะทาง ภาษาประเภทหนึ่งที่น่าไปใช้เป็นตัวบ่งชี้เพื่อพิจารณาความจริงเท็จของคำให้การได้ แต่ขัดแย้งกับ สมมติฐานในเรื่องทิศทางการปรากฏ โดยพบว่าคำให้การเท็จมีแนวโน้มที่จะใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 3 สูงกว่าในคำให้การจริง

4) การซ้ำคำ (Repetition) และการใช้คำซ้ำ (Reduplication)

ในฐานะประเภททางไวยากรณ์ประเภทหนึ่ง การปรากฏของรูปไม่ยืม (ๆ) ซึ่งผู้วิจัยใช้กำกับ คำที่เกิดขึ้นซ้ำนั้น เมื่อนำค่าเฉลี่ยความถี่การปรากฏจากทั้งสองคลังข้อมูลมาคำนวณด้วยการทดสอบ ค่าที (t-test) ก็พบว่า ความต่างของจำนวนการใช้การซ้ำระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบในคำให้การเท็จสูงกว่า ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดัง ตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความแตกต่างของการซ้ำระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

คำ/ประเภทของคำ	คำให้การ	Mean	Percent	T	df	Sig.
การซ้ำคำ (ๆ)	จริง	0.53	0.46	-3.507	59	0.001*
	เท็จ	1.43	1.42			

*ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า จากข้อมูลมีรูปแบบการใช้การซ้ำ 2 แบบด้วยกัน คือ การใช้คำซ้ำ (Reduplication) และการซ้ำคำ (Repetition) ซึ่งการซ้ำทั้งสองประเภทปรากฏในคำให้การจริงและคำให้การเท็จต่างกัน โดยคำให้การจริง พบการใช้คำซ้ำ (Reduplication) 87.5% และการซ้ำคำ (Repetition) 12.5% ขณะที่คำให้การเท็จ พบการใช้คำซ้ำ (Reduplication) 75.44% และการซ้ำคำ (Repetition) 24.56% จากร้อยละความถี่ที่พบ แสดงให้เห็นว่า สัดส่วนการใช้การซ้ำต่างกัน ซึ่งเห็นได้ชัดว่าในคำให้การจริงมีการใช้คำซ้ำสูงกว่าในคำให้การเท็จ แต่การใช้การซ้ำคำให้การเท็จสูงกว่าของคำให้การจริง

ดังนั้นในคำให้การเท็จจะปรากฏการใช้การซ้ำแบบซ้ำคำ (Repetition) เพื่อเน้นย้ำการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งสูงกว่าคำให้การจริงอย่างโดดเด่น ดังตัวอย่างที่พบต่อไปนี้

การซ้ำคำ (Repetition) เช่น

[L23.txt]: ผู้หญิงเอาแต่ผลั๊กๆ

[L26.txt]: เพราะมีการยื้อๆๆๆ

[L45.txt]: ผู้ชายก็รีบๆๆ รีบผละออกมา

[L55.txt]: แต่ผู้ชายพูดๆๆ

ขณะที่ในคำให้การจริง จะพบการซ้ำในรูปแบบคำซ้ำโดดเด่นกว่าที่จะพบในคำให้การเท็จ ดังตัวอย่างการใช้ต่อไปนี้

การใช้คำซ้ำ (Reduplication) เช่น

[T29.txt]: คว้ามืด ของแหลมๆ

[T31.txt]: มีมือถือวางอยู่ข้างๆ

[T44.txt]: รู้มาคร่ำๆ

[T47.txt]: เคื่ากี้เปิดๆดูอะไรบางอย่างในโทรศัพท์

[T54.txt]: คิดไม่ตก เครียดๆ

นอกจากลักษณะการซ้ำคำใดคำหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าการซ้ำของกลุ่มคำกระจายอยู่ทั่วไปในผู้ให้การเท็จทั้ง 60 คนอีกด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

[L04.txt]: *ที่จริงมันไม่มีอะไรเลยคะ* คำก็โมโหที่เห็นภาพ มันดูสนิทกันจริงๆ แต่ที่จริงมันไม่มีอะไรเลย

[L05.txt]: *แต่ว่าผู้ชายเค้าไม่สนใจ* ผู้ชายก็เดินไปหยิบหนังสือมาทำแบบไม่สนใจอะไรเลย

[L07.txt]: *เหมือนผู้ชายก็อาจจะไม่ได้ตั้งใจ* ไม่ได้ตั้งใจจะผลักไป

[L09.txt]: *ที่จริงมันไม่มีอะไรเลย* แล้วทีนี้พอเค้ารู้สึกโกรธ เค้าเลยเดินไปหาพี่ผู้ชายที่ซึ่งกำลังทำงานอยู่ แล้วก็ผลักผู้ชายไป ก็แบบทำไมถึงทำแบบนี้ ซึ่งจริงๆ แล้วเรื่องนี้มันไม่มีอะไรเลย

[L46.txt]: *เห็นผู้หญิงกับผู้ชายทะเลาะกันอยู่แล้ว* แล้วทีนี้แบบ ทะเลาะกันรุนแรงอยู่แล้ว

ซึ่งรูปแบบดังตัวอย่างข้างต้นไม่พบในคำให้การจริง และเมื่อพิจารณาตามความถี่การปรากฏการซ้ำคำก็สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าไว้ คือ เราจะพบการซ้ำคำในลักษณะของการย้ำการกระทำหนึ่งในคำให้การเท็จสูงกว่าในคำให้การจริง โดยเป็นไปในลักษณะของการซ้ำ (Repetition) ดังนั้นจึงมีแนวโน้มสูงที่การใช้การซ้ำคำจะเป็นจุดพึงสังเกตในการพิจารณาความจริงเท็จของคำให้การได้

ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ความถี่การใช้คำระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จโดยการจำแนกประเภทของคำด้วยเกณฑ์ทางไวยากรณ์ดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ อาจยังไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าจะนำไปเป็นตัวบ่งชี้ในการตรวจจับการโกหกได้อย่างแม่นยำ เนื่องจากความต่างของประเภทคำทางไวยากรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่สามารถพบเจอได้เมื่อมีการเปรียบเทียบกันระหว่างข้อมูลภาษาสองคลังขึ้นไป แต่อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้ก็สามารถพิสูจน์และยืนยันผลการศึกษาของหลายงานที่ผ่านมาได้ว่า มีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับลักษณะของภาษาไทยมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลก็ยืนยันว่า คำสรรพนามและลักษณะของการซ้ำคำสามารถใช้เป็นลักษณะพึงสังเกตที่จะใช้พิจารณาความต่างระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จได้อย่างโดดเด่น

ขณะที่ประเภททางไวยากรณ์ของคำประเภทอื่นๆ ที่เหลือ ได้แก่ คำกริยา คำคุณศัพท์ คำสันธาน คำบุพบท คำปริมาณ และคำอนุภาค ที่พบว่าความถี่การใช้ระหว่างคำให้การจริงและเท็จก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่น ความต่างที่เกิดขึ้นจะแสดงออกผ่านการวิเคราะห์ด้วยประเภททางจิตวิทยาของคำซึ่งจะกล่าวถึงเป็นส่วนถัดไปในหัวข้อ ความต่างของประเภททางจิตวิทยาของคำระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

4.1.2 ความต่างของประเภททางจิตวิทยาของคำระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

นอกจากการกำกับข้อมูลคำให้การทั้งสองคลังด้วยประเภททางไวยากรณ์ของคำแล้ว ผู้วิจัยได้กำกับประเภทของคำทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นการแยกประเภทคำที่สะท้อนอารมณ์หรือเจตนาของผู้พูดตามที่ใช้ในเครื่องมือที่เรียกว่า Linguistic Inquiry & Word Count (LIWC) ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 โดยเชื่อว่าประเภทต่างๆของคำจากเครื่องมือนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับภาษาไทยและแสดงให้เห็นถึงลักษณะการใช้คำที่แตกต่างกันในคำให้การจริงและคำให้การเท็จ ซึ่งผลที่พบมีทั้งที่สอดคล้องและขัดกับสมมติฐานที่วางไว้

ประเภททางจิตวิทยาของคำที่วางไว้ เกิดขึ้นบนหลักการทางจิตวิทยาที่ว่า เราสามารถรับรู้ความรู้สึกนึกคิด สภาวะจิตใจ และโลกทัศน์ของผู้พูดจากภาษาที่ใช้ได้ (Davidson, 1984; Lewis, 1972) ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าความต่างที่เกิดขึ้นระหว่างความถี่การปรากฏของคำตามประเภททางจิตวิทยาจะสามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้ทางภาษาที่จะนำไปใช้จำแนกคำให้การจริงและเท็จออกจากกันได้

หลังจากที่ผู้วิจัยได้กำกับประเภทของคำตามเกณฑ์การแบ่งทางจิตวิทยาแล้ว เมื่อนำความถี่ในการใช้คำของแต่ละประเภทมาคำนวณค่าสถิติทั่วไปแล้ว (ภาคผนวก ข) จากนั้นจึงทดสอบค่าที่ (t-test) เพื่อเทียบความต่างระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จพบว่า ประเภทของคำที่มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ คำแสดงผัสสาสัมผัส คำแสดงอารมณ์เชิงลบ คำแสดงอารมณ์เชิงบวก คำแสดงพลังใจไม่มั่นใจ คำแสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ คำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด คำแสดงความคิดเคลื่อน คำเชื่อมสัมพันธสารหรือเชื่อมความภายในเรื่อง คำแสดงการห้าม และประเภทของคำที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ คำกริยาแสดงอาการ คำกริยาไม่แสดงอาการ คำแสดงการชี้เฉพาะ คำแสดงเหตุและผล คำแสดงความจำแนกเฉพาะ (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที่ (t-test) แสดงความต่างของประเภททางจิตวิทยาแต่ละประเภทระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

คำ/ประเภทของคำ	คำให้การ	ความถี่เฉลี่ย	ร้อยละการปรากฏ	t	df	Sig.
คำทั้งหมด	จริง	120.77	100	2.914	59	0.005*
	เท็จ	100.27	100			
คำแสดงอาการ	จริง	31.72	27.17	0.189	59	0.851

คำ/ประเภทของคำ	คำให้การ	ความถี่เฉลี่ย	ร้อยละการปรากฏ	t	df	Sig.
	เท็จ	25.45	26.92			
คำไม่แสดงอาการ	จริง	11.6	15.5	-0.571	59	0.57
	เท็จ	15.5	16.04			
คำแสดงผัสสาสมณ์	จริง	0.75	0.59	-3.71	59	0.000*
	เท็จ	1.4	1.29			
คำแสดงอารมณ์เชิงลบ	จริง	1.97	1.62	-13.49	59	0.000*
	เท็จ	7.92	8.68			
คำแสดงอารมณ์เชิงบวก	จริง	0.22	0.19	-6.051	59	0.000*
	เท็จ	1.27	1.13			
คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ	จริง	3.53	2.99	3.118	59	0.003*
	เท็จ	2.17	1.74			
คำแสดงเหตุและผล	จริง	0.18	0.13	-1.889	59	0.064
	เท็จ	0.3	0.29			
คำแสดงการชี้เฉพาะ	จริง	3.2	2.54	1.753	59	0.085
	เท็จ	2.03	1.99			
คำที่แสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ	จริง	2.63	2.21	-3.813	59	0.000*
	เท็จ	3.73	3.63			
คำแสดงการหยั่งรู้สะท้อนทัศนคติของผู้พูด	จริง	1.2	1.06	-8.499	59	0.000*
	เท็จ	3.15	3.24			

คำ/ประเภทของคำ	คำให้การ	ความถี่เฉลี่ย	ร้อยละการปรากฏ	t	df	Sig.
คำแสดงความคลาดเคลื่อน	จริง	1.98	1.57	6.588	59	0.000*
	เท็จ	0.42	0.39			
คำเชื่อมสัมพันธ์สารหรือเชื่อมความภายในเรื่อง	จริง	6.73	5.54	-3.05	59	0.003*
	เท็จ	7	6.66			
คำแสดงความจำแนกเฉพาะ	จริง	1.08	0.91	-1.581	59	0.119
	เท็จ	1.15	1.2			
คำแสดงการรวม	จริง	0	0	NA	NA	Na
	เท็จ	0	0			
คำแสดงการห้าม	จริง	0	0	-2.163	59	0.035*
	เท็จ	0.12	0.12			

*ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

โดยความต่างที่พบในประเภททางจิตวิทยาของคำข้างต้นนี้ มีผลต่อการรับรู้และตีความของผู้ฟัง โดยผู้วิจัยในฐานะผู้รับสารได้แบ่งการเลือกใช้คำเหล่านั้นของผู้พูดออกเป็น 4 ประเด็นด้วยกัน คือ

- 4.1.2.1 ประเภทของคำที่แสดงการรับข้อมูลและการเลือกนำเสนอเหตุการณ์ของผู้พูด
- 4.1.2.2 ประเภทของคำที่สะท้อนมุมมองหรือความเชื่อของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์
- 4.1.2.3 ประเภทของคำที่แสดงสภาวะอารมณ์
- 4.1.2.4 ประเภทของคำที่สะท้อนการทำงานของระบบปริชานของผู้พูด

ทั้งนี้ เนื่องจากคำบางคำสามารถกำกับด้วยประเภททางจิตวิทยาได้มากกว่าหนึ่งประเภทตามรายละเอียดในบทที่ 3 ดังนั้นประเภทของคำบางประเภทจึงสามารถปรากฏในประเด็นดังกล่าวข้างต้นได้มากกว่าหนึ่งประเด็น เพราะประเภทของคำบางประเภทสะท้อนกระบวนการและเจตนาของผู้พูด

ในหลายมิติ เช่น คำแสดงการหยั่งรู้สะท้อนทัศนคติของผู้พูด บ่งชี้ได้ถึงการรับรู้ข้อมูล มุมมองความเชื่อของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ รวมทั้งเป็นคำที่สะท้อนการทำงานของระบบปริธานอีกด้วย

4.1.2.1 ประเภทของคำที่แสดงการรับข้อมูลและการเลือกนำเสนอเหตุการณ์

คำที่แสดงการรับข้อมูลและการเลือกนำเสนอเหตุการณ์ของผู้พูดเป็นคำที่ทำให้ผู้ฟังรับรู้ได้ว่าผู้ให้การรับข้อมูลและเลือกที่จะถ่ายทอดสิ่งที่รู้เห็นผ่านการนำเสนอแบบใด ซึ่งคำเหล่านั้นมักบ่งอยู่ในประเภทคำกริยาแสดงอาการ คำกริยาไม่แสดงอาการ และคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด โดยมีการใช้คำในประเภทต่างๆที่พบในข้อมูลดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำกริยาแสดงอาการ เป็นอาการที่เราประจักษ์ได้ด้วยตา เช่น

[T45.txt]: ผลักกระแทกตู้

[T56.txt]: ผู้หญิงล้มลงไป หลังไปชนกับตู้

[T16.txt]: ผู้หญิงก็ยังคงตรงเข้าไปทำร้าย ทูบตีผลักอก

คำกริยาไม่แสดงอาการ เป็นคำที่บรรยายถึงสภาวะบางอย่างที่ไม่ได้เห็นเชิงประจักษ์ เช่น

[T01.txt]: ผู้หญิงเกิดความหึงหวงผู้ชาย

[L03.txt]: พี่ผู้ชายก็เลยบอกว่าเป็นเพื่อน

[L26.txt]: ผู้หญิงเป็นคนที่มีอารมณ์ร้อน

[L32.txt]: มันเป็นเรื่องเข้าใจผิด

คำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด เป็นคำที่บ่งชี้การประเมินสถานการณ์บางประการตามความนึกคิดของผู้พูดเอง เช่น

[L06.txt]: แล้วก็ผลอพลาตยิงโดนผู้หญิง

[L27.txt]: บังเอิญมีปืนอยู่กับตัว

[L39.txt]: มันดันไปหยิบปืนออกจากมือผู้หญิง

ซึ่งแม้ว่าความถี่การใช้ของคำกริยาแสดงอาการและคำกริยาไม่แสดงอาการเมื่อเทียบระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จจะไม่แตกต่างกัน แต่เนื่องจากมีผลการศึกษาของ Newman และคณะ (2003) ที่ยืนยันว่า การใช้คำแสดงอาการบ่งการเคลื่อนไหวต่างๆ (Motion words) สามารถใช้จำแนกคำพูดจริงและเท็จได้ และจากสมมติฐานของ Reality Monitoring (RM) (Johnson & Raye, 1981) ที่ว่า การประสบเหตุการณ์ด้วยตนเองจะมีการอ้างถึงผัสสะเชิงประจักษ์ภายนอกต่างๆที่ได้รับ เช่น รูป รส กลิ่น สี เสียงอย่างสมบูรณ์ชัดเจน ขณะที่ถ้าเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นจะปรากฏคำแสดงรายละเอียดที่เกิดขึ้น

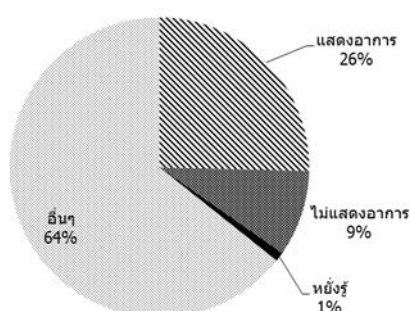
จากมโนนึกของผู้เล่าเป็นจำนวนมากกว่า ผู้วิจัยจึงได้สังเกตลักษณะการใช้คำในประเภทที่สะท้อนการบรรยายเหตุการณ์ของผู้ให้การ และพบว่า ขณะให้การจริงและเท็จมีการใช้คำกริยาแสดงอาการ คำกริยาไม่แสดงอาการ และคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูดที่อาจทำให้ผู้ฟังเห็นที่มาของการรับและนำเสนอข้อมูลของผู้ให้การต่างกัน โดยผลการศึกษาบ่งชี้ว่า ผู้ให้การจริงพยายามถ่ายทอดสิ่งที่ตนรับรู้เชิงประจักษ์ ซึ่งเห็นได้จากคำกริยาแสดงอาการ ขณะที่ผู้ให้การเท็จมีการใช้คำที่ไม่ต้องอาศัยการรับรู้ผ่านทางตาด้วยการใช้คำกริยาไม่แสดงอาการ และคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูดรวมด้วยในความถี่สูงกว่าที่พบขณะให้การจริง ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าจะพบคำแสดงอาการในคำให้การจริงสูงกว่าในคำให้การเท็จ และจะพบ คำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูดในคำให้การเท็จสูงกว่าในคำให้การจริง โดยพบว่า ขณะให้การจริง มีการใช้คำกริยาแสดงอาการ 25.39% กริยาไม่แสดงอาการ 9.32% และคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด 0.99% ขณะที่ให้การเท็จ มีการใช้คำกริยาแสดงอาการ 23.89% กริยาไม่แสดงอาการ 15.46% และคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด 3.14 % (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงการปรากฏใช้คำกริยาแสดงอาการ, ไม่แสดงอาการและคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูดที่พบในคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

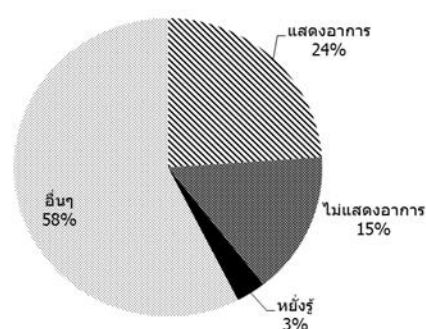
ประเภททางจิตวิทยา	คำให้การจริง (7,246 คำ)	ร้อยละ	คำให้การเท็จ (6,016 คำ)	ร้อยละ
กริยาแสดงอาการ	1,840	25.39	1,437	23.89
กริยาแสดงไม่แสดง อาการ	675	9.32	930	15.46
คำที่แสดงการหยั่งรู้	72	0.99	189	3.14

และผู้วิจัยได้นำผลที่ได้ข้างต้นมาเปรียบเทียบผ่านแผนภูมิแสดงสัดส่วนที่มาของการรับข้อมูล (ภาพที่ 4.1) ทำให้เห็นได้ว่า ภายในคำให้การจริงมีการปรากฏใช้คำกริยาแสดงอาการในสัดส่วนที่มากกว่าการใช้คำกริยาไม่แสดงอาการรวมกับคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูดอย่างชัดเจน (26% : 10%) เมื่อเทียบกับความต่างภายในคำให้การเท็จที่พบว่ามีสัดส่วนของคำกริยาแสดงอาการรวมกันใกล้เคียงกับการใช้คำกริยาไม่แสดงอาการรวมกับคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด (24% : 18%)

**สัดส่วนของคำที่แสดงที่มาของการรับ
ข้อมูลของผู้พูดต่อคำประเภทอื่นๆ
(คำให้การจริง)**

**สัดส่วนของคำที่แสดงที่มาของการรับ
ข้อมูลของผู้พูดต่อคำประเภทอื่นๆ
(คำให้การเท็จ)**

ภาพที่ 4.1 แผนภูมิแสดงสัดส่วนของคำที่แสดงที่มาของการรับข้อมูล

ดังนั้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลจึงอาจกล่าวได้ว่าในคำให้การจริง ผู้ให้การจะบรรยายเหตุการณ์ด้วยคำที่สะท้อนการมองเห็นด้วยตากว่าที่จะใช้คำที่ไม่ได้ใช้ตาเห็นอย่างโดดเด่น ขณะที่คำให้การเท็จมักจะพบการบรรยายถึงสิ่งที่ตาเห็นและไม่ใช้ตาเห็นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคำให้การจริงและเท็จ คำให้การจริงจะมีแนวโน้มที่จะพบคำกริยาแสดงอาการสูงกว่าในคำให้การเท็จ ลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ให้การจริงจะกล่าวถึงสิ่งที่ตนได้รับรู้ผ่านทางสายตาเป็นหลัก ขณะที่ผู้ให้การเท็จจะเลือกพูดถึงสิ่งต่างๆที่ผ่านการรับรู้เชิงนามธรรมมากกว่าสิ่งที่ตนเห็นด้วยตา

4.1.2.2 ประเภทของคำที่สะท้อนมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ที่ตนกำลังอ้างถึง

คำที่แสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด และคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสะท้อนถึงทัศนคติและความมั่นใจของผู้พูดตามลำดับ โดยการใช้ขึ้นอยู่กับทางเลือกนำเสนอของผู้พูดระหว่างให้การจริงและเท็จ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) คำที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด

คุณลักษณะสำคัญของคำประเภทแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด (Insight) คือการตัดสินใจใดสิ่งหนึ่งจากความรู้สึกนึกคิดของตัวผู้พูดที่นอกเหนือไปจากสิ่งที่ตาเห็น โดยข้อมูลที่พบในคำให้การมักเป็นคำขยายเจตนาประกอบการกระทำที่เกิดขึ้น เช่น เผลอผลึก ซึ่งนอกจากภาพเหตุการณ์การผลึกที่ประจักษ์แก่สายตาของผู้พูดขณะนั้นๆแล้ว ผู้พูดยังกำกับอาการผลึกนี้ด้วยคำว่า *เผลอ* ซึ่งมีเพียงผู้กระทำอาการเท่านั้นที่จะรู้ว่าเกิดตนได้ผล่อกระทำการใดๆขึ้นจริงหรือไม่ การ

บรรยายเหตุการณ์ด้วยคำว่า *ผล* ของผู้ให้การจึงเป็นไปได้ยากกว่าการบรรยายด้วยคำว่า *ผลึก* เพียงคำเดียวโดยตรงไปตรงมาตามภาพที่ประจักษ์แก่สายตา การปรากฏของคำลักษณะนี้จึงสะท้อนอคติของผู้พูด ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้พูดใช้ช่วยกำหนดทิศทางให้ผู้ฟังคล้อยตามในสิ่งที่ตนต้องการโดยที่ผู้ฟังไม่รู้ตัว ในกรณีตัวอย่างข้างต้น หมายความว่า ผู้ให้การต้องการสื่อสารว่าการกระทำการปลักนี้เกิดขึ้นอย่างไม่ตั้งใจ ผู้ฟังจะได้รับสารไปในทิศทางที่ว่า ผู้ชายซึ่งกระทำการปลักไม่ได้มีเจตนาทำร้ายผู้หญิงเป็นต้น

ผลการศึกษาจึงพบว่า การใช้คำประเภนี้มีจำนวนความถี่การปรากฏระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยพบความถี่การใช้ในคำให้การเท็จสูงกว่าในคำให้การจริง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของค่าแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูดระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

Word	Group	Mean	Percent	t	df	Sig.
คำแสดงการหยั่งรู้	จริง	1.2	1.06	-8.499	59	0.000*
	เท็จ	3.15	3.24			

ผู้วิจัยเชื่อว่า การที่คำประเภนี้ถูกพบในคำให้การเท็จมากกว่าในคำให้การจริง สาเหตุหนึ่งน่าจะมาจากเงื่อนไขของการเก็บข้อมูลที่กำหนดให้ผู้ให้การช่วยเหลือชายที่ลงมือทำร้ายผู้หญิงจนถึงแก่ชีวิต จึงเป็นไปได้ว่าผู้ให้การเท็จเลือกใช้คำชุดนี้เพื่อเป็นการหาทางรอดให้กับชายคนดังกล่าวด้วยการกำกับมูลเหตุของการกระทำต่างๆที่เกิดขึ้น ทั้งการสร้างภาพความชอบธรรมให้กับทุกการกระทำของผู้ชาย ตลอดจนแสดงให้เห็นว่าผู้ชายไม่มีเจตนาทำร้ายผู้หญิง ดังตัวอย่างที่ยกมานี้

[L07.txt]: ผู้ชายไม่ได้ตั้งใจจะปลักไป

[L10.txt]: ผู้ชายแค่ปกป้องกันตัวเฉยๆ

[L13.txt]: แล้วก็ผลผลึกผู้หญิงไปชนกับข้างหลัง

[L27.txt]: แต่บังเอิญมีปืนอยู่กับตัวเลยยิงสวนไปเพื่อป้องกันตัว

[L43.txt]: ผู้ชายคว้าแต่ปืนหันเลยจำเป็นต้องยิงออกไป

ตัวอย่างที่ยกมานี้สะท้อนเป็นการตัดสินใจของผู้พูดเองซึ่งอาจไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของบุคคลในเรื่องก็ได้ เช่น การใช้คำว่า *เฉย* หรือ *บังเอิญ* และยังสะท้อนว่าผู้พูดต้องการสื่อถึงการไม่มีเจตนาในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลในเหตุการณ์ขณะนั้นอีกด้วย

จากหลักฐานที่ข้างนี้จึงเห็นได้ว่า ผู้ให้การเท็จไม่ใช่แค่บรรยายการกระทำใดๆที่ตาเห็นเท่านั้น แต่ได้ตัดสินใจว่าผู้ลงมือกระทำมีเจตนาอย่างไรขณะลงมือกระทำอาการ การปรากฏใช้คำประเภทนี้จึงเป็นไปเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อตามว่าการกระทำนั้นๆผู้กระทำมีเจตนาเบื้องหลังอย่างไร ทั้งๆที่ผู้ให้การไม่ได้เป็นคนลงมือกระทำด้วยตนเอง จึงนับเป็นการหยั่งรู้ของผู้ให้การในการตัดสินใจเจตนาของผู้พูดขณะนั้น

2) คำที่สะท้อนระดับความมั่นใจของผู้พูด

นอกจากการแสดงออกถึงทัศนคติของผู้ให้การจริงและเท็จจะต่างกันด้วยการใช้คำประเภทคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด (Insight) แล้ว ผู้พูดยังถ่ายทอดเรื่องราวด้วยความมั่นใจขณะพูดความจริงกับโกหกในระดับที่ไม่เท่ากันอีกด้วย ซึ่งจากข้อมูลพบว่า ผู้ให้การมีการใช้คำเพื่อแสดงความมั่นใจของตนต่อสิ่งที่พูดถึงจากระดับมาก ไปจนถึงระดับที่ไม่มีความมั่นใจ ผ่านคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ มีตัวอย่างการปรากฏ ดังนี้

คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ (Tentativeness) เป็นคำที่ระบุรายละเอียดหรือกำกับข้อมูลเพื่อแสดงความไม่ชัดเจน ไม่มั่นใจหรือลังเลใจของผู้พูด เช่น เหมือน อาจ คง น่า แบบ รวมทั้งกลุ่มคำท้ายประโยคด้วย เช่น

[T04.txt]: ผู้ชายเคื่ก็เหมือนไม่ได้สนใจ

[T06.txt]: น่าจะแบบว่าสามมีซู่

[T10.txt]: ผลักผู้หญิงไปชนแจกันมั้ง

ซึ่งการใช้ประเภทของคำเหล่านี้ มีจำนวนความถี่การปรากฏระหว่างคำให้การจริงและเท็จที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบในคำให้การจริงสูงกว่า (ตารางที่ 4.12) โดยขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าจะพบคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจในคำให้การเท็จสูงกว่าในคำให้การจริง ตารางที่ 4.12 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของค่าแสดงคำลังเลไม่มั่นใจระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

คำ	คำให้การ	Mean	Percent	t	df	Sig.
คำแสดงความลังเล	จริง	3.53	2.99	3.118	59	0.003*
	เท็จ	2.17	1.74			

ในเรื่องของคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจที่ขัดแย้งกับสมมติฐานนั้น น่าเชื่อได้ว่าเป็นเพราะผู้ให้การจริงเป็นฝ่ายที่ตระหนักว่าสิ่งที่ตนกล่าวนั้นอาจมีโอกาสนี้จะไม่ถูกต้อง จึงมีการกำกับทั้งส่วนที่ตนแน่ใจและไม่แน่ใจไว้ ขณะที่ผู้ให้การเท็จจะระแวงระวังการใช้คำที่อาจนำไปสู่การเกิดพิรุณว่าตนกำลังโกหกได้ จึงเลือกที่จะไม่แสดงออกทั้งในสิ่งที่ตนมั่นใจหรือไม่มั่นใจ ด้วยเหตุนี้จึงพบค่าบ่งชี้ระดับความมั่นใจ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจในคำให้การเท็จน้อยกว่าในคำให้การจริง จำนวนการปรากฏใช้คำประเภทนี้ระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จจึงต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตด้วยว่า คำแสดงความลังเลส่วนใหญ่ถูกกำกับด้วยประเภททางไวยากรณ์คือ **คำปริมาณและคำอนุภาค** ความต่างที่พบนี้จึงสอดคล้องกับความต่างอย่างมีนัยสำคัญที่เกิดขึ้นในประเภทของคำปริมาณ และคำอนุภาคซึ่งพบในคำให้การจริงมากกว่าเช่นกัน โดยประเภทคำทั้งสองประเภทนี้ต่างปรากฏในตำแหน่งที่สามารถละได้ ซึ่งเป็นเพราะมีหน้าที่บ่งชี้ระดับความมั่นใจของผู้พูดจึงไม่ได้มีส่วนในความหมายหลักของประโยค

และการที่คำให้การจริงมีความถี่ของการปรากฏใช้สูงกว่าในคำให้การเท็จ ยังแสดงให้เห็นถึงทิศทางของงานที่เปลี่ยนแปลงไปจากการศึกษาในระยะแรกที่เคยพบว่า คำพูดของคนโกหกจะมีการปรากฏของตัวบ่งชี้ทางภาษาแสดงความลังเลไม่มั่นใจ หรือหน่วยย่อยจำพวกหน่วยคำเติมเต็มประโยค กำกับกับความไม่แน่ใจเช่น may, I guess มากกว่าคนพูดความจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Depaulo et al., 2003) เป็นการพบตัวบ่งชี้เหล่านี้ในคนที่พูดจริงมากกว่า โดยมีการทดสอบทิศทางที่เปลี่ยนไปนี้หลังจากปี 2003 เป็นต้นมา และงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาหน่วยเติมเต็มประโยคดังกล่าวก็ให้ผลการศึกษาที่ว่า คำจำพวก um, uh กลับมีการปรากฏในคำพูดจริงมากกว่าในคำพูดโกหก (e.g., Benus et al., 2006) งานของ Arciuli et al. (2010) ก็เป็นอีกงานที่ยืนยันทิศทางของตัวบ่งชี้นี้ด้วย ผลการศึกษาที่พบว่า ‘like’ ที่ทำหน้าที่แสดงความลังเลไม่มั่นใจ จะพบในคำพูดของผู้ที่พูดความจริงมากกว่าในคำพูดโกหกเช่นกัน ข้อค้นพบที่ว่านี้จึงสนับสนุนคำพูดของ Sporer & Schwandt (2006) ที่กล่าวไว้ว่า เมื่อมีการศึกษาในข้อมูลที่มากขึ้น ลักษณะของการพูดตะกุกตะกักที่เคยใช้บ่งชี้คำพูดโกหกนั้นไม่น่าเชื่อถืออีกต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่า แม้ว่าทิศทางของการปรากฏจะเปลี่ยนไป แต่ก็นับว่าการปรากฏของคำแสดงความมั่นใจสามารถเป็นจุดพึงสังเกตเพื่อใช้จำแนกแยกแยะคำให้การจริงและคำให้การเท็จได้

4.1.2.3 ประเภทของคำแสดงสภาวะอารมณ์

ในการเล่าถึงเรื่องหนึ่งเรื่องใด ย่อมมีการแสดงออกถึงอารมณ์ที่ผู้พูดมีต่อเรื่องนั้นๆ รวมทั้งมีการบรรยายถึงอารมณ์ของบุคคลในเหตุการณ์ด้วย จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการโกหกที่อาศัยหลักทาง

จิตวิทยาต่างมีความเชื่อว่าความกลัว ความรู้สึกผิด และอารมณ์ที่ผิดปกติภายในจิตใจของคนที่กำลังโกหกจะรั่วไหลผ่านทางคำพูด โดยเฉพาะจากพวกคำแสดงอารมณ์ ซึ่งมักจะเป็นคำแสดงอารมณ์เชิงลบ (Newman et al. 2003) และแม้ว่าผู้ให้การจะอยู่ในฐานะประจักษ์พยาน ไม่ได้เป็นผู้กระทำการใดๆในเหตุการณ์นั้นๆด้วยตัวเอง แต่ผู้ให้การก็ได้รับความกดดันจากเงื่อนไขทางจิตวิทยาที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น นั่นคือ การให้การเพื่อช่วยเหลือเพื่อนรักให้รอดพ้นจากความผิด และหากทำสำเร็จจะได้รับค่าตอบแทนด้วย ดังนั้นผู้พูดจึงมีความกลัว ความรู้สึกผิด และมีแรงจูงใจเพียงพอที่จะต้องโกหกให้สำเร็จไม่ต่างกัน ผลการศึกษาที่พบก็ได้ยืนยันด้วยว่า ขณะที่ให้การเท็จจะมีผลต่ออารมณ์ของผู้พูดโดยสะท้อนผ่านคำแสดงอารมณ์ที่พบมากกว่าขณะที่พูดความจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำแสดงสภาวะอารมณ์ในที่นี้จะป็นคำที่ใช้บ่งบอกอารมณ์ที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นคำแสดงผัสสาอารมณ์ คำแสดงอารมณ์เชิงลบ และคำแสดงอารมณ์เชิงบวก โดยมีตัวอย่างจากที่พบในคลังข้อมูล ดังตัวอย่าง เช่น

[L04.txt]: เหมือนแบบพี่เค้าตกใจว่าเหยเหมือนมันมาแล้ว

[L18.txt]: ผู้หญิงคนน่าจะโมโหยิ่งกว่าเดิม

[L40.txt]: ผู้หญิงน่าจะสงบจิตสงบใจอยู่บนโต๊ะ

[L41.txt]: ผู้ชายก็เศร้าที่ได้ทำสิ่งนั้นลงไป

จากการคำนวณทางสถิติด้วยการทดสอบค่าที่พบว่า คำแสดงสภาวะทางอารมณ์ขณะหนึ่ง คำแสดงอารมณ์เชิงลบ และคำแสดงอารมณ์เชิงบวก มีจำนวนความถี่การปรากฏระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบค่าประเภทเหล่านี้ในคำให้การเท็จสูงกว่าสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของคำแสดงสภาวะทางอารมณ์ขณะหนึ่ง คำแสดงอารมณ์เชิงลบ และคำแสดงอารมณ์เชิงบวกระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

คำ	คำให้การ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	(Percent)	t	df	Sig.
คำแสดงผัสสาอารมณ์	จริง	0.75	0.59	-3.71	59	0.000*
	เท็จ	1.4	1.29			
คำแสดงอารมณ์เชิงลบ	จริง	1.97	1.62	-13.493	59	0.000*
	เท็จ	7.92	8.68			
คำแสดงอารมณ์เชิงบวก	จริง	0.22	0.19	-6.051	59	0.000*
	เท็จ	1.27	1.13			

*ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

จะเห็นได้ว่า การใช้คำแสดงอารมณ์ที่พบในคำให้การจริงและคำให้การเท็จมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งคำแสดงอารมณ์เชิงบวกและลบ โดยคำให้การเท็จมีการปรากฏของคำแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่สูงกว่าคำให้การจริง โดยเฉพาะคำแสดงอารมณ์เชิงลบ (คำให้การจริง Mean= 1.97, คำให้การเท็จ Mean=7.92) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สภาวะที่กดดันของผู้ให้การเท็จ ขณะที่ต้องโกหกส่งผลโดยตรงต่อการผลิตใช้คำแสดงอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.1.2.4 ประเภทของคำที่สะท้อนภาระการทำงานของระบบปรีชา

ตามหลักจิตวิทยาเชื่อกันว่า การโกหกเป็นปรากฏการณ์ที่เพิ่มความยุ่งยากให้กับระบบปรีชา Vrij et al. (2008) กล่าวว่า ขณะที่ผู้พูดต้องถ่ายทอดคำพูดโกหกออกมา ขณะเดียวกันนั้นก็จะต้องเก็บซ่อนความจริงไว้ ต้องทบทวนพฤติกรรมของตัวเองและต้องตรวจสอบปฏิกิริยาตอบสนองของผู้ฟังไปพร้อมๆ กันด้วย รวมทั้งต้องจำข้อมูลต่างๆ ที่ตนได้ถ่ายทอดออกไปในเวลาเดียวกัน ความซับซ้อนของกระบวนการนำไปสู่การทำงานของระบบปรีชาที่หนักขึ้นกว่าที่เป็นไปในภาวะปกติ ซึ่งในที่นี้คือการพูดความจริง ดังนั้นขณะที่โกหกนอกจากจะต้องพยายามซ่อนลักษณะภาษาที่อาจบ่งชี้ว่ากำลังโกหกแล้ว ก็อาจมีโอกาสที่ลักษณะทางภาษาบางประการจะหลุดออกมามากกว่าการพูดในภาวะปกติได้ด้วย ซึ่งลักษณะที่หลุดรั่วก็คือ ลักษณะที่พบในคำให้การเท็จมากกว่าในคำให้การจริง และลักษณะที่ผู้โกหกพยายามจะเก็บซ่อนไว้ก็คือลักษณะที่เชื่อว่าจะปรากฏในคำให้การเท็จแต่กลับพบน้อยหรือไม่พบเลย ซึ่งคำเหล่านั้นอาจไปปรากฏให้เห็นในคำให้การจริงแทน

จากรายการประเภทของคำตาม LIWC ได้รับรู้ให้คำที่แสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ (Perception) คำที่แสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด (Insight) คำแสดงการห้าม (Inhibition) คำแสดงความคลาดเคลื่อน (Discrepancy) คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ (Tentativeness) คำแสดงเหตุและผล (Causation) คำแสดงการชี้เฉพาะ (Certainty) คำแสดงความจำแนกเฉพาะ (Exclusive) และคำแสดงการรวม (Inclusive) เป็นประเภทของคำที่สะท้อนการทำงานของระบบปรีชา รวมไปถึงคำเชื่อมสัมพันธ์สารหรือเชื่อมความภายในเรื่อง (Cohesive) ของผู้พูดที่ DePaulo et al. (2003) ได้ศึกษาและระบุเพิ่มไว้ด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้แบ่งประเภทคำต่างๆ ที่พบว่ามีคามถี่การใช้แตกต่างกันออกเป็นสามกลุ่ม คือ 1) ประเภทคำที่พบในคำให้การเท็จมากกว่าในคำให้การจริง 2) ประเภทคำที่พบในคำให้การเท็จน้อยกว่าในคำให้การจริง และ 3) ประเภทคำที่ไม่มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่แสดงผลทางสถิติ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ประเภทคำที่พบในคำให้การเท็จมากกว่าในคำให้การจริง

ได้แก่ ลักษณะที่เกินศักยภาพของระบบปริชาณของผู้พูดจะควบคุมได้หมดขณะที่มีการให้การเท็จ ทำให้ลักษณะทางภาษาบางส่วนปรากฏมากกว่าที่พบในคำให้การจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งได้แก่ คำที่แสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ(Perception) คำที่แสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด(Insight) คำแสดงการห้าม(Inhibition) และ คำเชื่อมสัมพันธ์สารหรือเชื่อมความภายในเรื่อง(Cohesive) ดังตารางที่ 4.14 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4. 14 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของประเภทของคำที่พบในคำให้การเท็จมากกว่าคำให้การจริง

คำ	คำให้การ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	t	df	Sig.
คำแสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ	จริง	2.63	2.21	-3.813	59	0.000*
	เท็จ	3.73	3.63			
คำแสดงการหยั่งรู้สะท้อนทัศนคติผู้พูด	จริง	1.2	1.06	-8.499	59	0.000*
	เท็จ	3.15	3.24			
คำแสดงการห้าม	จริง	0	0	-2.163	59	0.035*
	เท็จ	0.12	0.12			
คำเชื่อมสัมพันธ์สารฯ	จริง	6.73	5.54	-3.05	59	0.003*
	เท็จ	7	6.66			

*ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

ซึ่งมีตัวอย่างการใช้ที่พบในคำให้การดังต่อไปนี้

คำที่แสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ (Perception)

คำประเภทนี้บ่งบอกถึงรายละเอียดต่างๆที่ผู้พูดเลือกที่จะมองและถ่ายทอดออกมาเป็นถ้อยความ ซึ่งสะท้อนความละเอียดของผู้พูดที่มีต่อการบรรยายสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่รับรู้ผ่านประสาทสัมผัส เช่น ดัง เบา เป็นต้น ดังตัวอย่างที่พบ

[L09.txt]: ถือไอ้เศษแจกันที่มันปลายแหลมๆ

[L45.txt]: ตบตีหนูนี้ แล้วก็คุยเสียงดัง

[L56.txt]: ทะเลาะกันไว้วายเสียงแหลม

แม้ว่าจะขัดกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยคาดไว้ว่า ในการบรรยายสิ่งที่เห็นตามความเป็นจริง ผู้พูดจะพยายามใส่รายละเอียดประกอบให้เห็นภาพมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนั้นการใช้คำที่แสดงการรับรู้

ผ่านประสาทสัมผัสต่างๆจึงน่าจะพบมากในคำให้การจริง แต่หลังจากได้ทบทวนงานที่ผ่านมามากขึ้นก็พบว่ามียานที่ยืนยันว่าผู้ที่โกหกจะใช้คำแสดงการรับรู้ทางผัสสะ (sense-based words) มากกว่าผู้ที่พูดความจริงอย่างโดดเด่น โดยมีเหตุผลสนับสนุนว่า การใช้คำแสดงการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสนี้ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับคำพูดโกหก รวมทั้งเป็นการยืนยันว่าตนอยู่ร่วมในเหตุการณ์นั้นจนสามารถบรรยายถึงสิ่งต่างๆได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง (Hancock et al., 2008) และผลที่พบก็สอดคล้องกับข้อค้นพบใหม่ที่มีมานี้ และยังยืนยันสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมโกหก เช่นเดียวกับที่พบในการใช้คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจที่กล่าวถึงไปแล้ว กล่าวคือ มีความเชื่อเดิมที่เชื่อว่า คนที่พูดความจริงจะสามารถให้รายละเอียดสิ่งต่างๆได้เป็นอย่างดี ขณะที่คนโกหกจะไม่สามารถทำได้ ดังนั้นแล้ว เมื่อความเชื่อนี้แพร่หลายออกไป คนที่โกหกจึงตระหนักว่า หากจะโน้มน้าวให้ผู้อื่นเชื่อว่าสิ่งที่ตนพูดเป็นความจริง จึงพยายามใช้คำที่แสดงถึงรายละเอียดต่างๆที่มาจากการได้รับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้ามากขึ้น ซึ่งผลที่พบก็ยืนยันทิศทางที่ว่านี้

คำที่แสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด (Insight)

คุณลักษณะสำคัญของคำที่ถูกกำกับไว้เป็นคำประเภทแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด (Insight) คือ คำที่แสดงถึงอคติ (Bias) ของผู้พูดต่อสถานการณ์หรือบุคคลในเรื่องที่กำลังอ้างถึง การมีอคติที่ว่าคือ การตัดสินใจจากความรู้สึกนึกคิดของตัวผู้พูดที่นอกเหนือไปจากที่ตาเห็น เช่น คำว่า *คิด เข้าใจ ดัน พลาด เชื่อ สนใจ บังเอิญ ยอม* ดังที่กล่าวไปแล้ว 4.1.2.1

คำแสดงการห้าม (Inhibition)

เป็นประเภทของคำประเภทหนึ่งที่ถูกระบุไว้ว่าเป็น คำที่บ่งชี้การทำงานของระบบปริชานที่มากกว่าในภาวะปกติ เนื่องจากเป็นไปได้ว่า ในการห้ามการกระทำใดๆนั้น ผู้พูดจะต้องมีการประเมินและคาดการณ์ถึงสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ตนไม่ต้องการให้เกิดขึ้น ดังนั้นการคำนึงถึงสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นจึงเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับกระบวนการทางปริชานอีกรูปแบบหนึ่ง แต่คำประเภทนี้พบในคลังข้อมูลน้อยมาก ซึ่งพบคำว่า *ห้าม* และ *อย่า* เฉพาะในคำให้การเท็จ เท่านั้น ดังนั้นความถี่การปรากฏของคำแสดงการห้ามในคำให้การจริงและเท็จจึงต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบการใช้คำประเภทนี้มากกว่าในคำให้การเท็จ เช่น

[L14.txt]: ผู้หญิงก็วิ่งออกไปหยิบปิ่นขึ้นมา แล้วผู้ชายก็พยายามห้าม

[L22.txt]: เอาปิ่นจะมาขู่ผู้ชายว่าอย่าทำแบบนี้อีกนะ

คำเชื่อมสัมพันธสารหรือเชื่อมความภายในเรื่อง (Cohesive)

คำเชื่อมสัมพันธสารหรือเชื่อมความภายในเรื่อง เช่น แล้ว แล้วที่นี้ แล้วก็ เสร็จปุ๊บ เป็นต้น ปรากฏว่าคำให้การเท็จพบมากกว่าในคำให้การจริงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งคำเหล่านี้ทำให้เหตุการณ์ที่

เกิดขึ้นร้อยเรียงรวมกันอย่างสละสลวย และทำให้ผู้ฟังรับรู้ถึงความต่อเนื่องของสิ่งที่เกิดขึ้น การที่ผู้พูดต้องเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน รวมทั้งต้องมีความสอดคล้องและราบรื่นเป็นผลมาจากการทำงานอย่างหนักของระบบปริธาน ซึ่งขณะที่ให้การจริงจะไม่พบความพยายามเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่างๆ เข้าด้วยกันมากเท่าที่พบในคำให้การเท็จ ตัวอย่างถ้อยความที่พบในคำให้การเท็จ เช่น

[L01.txt]: ผู้ชายโมโห แล้วก็ผลักรไป แล้วที่นี้ผู้ชายก็เดินออกจากห้อง

[L11.txt]: ผู้หญิงตื่นขึ้นมา แล้วก็เจอข้อความ

[L22.txt]: เข้าไปแย่งปืนออกมา แล้วมันเกิดลั่น

[L37.txt]: เสร็จแล้วผู้หญิงอะ ก็เดินเข้าไปหาเรื่อง

ขณะที่การถ่ายทอดเหตุการณ์ที่พบในคำให้การจริง ส่วนมากเป็นการนำเหตุการณ์ที่เกิดต่อเนื่องกันมาต่อกัน โดยไม่มีคำเชื่อมโยง ตัวอย่างเช่น

[T22.txt]: ผู้หญิงก็เดินไปหาผู้ชายแล้วก็ทะเลาะกัน ไปถามว่าทำไมมีคนอื่น ผู้ชายก็ผลักผู้หญิงไป

[T29.txt]: ผู้ชายเดินออกมาข้างนอกห้อง ค้นของ ผู้หญิงลุกขึ้นคว่ำมิด

[T56.txt]: ผู้หญิงล้มลงไป หลังไปชนกับตู้ แยกกันตกลงมาแตก ผู้ชายอาศัยจังหวะนี้เดินหนีออกมา

2) ประเภทคำที่พบในคำให้การเท็จน้อยกว่าคำให้การจริง ได้แก่ คำแสดงความคลาดเคลื่อน (Discrepancy) และคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ (Tentativeness) ซึ่งผลชี้ว่าประเภทของคำที่พบในคำให้การเท็จน้อยกว่านี้ เดิมคาดว่าจะปรากฏในคำให้การเท็จมากกว่าในคำให้การจริง แต่กลับพบน้อยหรือไม่พบเลย โดยอาจเป็นเพราะผู้ที่โกหกพยายามจะเก็บซ่อนไว้ ทำให้คำเหล่านั้นไปปรากฏให้เห็นในคำให้การจริงมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญ (ตารางที่ 4.15) โดยประเภทของคำทั้งสองประเภทนี้มีการวิเคราะห์ผลที่พบไว้แล้วใน 4.1.2.1 ประเภทของคำที่สะท้อนมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ที่ตนกำลังอ้างถึง ข้างต้น

ตารางที่ 4.15 ตารางแสดงค่าทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของประเภทของคำที่พบในคำให้การเท็จน้อยกว่าคำให้การจริง

คำ	คำให้การ	Mean	Percent	t	df	Sig.
คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ	จริง	3.53	2.99	3.118	59	0.003*
	เท็จ	2.17	1.74			
คำแสดงความคลาดเคลื่อน	จริง	1.98	1.57	6.588	59	0.000*
	เท็จ	0.42	0.39			

*ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

3) ประเภทคำที่ไม่มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่แสดงผลทางสถิติ

ได้แก่ คำแสดงเหตุและผล (Causation) คำแสดงการชี้เฉพาะ (Certainty) และคำแสดงความจำแนกเฉพาะ (Exclusive) เป็นประเภทของคำที่ไม่ความต่างอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่คำแสดงการรวม (Inclusive) เป็นประเภทของคำที่ไม่แสดงผลทางสถิติ (ตารางที่ 4.16) ซึ่งการที่คำแสดงการรวม (Inclusive) ไม่แสดงผลทางสถิติ เป็นเพราะไม่มีการปรากฏใช้ของคำในประเภทนี้ แม้ว่าจะมีการปรากฏของคำว่า กับ ซึ่งเป็นรูปศัพท์ที่สามารถปรากฏในประเภทของคำชนิดนี้ได้ เช่น ฉันกับเธอไปตลาด เป็นต้น แต่ กับ ที่พบในข้อมูลไม่ได้แสดงความหมายในการรวมเอาสองสิ่งเข้าด้วยกัน หรือรวมสองถ้อยความที่มีความคล้อยตามกันเข้าด้วยกัน แต่ปรากฏเป็นคำบุพบทซึ่งให้หน้าที่ทางไวยากรณ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับส่วนอื่นของประโยค เช่น

[T42.txt]: ผู้หญิงล้มนอนตายกับพื้น

[T47.txt]: เค้าก็เหมือนทะเลาะกับผู้ชาย

[L29.txt]: ผู้หญิงก็เริ่มใช้ความรุนแรงกับสามี

[L44.txt]: ผู้หญิงเห็นรูปที่ผู้ชายถ่ายกับกลุ่มเพื่อน

ขณะที่คำแสดงเหตุและผล (Causation) และคำแสดงความจำแนกเฉพาะ (Certainty) แม้ว่าทั้งคู่จะเป็นคำสันธาน และพบว่ามีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ แต่เมื่อแบ่งแยกตามประเภททางจิตวิทยาเป็นคนละประเภท ผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันในทั้งสองประเภท ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า คำแสดงเหตุและผล และคำแสดงความจำแนกเฉพาะอาจจะไม่ใช่ตัวบ่งชี้ที่ดีที่จะใช้จำแนกคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

ตารางที่ 4.16 ตารางแสดงประเภของคำที่ไม่มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่แสดงผลทางสถิติ

คำ	คำให้การ	Mean	Percent	t	df	Sig.
คำแสดงเหตุและผล	จริง	0.18	0.13	-1.889	59	0.064
	เท็จ	0.3	0.29			
คำแสดงการชี้เฉพาะ	จริง	3.2	2.54	1.753	59	0.085
	เท็จ	2.03	1.99			
คำแสดงความจำแนกเฉพาะ	จริง	1.08	0.91	-1.581	59	0.119
	เท็จ	1.15	1.2			
คำแสดงการรวม	จริง	0	0	NA	NA	NA
	เท็จ	0	0			

4.2 ผลการศึกษาที่พบในระดับปริจเฉท

เมื่อการพูดความจริงและการโกหกเป็นกิจกรรมที่ใช้ภาษาปะปรชานต่างกัน ดังนั้นการถ่ายทอดคำให้การซึ่งเรื่องหนึ่งเป็นคำให้การจริงและอีกหนึ่งเป็นคำให้การเท็จนั้น ในฐานะเรื่องเล่าจึงย่อมมีความแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์คำให้การในระดับปริจเฉทนี้เป็น 2 ประเด็นหลักได้แก่ การวิเคราะห์ตามโครงสร้างเรื่องเล่า เพื่อระบุรูปแบบเฉพาะทางปริจเฉท (Pattern) ของคำให้การจริงและคำให้การเท็จ ขณะเดียวกันในการวิเคราะห์ความหมายของคำต่างๆที่ปรากฏร่วมกันเป็นปริจเฉทนั้น ผู้วิจัยจะใช้การประเมินด้วยเกณฑ์ที่ออกแบบมาเพื่อวัดระดับความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่อง ซึ่งจะทำให้สามารถมองเห็นความต่างกันระหว่างคำให้การจริงและเท็จในด้านเนื้อหาของคำให้การ ซึ่งการวิเคราะห์ทั้งสองประเด็นนี้จะทำควบคู่ไปด้วยกันเพื่อนำไปสู่การระบุลักษณะเฉพาะของคำให้การจริงและคำให้การเท็จต่อไป

ในด้านโครงสร้างปริจเฉท ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยอาศัยแนวคิดที่แบ่งโครงสร้างออกเป็น 3 ส่วนตามแนวคิดของงานด้านอาชญากรรมวิทยา (Rabon, 1994) ได้แก่ ส่วนเกริ่นนำ ส่วนแก่นเรื่อง และส่วนสรุป และที่แบ่งตามแนวคิดของ Labov และ Waletzky (1967) ที่ได้แบ่งโครงสร้างที่ดีในเรื่องเล่าประสบการณ์ (Well-formed narrative of personal experience) ไว้เป็นลำดับ ได้แก่ 1. การเริ่มเรื่อง(Abstract) 2. การแนะนำเข้าสู่เรื่อง(Orientation) 3. การดำเนินเรื่อง(Complication) 4. การคลี่คลายเรื่อง(Resolution) 5. การแสดงทัศนะ(Evaluation) 6. การจบของเรื่อง(Coda) ซึ่งทั้ง

สองแนวคิดนี้จะพิจารณาควบคู่กันไปในผลการศึกษาที่ว่าด้วยรูปแบบของคำให้การ ดังมีรายละเอียดต่อไป

4.2.1 ผลการประเมินด้านรูปแบบ

การพิจารณาคำให้การในด้านรูปแบบของเรื่องเล่าจะพิจารณาว่า คำให้การจริงและคำให้การเท็จมีโครงสร้างในฐานะเรื่องเล่าที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร รวมทั้งพิจารณาว่าผู้เล่ามีการเกริ่นนำ การให้เนื้อหา และการกล่าวสรุปเรื่องได้ดีมากน้อยอย่างไร รวมไปถึงสามารถรักษาเอกภาพของเรื่อง ได้ดีด้วยการเล่าเหตุการณ์อย่างตรงไปตรงมา มุ่งเข้าสู่ใจความสำคัญซึ่งในที่นี้คือเหตุการณ์ขณะที่มีการทำร้ายร่างกายและยิงกัน โดยการเล่าจะไม่อ้อมค้อมหรืออวกนอกริบทของเรื่องมากเกินไป โดยผลจากการประเมินความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่อง จากเกณฑ์ข้อ 1 ด้านองค์ประกอบของเรื่องเล่าโดยพิจารณาการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพของผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ก็ยืนยันว่า คำให้การจริงมีผลการประเมินในด้านนี้ดีกว่าคำให้การเท็จ

ขณะที่ในเรื่องของโครงสร้าง แม้ว่าจะมีหลายงานที่ผ่านมากล่าวว่า สัดส่วนของโครงสร้างภายในของคำให้การในฐานะเรื่องเล่าจะสามารถช่วยบ่งชี้ความจริงเท็จได้ แต่จากการวิเคราะห์จากการแบ่งเฉพาะสัดส่วนเป็น 3 ส่วนพบว่า ไม่สามารถใช้แยกคำให้การจริงและคำให้การเท็จออกจากกันได้ เพราะมีลักษณะการปรากฏที่ไม่แตกต่างกัน โดยคำให้การทั้งจริงและเท็จปรากฏส่วนเกริ่นนำ และส่วนแก่นเรื่อง ในสัดส่วนไม่ต่างกัน และทั้งสองประเภทต่างไม่ปรากฏส่วนสรุปสุดท้ายของเรื่อง เช่นเดียวกัน ซึ่งเหตุที่เป็นเช่นนี้ น่าเชื่อได้ว่าเกิดจากรูปแบบของการพูดแบบฉับพลัน ที่ผู้พูดไม่มีเวลาสำหรับการเตรียมตัวก่อนจะให้การ การมุ่งตรงถึงแก่นของเรื่องจึงทำได้ง่ายกว่า โดยเฉพาะส่วนสรุปที่ต้องอาศัยการรวบยอดใจความสำคัญของเรื่องไว้ หรือที่เป็นการแสดงความคิดเห็นของตนต่อเรื่องนั้นๆ เมื่อไม่มีเวลาเตรียมตัว ส่วนสรุปซึ่งเป็นส่วนที่เปิดโอกาสให้ผู้พูดเลือกที่จะมีหรือไม่มีก็ได้จึงมีความเป็นไปได้ที่ผู้พูดจะเลือกที่จะละการสรุปนี้ทั้งที่เป็นการให้การจริงและเท็จ ขณะที่ส่วนแก่นเรื่องจะเป็นส่วนที่มีความยาวมากกว่าส่วนเกริ่นนำเกือบทั้งหมด เนื่องจากเป็นเป้าหมายที่ผู้ให้การทั้งจริงและเท็จให้ความสำคัญ ดังนั้นผลการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่า หากสัดส่วนของเรื่องเล่าขาดความสมดุลโดยมีส่วนเกริ่นนำมากกว่าสองส่วนที่เหลือจะมีความเป็นไปได้ว่าเป็นเรื่องเล่าโกหก (Adams & Jarvis (2006), Rudacille (1994), Rabon (1996) จึงไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบในวิทยานิพนธ์นี้ เพราะไม่ว่าจะเป็นคำให้การจริงหรือเท็จ ต่างพบว่ามีความยาวของส่วนเกริ่นนำไม่ต่างกัน และความยาวของส่วนแก่นเรื่องก็ยิ่งเท่าๆกันอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม หากแบ่งโครงสร้างปริจเฉทของคำให้การเหล่านี้ตามแนวคิดของ Labov และ Waletzky (1967) จะเห็นได้ว่า ในส่วนเกริ่นนำคือส่วนที่ตรงกับการเริ่มเรื่อง (Abstract) และการแนะนำเข้าสู่เรื่อง (Orientation) ส่วนแก่นเรื่องก็คือส่วนที่เป็น การดำเนินเรื่อง (Complication)

และการคลี่คลายเรื่อง (Resolution) และส่วนสรุปก็คือส่วนการปิดเรื่อง (Coda) และส่วนที่เป็นการแสดงทัศนะ (Evaluation) จะเป็นส่วนปรากฏอิสระได้ตลอดทั้งเรื่องนั่นเอง ดังนั้นหากพิจารณาในส่วนที่เป็นการเกริ่นนำ ที่พบว่ามีปรากฏในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันนั้น แต่ในมุมมองนี้พบว่า คำให้การจริงและคำให้การเท็จมีรูปแบบของการขึ้นต้นเรื่องที่ต่างกันอยู่ กล่าวคือ ในคำให้การจริงมีการปรากฏของการแนะนำเข้าสู่เรื่องมากกว่าที่จะพบการเริ่มต้นด้วยลักษณะของการเริ่มเรื่อง ขณะที่คำให้การเท็จจะขึ้นต้นด้วยการเริ่มเรื่องมากกว่าการแนะนำเข้าสู่เรื่อง โดยคำให้การจริงจะเริ่มต้นด้วยการบรรยายสิ่งต่างๆโดยรอบที่เห็นด้วยตา ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ ฉากสถานที่ บรรยากาศหรือเวลาอ้างอิง ณ ขณะนั้น ส่วนคำให้การเท็จจะเริ่มเรื่องด้วยสิ่งที่ยูนอกเหนือไปจากที่ตาของผู้เล่ากำลังพบเห็น ซึ่งอาจจะเป็นการทำความเข้าใจข้อมูลภูมิหลังหรือการเล่าเหตุการณ์โดยสังเขปเพื่อเป็นสัญญาณว่ากำลังจะเล่าเรื่องนั้นๆโดยละเอียดต่อไป ถัดมาในส่วนแก่นเรื่อง ซึ่งแบ่งตามแนวคิดนี้คือ การดำเนินเรื่อง (Complication) และการคลี่คลายเรื่อง (Resolution) นั้น คำให้การจริงจะมีลักษณะของการเล่าอย่างตรงไปตรงมา สะท้อนจากการพบคำกริยาอ้างอิงถึงสิ่งที่เห็นเชิงประจักษ์ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้พบได้โดยตลอดเรื่องจนถึงส่วนการคลี่คลายเรื่อง คือการบรรยายถึงเหตุการณ์สุดท้ายที่ผู้หญิงถูกปิ่นยิง และจบลงทันที จึงทำให้ส่วนการคลี่คลายเรื่องเสมือนเป็นส่วนการปิดเรื่อง (Coda) ขณะที่ข้อมูลส่วนใหญ่ก็ไม่พบการแสดงทัศนะระหว่างการเล่น ลักษณะดังกล่าวนี้ชี้เจตนาของผู้พูดที่มุ่งเน้นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่างจากลักษณะที่พบในคำให้การเท็จ ซึ่งพยายามให้ความสำคัญกับรายละเอียดของเรื่องและการแสดงความคิดเห็นประกอบนอกเหนือไปจากสิ่งที่กำลังประจักษ์ต่อสายตาอยู่ ณ ขณะนั้นๆ กล่าวคือ สำหรับคำให้การเท็จในส่วนที่เป็นการดำเนินเรื่อง (Complication) และการคลี่คลายเรื่อง (Resolution) นอกจากจะพูดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว ยังพบส่วนการแสดงทัศนะ (Evaluation) แทรกอยู่อย่างโดดเด่น ทั้งที่เป็นการแสดงความเห็น และการให้ข้อมูลประกอบในรูปแบบของคำแก้ต่างที่ใช้เหตุผลอธิบายการกระทำ ซึ่งเหตุผลที่ยกมานั้นล้วนมาจากทัศนะของผู้เล่าเอง ขณะที่ส่วนที่เป็นการจบของเรื่อง (Coda) ก็ยังพบว่ามีแสดงทัศนะประเมินเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งท้ายไว้มากกว่าที่จะพบในคำให้การจริง โดยจะกล่าวถึงรายละเอียดของแต่ละส่วนในประเด็นเนื้อหาของคำให้การเป็นลำดับถัดไป

นอกจากนี้ เมื่อประเมินตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในประเด็นเรื่องรูปแบบของเรื่องเล่าที่เป็นส่วนพิจารณาแยกออกจากส่วนเนื้อหา พบว่าการบรรยายของคำให้การจริงมุ่งตรงไปที่การบอกเล่าถึงเหตุการณ์ ขณะที่คำให้การเท็จส่วนใหญ่มีการพูดถึงข้อมูลที่ยูนอกเหนือไปจากสิ่งที่เกิดขึ้น ณ เวลาขณะนั้น เช่นการให้ภูมิหลังเรื่องอุปนิสัย และรูปแบบของความสัมพันธ์ของตัวบุคคลในเรื่อง ดังตัวอย่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จที่ยกมาแสดงการปรากฏของโครงสร้างเรื่องเล่าที่ต่างกัน ดังนี้

คำให้การจริง

[T31.txt]: [[**การแนะนำเข้าสู่เรื่อง (Orientation)** “เห็นผู้หญิงคนนึงฟุบหลับอยู่ แล้วก็มิมือถือวางอยู่ข้างๆ เสรีจิบผู้หญิงก็ตื่นมากก็เห็นอะไรบางอย่างบนมือถืออะไรอย่างงี้”]] [[**การดำเนินเรื่อง (Complication)** ซึ่งก็เลยเดินไปคุยกับผู้ชายว่าในมือถือมันคือใคร แล้วผู้ชายบอกเป็นเพื่อน ที่นี้เลยเดาว่าในมือถืออาจจะเป็นไลน์เข้า เมสเสจหรืออะไรแบบนี้ที่แบบว่าผู้ชายคุยกับคนอื่น อะไรที่ผู้ชายก็บอกว่าเพื่อน ,[[**การแสดงทัศนะ (Evaluation)** เสี่ยงทะเลาะกันเกรี้ยวกราดมาก รุนแรงเป็นความรุนแรง]] ก็บอกไปหลายรอบแล้วว่าเป็นเพื่อน ผู้หญิงก็เลยแบบ เป็นเพื่อนกันทำไมทำแบบนี้ อะไรแบบนี้ ซึ่งก็อาจจะแบบว่า ในข้อความอาจจะเป็นข้อความหวานๆรีปาวที่แสดงออกว่าชัดว่าเพื่อนกันไม่ส่งอะไรมาแบบนี้ หลังจากนั้นเนี่ยก็เลยเหมือนกับ ผู้ชายโมโหก็เลยผลักผู้หญิงจนล้มลงไปแล้วก็มีเสียงแจกันแตก คงเป็นโต๊ะที่มีแจกันวางอยู่พอล้มลงไปปั๊บ แจกันน่าจะบาดผู้หญิงอีก]] [[**การคลี่คลายเรื่อง (Resolution)** ที่นี้ผู้ชายก็เดินออกมา ไปคีย์ๆที่ในตู้ ส่วนผู้หญิงก็ลุกขึ้นมาหยิบเศษแจกันขึ้นมาด้วย น่าจะเอาไว้ไปทำร้ายผู้ชาย แต่ผู้ชายหันขวับมาพร้อมกับปืน แล้วชักยิงบั้ง]] [[**การจบของเรื่อง (Coda)** ผู้หญิงล้มลงนอนจนจมกองเลือด ตาย]]”

คำให้การเท็จ

[L04.txt]: [[**การเริ่มเรื่อง (Abstract)** “พี่ผู้ชายคนนี้ปกติเค้าจะมีเพื่อนผู้หญิงคนนึงอยู่ แล้ว ที่เหมือนสนิทกันด้วยกันมาคือหนูก็เห็นรู้จักอะไรอย่างนี้ แบบว่าก็คือสนิทกันมาตั้งแต่เด็ก]] ซึ่งเหมือนแบบว่าเวลาไปไหนก็ไปด้วยกันตลอด แล้วก็อยู่ๆก็มีภาพแบบว่าเล่นๆกันในมือถือเเยะอยู่แล้วอะไรอยู่แล้ว ซึ่งก็เหมือนแบบ]], [[**การแสดงทัศนะ (Evaluation)** คิดว่าแฟนที่เค้าคนนี้ซึ่งเค้าคบกันได้ไม่ค่อยนานนักหรอก] คือแบบคงมาเจอเข้าที่เห็นก็คงเป็นอันนี้ไครอย่างงี้ ,[[**การแสดงทัศนะ (Evaluation)** ที่จริงซึ่งที่จริง มันไม่มีอะไรเลยละ แล้วก็เหมือนว่า เค้าก็โมโหที่เห็นภาพมันดูสนิทกันจริงๆ แต่ที่จริงมันไม่มีอะไรเลย]] [[**การดำเนินเรื่อง (Complication)** แบบเค้าก็เข้าไปหา เดินเข้าไปหาพี่คนนี้ แล้วก็เหมือนว่าก็เหมือนเข้าไปชวนทะเลาะเลยอะ คือพี่ผู้ชายเค้าก็รักแฟนคนนี้มากเลยนะ ก็เลยแบบว่าพยายาม พยายามจะบอกว่าเฮ้ย มันไม่มีอะไรจริงๆ มันเป็นเพื่อนอะไรอย่างงี้ แต่แบบผู้หญิงเค้าก็ไม่ฟัง พี่ผู้ชายเค้าก็เลยบอกว่า ,[[**การแสดงทัศนะ (Evaluation)** เออเหมือนแบบเหมือนภาษาคนทะเลาะกันอะคะ] ชัดขึ้นอะไรกันบ้างนิดหน่อย พี่ผู้ชายก็เลยเชิงเหมือนผลักแบบไม่ได้ตั้งใจอะ ผลักแล้วเหมือนผู้หญิงเค้าก็ล้มลงล้มไปชนตู้ พี่เค้าก็เลยเดินออกมา ,[[**การแสดงทัศนะ (Evaluation)** ทำให้ใจเย็นลง] พอหันมาอีกทีก็เห็นว่าแฟนเค้าอะ ถือถือของมีคมพวกกระจกพวกเศษแจกัน พี่เค้าก็จะคิดว่าจะเข้ามาแทงแล้ว]] [[**การคลี่คลายเรื่อง (Resolution)** พี่เค้าก็เลยตกใจ ,[[**การแสดงทัศนะ (Evaluation)** แล้วบังเอิญมีปืนในเก้ะ] พี่เลยหยิบขึ้นมาแล้วเค้าก็ยิงออกไป]]”

จากความต่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคำให้การเท็จปรากฏส่วนการแสดงทัศนะสลับกับส่วนเนื้อหาหลักของเหตุการณ์สูงกว่าที่พบในคำให้การจริง ลักษณะที่พบนี้จึงบ่งชี้ว่า มีแนวโน้มที่คำให้การจริงจะอ้างถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมาโดยมุ่งเข้าสู่ใจความสำคัญของเรื่องมากกว่าของคำให้การเท็จ

4.2.2 ผลการประเมินด้านเนื้อหา

ในการวิเคราะห์เนื้อหาของปริญญะ มีที่มาจากรายการตัวบ่งชี้ที่ใช้ตรวจจับการโกหกและจากผลการศึกษาของงานที่ผ่านมาที่พบว่า นอกจากการปรากฏของคำจะใช้เป็นจุดพึงสังเกตในการพิจารณาความจริงเท็จของคำให้การได้แล้ว เนื้อหาของเรื่องเล่าในระดับปริญญะก็ถูกพูดถึงไว้ด้วยเช่นกัน อาทิ ใน Reality Monitoring (RM) ที่มีประเด็นที่ต้องพิจารณาในเรื่องการให้ข้อมูลเชิงผัสสะ (Sensory Information) ซึ่งจะวิเคราะห์ผ่านคำแสดงรูป รส กลิ่น เสียง โดยพิจารณาด้านความสมจริง (Realism) ลักษณะที่ว่านี้ไม่สามารถสังเกตคำที่ใช้เพียงอย่างเดียวได้ แต่ต้องอาศัยการวิเคราะห์ในระดับปริญญะว่ามีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมมากน้อยอย่างไร อะไรคือความสมจริง และสมจริงเพียงใด ดังนั้นการวิเคราะห์คำให้การในระดับคำในหัวข้อ 4.1 จึงยังไม่เพียงพอ เพราะเห็นอรรถคำขึ้นไป ยังมีประเด็นที่น่าสนใจที่สามารถมองเห็นลักษณะเฉพาะของคำให้การจริงหรือเท็จได้เช่นกัน ดังนั้นเพื่อที่จะรวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาที่ต่างกันระหว่างคำให้การจริงและเท็จในระดับปริญญะ ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบประเมินขึ้นมาเพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ด้วยการกำหนดลักษณะทางภาษา และรูปแบบที่จะใช้ประเมินคำให้การให้ครบถ้วนรอบด้าน โดยอาศัยผลการศึกษาของงานที่ผ่านมาและเพิ่มเกณฑ์ที่ผู้วิจัยคาดว่าจะสามารถครอบคลุมสิ่งที่อาจจะพบได้ใหม่ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 เกณฑ์ คือ 1) เกณฑ์ด้านองค์ประกอบของเรื่องเล่า 2) เกณฑ์ด้านเนื้อหา และ 3) เกณฑ์ด้านการใช้ภาษา และนำมาใช้ประเมินโดยผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการใช้ภาษาไทยอีก 2 ท่าน เมื่อผู้ประเมินประเมินคำให้การทั้งสิ้น 120 คำให้การเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้แยกข้อมูลที่รวมกันไว้กลับไปเป็นคำให้การจริง 60 คำให้การ และคำให้การเท็จ 60 คำให้การตามเดิม เพื่อไปคำนวณทางสถิติ ซึ่งไม่พบความต่างของคะแนนของคำให้การในคลังข้อมูลเดียวกันที่ได้จากผู้ประเมินทั้งสามคนดังตารางที่ 4.17 กล่าวคือ คะแนนมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ปรากฏกรณีที่คำให้การเดียวกันจะได้คะแนนจากทั้งผู้ประเมินทั้งสามต่างกันอย่างผิดปกติ โดยคะแนนเฉลี่ยของคำให้การจริงจากผู้ประเมินทั้งสามคน คือ 19.18, 19.99 และ 19.13 คะแนนตามลำดับ และค่าคะแนนเฉลี่ยของคำให้การเท็จจากผู้ประเมินทั้งสามคนคือ 21.07, 21.57 และ 20.97 คะแนนตามลำดับ โดยคำให้การจริงได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 19.43 คะแนน และคำให้การเท็จได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 21.20 คะแนน ขณะที่ความเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งบ่งชี้การกระจายของข้อมูลชี้ว่า คะแนนของคำให้การเท็จมีความกระจายตัวสูงกว่า (SD ของคำให้การจริง = 2.02, SD ของคำให้การเท็จ = 3.75) กล่าวคือ ค่าคะแนนภายใน

คำให้การเท็จทั้ง 60 คำให้การมีความต่างกันมากกว่าค่าคะแนนภายในคำให้การจริงทั้ง 60 คำให้การจึงมีความเป็นไปได้ว่า ที่ผลคะแนนของคำให้การจริงมีความใกล้เคียงกันเพราะคำให้การจริงมีรูปแบบการเล่าที่สอดคล้องคล้ายคลึงกัน ขณะที่ที่ผลคะแนนของคำให้การเท็จมีความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะมีรูปแบบการถ่ายทอดที่หลากหลายกว่าของคำให้การจริง ทำให้แต่ละคำให้การได้รับคะแนนที่แตกต่างกันมากไปกว่าของคำให้การจริง

ตารางที่ 4.17 ตารางแสดงคะแนนของคำให้การที่ได้จากผู้ประเมินที่ 1-3 แบ่งตามประเภทของคำให้การ

Group	ผู้ประเมิน	N	ค่าพิสัย (Range)	คะแนน ต่ำสุด (Min)	คะแนน สูงสุด (Max)	คะแนน เฉลี่ย (Mean)	Std. Deviation
คำให้การจริง	ผู้ประเมินที่ 1	60	13	13	26	19.18	2.57
	ผู้ประเมินที่ 2	60	9	15	24	19.99	2.19
	ผู้ประเมินที่ 3	60	12	15	27	19.13	2.40
	ค่าเฉลี่ยผู้ประเมิน	60	10.67	15	25.67	19.43	2.02
คำให้การเท็จ	ผู้ประเมินที่ 1	60	18	11	29	21.07	4.30
	ผู้ประเมินที่ 2	60	16.5	12	28.5	21.57	3.79
	ผู้ประเมินที่ 3	60	14	14	28	20.97	3.75
	ค่าเฉลี่ยผู้ประเมิน	60	15.5	12.67	28.17	21.20	3.75

และเมื่อนำคะแนนที่พบมาเปรียบเทียบกัน ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จที่ได้จากผู้ประเมินแต่ละคนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ โดยคำให้การเท็จได้คะแนนสูงกว่า ผลที่ได้นี้สะท้อนว่า ขณะที่ผู้ให้การกล่าวเท็จนั้น ผู้ให้การต้องดึงเอาความสามารถทางภาษามาใช้ในการเล่าเรื่องมากกว่าเมื่อเทียบกับขณะที่ให้การจริง ทำให้คำให้การเท็จมีความสมบูรณ์ในเชิงเรื่องเล่าสูงกว่าคำให้การจริง มีเพียงการรักษาเอกภาพของเรื่องเล่าเท่านั้นที่คำให้การจริงได้รับคะแนนสูงกว่า ขณะที่เกณฑ์ที่เหลือ ผู้ให้การเท็จสามารถทำคะแนนได้ดีมากกว่าผู้ให้การจริงโดยมีรายละเอียดของคะแนนที่แสดงผ่านค่าทางสถิติ ดังตารางที่ 4.18 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.18 ตารางแสดงการทดสอบค่าที (t-test) แสดงความต่างของคะแนนระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

ผู้ประเมิน	กลุ่มข้อมูล	คะแนนเฉลี่ย (Mean)	t	df	Sig. (2-tailed)
ผู้ประเมินที่ 1	คำให้การจริง	19.18	-2.910	118	0.004*

ผู้ประเมิน	กลุ่มข้อมูล	คะแนนเฉลี่ย (Mean)	t	df	Sig. (2-tailed)
	คำให้การเท็จ	21.07			
ผู้ประเมินที่ 2	คำให้การจริง	19.99	-2.787	118	0.006*
	คำให้การเท็จ	21.57			
ผู้ประเมินที่ 3	คำให้การจริง	19.13	-3.207	118	0.002*
	คำให้การเท็จ	20.97			
เฉลี่ย	คำให้การจริง	19.43	-3.214	118	0.002*
	คำให้การเท็จ	21.20			

จากค่าทางสถิติที่แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนประเมินความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องของคำให้การจริงและคำให้การเท็จนี้ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้อย่างอิงตามผลคะแนนและความเห็นที่ผู้ประเมินแต่ละท่านได้กำกับเพิ่มเติมมาบางส่วนขณะที่ประเมิน ดังผลต่อไปนี้

ความต่างของคะแนนในส่วนเนื้อหา ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้สามารถแบ่งการพิจารณาออกได้เป็น 4 ประเด็น คือ

1. การให้รายละเอียดประกอบคำให้การ
2. การให้เหตุและผลสนับสนุนเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น
3. การแสดงความต่อเนื่องของเหตุการณ์
4. การแสดงอารมณ์และความคิดเห็น

มีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การให้รายละเอียดต่างๆประกอบในคำให้การ

1.1) การให้รายละเอียดในส่วนเกริ่นนำ

เนื้อหาทั้งหมดที่พบในส่วนเกริ่นนำของคำให้การจริง เป็นการบรรยายฉากและบุคคลจากที่เห็นในเหตุการณ์ ณ เวลานั้น ขณะที่ลักษณะที่พบในคำให้การเท็จส่วนมากไม่ได้เป็นการบรรยายถึงฉาก เวลาหรือสถานที่อย่างที่เราพบในคำให้การจริง แต่เป็นการเกริ่นนำด้วยการให้ข้อมูลภูมิหลัง ไม่ว่าจะเป็น การกล่าวถึงลักษณะความสัมพันธ์และอุปนิสัยของบุคคลในเรื่อง หรือเป็นการพูดแบบสรุปเรื่องทั้งหมดก่อนนำเข้าสู่การบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กล่าวคือ คำให้การจริงมีการใช้การแนะนำเข้าสู่เรื่อง (Orientation) ขณะที่คำให้การเท็จใช้การเริ่มเรื่อง (Abstract) ดังข้อมูลที่จะยกมาเปรียบเทียบกันต่อไปนี้

ข้อมูลที่พบในคำให้การจริง ผู้ให้การจะบรรยายถึงฉากของเรื่อง เช่น สถานที่ บรรยากาศ โดยรอบของภาพเหตุการณ์นั้นๆ เช่น

[T09.txt]: เหตุเกิดที่ห้องห้องนี้ อ๊ะ ค่ะ เหมือนกับว่าผู้หญิงเค้าก้มหน้าร้องไห้อยู่ แล้วก็หยิบโทรศัพท์มาเปิด...

[T12.txt]: ก็เหมือนเกิดขึ้นในบ้าน ผู้หญิงก็นั่งอยู่ที่โต๊ะ ก้มหัวเหมือนกับกำลังครีดย่อย...

[T19.txt]: น่าจะอยู่ในคอนโดของสองคนนี่...

ขณะที่ข้อมูลที่พบใน**คำให้การเท็จ** ผู้ให้การใช้วิธีการให้ภูมิหลังของเรื่อง ซึ่งอยู่นอกเหนือจากสิ่งที่เห็นได้ด้วยตาขณะเกิดเหตุ เช่น การพูดถึงนิสัยใจคอของบุคคลที่ปรากฏในเหตุการณ์, ความสัมพันธ์ของบุคคลทั้งสองก่อนเหตุการณ์ที่ตนได้เห็นจะเกิดขึ้น เสมือนเป็นการให้ข้อมูลเปิดเรื่องดังตัวอย่างต่อไปนี้

[L04.txt]: ประมาณว่าพี่ผู้ชายคนนี้ปกติเค้าจะมีเพื่อนผู้หญิงคนนึงอยู่แล้ว ที่เหมือนสนิทกันมา คือหนูก็เห็นรู้จักอะไรอย่างนี้แบบว่าก็คือสนิทกันมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งเหมือนแบบว่าเวลาไปไหนก็ไปด้วยกันตลอดแล้วก็อยู่ๆก็มีภาพแบบว่าเล่นๆกันในมือถือ เยอะอยู่แล้วอะไรอยู่แล้วซึ่งก็เหมือนแบบคิดว่าแฟนพี่เค้าคนนี้ซึ่งเค้าคบกันได้ไม่ค่อยนานนักหรือก็คือแบบคงมาเจอเข้าที่เห็นก็คงเป็นอันนี้ใครอย่างงี้ที่จริงซึ่งที่จริงมันไม่มีอะไรเลยคะแล้วก็เหมือนว่า...

[L29.txt]: ผมนั่งเล่นอยู่ในสวนที่ติดกับห้องเค้า ก็เห็นผ่านกระจกบ้านเค้าแหละ...

[L36.txt]: สองคนนี้นับกันนานแล้วนะ แต่ก็ทะเลาะกันอยู่ตลอด

[L39.txt]: เพื่อนคนที่สนิทกับผมเพิ่งออกไปข้างนอก

นอกจากนี้ยังพบการเล่าเรื่องโดยสังเขปในส่วนเกริ่นนำของ**คำให้การเท็จ**อีกด้วย ลักษณะที่ว่าเป็นเหมือนการจำกัดความของเรื่องทั้งหมดในตอนขึ้นต้น ก่อนที่จะเล่ารายละเอียดทั้งหมดของเรื่องเป็นลำดับถัดมา ตัวอย่างเช่น

[L19.txt]: ...ผมเห็นผู้หญิงตาย คือ ผู้หญิงเค้าทะเลาะ คือสองคนชายหญิงเค้าทะเลาะกัน

[L32.txt]: มันเป็นเรื่องเข้าใจผิดของผู้หญิงจนถึงขั้นยิงกันตาย

[L38.txt]: มันเป็นอุบัติเหตุ ผู้หญิงใช้ความรุนแรงก่อน

[L41.txt]: ผมเห็นว่าผู้ชายคนนี้ไม่ได้ตั้งใจฆ่าผู้หญิงคนนี้หรือ เค้าทำไปเพื่อป้องกันตัวเอง

1.2) การให้รายละเอียดในส่วนสรุป

ส่วนสรุปหรือที่เป็นส่วนปิดเรื่อง(Coda) นั้นเป็นอีกส่วนที่คำให้การจริงและคำให้การเท็จมีเนื้อหาการปรากฏที่แตกต่างกัน จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าการลงจบของคำให้การจริงส่วนใหญ่เป็นส่วนหนึ่งของการคลี่คลายเรื่อง ซึ่งนอกจากจะบอกจุดลงเอยของเรื่องแล้ว ยังแสดงออกถึงสัญญาณบ่งชี้ของการจบเรื่องได้อีกด้วย ดังตัวอย่าง

[T05.txt]: ผู้ชายก็หันมาก่อน/แล้วก็ยังไปที่ผู้หญิงล้มลง ตาย

[T08.txt]: แล้วสุดท้ายก็ผู้หญิงก็เสียชีวิตด้วยการถูกผู้ชายยิงอะ

[T12.txt]: ผู้ชายหันมาปั๊บก็ยิงเลย ผู้หญิงก็ตาย

[T33.txt]: แล้วผู้หญิงก็ล้มลงไปนอนตาย มีเลือดไหลออกมาเรื่อยๆ

ขณะที่การปิดเรื่องของคำให้การเท็จเป็นไปในลักษณะของการแสดงทัศนะ ในลักษณะการประเมินเรื่องของผู้พูด โดยส่วนใหญ่ปรากฏเป็นการแก้ต่างให้การกระทำของฝ่ายชายที่ทำให้เกิดการยิงผู้หญิงขึ้น เช่น

[L02.txt]: มันก็ยังไม่โดนผู้หญิงเลย แบบตกใจไม่ได้ตั้งใจ

[L03.txt]: ยังไปที่ผู้หญิงคนนั้น ไม่ได้ตั้งใจจะฆ่าแน่ๆ

[L16.txt]: ผู้ชายก็ไม่ว่าอะไรเลยต้องยกปืนยิงใส่เป็นการป้องกันตัว

[L41.txt]: ณ เหตุการณ์ที่ผมเห็น ผู้ชายทำไปเพื่อป้องกันตัว ไม่ใช่เพราะว่าเกลียดหรือมีอะไรมาก่อนอยู่แล้ว

หรืออาจพบการจบเรื่องด้วยการใช้ส่วนคลี่คลาย โดยไม่มีการอ้างถึงเหตุการณ์สุดท้ายของเรื่อง ทำให้ข้อความไม่ปรากฏสัญญาณการจบเรื่อง เช่น

[L09.txt]: หยิบปืนมาแล้วก็ยกขู่ผู้หญิง แต่มันดันลั่นใส่ผู้หญิง

[L26.txt]: แล้วปืนกลับลั่นใส่ตัวเอง เพราะมีการยื้อๆๆกันแย่งกัน

[L46.txt]: แย่งกันซูลมุน ปืนลั่นใส่ผู้หญิง

[L56.txt]: เกิดการยื้อแย่งปืนกัน นัวเนียเลยทีนี่ ปัง ลั่นใส่ผู้หญิง

1.3) รูปแบบการให้รายละเอียดโดยใช้กลวิธีการปฏิเสธ: “แต่...ไม่”

นอกจากลักษณะเนื้อหาของการเกริ่นนำที่ทำให้คำให้การจริงและคำให้การเท็จต่างกันแล้ว ในประเด็นเรื่องของรายละเอียดอีกประการคือ การให้ข้อมูลเพิ่มเติมประกอบในรูปแบบของการยอมรับและปฏิเสธ ซึ่งมีความน่าสนใจที่พบเป็นจำนวนมากในคำให้การเท็จ โดยมีโครงสร้างประโยคคือ “แต่...ไม่” การปรากฏร่วมกันนี้เป็นโครงสร้างของการปฏิเสธ (Negation) รูปแบบหนึ่ง ซึ่งขัดแย้งกับลักษณะของเรื่องเล่าโดยทั่วไปที่มักจะใช้รูปประโยคบอกเล่ามากกว่าที่จะใช้การปฏิเสธในการให้ข้อมูล เช่นตัวอย่างที่พบในคำให้การเท็จ คือ

[L03.txt]: ก็แบบผลึกแต่ไม่ได้ทำร้ายแบบใช้อาวุธอะไร

[L13.txt]: ผลอผลึกผู้หญิงไปชนกับข้างหลัง แต่ว่าผู้ชายก็ไม่ได้ตั้งใจ

[L27.txt]: ยิ่งสวนไปเพื่อป้องกันตัว แต่ไม่ได้เล็ง

[L37.txt]: ยิ่งแต่ไม่เห็นว่าเป็นเล็งตรงไหนของผู้หญิง

จากข้อมูลที่ยกมาจะเห็นว่าผู้ให้การเท็จพยายามโน้มน้าวผู้ฟังให้เชื่อในสิ่งที่ตนกำลังบอกเล่าด้วยการใช้วิธีการยอมรับว่ามีสิ่งหนึ่งได้เกิดขึ้นจริง ขณะเดียวกันก็ปฏิเสธอีกสิ่งหนึ่ง เช่น [L03.txt] เป็นการยอมรับว่าผู้ชายกระทำอาการผลึก แต่ก็ไม่ได้ทำร้ายด้วยอาวุธ ซึ่งอันที่จริงแล้ว ประโยคปฏิเสธที่ตามมาไม่ได้มีความจำเป็นที่ผู้พูดจะต้องเอ่ยถึง แต่ประเด็นดังกล่าวผู้ให้การอาจะตระหนักว่าจะมีผลต่อเหตุการณ์ที่ตนกำลังอ้างถึง ซึ่งจากกรณีตัวอย่าง คือความพยายามแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าผู้ชายจะผลึก แต่ก็ไม่ได้เกิดการทำร้ายกันด้วยอาวุธ ดังนั้นการที่ฝ่ายชายจะกระทำความผิดคือการยิงผู้หญิงโดยเจตนาจึงอาจเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ซึ่ง DePaulo et al.(2003) ได้ยืนยันว่า ผู้ที่โกหกจะพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะพาตนไปสู่จุดที่ยากลำบาก ดังนั้นกลวิธีการยอมรับสิ่งใดก่อนเพื่อปฏิเสธอีกสิ่งหนึ่งนี้ ผ่านโครงสร้างประโยค “แต่...ไม่” จึงเป็นการแบ่งรับแบ่งสู้เพื่อที่จะเปิดโอกาสแก่ต่างให้กับฝ่ายชาย เช่น แม้จะมีการยิงเกิดขึ้นจริง แต่ไม่ได้มีเจตนาหมายจะเอาชีวิตผู้หญิง เป็นต้น ซึ่งทำให้ผลของเหตุการณ์เบาลง ทั้งนี้ก็เป็นไปเพื่อการช่วยเหลือฝ่ายชายไปในทำนองที่ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้เกิดขึ้นโดยเจตนาหรือหวังปลิดชีวิตของฝ่ายหญิงซึ่งจะเป็นความผิดโดยสมบูรณ์ ดังนั้นเมื่อผู้รับสารเห็นข้อความลักษณะดังกล่าว จึงจัดว่าได้รับข้อมูลหรือได้รายละเอียดที่มากขึ้นมากกว่าเมื่อเทียบกับการให้ข้อมูลที่พบในคำให้การจริง

2) การแสดงเหตุและผลของเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

เนื่องจากคะแนนจากการประเมินในประเด็นเรื่องความสมเหตุสมผลระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จมีความต่างกันอย่างโดดเด่น ขณะที่ผลที่ปรากฏจากการวิเคราะห์ในระดับคำชี้ว่าประเภทคำแสดงเหตุและผลไม่มีความต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงได้ดูการปรากฏใช้ในคำให้การแต่ละคลังและพบว่า ลักษณะที่ส่งผลให้คำให้การจริงและเท็จต่างกันคือ ตำแหน่งที่พบการอ้างเหตุผล ซึ่งหากพิจารณาตามโครงสร้างเรื่องเล่าของ Labov และ Waletzky (1967) ก็คือ ส่วนการแสดงทัศนะ (Evaluation) มีตำแหน่งการปรากฏที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในคำให้การเท็จมีการปรากฏของการแสดงความเห็นเชิงเหตุผลในส่วนที่เป็นแก่นของเรื่อง หรือในส่วนที่เป็นการดำเนินเรื่อง (Complication) คือช่วงที่มีการใช้กำลังเข้าทำร้ายกัน จนกระทั่งมีการยิงเกิดขึ้น เรียกได้ว่า มีการปรากฏลักษณะดังกล่าวไปจนถึงส่วนการคลี่คลายของเหตุการณ์ (Resolution) ขณะที่การแสดงเหตุผลในคำให้การจริง จะปรากฏในส่วนการแนะนำเข้าสู่เรื่อง (Orientation) ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญน้อยกว่าที่ปรากฏในคำให้การเท็จ ดังตัวอย่าง

คำให้การจริง

[T23.txt]: ตื่นเพราะได้ยินเสียงโทรศัพท์

[T45.txt]: ทะเลาะกันเรื่องชู้เพราะคือผู้หญิงเห็นอะไรชู้กอย่างจากในโทรศัพท์

[T47.txt]: คิดว่าของตกมาแตกแหละ เพราะได้ยินเสียงดังพลั้ง

คำให้การเท็จ

[L03.txt]: ผู้ชายเดินหนีออกไป เพราะไม่อยากคุยด้วย

[L04.txt]: ผู้ชายเดินออกจากห้อง จะให้ใจเย็น

[L09.txt]: พี่ผู้ชายเค้าเดินออกจากห้องไป เพราะไม่อยากทะเลาะแล้ว

[L29.txt]: เป็นเรื่องเข้าใจผิดจากข้อมูลในมือถือ คือผู้หญิงเป็นคนติตโงะเสียลอยนะ

[L52.txt]: ผู้ชายเลยยิงออกไป เพราะปืนอยู่ในมือพอดี

จะเห็นได้ว่า มีการแสดงเหตุและผลในช่วงของเนื้อหาที่ต่างกันทำให้ผู้ประเมินมองว่า คำให้การเท็จเป็นเรื่องราวที่มีการแสดงเหตุและผลได้ดีกว่า เพราะเป็นส่วนที่ผู้ฟังสนใจหรือให้ความสำคัญมากกว่า โดยมีการบอกสาเหตุว่าการกระทำนั้นๆ เกิดขึ้นเพราะอะไร ตลอดจนทำให้มองเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมีเหตุผลสนับสนุนในทุกๆ การกระทำ ดังนั้นแล้วคำให้การเท็จจึงได้รับคะแนนในประเด็นด้านความสมเหตุสมผลสูงกว่าในคำให้การจริง

3) ผลการประเมินการแสดงความคิดเห็นของเหตุการณ์

จากผลการประเมินชี้ให้เห็นว่า คำให้การเท็จสามารถเรียงร้อยเชื่อมโยงเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่องลื่นไหลได้ดี ซึ่งเหตุที่เป็นเช่นนี้ สืบเนื่องได้จากการพบตัวบ่งชี้แสดงความเชื่อมโยงภายในปริบท เช่น *แล้วก็ แล้วที่นี้* ที่สูงกว่าคำให้การจริง ดังนั้นจึงทำให้ชุดของคำให้การเท็จได้คะแนนจากเกณฑ์ข้อนี้ไปมากกว่าคำให้การจริง

กลวิธีที่สะท้อนความพยายามที่จะทำให้แต่ละเหตุการณ์ต่อเนื่องกันนั้น มีผลให้ผู้ให้การสามารถเลือกข้ามบางเหตุการณ์ได้ เพราะเมื่อมีการใช้คำเชื่อมโยงเหตุการณ์เข้าด้วยกัน ผู้พูดจะสามารถลวงผู้ฟังให้เห็นว่าเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านั้นเกิดขึ้นต่อเนื่องเป็นลำดับแล้ว ผลที่ได้ตรงนี้สอดคล้องกับค่าความถี่การปรากฏของคำประเภทคำเชื่อมสัมพันธสารหรือคำแสดงการเชื่อมความภายในเรื่องที่พบว่า คำให้การเท็จมีจำนวนการปรากฏใช้สูงกว่า

อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้นี้ขัดแย้งกับสมมติฐานที่เชื่อว่า เหตุการณ์ที่ถ่ายทอดจากผู้ที่มีเจตนาโกหกนั้นจะไม่เป็นไปตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นจริง เพราะผลที่ได้สะท้อนว่า ขณะที่ให้การเท็จ ผู้พูดมีความพยายามถ่ายทอดเหตุการณ์ให้ต่อเนื่อง และเป็นลำดับเวลาจากจุดเริ่มต้นไปจนจบ ขณะที่ให้การจริง กลับปรากฏการเล่าในลักษณะที่ตรงกันข้าม คือ มีการกล่าวแทรกเหตุการณ์ที่ผู้ให้การข้ามหรือ

ลึบบางตอนไปเข้ามาทันทีที่ผู้ให้การนึกขึ้นได้ ซึ่งนับเป็นการแทรกเหตุการณ์ที่ผู้พูดตกลงไป ลักษณะของคำให้การจริงดังกล่าวนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า ในคำให้การจริงจะพบการเอ่ยถึงเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดแทรกเข้ามา ขณะเดียวกันปรากฏการณ์นี้ยังส่งผลให้คำให้การจริงปะติดปะต่อเรื่องราวได้ไม่ดีต่างจากที่พบในคำให้การเท็จอีกด้วย

ตัวอย่างที่พบในคำให้การจริงและคำให้การเท็จเปรียบเทียบกัน ดังนี้

คำให้การจริง

[T05.txt]: เกิดการโต้เถียงกัน ผู้ชายก็โมโหลุกขึ้นมา คือเค้านั่งทำงานอยู่อีกห้องนึง ผู้หญิงเดินเข้าไปหา

[T09.txt]: ชักพักนึ่งก็ผู้หญิงก็ล้มลงไป แล้วผู้ชายก็เลยเดินออกมาที่ลิ้นชักอีกห้องนึง คือตอนแรกผู้หญิงเดินเข้าไปหาผู้ชายในห้องทำงานก่อน

[T11.txt]: โกรธกันมากอะไรก็เลยเออ ผู้ชายก็เลยฆ่าอะไรทิ้ง อ้อ แล้วผู้หญิงมันถือตอนแรกผู้หญิงมันจะฆ่าเหมือนกัน มันหยิบเศษแก้วจากแจกัน

คำให้การเท็จ

[L06.txt]: แล้วเข้ามาหาเรื่อง แล้วก็อาจจะสร้างเรื่องที่จะทำให้ผู้ชายเดือดร้อน แล้วผู้ชายก็เลยบันดาลโทสะกัน

[L09.txt]: เสร็จแล้วที่นี้ เคาก็ไปเปิดดูข้อความที่เค้าคุยกับเพื่อนอะคะ ซึ่งเป็นเพื่อนจริงๆของผู้ชาย

[L15.txt]: พอเข้าไปปั๊บ ก็เห็นผู้หญิงแบบถือแก้วถือเศษแก้วอยู่

จะเห็นว่าในคำให้การจริง มีการแทรกเหตุการณ์หรือข้อมูลบางอย่างที่ผู้ให้การพลาดข้ามไป กลับเข้ามาอีกครั้ง ดังนั้นความต่อเนื่องของเหตุการณ์โดยรวมจึงบกพร่องไป คะแนนที่ได้จากการประเมินจึงไม่สูงเท่าคำให้การเท็จ เพราะในคำให้การเท็จมีการอาศัยคำที่แสดงความเชื่อมโยงภายในปริบทช่วยให้เกิดความต่อเนื่องได้ดีกว่าอีกด้วย

4) ผลการประเมินการแสดงอารมณ์และความคิดเห็น

4.1) การแสดงลักษณะนิสัยของบุคคลในเหตุการณ์

จากข้อมูลคำให้การ 120 คำให้การต่างมีการอ้างอิงถึงนิสัยบุคคลในเหตุการณ์ทั้งสองคน คือ มีทั้งการบรรยายถึงลักษณะที่เห็นได้ด้วยตาและที่เป็นความเห็นของผู้พูด แต่ที่พบในคำให้การเท็จโดดเด่นกว่าคือ มีการบรรยายถึงบุคคลในเหตุการณ์แบบเลือกข้างหรือแสดงอคติที่มีต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างชัดเจน ซึ่งรูปแบบดังกล่าวทำให้ผู้ฟังคล้อยตามทัศนคติที่ผู้เล่ามีต่อบุคคลในเรื่อง ซึ่งสังเกต

ว่าผู้หญิงในเรื่องถูกนำเสนอด้วยนิสัยด้านลบ ตรงข้ามกับฝ่ายชายที่ถูกกล่าวถึงในนิสัยด้านบวก การปรากฏในลักษณะชั่วตรงข้ามเช่นนี้ ทำให้น้ำหนักของต้นเหตุหรือความผิดตกไปอยู่ทางฝั่งของฝ่ายหญิงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดมีอคติและจงใจเลือกข้างขณะถ่ายทอดเหตุการณ์ ซึ่งหากพิจารณาผู้ชายและผู้หญิงนี้ตามบทบาทของผู้กระทำ (Agent) และผู้ถูกกระทำ (Patient) ย่อมจะเห็นได้ชัดว่า ฝ่ายหญิงอยู่ในตำแหน่งของผู้กระทำ โดยฝ่ายชายตกอยู่ในตำแหน่งของผู้ถูกกระทำมาโดยตลอด และจากเงื่อนไขที่แสดงออกมานี้นำไปสู่การย้ายบทบาทของบุคคลในเหตุการณ์ เสมือนว่าสถานการณ์ที่ผ่านมาบีบบังคับให้ฝ่ายชายต้องเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้กระทำ นั่นคือ ต้องเป็นผู้กระทำ การลั่นไกปืน และยังไปยังผู้หญิงในที่สุด ดังตัวอย่างคำให้การเท็จในตารางที่ 4.19 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.19 ตารางแสดงตัวอย่างการบรรยายอุปนิสัยและลักษณะของบุคคลในเหตุการณ์ในคำให้การเท็จ

ตัวละครหญิง	ตัวละครชาย
[L01.txt]: ผู้หญิงคนนี้เป็นคนไปชวนผู้ชายทะเลาะ	[L04.txt]: ผู้ชายเค้ายี้รักแฟนคนนี้มากเลยนะ
[L03.txt]: ชวนทะเลาะด้วยน้ำเสียงไม่พอใจ	[L19.txt]: ผู้ชายเป็นคนเก็บอารมณ์มาก
[L05.txt]: ไปหาเรื่องทะเลาะ	[L26.txt]: ผู้ชายเค้ายี้ไม่ใช่คนโหดตอบนะ
[L14.txt]: ผู้หญิงเหมือนสติแตกโกรธร้ายแรงมาก	[L43.txt]: ผู้ชายเป็นคนนิ่งๆอยู่แล้ว
[L15.txt]: ผู้หญิงคนนี้จะมีโรคจิต	
[L22.txt]: ผู้หญิงเจ้าอารมณ์และเดี๋ยวมาก	
[L32.txt]: ผู้หญิงเค้ายี้ไม่ฟังพี่ผู้ชาย	

จะเห็นว่าผู้หญิงถูกกล่าวถึงในแง่ร้ายผ่านคำแสดงอาการปฏิกิริยาหรือลักษณะนิสัยที่ไม่ดี เช่น เจ้าอารมณ์ สติแตก เป็นต้น ขณะที่บุคลิกและนิสัยของผู้ชายถูกนำเสนอในด้านดีมากกว่า เช่น เป็นคนมีเหตุผล มีความนิ่ง เก็บอารมณ์ เป็นต้น

ขณะที่ในคำให้การจริงนั้นจะไม่พบการอ้างถึงอุปนิสัยของทั้งสองฝ่ายที่ไม่ได้กำลังแสดงออกอยู่ ณ ขณะนั้น แต่จะเป็นการบรรยายถึงลักษณะสีหน้า อาการปฏิกิริยาท่าทางที่ตัวละครแต่ละตัวแสดงออกตามที่ตนกำลังรับรู้ผ่านสายตา เช่น

[T12.txt]: ผู้ชายก็เดินออกมาแล้วก็ไปหยิบปืนผู้หญิง

[T16.txt]: ผู้หญิงก็ค่อยๆลุกขึ้นเดินออกมา

[T31.txt]: ผู้ชายโมโหก็เลยผลักผู้หญิงจนล้มลงไป

[T45.txt]: ผู้หญิงก็ไวยวายพลักผู้ชายกลับ

จากตัวอย่างจะเห็นว่าแต่ละอารมณ์ที่ผู้ให้การจรรายถึงนั้น เป็นภาพที่เห็นซึ่งๆหน้า ต่างจากที่พบในคำให้การเท็จที่มักเป็นการบรรยายถึงลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา ดังตัวอย่างที่ยกมาในข้างต้น

4.2) การเพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ให้การ

นอกจากนี้การแสดงความคิดเห็นและตีความของผู้ให้การผ่านการบอกเล่าก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คำให้การเท็จได้คะแนนมากกว่าในคำให้การจริง การเพิ่มความคิดเห็นส่วนตัวนับเป็น **กลวิธีเพิ่มอรรถรสของเรื่องให้มีมากขึ้น** เพราะทำให้ผู้ฟังเกิดภาพตามคำแสดงอารมณ์และอาจคล้อยตามความเห็นของผู้พูด จากข้อมูลคำให้การเท็จมีการปรากฏของส่วนแสดงความคิดเห็นที่มากกว่าคำให้การจริง ซึ่งเราจะสังเกตได้จากถ้อยคำที่ใช้ ผู้ให้การเท็จมักจะเลือกที่จะเพิ่มคำแสดงเจตนาลงไปสนับสนุนการกระทำหนึ่งของตัวละคร ในส่วนนี้สอดคล้องกับการปรากฏใช้ของประเภทคำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด ดังข้อมูลต่อไปนี้

[L06.txt]: ผู้ชายก็เลยบันดาลโทสะกันแล้วก็เผลอพลาดยิงโดนผู้หญิง

[L27.txt]: แต่บังเอิญมีปืนอยู่กับตัวเลยยิงสวนไปเพื่อป้องกันตัว

[L43.txt]: ผู้ชายคว่ำแต่ป็นหันเลยจำเป็นต้องยิงออกไป

จะเห็นว่า ถ้อยความเหล่านี้ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจไปได้ว่ากำลังรับทราบข้อมูลของเหตุการณ์มากขึ้น ตลอดจนรับรู้ถึงเจตนาของตัวละคร ซึ่งเมื่อเทียบกับข้อมูลที่พบในคำให้การจริง ผู้ให้การจะบรรยายถึงอาการหนึ่งที่เกิดขึ้นได้ด้วยตาเท่านั้น ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการให้ข้อมูลที่ไม่มากเพียงพอ ขาดความมีชีวิตชีวาของการเล่าเรื่องที่ตี ขณะนั้นคำให้การเท็จ ผู้ให้การได้กำกับเจตนาของผู้กระทำการหนึ่งๆไว้อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะคำที่แสดงเจตนาไม่ตั้งใจของตัวละครฝ่ายชายที่พบจำนวนการใช้สูงมาก เช่น คำว่า *เผลอ พลาด บังเอิญ ดัน* นำหน้ากริยา *ยิง* ตลอดจนมีการแสดงความคิดเห็นของตนเองลงไป ซึ่งแม้ว่าเหตุผลเบื้องหลังการใช้การแสดงอารมณ์ความรู้สึกก็เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ชายที่ลั่นไกยิงไปยังผู้หญิงให้พ้นผิดด้วยการโน้มน้าวให้ผู้ฟังคล้อยตามอคติที่ตนสื่อสารออกมา แต่ขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าตนได้รับทราบข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น ทำให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อได้ว่าผู้พูดทราบข้อมูล และยังทำให้ผู้รับสารได้รับอรรถรสในการรับรู้เรื่องเล่าได้มากกว่าเมื่อเทียบกับคำให้การจริง

จากประเด็นการแสดงอารมณ์และความคิดเห็นที่กล่าวมานี้ จึงแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า คำให้การเท็จมุ่งเน้นไปที่การแสดงความคิดเห็นและการประเมินสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นตามที่ถูกพูด

นักคิด รวมทั้งให้ความสำคัญกับการให้รายละเอียดเพิ่มเติมประกอบเหตุการณ์ต่างๆมากกว่าที่พบในคำให้การจริง ซึ่งมุ่งเน้นบรรยายถึงเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ตามที่เห็นเชิงประจักษ์มากกว่า ลักษณะที่ว่ำนั้ทำให้พบส่วนของการแสดงทัศนะ (Evaluation) ในคำให้การเท็จโดยตลอดทั้งเรื่อง

4.2.3 ด้านการใช้วรรณศิลป์หรือศิลปะการพูด

ส่วนการประเมินข้อสุดท้ายในด้านการใช้วรรณศิลป์หรือศิลปะการพูด จะพบว่าคำให้การเท็จถูกถ่ายทอดด้วยความสั้นไหลมากกว่าในคำให้การจริง ซึ่งสังเกตจากในระดับคำได้แก่ ในคำให้การจริงพบว่าการปรากฏของคำแสดงช่วงหยุด เช่น อ่อ อ่า หรือการใช้คำซ้ำไปซ้ำมาแสดงความไม่มั่นใจในความถี่สูง เช่น คำว่า แบบ เหมือน น่าจะ คงจะ เป็นต้น ดังผลการศึกษาทางสถิติที่ผู้วิจัยพบว่า คำให้การจริงและเท็จมีจำนวนความถี่การปรากฏใช้ตัวบ่งชี้ทางภาษาแสดงความไม่มั่นใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $p < 0.05$ โดยคำให้การจริงมีความถี่การปรากฏที่สูงกว่า

การปรากฏตัวบ่งชี้ในลักษณะนี้บ่งชี้การพูดที่ไม่สั้นไหล ตะกุกตะกักมากกว่าในคำให้การเท็จ ซึ่งเชื่อว่าการเกิดจากการไม่ระมัดระวังของผู้ให้การจริง เนื่องจากไม่ต้องพะวงว่าตนกำลังโกหกสร้างเรื่องอยู่ คำให้การเท็จจึงได้คะแนนในส่วนของความราบรื่นในการให้ข้อมูลมากกว่าในคำให้การเท็จอีกเช่นเดียวกัน

และการพูดที่ตะกุกตะกักไม่รื่นหูนี้จึงทำให้คำให้การจริงในฐานะเรื่องเล่าขาดอรรถรส ไม่มีชีวิตชีวา และไม่น่าติดตามมากเท่าคำให้การเท็จ คำให้การเท็จจึงได้คะแนนจากส่วนศิลปะการเล่าเรื่องมากกว่าคำให้การจริง

ดังนั้นจากการประเมินตามเกณฑ์ต่างๆทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหา สามารถชี้ให้เห็นว่า คำให้การจริงและคำให้การเท็จมีความแตกต่างกัน ในประเด็นต่างๆดังนี้ คือ รูปแบบของการเกริ่นนำที่พบว่าคำให้การจริงจะบรรยายถึงฉาก และสิ่งที่แวดล้อมเหตุการณ์โดยรอบ ขณะที่คำให้การเท็จจะเป็นการเท้าความถึงภูมิหลังของเรื่อง ซึ่งส่งผลทำให้รายละเอียดภายในเนื้อหาของเหตุการณ์มีความแตกต่างกันออกไปด้วย ทั้งในเรื่องการแสดงถึงที่มาของข้อมูลที่พบว่า ผู้ให้การจริงเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นตามที่ตาเห็น ขณะที่ผู้ให้การเท็จจะให้ข้อมูลบางส่วนผ่านความรู้สึกนึกคิด เป็นการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งบรรยายความถึงสิ่งที่ไม่ได้เห็นในเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ผู้ให้การเท็จยังพยายามที่จะให้เหตุผลสนับสนุนเหตุการณ์ต่างๆให้เกิดความสมจริง ตลอดจนในด้านการใช้ภาษา ผู้ให้การเท็จก็สามารถทำคะแนนได้ดีกว่าผู้ให้การจริง โดยพบการใช้คำเชื่อมโยงเพื่อสร้างความต่อเนื่องให้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และพูดได้สั้นไหลกว่าผู้ที่ให้การจริงอีกด้วย ผลที่ได้ดังนี้จึงบ่งชี้อย่างชัดเจนว่า คำให้การเท็จเป็นคำให้การที่นับว่ามีความสมบูรณ์ในเชิงเรื่องเล่ามากกว่าคำให้การจริง โดยเห็นได้จากคะแนนการประเมินความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องที่คำให้การเท็จได้คะแนนสูงกว่าคำให้การจริง ซึ่งสะท้อนว่า ผู้พูดใช้ความสามารถทางภาษาอย่างมากในการให้การเท็จสูงกว่าที่ใช้ในการให้การจริง

จากผลการศึกษาที่พบทั้งหมดนี้ สนับสนุนความคิดที่ว่า วัจนภาษาของผู้ให้การขณะให้การจริงและให้การเท็จมีความแตกต่างกัน ซึ่งในระดับคำพบว่า คำตามประเภททางไวยากรณ์มีความแตกต่างกันเกือบทุกประเภท ขณะที่คำตามประเภทจิตวิทยาที่ปรากฏต่างกันั้น น่าเชื่อได้ว่าประเภทคำส่วนหนึ่งเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นเนื่องจากกระบวนการการพยายามควบคุมไม่ให้เกิด ส่วนอีกส่วนหนึ่งเป็นสิ่งที่เกินความควบคุมของผู้พูดขณะให้การเท็จ ส่วนการพิจารณาในระดับปริจเฉทก็พบว่า หากประเมินคำให้การทั้งสองคลังในฐานะเรื่องเล่า คำให้การเท็จจะเป็นตัวแทนของเรื่องเล่าที่มีความสมบูรณ์กว่าคำให้การจริงทั้งในเรื่องเนื้อหาและการใช้ภาษา

ดังนั้นแล้ว การจะพิจารณาคำให้การหนึ่งๆว่าจะมีแนวโน้มเป็นคำให้การจริงหรือเท็จ ก็คือการสังเกตลักษณะและรูปแบบทางปริจเฉทตามผลการศึกษาข้างต้น ว่าปรากฏในคำให้การนั้นๆ สอดคล้องกับที่พบในคำให้การจริงหรือเท็จมากกว่ากัน

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาปรากฏการณ์การโกหกในคำให้การ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาหลักเกณฑ์ทางภาษา และรูปแบบเฉพาะของคำให้การจริงและคำให้การเท็จในภาษาไทย เนื่องจากพบว่าเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ความจริงเท็จของคำให้การที่ใช้อยู่ในประเทศไทยยังสามารถพัฒนาให้ทัดเทียมต่างประเทศได้อีกมาก ดังนั้นการวิจัยเพื่อหาหลักเกณฑ์ที่เฉพาะกับภาษาไทยเพื่อนำไปตรวจจับการโกหกจึงเป็นจุดเริ่มต้นแรกๆที่จะนำไปสู่การสร้างทฤษฎีและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพได้ต่อไปในอนาคต

ลักษณะในภาษาไทยที่จะนำไปใช้เป็นจุดพึงสังเกตเพื่อการจำแนกระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จนั้น มีที่มาจากผลการศึกษาที่ยืนยันว่า คำพูดโกหกจะมีพฤติกรรมการใช้ภาษาที่แตกต่างไปจากคำพูดจริง (Qin et al., 2004; Zhou, et al., 2004a) ซึ่งวิธีที่จะสามารถทำให้เห็นความแตกต่างได้ก็คือ การนำคำพูดจริงและเท็จมาเปรียบเทียบกับกัน แต่การที่จะนำทั้งคำพูดจริงและเท็จมาเปรียบเทียบกับกันเพื่อมองหาความต่างได้นั้น ต้องอาศัยการทดลองในห้องปฏิบัติการทางภาษา เพราะในสถานการณ์จริง เราอาจจะไม่มีโอกาสที่จะได้ข้อมูลทั้งจริงและเท็จในเรื่องเดียวกันมาเปรียบเทียบได้เสมอไป การกำหนดสร้างข้อมูลขึ้นใช้ในการศึกษานี้จะทำให้เรามี “ข้อมูลความจริงพื้นฐาน (Ground truth)” ไว้ใช้เพื่อการวิเคราะห์ โดยที่เราจะสามารถมองเห็นสิ่งที่คำพูดจริงและเท็จปรากฏต่างกัน และนำไปสู่การทำนายได้ว่า หากคำพูดหนึ่งๆ มีลักษณะที่แตกต่างไปจากข้อมูลความจริงพื้นฐาน ย่อมมีแนวโน้มสูงที่จะเป็นคำพูดเท็จได้อย่างแม่นยำขึ้น

สำหรับข้อมูลภาษาที่ใช้ในงานวิทยานิพนธ์นี้ ได้แก่ *คำให้การ* ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทดลอง โดยกำหนดให้ “คำให้การจริง” คือ คำพูดที่ผู้พูดถ่ายทอดเหตุการณ์ที่ได้พบเห็นในช่วงเวลาหนึ่งๆ ในฐานะประจักษ์พยาน ส่วน “คำให้การเท็จ” เป็นถ้อยความที่ผู้พูดหรือผู้ให้การต้องการให้ผู้ฟังเชื่อในคำกล่าวของตนไม่ว่าจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ซึ่งผู้พูดรู้แกล้งว่าคำกล่าวของตนเป็นเท็จ แต่มีเจตนาทำให้ผู้ฟังเข้าใจผิดและเชื่อว่าคำกล่าวนั้นเป็นความจริง โดยคำให้การทั้งจริงและเท็จนี้ต่างอ้างถึงเหตุการณ์เดียวกัน ได้แก่ เหตุการณ์การทะเลาะกันของชายหญิงคู่หนึ่งและจบลงด้วยภาพที่ผู้หญิงถูกอาวุธปืนยิงใส่หนึ่งนัด โดยผู้ให้การหนึ่งคนจะอยู่ในฐานะประจักษ์พยานที่จะได้ให้การจำนวน 2 ครั้ง ครั้งหนึ่งเป็นการให้การตามความเป็นจริงและอีกครั้งหนึ่งจะให้การเป็นเท็จเพื่อช่วยเหลือฝ่ายชายซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของตนให้พ้นจากความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาษาเหล่านั้น และนำมาวิเคราะห์ใน 2 ระดับได้แก่ ระดับคำและระดับประโยค

การวิเคราะห์เริ่มต้นจากนำคำให้การที่บันทึกเสียงไว้มาถอดถอดเป็นตัวอักษร แล้วจึงนำไปตัดเป็นคำ จากนั้นจะกำกับประเภทของคำตามรูปศัพท์ที่พบ โดยแบ่งเป็นประเภททางไวยากรณ์ของคำ

ซึ่งอาศัยตำแหน่งการปรากฏเป็นเกณฑ์ในการกำกับ และประเภททางจิตวิทยาของคำที่แบ่งตามความหมายและเจตนาของผู้พูดที่สะท้อนผ่านการใช้คำ จากนั้นจึงนำความถี่ของการปรากฏของคำในประเภทต่างๆระหว่างคลังข้อมูลคำให้การจริงและคลังข้อมูลคำให้การเท็จที่ปรับค่าอัตราส่วน(ratio) แล้วมาเปรียบเทียบกับโดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อพิสูจน์ว่าความต่างที่เกิดขึ้นมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงจะสามารถยืนยันได้ว่า ประเภทของคำนั้นๆสามารถนำมาเป็นลักษณะพึงสังเกตเพื่อใช้ในการพิจารณาความจริงเท็จของคำให้การได้

ส่วนการวิเคราะห์ในระดับปริจเฉทนั้น คำให้การทั้งหมดจะถูกประเมินในฐานะเรื่องเล่าประสบการณ์โดยผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทยอีก 2 ท่าน โดยเกณฑ์การประเมินเป็นการพิจารณาถึงการใช้ความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องราวระหว่างการที่ผู้ให้การจริงหรือให้การเท็จ โดยพิจารณาว่าการให้การแบบใดจำเป็นต้องอาศัยความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องมากกว่า ซึ่งจะทราบได้จากคะแนนของการประเมินรูปแบบและการใช้ภาษาของผู้ให้การที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น โดยคำให้การที่ได้คะแนนสูงจะสะท้อนว่าผู้พูดใช้ความสามารถในการเล่าเรื่องได้มากกว่า และมีความสมบูรณ์ในฐานะเรื่องเล่าสูงกว่า ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าคำให้การเท็จจะได้คะแนนมากกว่าคำให้การจริง เพราะเชื่อว่าผู้ที่โกหกจะต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูดว่าเป็นความจริง ดังนั้นการผลิตคำให้การเท็จให้มีความสมบูรณ์แบบจึงน่าจะช่วยลดพิรุณและเพิ่มความเป็นไปได้ที่จะทำให้คำให้การนั้นน่าเชื่อถือมากขึ้น

5.1 สรุปผลการศึกษา

หลังจากนำข้อมูลคำให้การจากทั้งสองคลังไปวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยดังกล่าวแล้ว ผลการศึกษาที่ได้คือลักษณะทางภาษาที่จะใช้จำแนกคำให้การจริงและคำให้การเท็จ ซึ่งมีทั้งที่สอดคล้องและขัดแย้งกับสมมติฐาน โดยแบ่งผลการศึกษาตามจุดประสงค์ของงานวิจัย ได้แก่ ผลการศึกษาในระดับคำ และผลการศึกษาในระดับปริจเฉทดังต่อไปนี้

5.1.1. ผลการศึกษาที่พบในระดับคำ

ผลการศึกษาที่พบในระดับคำมาจากการคำนวณและยืนยันนัยสำคัญทางสถิติเมื่อนำความต่างของความยาวและความถี่ของการใช้คำในประเภทคำต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จมาเปรียบเทียบกับ โดยผลการศึกษาบ่งชี้ว่า คำให้การจริงมีความยาวเฉลี่ยสูงกว่าคำให้การเท็จอย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าเฉลี่ยของคำให้การจริงอยู่ที่ 123 คำต่อคน ส่วนค่าเฉลี่ยของคำให้การเท็จอยู่ที่ 111.72 คำต่อคน

ส่วนประเภทของคำระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จที่มีความถี่การใช้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งคือลักษณะที่จะนำไปใช้ในการพิจารณาความจริงเท็จของคำให้การตามที่ได้ระบุไว้ในจุดประสงค์นั้น เมื่อแบ่งตามประเภททางไวยากรณ์ของคำ ได้แก่ ประเภทของคำกริยา คำคุณศัพท์ คำบุพบท คำสันธาน คำอนุภาค คำสรรพนาม และคำซ้ำ ซึ่งเป็นประเภทที่พบในคำให้การเท็จสูงกว่าในคำให้การจริง และประเภทคำปริมาณ ซึ่งปรากฏในคำให้การจริงสูงกว่าคำให้การเท็จ ส่วนเมื่อแบ่งตามประเภททางจิตวิทยา ได้แก่ คำแสดงสภาวะทางอารมณ์ คำแสดงอารมณ์เชิงลบ คำแสดงอารมณ์เชิงบวก คำแสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัสต่างๆ คำแสดงการหยั่งรู้ที่สะท้อนทัศนคติของผู้พูด คำเชื่อมสัมพันธ์สารหรือเชื่อมความภายในเรื่อง คำแสดงการห้าม โดยพบในคำให้การเท็จสูงกว่าในคำให้การจริง ส่วนประเภทคำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ และคำแสดงความคลาดเคลื่อน พบในคำให้การจริงสูงกว่าในคำให้การเท็จ

ความต่างที่พบทั้งหมดนี้ในทางจิตวิทยาเชื่อว่ามีสาเหตุมาจากความซับซ้อนของกระบวนการการโกหก เพราะนอกจากผู้พูดจะต้องเก็บซ่อนข้อเท็จจริงและสร้างเรื่องบางส่วนขึ้นมาแทนแล้ว ยังต้องจดจำในสิ่งที่ตนพูดออกไป และต้องพยายามรักษาความสม่ำเสมอในสิ่งที่ตนเล่ามาตั้งแต่ต้นให้สอดคล้องและสมเหตุสมผล ขณะเดียวกันก็ต้องระวังว่ากำลังพูดอยู่กับใคร ในบริบทใดเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูดมากที่สุด ขณะที่คำให้การจริงจะเป็นผลผลิตของกระบวนการการทำงานของระบบปริชาณในภาวะปกติ จึงไม่จำเป็นต้องอาศัยการทำงานของระบบปริชาณมากเท่ากระบวนการการโกหก ดังนั้นขณะโกหก ผู้พูดจะไม่สามารถควบคุมการใช้คำบางประเภทให้อยู่ในระดับที่เหมือนกับขณะที่พูดความจริงได้ หรือที่ Ekman เรียกว่ามีตัวบ่งชี้การโกหกที่รั่วไหล (the leakages) ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ว่านี้ก็คือ ประเภทของคำที่พบในคำให้การเท็จมากกว่าในคำให้การจริง

ทั้งนี้จากสมมติฐานที่ระบุประเภทของคำที่คาดว่าจะพบในคำให้การเท็จมากกว่าในคำให้การจริง พบว่า ประเภทของคำสรรพนามเป็นลักษณะเดียวในระดับคำที่ขัดแย้งกับสมมติฐานที่ระบุว่าพบการใช้ในคำให้การจริงมากกว่าในคำให้การเท็จ เนื่องจากในระยะเริ่มต้นการศึกษา ผู้วิจัยได้พบว่ามีงานหลายชิ้นที่ต่างยืนยันว่า คนโกหกจะมีพฤติกรรมการไม่ผูกมัดตัวเองกับสิ่งที่ตนเองพูดด้วยลดการใช้คำสรรพนามแทนตนเอง (Weiner & Mehrabian, 1968; Knapp, Hart & Dennis, 1974; Knapp & Comadena, 1979; Vrij, 2000; Burgoon, et al., 2003; Zhou, et al., 2004b; Hancock et al. 2004; Hancock et al. 2005) ดังนั้นจึงเชื่อว่าน่าจะมีแนวโน้มที่ผู้โกหกจะลดการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 จึงมีความเป็นไปได้ที่จะพบคำสรรพนามนี้ในคำพูดจริงสูงกว่า ขณะเดียวกันผู้วิจัยก็คาดว่าจะพบการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ในคำให้การจริงมากกว่าในคำให้การเท็จ โดยเชื่อว่าผู้พูดความจริงก็จำเป็นต้องการแสดงความน่าเชื่อถือด้วยการอ้างถึงบุคคลอื่นเพื่อช่วยสนับสนุนข้อมูลของตน จึงเชื่อว่าน่าจะพบคำสรรพนามบุรุษที่ 3 สูงในคำให้การจริงเช่นกัน แต่ผลที่ได้จากการศึกษากลับ

ตรงกันข้ามกับสมมติฐาน คือ ในขณะที่โกหก ผู้พูดใช้ทั้งคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 3 สูงกว่าขณะให้การจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลจะขัดแย้งกับสมมติฐาน แต่การพบคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ในคำให้การเท็จสูงกว่าในคำให้การจริงก็เป็นค่าความถี่ที่น้อยมาก ซึ่งน่าเชื่อได้ว่าอาจจะมีสาเหตุหลักมาจากความเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาพูดภาษาไทยที่ผู้พูดจะนิยมละการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 อยู่เป็นปกติ ดังนั้นผลที่ได้จึงไม่โดดเด่นเท่ากับการปรากฏใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ที่พบในคำให้การเท็จสูงกว่าในคำให้การจริง โดยสาเหตุหนึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นผลมาจากลักษณะเฉพาะของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ที่เป็นรูปแบบของการสื่อสารทางเดียว ซึ่งผู้พูดกำลังเล่าถึงบุคคลในเหตุการณ์ที่ประกอบไปด้วย ผู้ชาย 1 คน และผู้หญิง 1 คน จึงเอื้อให้ผู้ให้การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 3 อ้างถึงบุคคลเหล่านี้ แต่ที่พบในคำให้การเท็จสูงกว่าในคำให้การจริงอย่างมีนัยสำคัญ น่าเชื่อได้ว่านอกจากจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะลดการผูกมัดตัวเองตามที่มีผลยืนยันไว้ในการศึกษาของ Hancock et al. (2008) ที่ว่าการอ้างถึงบุคคลอื่นเป็นความพยายามที่ผู้พูดใช้เพิ่มระยะห่างของตนกับสิ่งที่กำลังโกหกได้แล้ว ยังอาจเป็นความต้องการของผู้ให้การเท็จที่จะพยายามสร้างความกำกวมให้กับสารที่ตนกำลังถ่ายทอดอยู่ เพราะหากเปรียบเทียบคำที่ใช้อ้างถึงบุคคลในเรื่องขณะที่ให้การจริง ผู้พูดจะเลือกอ้างถึงบุคคลเหล่านั้นด้วยคำนาม คือการใช้คำว่า *ผู้หญิง* และ *ผู้ชาย* อย่างสม่ำเสมอ ส่วนขณะให้การเท็จ ผู้พูดเลือกใช้ *เค้า* ซึ่งเป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 อ้างถึงทั้งผู้หญิงและผู้ชาย จึงมีความเป็นไปได้ว่า อาจเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนระหว่างการใช้ *เค้า* ที่สามารถเป็นได้ทั้งการอ้างถึงผู้ชายหรือผู้หญิงก็ได้ในบางบริบท ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ระหว่างการใช้คำนามเรียกสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยตรง กับการใช้คำสรรพนามอ้างถึง การใช้คำนามย่อมสื่อความหมายได้ชัดเจนกว่า เพราะขณะที่ผู้พูดเลือกใช้คำสรรพนามอ้างแทน อาจหมายถึง ผู้พูดมั่นใจว่าผู้ฟังและตนกำลังรับรู้เรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่งร่วมกันอยู่ และผู้พูดก็จะอนุมานว่า ผู้ฟังกำลังตั้งใจฟัง และสามารถติดตามสิ่งที่ตนกำลังถ่ายทอดได้อย่างครบถ้วน ตามที่ Chung & Pennebaker (2017) ได้ระบุหน้าที่ของคำสรรพนามไว้ แต่อย่างไรก็ตามก็มีโอกาสสูงที่ในบริบทการสื่อสารทั่วไปจะมีจังหวะที่ผู้ฟังไม่สามารถติดตามถ้อยความได้ทั้งหมดครบถ้วน จึงมีความเป็นไปได้ที่ตัวผู้ฟังจะตีความผิดเนื่องจากเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน จากช่องโหว่นี้จึงเปิดโอกาสให้ผู้ให้การเท็จนำมาใช้เป็นเครื่องมือสร้างความกำกวมให้กับผู้ฟัง เพราะหากผู้ฟังไม่สามารถติดตามเรื่องที่ผู้พูดกำลังถ่ายทอดได้ทัน หรือเชื่อมโยงคำสรรพนามกับสิ่งที่ถูกอ้างถึงผิดไป ย่อมจะเป็นโอกาสที่จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาดได้ โดยเฉพาะข้อมูลของงานวิจัยนี้ที่สามารถแทนบุคคลสองคนในเรื่องด้วยคำว่า *เค้า* ได้ทั้งคู่ ผู้พูดจึงสามารถอาศัยความกำกวมนี้แก้ตัวในภายหลังได้ว่าตนไม่ได้โกหก แต่เป็นความเข้าใจผิดเองของผู้ฟัง และทำให้ตนมีโอกาสรอดพ้นจากการถูกกล่าวหาว่าให้การเท็จมากขึ้น ขณะที่ผู้ให้การตามความเป็นจริงน่าจะมุ่งสร้างความชัดเจนให้แก่ผู้ฟังให้ได้มากที่สุด และเพราะมีการคำนึงถึงความกำกวมที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้คำสรรพนามจึงเลือกที่จะใช้คำนามเรียกสิ่งต่างๆ ที่อยู่

ในเหตุการณ์อย่างสม่ำเสมอ สาเหตุดังกล่าวนี้จึงสนับสนุนผลที่พบว่า ในคำให้การเท็จจะมีการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 3 สูงกว่าในคำให้การจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีแนวโน้มที่จะสามารถนำไปใช้เป็นจุดพึงสังเกตในการพิจารณาความจริงเท็จของคำให้การได้อีกลักษณะหนึ่ง

ส่วนประเภทของคำที่พบในคำให้การเท็จน้อยกว่าในคำให้การจริง ซึ่งได้แก่ ประเภทคำปริมาณ คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ และคำแสดงความคลาดเคลื่อนนั้น ผู้วิจัยพบว่าประเภทของคำเหล่านี้ถูกกล่าวถึงในงานก่อนหน้าแล้วในฐานะตัวบ่งชี้ตามความเชื่อเหมารวมเรื่องการโกหก (Stereotypical beliefs about cues to deception) ซึ่ง DePaulo (1989) มองว่าเป็นสิ่งที่คนทั่วไปเชื่อว่าจะพบได้ในคำโกหก ซึ่งผลการศึกษาออกมาในทิศทางตรงกันข้ามคือ พบคำเหล่านั้นในคำให้การเท็จน้อยกว่าในคำให้การจริง แต่ผลที่ว่างกลับสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน โดยมีการศึกษาหนึ่งของ Vrji (2000) ได้ยืนยันว่า แท้จริงแล้วคนที่กำลังโกหกอาจไม่จำเป็นต้องแสดงอาการตื่นตระหนกหรือแสดงอาการที่ผิดปกติที่จะบ่งชี้ว่ากำลังโกหกออกมาก็ได้ แต่จะยิ่งพยายามซ่อนอาการเหล่านั้นไว้ไม่ให้หลุดร่วออกมา และยิ่งจะระมัดระวังไม่ให้มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในขณะที่ถูกซักถามด้วย ซึ่งหลังจากรวบรวมตัวบ่งชี้ต่างๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษามาทดสอบสมมติฐานนี้ พบว่ามีเพียง 33% ของตัวบ่งชี้ทั้งหมดที่มีความสัมพันธ์กับการโกหก และความเชื่อนี้ก็มีทิศทางที่ตรงข้ามกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้วย เช่น อัตราการขยับแขนขาที่เดิมเชื่อว่า คนโกหกจะมีการขยับสูงกว่าคนพูดจริง แต่ผลที่ได้กลับชี้ว่า คนโกหกส่วนใหญ่ขยับแขนขาน้อยกว่าคนพูดจริง ดังนั้นจากผลการศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ที่พบคำในประเภทคำปริมาณ คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ และคำแสดงความคลาดเคลื่อนในคำให้การจริงสูงกว่าในคำให้การเท็จ จึงสนับสนุนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงนี้ เพราะจากที่เชื่อว่าจะพบลักษณะเหล่านี้ในคำพูดโกหก เพราะคนที่โกหกมักจะขาดความมั่นใจและเมื่อไหร่ก็ตามที่คำเหล่านี้ปรากฏในถ้อยความก็จะถูกเข้าใจว่าผู้พูดกำลังโกหกอยู่ ก็พบว่าคนโกหกลดการใช้ลง จึงทำให้ลักษณะเหล่านี้โดดเด่นขึ้นในคำให้การจริงแทน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับที่ Kohnken (1996) ระบุว่า เพราะผู้ให้การจริงมีความผ่อนคลายในการพูด จึงไม่ต้องพยายามควบคุมอะไร รวมทั้งไม่ได้ใส่ใจในเรื่องความน่าเชื่อถือ ทำให้เกิดความย้อนแย้งกับลักษณะคำให้การจริงที่ควรจะเป็น (contrary-to-truthfulness-stereotype) เช่น การพบการแก้ไขในสิ่งที่ได้พูดผิดอย่างทันทีทันใด (Spontaneous Corrections) หรือการออกตัวว่าตนจำข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งไม่ได้ (Admitting Lack of Memory) จึงอาจกล่าวได้ว่า แท้จริงแล้วคำให้การจริงอาจจะปรากฏลักษณะที่คำให้การจริงไม่ควรจะเป็น คือไปมีลักษณะเหมือนกับคำให้การเท็จที่ถูกมองว่าไม่มีความน่าเชื่อถือ ดังนั้นแล้วจึงมีความเป็นไปได้ที่จะพบลักษณะการใช้คำแสดงความไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนกำลังพูดในคำให้การจริงสูงกว่าคำให้การเท็จ ตามที่ปรากฏในผลการศึกษา

ในอีกมุมมองหนึ่ง การที่เราพบคำแสดงความไม่มั่นใจของผู้พูดกำกับอยู่ในข้อมูลภายในคำให้การจริง ผู้วิจัยยังเชื่อว่า ผู้พูดความจริงซึ่งก็คือบุคคลทั่วไปย่อมมีความต้องการพื้นฐานที่จะรักษา

หน้า ตามหลักการของ บราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978) ที่ว่า “ภาษาเป็นผลของการคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลและเป็นการกระทำที่มีเป้าหมาย (Rational & goal-directed behaviour)” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการสื่อสารนั้นๆ เป็นการคุกคามหน้า ซึ่งถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ หน้าด้านบวกและหน้าด้านลบ โดยหน้าด้านบวกคือความต้องการพื้นฐานที่จะทำให้ผู้อื่นชื่นชมคุณสมบัติที่ผู้ใช้ภาษามี ส่วนหน้าด้านลบคือความต้องการพื้นฐานที่จะไม่ถูกผู้ใดรบกวนหรือลิดรอนสิทธิ ซึ่งการให้คำให้การเป็นสถานการณ์ที่ผู้พูดจะคำนึงถึงหน้าด้านบวกของตนและพยายามที่จะไม่ให้เกิดการถูกคุกคาม ดังนั้นผู้พูดจะไม่ยอมให้ตนมีคุณสมบัติที่น่าชื่นชมหากผู้ฟังมาทราบบนภายหลังว่าตนได้ให้ข้อมูลที่ผิดพลาดไป ดังนั้นผู้ให้การจริงจึงเลือกที่จะออกด้วยยอมรับข้อผิดพลาด โดยใช้การกำกับข้อความบ่งบอกความไม่สมบูรณ์ของเรื่องที่ตนให้การอยู่ ด้วยการออกตัวว่าตนจำเรื่องราวไม่ได้ หรือมีโอกาที่ตนจะจำผิดหรือไม่มั่นใจในความถูกต้องของข้อมูลของตน ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ฟังมาประณามว่าตนให้ข้อมูลที่ผิดไปจากความจริงได้ในภายหลัง

ขณะที่การโกหก ผู้พูดจะพยายามซ่อนเร้นหรือเก็บเอาลักษณะทางภาษาที่เชื่อว่าจะบ่งชี้การโกหกเหล่านั้นไว้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการทางจิตวิทยาที่ตรงกันข้ามกับหลักการภาระงานของระบบปริฐานที่กล่าวไปแล้ว คือ *หลักการความพยายามควบคุมพฤติกรรม (The attempted control framework)* และสามารถอธิบายผ่านทฤษฎีการรักษาหน้าได้ว่า ผู้ให้การเท็จจะพยายามซ่อนหรือละตัวบ่งชี้เหล่านั้นไว้ก็เพื่อให้ตนคงความน่าเชื่อถือไว้ให้ได้มากที่สุด ดังนั้นคำให้การเท็จที่ไม่มีการใช้คำแสดงความไม่มั่นใจจึงเป็นผลจากความตั้งใจของผู้พูดที่จะทำให้มีลักษณะใกล้เคียงกับสิ่งที่ตนเชื่อว่าเป็นลักษณะของคำให้การจริงนั่นเอง

5.1.2 ผลการศึกษาที่พบในระดับปริญญาโท

ความแตกต่างที่พบระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จในระดับปริญญาโทได้มาจากการประเมินความสามารถในการใช้ภาษาผ่านการเล่าเรื่อง โดยการนำเอาคำให้การแต่ละคำให้การทั้ง 120 คำให้การ (คำให้การจริง 60 คำให้การ และคำให้การเท็จ 60 คำให้การคละกัน) มาพิจารณาตามเกณฑ์ด้านองค์ประกอบของเรื่องเล่า ด้านเนื้อหา และด้านการใช้ภาษาเชิงวรรณศิลป์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ และคำให้การเท็จได้คะแนนสูงกว่าคำให้การจริง

ผลที่ได้ดังกล่าวนี้นี้ชี้ว่า ขณะที่ให้การเท็จ ผู้พูดได้ใช้ความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องมากกว่าขณะที่ให้การจริง ทำให้คำให้การเท็จมีความสมบูรณ์ในเชิงเรื่องเล่าสูงกว่าคำให้การจริง คือ มีการถ่ายทอดเหตุการณ์ได้ตามลำดับเวลาและต่อเนื่องกันอย่างราบรื่น ข้อเท็จจริงที่ให้มีเหตุผลสมเหตุสมผล มีการบรรยายและให้รายละเอียดของส่วนต่างๆ ภายในเรื่องเล่า ไม่ว่าจะเป็นฉาก

บรรยากาศ และอุปนิสัยของตัวละคร หรือลักษณะแวดล้อมอย่างเพียงพอ ขณะเดียวกันก็มีการแสดงอารมณ์และความเห็นของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ ตลอดจนมีศิลปะในการถ่ายทอดด้วยภาษาที่สละสลวย ไม่ตะกุกตะกัก ทำให้คำให้การเท็จมีอรรถรสชวนติดตามมากกว่าในคำให้การจริง ซึ่งลักษณะเหล่านี้มีความขัดแย้งกับความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับปรากฏการณ์การโกหกที่คนส่วนมากจะเชื่อว่า การบอกเล่าของคนที่พูดความจริงย่อมมีความสมบูรณ์แบบมากกว่าคนพูดโกหก แต่จากผลการศึกษาที่พบนี้ แสดงให้เห็นว่า แท้จริงแล้วเป้าหมายสำคัญที่สุดของผู้ที่ให้การเท็จก็คือ ต้องพูดให้ผู้ฟังเชื่อว่าสิ่งที่ตนพูดเป็นความจริง ผู้ให้การเท็จจึงจำเป็นต้องใช้ความสามารถในการเล่าเรื่องอย่างเต็มที่เพื่อให้ถ้อยความของตนไม่มีข้อบกพร่อง หรือทำให้ผู้ฟังสงสัยในข้อเท็จจริงต่างๆ ตรงกันข้ามกับผู้ให้การจริงที่ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของตนเอง ไม่ต้องพยายามโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังเชื่อ เพราะเชื่อว่าสิ่งที่ตนพูดนั้นเป็นความจริงอยู่แล้ว คำให้การจริงจึงมีข้อบกพร่องและมีความไม่สมบูรณ์ในฐานะเรื่องเล่า ทำให้ได้คะแนนการประเมินน้อยกว่าคำให้การเท็จ

จากผลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดนี้จึงยังสามารถยืนยันว่า มีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางภาษาที่คนส่วนใหญ่เชื่อว่าจะพบในคนที่โกหกในทิศทางตรงกันข้าม คือพฤติกรรมเหล่านั้นปรากฏน้อยลงหรือหายไปจากคำพูดโกหก ซึ่งข้อสรุปนี้สะท้อนให้เห็นจากผลการศึกษาที่พบทั้งในระดับคำและระดับประโยคตามที่ได้อธิบายไปข้างต้นแล้ว

5.2 ลักษณะเฉพาะของคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

เมื่อสามารถมองเห็นลักษณะทางภาษาตลอดจนรูปแบบและโครงสร้างที่คำให้การจริงและคำให้การเท็จปรากฏใช้ต่างกันได้ ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าจะสามารถระบุลักษณะเฉพาะของคำให้การได้ โดยแม้ว่าคำให้การจริงทั้ง 60 คำให้การจะมีแนวโน้มที่จะพบลักษณะต่างๆ ที่สอดคล้องและใกล้เคียงกันมากกว่าคำให้การเท็จทั้ง 60 คำให้การ ซึ่งอาจทำให้การระบุลักษณะเฉพาะของคำให้การจริงมีความเป็นไปได้และแม่นยำกว่าการระบุลักษณะเฉพาะของคำให้การเท็จ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังสามารถมองเห็นลักษณะเฉพาะบางประการที่บ่งชี้คำให้การเท็จได้ด้วยเช่นกัน โดยสามารถแสดงลักษณะเฉพาะของทั้งคำให้การจริงและคำให้การเท็จผ่านโครงสร้างของเรื่องเล่าตามแนวคิดของ ได้ดังตาราง 5.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 ตารางแสดงรูปแบบทางปริิณของคำให้การจริงและคำให้การเท็จตามแนวคิด
โครงสร้างปริิณของ Labov และ Waletzky

องค์ประกอบเชิงโครงสร้างของเรื่องเล่า	คำให้การ	
	คำให้การจริง	คำให้การเท็จ
1.การเริ่มเรื่อง (Abstract)	-	ให้ภูมิหลัง หรือสรุปเรื่อง โดยสังเขป
2.การแนะนำเข้าสู่เรื่อง (Orientation)	บรรยายฉาก, บุคคล และพูดถึง สภาพแวดล้อมต่างๆที่พบเห็นใน เหตุการณ์	-
3.การดำเนินเรื่อง (Complication)	บรรยายเหตุการณ์ตามที่ได้เห็น เชิงประจักษ์อย่างตรงไปตรงมา	เน้นการให้รายละเอียดประกอบ เหตุการณ์อื่นๆมากกว่าอ้างถึงสิ่งที่ กำลังเกิดขึ้น
4.การคลี่คลายเรื่อง (Resolution)		
5.การแสดงทัศนะ (Evaluation)	-	มีการประเมินเหตุการณ์ผ่านการ แสดงความคิดเห็นตลอดทั้งเรื่อง
6.การจบของเรื่อง (Coda)	อ้างถึงเหตุการณ์สุดท้ายหรือผล ของเหตุการณ์ในฐานะที่เป็น สัญญาณการจบเรื่อง	ปิดเรื่องด้วยการประเมินเรื่องผ่าน ความเห็นส่วนตัว หรือจบลงด้วย ส่วนของการคลี่คลายเรื่อง

นอกจากนี้ ผลจากการประเมินความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องในส่วนที่เป็นเนื้อหา
ของคำให้การยังสามารถระบุลักษณะเฉพาะเพิ่มเติมให้กับคำให้การจริงและคำให้การเท็จได้
ดังต่อไปนี้อีกด้วย

5.2.1 รูปแบบเฉพาะของคำให้การจริง

ด้านรูปแบบ: ไม่ปรากฏส่วนต่างๆของเนื้อความสามส่วนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนมากพบว่าจะมุ่ง
สู่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันที ไม่มีการเท้าความหรือสรุปเรื่องโดยสังเขปก่อนเข้าสู่สิ่งที่เกิดขึ้น ณ เวลา
นั้นๆ

ด้านเนื้อหา : คำให้การจริงจะอ้างถึงสิ่งต่างๆที่เห็นได้ชัดว่ามาจากการรับรู้ผ่านทางตา ไม่ว่าจะ
จะเป็นการบรรยายถึงฉาก, สิ่งแวดล้อมรอบๆเหตุการณ์ ตลอดจนอากัปกริยาต่างๆ ของบุคคลที่อยู่ใน
เหตุการณ์ โดยยืนยันได้จากการพบว่าสัดส่วนการใช้คำกริยาแสดงอาการในคำให้การจริงสูงกว่าคำ
ประเภทอื่นในคำให้การเท็จที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยการรับรู้เชิงประจักษ์

ด้านการเชื่อมโยงความ : การบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมักไม่เป็นตามลำดับเวลา และอาจมีการพูดแทรกเพื่ออ้างถึงเหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่ผู้พูดลืม หรือข้ามไป ทำให้ลักษณะของคำให้การจริงขาดการเชื่อมโยงความที่ดี ลักษณะที่ว่ามีหลักฐานที่สามารถยืนยันได้ คือการพบคำเชื่อม-สัมพันธ์สารในคำให้การจริงน้อยกว่าคำให้การเท็จอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการใช้ศิลปะในการถ่ายทอด : คำให้การจริงจะขาดศิลปะของการถ่ายทอดเรื่องราว เพราะขาดความลื่นไหล มีการปรากฏของหน่วยคำเติมเต็ม ลักษณะดังกล่าวทำให้เรื่องราวขาดความปะติดปะต่อ และทำให้เรื่องเล่ามีความไม่สมบูรณ์อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งหลักฐานที่สนับสนุนลักษณะเฉพาะนี้คือการพบคำอนุภาคที่เป็นหน่วยเติมเต็มอย่าง “เอ่อ อ่า” ที่สะท้อนอาการตะกุกตะกักขณะพูดในคำให้การจริงสูงกว่าในคำให้การเท็จอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อสามารถระบุลักษณะเฉพาะของคำให้การจริงได้ การพบลักษณะที่ผิดแผกไปจากสิ่งคำให้การจริงควรจะเป็นจึงสามารถนำไปสู่การทำนายได้ว่าคำให้การนั้นๆมีแนวโน้มจะเป็นคำให้การเท็จได้ ซึ่งผลการศึกษาก็ได้แสดงให้เห็นว่ามีรูปแบบที่คำให้การเท็จต่างไปจากคำให้การจริง

5.2.2 รูปแบบเฉพาะของคำให้การเท็จ

ด้านรูปแบบ: รูปแบบของการเกริ่นนำเป็นประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยเชื่อว่าสามารถระบุเป็นลักษณะเฉพาะของคำให้การเท็จทั่วไปได้ เพราะนอกจากจะไม่ปรากฏในคำให้การจริงแล้ว ยังพบว่ามีปรากฏในคำให้การเท็จอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งลักษณะของการเกริ่นนำเพื่อนำไปสู่เหตุการณ์สำคัญของเรื่องที่พบเฉพาะในคำให้การเท็จเป็นการให้ภูมิหลังของเรื่อง เช่น การเล่าถึงความสัมพันธ์ของบุคคลในเหตุการณ์ ต่างจากคำให้การจริงที่จะบรรยายถึงฉาก สภาพแวดล้อมในที่เกิดเหตุ หรือลักษณะของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ หรืออีกลักษณะหนึ่งก็จะเป็นการสรุปเรื่องที่เกิดขึ้นโดยสังเขปขึ้นต้นก่อน เช่น มันเป็นอุบัติเหตุ หรือ ผู้หญิงหาเรื่องผู้ชายเรื่องนอกใจ จนตัวเองตาย เป็นต้น

ด้านเนื้อหา : คำให้การเท็จมักจะมีการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ที่ตนกำลังพูดถึงอย่างโดดเด่น โดยเฉพาะจะพบคำแสดงอารมณ์เชิงลบ (Negative emotions) ในคำให้การเท็จมากกว่าในคำให้การจริง ลักษณะที่ว่ามีนอกจากจะสะท้อนภาวะจิตใจของผู้โกหกที่มีความรู้สึกผิดที่ต้องโกหก มีความกลัวจะถูกจับได้ จึงมีความวิตกกังวลสูงแล้ว ยังบ่งชี้ว่าผู้พูดอาจจะมีสติจะหลีกเลี่ยงการบรรยายสิ่งที่รับรู้ผ่านตา เพราะมีเป้าหมายที่จะต้องซ่อนความจริงที่ตนประจักษ์ไว้ แล้วเลี่ยงไปบรรยายถึงความรู้สึกหรือความเห็นของตัวเองหรือของบุคคลในเรื่องแทน โดยผลการศึกษาได้ยืนยันข้อสังเกตนี้ เนื่องจากพบว่า ในคำให้การเท็จมีการใช้คำกริยาแสดงอาการน้อยกว่าที่พบในคำให้การจริง ซึ่งสะท้อนว่าผู้พูดเลี่ยงการที่จะเล่าถึงสิ่งที่เห็นได้ด้วยตา ณ เวลานั้นๆ

ด้านการเชื่อมโยงความ : การเชื่อมโยงเรื่องราวภายในคำให้การเท็จจะมีความสมบูรณ์โดยอาศัยการใช้คำบ่งชี้แสดงความเชื่อมโยงของเรื่องอย่างสม่ำเสมอ เช่น ที่นี่ แล้วที่นี่ เป็นต้น รวมทั้งเป็นไปตามลำดับเวลาของการเกิด ไม่ทำให้รู้สึกว่ามีบางเหตุการณ์ใดที่ตกหล่นหรือข้ามไป ทำให้ผู้ฟังจะสามารถรับรู้เรื่องราวที่กำลังดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง และเสมือนว่าไม่มีเหตุการณ์ใดขาดตกบกพร่องไป โดยมีหลักฐานยืนยันลักษณะดังกล่าวนี้คือการพบคำเชื่อมสัมพันธ์สารในคำให้การเท็จที่สูงกว่าในคำให้การจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการใช้ศิลปะในการถ่ายทอด : มีความเป็นไปได้สูงที่จะพบว่า คำให้การเท็จจะมีความสมบูรณ์ในฐานะเรื่องเล่าที่ดี โดยมีหลักฐานสนับสนุนความเชื่อนี้คือ คะแนนความสามารถทางภาษาในการเล่าเรื่องที่คำให้การเท็จได้สูงกว่าคำให้การจริง โดยผู้วิจัยเชื่อว่าความพยายามทำให้คำให้การเท็จมีสมบูรณ์นั้น ก็เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้มีมากพอที่จะโน้มน้าวให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ได้ให้การไป

อย่างไรก็ตาม ยังมีโครงสร้างและรูปแบบของคำให้การเท็จที่แตกต่างไปจากคำให้การจริงอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ลักษณะที่พบไม่ใช่ลักษณะทั่วไปของคำให้การเท็จ แต่ที่แตกต่างไปจากคำให้การจริงอาจเป็นผลมาจากลักษณะเฉพาะตัวของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยเฉพาะเรื่องของโจทย์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล (เนื้อหาและองค์ประกอบของภาพยนตร์ขนาดสั้น) และเงื่อนไขที่กำหนดให้กับผู้ร่วมการทดลองที่กำหนดให้ให้การโกหกเพื่อช่วยเหลือผู้ชายที่ใช้อาวุธปืนยิงผู้หญิง ดังนั้นลักษณะของคำให้การเท็จจึงเป็นไปในลักษณะของคำแก้ต่างให้กับบุคคลนั้นได้รอดพ้นจากความผิดที่กระทำลงไป เป้าหมายสูงสุดของการให้การเท็จในงานวิจัยนี้จึงเป็นความพยายามที่จะโน้มน้าวให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อว่าการกระทำของฝ่ายชายเป็นไปด้วยความชอบธรรม ด้วยการอาศัยการอ้างเหตุอันควรแก่การตายของผู้หญิง ด้วยการบรรยายอุปนิสัยของฝ่ายชายและหญิงในลักษณะชั่วตรงข้าม คือมีความพยายามที่จะทำให้ผู้ชายมีลักษณะของคนดี ขณะที่ผู้หญิงมีอุปนิสัยของคนไม่ดี ซึ่งจะทำให้มีมูลเหตุหนักแน่นเพียงพอที่จะกระตุ้นให้อีกฝ่ายเกิดบันดาลโทสะจนเกิดการทำร้ายกันขึ้น รวมทั้งการสร้างความเป็นไปได้ของการเกิด “ปิ่นลั่น” ถูกฝ่ายหญิงอีกด้วย ซึ่งลักษณะที่พบดังกล่าวเป็นไปเพื่อการแก้ต่างที่มีเหตุผลรองรับที่ดี สอดคล้องกับผลการศึกษาในระดับปริญญาโทที่ชี้ว่า คำให้การเท็จมีความสมเหตุสมผลมากกว่าในคำให้การจริง

จากข้อค้นพบนี้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ประเภทของข้อมูลภาษาที่จะนำมาเป็นตัวแทนของการโกหกมีผลต่อความต่างที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานที่ผ่านมาที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับงบการเงิน (Financial statement) ที่ผู้บริหารระดับสูง (CEO) จะต้องโกหกลูกค้า (Larcker & Zakolyukina, 2010) โดยผลชี้ว่า ลักษณะของการรายงานงบการเงินส่งผลให้ผู้บริหารต้องมุ่งสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ฟัง ดังนั้นในกรณีที่ต้องโกหก จึงพบค่าแสดงความหมายในเชิงลบน้อยกว่าเมื่อเทียบกับการรายงานตามความเป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนในกรณีนี้ ผู้ให้การต้องการช่วยให้ฝ่ายชายพ้นผิด คำให้การเท็จจึงเป็นไปในรูปแบบของคำแก้ต่าง คือจะพบการใช้เหตุผลอธิบายและสนับสนุนการ

กระทำที่เกิดขึ้นอย่างสมเหตุสมผลเกินจริง แต่หากเป็นการให้การโดยผู้ต้องสงสัยเอง ก็เป็นไปได้ว่า ลักษณะภาษาของคำให้การเท็จก็อาจแตกต่างจากที่พบนี้ได้ ดังนั้น การระบุลักษณะเพื่อพิจารณาความจริงเท็จจึงเป็นเรื่องที่อาจจะต้องพิจารณาธรรมชาติของข้อมูลภาษาและเงื่อนไขที่กำหนดด้วย

ดังนั้นแล้วตามวัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์นี้ที่ต้องการระบุลักษณะทางภาษา และศึกษารูปแบบทางปริเฉทของคำให้การจริงและคำให้การเท็จ จึงหมายความว่า ผลลัพธ์ของงานไม่ได้มุ่งจะเป็นจับโกหก แต่เป็นการมองหาลักษณะของคำให้การจริง หรือคำให้การเท็จ และผลที่ได้จากการศึกษานี้จะใช้เป็นรายการลักษณะทางภาษาที่จะนำไปสู่การพิจารณาความจริงเท็จของคำให้การต้องสงสัยหนึ่งๆว่ามีลักษณะของคำให้การจริงหรือเท็จมากกว่ากัน หากแต่ยังไม่สามารถใช้ได้ในทุกกรณี เพราะต้องคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของคำให้การที่มีที่มาต่างกันด้วย

5.3 อภิปรายผล

ในวิทยานิพนธ์นี้มีขอบเขตและข้อจำกัดอยู่หลายประการ เพราะเป็นการเริ่มความสนใจในเรื่องการตรวจจับการโกหกด้วยวิทยาศาสตร์ ซึ่งยังมีงานจำนวนไม่มากในประเทศไทย ดังนั้นจึงมีประเด็นที่น่าศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลภาษาในรูปแบบของคำให้การ เพื่อสะดวกในการต่อยอดไปใช้ในงานด้านการสืบสวนสอบสวนต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม การจะได้คำให้การที่เป็นส่วนหนึ่งของคดีความที่เกิดขึ้นจริงยังคงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยาก เพราะส่วนหนึ่งถือเป็นความลับของทางราชการ และยังต้องอาศัยระยะเวลาในการสืบสวนและตัดสินจนได้บทสรุป ดังนั้นกว่าจะได้ทราบว่ามีหลักฐานต่างๆจริงหรือเท็จจึงกินเวลานานเกินไป การใช้ข้อมูลที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการทางภาษาจึงเกิดขึ้นได้ง่ายกว่า แต่ก็นับว่ายังคงมีข้อจำกัดในการศึกษาอยู่อีกไม่น้อย

การที่ต้องใช้ข้อมูลภาษาในเชิงทดลองสำหรับงานด้านการตรวจจับการโกหกนี้ แม้ว่าจะสะดวกที่ผู้วิจัยสามารถควบคุมตัวแปรต่างๆได้อย่างรัดกุม และขจัดปัญหาเรื่องเวลาของการสิ้นสุดคดีต่างๆแล้ว แต่ก็นับว่ามีข้อด้อยประการสำคัญที่สุดคือเรื่องของแรงจูงใจ เพราะสถานการณ์จริงจะก่อให้เกิดผลโดยตรงต่อผู้พูดไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ทำให้ผู้ให้การมีแรงจูงใจสูงมากพอที่จะต้องโกหกให้สำเร็จ ดังนั้นสิ่งใดก็ตามที่ผู้ให้การจะถ่ายทอดออกมานั้น ผู้ให้การจะต้องใช้กลวิธีต่างๆอย่างเต็มความสามารถเพื่อรักษาความปลอดภัยหรือผลประโยชน์ของตนเองและ/หรือผู้อื่นด้วย เหตุนี้ ผู้วิจัยจึงพยายามที่จะออกแบบการเก็บข้อมูลให้ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงด้วยการกำหนดเงื่อนไขและคำตอบแทนให้ผู้บอกภาษาเพื่อกระตุ้นให้ผู้บอกภาษาเกิดแรงจูงใจ และใช้ความสามารถในการให้การอย่างเต็มที่ โดยผู้วิจัยได้เพิ่มเงื่อนไขทางจิตวิทยาให้แก่ผู้ร่วมการทดลองนอกเหนือจากการให้คำตอบแทน คือ การโน้มน้าวว่าบุคคลในเหตุการณ์เป็นเพื่อนผู้ชายคนสนิท มีความคุ้นเคยรักใคร่กัน

มาตั้งแต่เด็ก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องช่วยให้พ้นจากความผิณกรรจ์นี้ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้บอกภาษานั้นเอง

นอกจากในเรื่องข้อจำกัดของการได้มาซึ่งข้อมูลภาษาแล้ว ผู้วิจัยก็ยังได้คำนึงถึงเพศและลำดับของการให้การอีกด้วย ซึ่งตามที่ทราบโดยทั่วไปนั้น เพศนั้นจะมีผลต่อการใช้ภาษาที่ต่างกันอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาเพศชายและหญิงในจำนวนที่เท่ากัน และผู้วิจัยยังได้ตระหนักในเรื่องของลำดับของการให้การที่คาดว่าจะมีผลต่อความต่างที่เกิดขึ้น จึงได้ทดสอบความถี่การปรากฏของคำประเภทต่างๆภายในคลังคำให้การเดียวกัน โดยเปรียบเทียบภายในคำให้การจริง ระหว่างคำให้การจริงที่ถูกให้การก่อน กับคำให้การจริงที่ถูกให้การทีหลัง และเปรียบเทียบภายในคำให้การเท็จ ระหว่างคำให้การเท็จที่ถูกให้การก่อน กับคำให้การเท็จที่ถูกให้การทีหลัง ผลการคำนวณทางสถิติยืนยันว่า ไม่มีความแตกต่างกันภายในคลังคำให้การทั้งสองคลัง จึงกล่าวได้ว่า ลำดับของการให้การจริงหรือเท็จก่อนนั้น ไม่มีผลต่อความต่างที่เกิดขึ้นระหว่างคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

5.4 ข้อเสนอแนะ

งานเกี่ยวกับการศึกษาด้านตรวจจับการโกหกนั้นมีความหลากหลายและกว้างขวางมาก จึงมีการศึกษาในหลายๆแง่มุมมาอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าวิทยานิพนธ์นี้จะยังไม่สามารถระบุลักษณะทางภาษาและรูปแบบทางปริจเฉทที่แม่นยำเพื่อใช้ในการจำแนกคำให้การจริงและคำให้การเท็จออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด แต่ก็สามารถแสดงรายการลักษณะทางภาษาที่มีแนวโน้มจะปรากฏในคำให้การจริงหรือจะปรากฏในคำให้การเท็จได้หลายลักษณะ และหากต่อยอดการวิจัยออกไปก็จะสามารถพัฒนาเป็นเครื่องมือที่มีความถูกต้องเหมาะสมกับภาษาไทยไว้ใช้ในกระบวนการยุติธรรมต่อไปได้ ซึ่งประเด็นที่น่าจะมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็นเรื่องลักษณะข้อมูล ระเบียบวิธีการเก็บข้อมูล ผู้บอกภาษา และการทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่องลักษณะข้อมูล นอกจากจะเป็นเรื่องข้อจำกัดของที่มาที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ประเด็นที่สามารถขยายการศึกษาได้ คือ ความยากง่ายของสถานการณ์ เช่น การให้การจากเหตุการณ์จำลอง การปล้นร้านขายของมีความยากกว่าการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องในชีวิตประจำวัน หรือบุคคลที่เราต้องพูดโกหกด้วย เช่น การพูดโกหกต่อหน้าเพื่อนหรือต่อหน้าพ่อแม่ย่อมมีความยากง่ายแตกต่างกัน ในงานที่ผ่านมาได้มีการศึกษาพบว่า นักเรียนกว่า 80% ยอมรับว่าโกหกในเรื่องการสมัครงานง่ายกว่าการโกหกเพื่อนสนิท (Shepherd & Heywood, 1998) ดังนั้นจึงอาจจำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้าต่อไปว่าเราจะสามารถวัดความยากง่ายของสถานการณ์ได้อย่างไรและความยากง่ายนั้นมีผลต่อการพฤติกรรมการโกหกหรือไม่

ถัดมาในประเด็น**ระเบียบวิธีของการเก็บข้อมูล** ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเรื่องของลำดับเวลาของเหตุการณ์ขณะที่ถ่ายทอดยังต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม เพราะโดยทั่วไป เรามักจะคาดหวังว่าผู้พูดจะถ่ายทอดเรื่องราวตามลำดับเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากจุดเริ่มต้นไปจนจบ แต่ต่อมามีการพิสูจน์ว่า หากกำหนดให้ผู้พูดจริงและเท็จ เล่าเรื่องสวนทางกับเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น การเล่าย้อนจากจุดจบไปยังจุดเริ่มต้นจะมีผลกระทบต่อการพูดจริงหรือโกหก โดยพบว่า มีการหลอกรั่วของคำแสดงการทำงานหนักของระบบบริหารในผู้พูดเท็จสูงกว่าในผู้พูดจริงมากขึ้นเมื่อต้องเล่าเรื่องแบบย้อนกลับจากจุดจบไปที่จุดเริ่ม (Vrij et al., 2008)

นอกจากนี้โอกาสในการซักซ้อมก่อนที่จะพูดเรื่องจริงและโกหกก็เป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ควรจะศึกษาเพิ่มเติมในภาษาไทย ซึ่ง Walczyk et al. (2012) พิสูจน์แล้วพบว่า จากการเก็บข้อมูลจากคนสามกลุ่มได้แก่ คนโกหกที่มีโอกาสซักซ้อม คนโกหกที่ไม่มีโอกาสซักซ้อม และคนพูดจริง จะมีลักษณะของการโกหกที่ต่างกัน

รวมไปถึงบริบทการสื่อสารที่ปัจจุบันนี้มีความเปลี่ยนแปลงการศึกษาการโกหกจากที่เดิมมักเป็นการสื่อสารทางเดียว ก็เริ่มมีความสนใจการสื่อสารแบบสองทาง มีการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์การโกหกในระดับของการสนทนาเพื่อดูปฏิกริยาระหว่างผู้พูดและผู้ฟังในสถานการณ์การสื่อสารหนึ่งๆ เช่น งาน Collective interviewing of suspects (Vrij et al., 2012) ซึ่งได้เก็บข้อมูลภาษาจากการสนทนากันระหว่างคู่ที่พูดความจริงต่อกัน กับคู่ที่โกหกต่อกัน ผลปรากฏว่า คู่ที่พูดความจริงจะคอยซักถามเรื่องราวของกันและกัน รวมทั้งมีการขัดจังหวะหรือพูดแทรกระหว่างที่บทสนทนาดำเนินไป ซึ่งตรงข้ามอย่างสิ้นเชิงกับคู่ที่ต่างฝ่ายต่างโกหกอีกด้วย

ส่วนเรื่อง**ผู้บอกภาษา** โดยเฉพาะด้านแรงจูงใจที่มีในผู้บอกภาษานั้นว่าเป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง เพราะมีความเชื่อว่าหากมีแรงจูงใจสูง ผู้พูดก็น่าจะพยายามที่จะโกหกให้สำเร็จมากขึ้น โดยแรงจูงใจที่ว่านี้ส่วนมากก็ขึ้นอยู่กับผลสุดท้ายที่ผู้พูดจะได้รับหลังจากการโกหกไม่ว่าจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม เช่น การโกหกที่มีผลต่อความก้าวหน้าทางอาชีพ มีตัวอย่างงานของ Vrij et al. (2001) ศึกษาพฤติกรรมการโกหกของพยาบาล โดยกระตุ้นให้นางพยาบาลพูดโกหกโดยมีคำกล่าวว่าความสามารถในการโกหกให้สำเร็จเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการจะเป็นพยาบาลที่ดีได้จำเป็นต้องเป็นผู้โกหกที่ดีด้วย (Good nurses need to be good liars.) หรือโกหกเพื่อหวังในผลประโยชน์ เช่น เงินตอบแทน หรือจะเป็นการโกหกให้พ้นจากความผิดโดยมีชีวิตและทรัพย์สินเป็นเดิมพัน เป็นต้น ซึ่งแรงจูงใจของผู้บอกภาษาน่าจะมีผลต่อการโกหกจึงจำเป็นต้องมีการพิสูจน์ต่อไปเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายงานที่มุ่งพิสูจน์คุณสมบัติของบุคคลในฐานะตัวแปรที่จะมีผลต่อการผลิตถ้อยคำโกหก และความสามารถในการจับโกหก ด้วยความแตกต่างของปัจจัยภายในต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ อาชีพ หรือแม้แต่ระดับสติปัญญา ตัวแปรเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการโกหก อย่างไรก็ตามที่ผ่านมามีงานของ Gudjonsson & Clare (1995) ได้ศึกษาแล้วพบว่า ความสามารถทาง

สติปัญญาไม่ได้มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการสร้างเรื่องราวเท็จ ขณะที่งานของ Vrij et al. (2006) ได้ศึกษาการตรวจจับการโกหกของคนประกอบอาชีพครู ตำรวจ และนักสังคมสงเคราะห์ และผลการศึกษายืนยันว่า อาชีพไม่ได้มีผลต่อความสามารถในการจับโกหกได้แม่นยำ เป็นต้น

และข้อเสนอแนะสุดท้ายเป็นประเด็นของการทดสอบเครื่องมือหรือรายการตัวบ่งชี้การโกหก ซึ่งอาจเป็นการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจำแนก/ระบุความจริงเท็จของคำให้การจากกลุ่มคนที่ใช้รายการตัวบ่งชี้กับกลุ่มคนที่ใช้ความสามารถส่วนบุคคล โดยผู้วิจัยเห็นว่า การนำผลที่ได้ไปศึกษาต่อจะไม่เพียงเป็นการทดสอบค่าความแม่นยำของตัวบ่งชี้การโกหกเท่านั้น แต่จะต้องสามารถขยายไปสู่การระบุลักษณะของคำพูดจริงและเท็จได้อีกด้วย เพราะการตรวจจับการโกหกที่ดี ไม่ใช่แค่การตัดสินว่ามีการโกหกอยู่ แต่ต้องรู้ว่ามีส่วนที่เป็นความจริงปรากฏอยู่ด้วยเช่นกัน

จากข้อเสนอแนะทั้งหมดนี้ เป็นการรวบรวมประเด็นที่จะนำไปสู่การศึกษาวิจัยเพิ่มเติมให้กับงานด้านการตรวจจับการโกหกในประเทศไทย ซึ่งแม้ว่าบางตัวแปรจะมีการศึกษาพิสูจน์ไปแล้ว แต่ในบริบทการสื่อสารภาษาไทยยังจำเป็นที่จะต้องมีการพิสูจน์ยืนยันอีกครั้ง เพื่อนำไปสู่การสร้างเครื่องมือที่มีความถูกต้องแม่นยำเหมาะสมกับลักษณะภาษา และสามารถนำไปใช้ในกระบวนการยุติธรรมได้จริงในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษดาวรรณ หงส์ดลารมภ์ และ อีรนุช โชคสุวณิช. (2551). **วจนปฏิบัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ:

โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐฤติ อรินทร์. (2553). **คู่มือการใช้แบบประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมรุนแรง**.

กรุงเทพฯ: ปิยอนด์ พับลิชชิง จำกัด.

ทรงธรรม วงศ์วิรุฬห์. (2547). **การวางโครงเรื่องในปริเฉทเรื่องเล่าจากประสบการณ์ตรงและ**

ประสบการณ์อ้อมในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธารทอง แจ่มไพบูลย์. (2559). **พัฒนาการของคำศัพท์ที่มีความถี่ในการปรากฏสูงในหนังสือเรียน**

วิชาภาษาไทย: การศึกษาตามแนวทางภาษาศาสตร์คลังข้อมูล. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นworรณ พันธุมธธา. (2549). **ไวยากรณ์ไทย**. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะ

อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : นาน

มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

_____. (2553). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับ**

ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

_____. (2545). **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพฯ:

ราชบัณฑิตยสถาน

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. **แนวทางการวัดและ**

ประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าพสดุภัณฑ์.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2553). **ชนิดของคำในภาษาไทย: การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์**.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาทิตย์ เจียมรัตตัญญู. (2558). “ทฤษฎีผู้สสารมณ (Affect theory) กับการศึกษาประวัติศาสตร์:

กรณีตัวอย่างจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”. *บทความนำเสนอในงานสัมมนาประวัติศาสตร์*

ระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 21

กันยายน 2558.

ภาษาอังกฤษ

- Anders, G. P., & Stromwall, A., Leif. . (2004). *The detection of deception in forensic context*. . London: Cambridge University Press.
- Adams, S. (2002). **Communication under stress: indicators of veracity & deception in written narrative**. Ph.D. Dissertation, Virginia Polytechnic Institute & State University.
- Adams, S. & Jarvis, J. (2006). Indicators of veracity & deception: an analysis of written statements made to the police. **International Journal of Speech, Language & the Law**, 13(1).
- Akehurst, L., Köhnken, G. & Hofer, E. (2001). Content credibility of accounts derived from Live & video presentations. **Legal & Criminological Psychology**, 6, 65-83.
- Almela, A., Valencia-Garcia, R., & Cantos, P. (2012). Seeing through deception: A computational approach to deceit detection in written communication. In Proceedings of the EACL 2012 Workshop on Computational Approaches to Deception Detection, pages 15–22. Association for Computational Linguistics.
- Arciuli, J., Mallard, D., & Villar, G. (2010). “Um, I can tell you're lying”: Linguistic markers of deception versus truth-telling in speech. **Applied Psycholinguistics**, 31(3), 397.
- Austin, J.L. (1962). **How to do things with words**. Oxford: Clarendon Press.
- Bachenko, J., E. Fitzpatrick, & M. Schonwetter. (2008). Verification & implementation of language-based deception indicators in civil & criminal narratives. In proceedings of *the 22nd International Conference on Computational Linguistics (Coling 2008)*, 41-48.
- Barr, D. J. (2001). Trouble in mind: Paralinguistic indices of effort & uncertainty in communication. **Oralité et gestualité, communication multimodale, interaction**, 597-600, Paris: L'Harmattan.
- Blandón-Gitlin, I., Pezdek, K., Rogers, R., & Brodie, L. (2005). The effects of event familiarity on criterion-based content analysis ratings: An experimental study. **Law & Human Behavior**, 29, 187–197.
- Beattie, G. W. (1979). Planning units in spontaneous speech: Some evidence from

- hesitation in speech & speaker gaze direction in conversation. **Linguistics**, 17, 61-78.
- Benus, S., Enos, F., Hirschberg, J., & Shriberg, E. (2006). *Pauses in deceptive speech*. Paper presented at *the Third Speech Prosody Conference*, Dresden, Germany.
- Bhamoraput, Amara. **Final particles in Thai**. Master degree's partial fulfillment. Brown University, 1972.
- Brennan, S. E., & M. Williams. The feeling of another's knowing: Prosody & filled pauses as cues to listeners about the metacognitive states of speakers. **Journal of Memory & Language**, 34 (June 1995), 383-398.
- Brigham, C. John & Ruby, Charles. (1988) Can Criteria-Based Content Analysis Distinguish between True & False Statements of African-America Speakers?. **Law & Human behavior** 22 no.4, 369-388.
- Brinton, Laurel. (1996). **Pragmatic Markers in English: Grammaticalization & Discourse functions**. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Brown, Penelope, & Levinson, Stephen. (1978). **Universals in language Usage: Politeness phenomena**. In Goody, E. (Ed.), *Question & Politeness: strategies in social interaction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bruck, M., Ceci, S. J., & Hembroke, H. (2002). The nature of children's true & false narratives. **Developmental Review**, 22(3), 520-554.
- Bruner, J. (1986). **Actual minds, possible worlds**. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Buller, D. B., & Burgoon, J. K. (1996). Interpersonal deception theory. **Communication Theory**, 6(3), 203-242.
- Buller, D. B., Burgoon, J. K., Buslig, A., & Roiger, J. (1996). Testing Interpersonal Deception Theory: The language of interpersonal deception. **Communication Theory**, 6(3), 268-289.
- Burgoon, J.K., Blair, J.P., Qin, T. & Nunamaker Jr, J.F. (2003). Detecting deception through linguistic analysis. *Proceedings of the Symposium on Intelligence & Security Informatics*. New York: Springer-Verlag,

- Burgoon, J.K., Buller, D. B., & Floyd, K. (2001). Does Participation Affect Deception Success?: A Test of the Interactivity Principle. **Human Communication Research**, 27 (4), 503–534.
- Burgoon, J. K., Buller, D. B., Floyd, K., & Gr&pre, J. (1996). Deceptive realities: Sender, receiver, & observer perspectives in deceptive conversations. **Communication Research**, 23, 724–748.
- Chafe,W. (1994). **Discourse, Consciousness & time: The flow & displacement of conscious experience in speaking & writing**. Chicago: University of Chicago Press.
- Chanawangsa, Wipah. (2001). **Cohesion in Thai**. Ph.D. Dissertation of Georgetown University.
- Chaski, Carole E. (2001). ‘Empirical evaluations of ‘language-based author identification techniques’. **Forensic Linguistics** 8, 1 – 65.
- Chodchoey, Supa. (1986). **Strategie in Thai oral discourse**. Pennsylvania State University. Unpublished Ph. D. dissertation.
- Christ, Baldick. (2010). **The concise oxford dictionary of literature terms**. New York: OxfordUniversity Press.
- Chung, C.K., & Pennebaker, J.W. (2017). Revealing people’s thinking in natural language: Using an automated meaning extraction method in open-ended self-descriptions. **Journal of Research in Personality**.
- Clark, H., & Fox Tree, J. (2002). Using uh & um in spontaneous speaking. **Cognition**, 84, 73-111.
- Coleman, Linda & Paul Kay. (1981). Prototype Semantics: The English Word Lie. **Language** 57, 1: 26-44.
- Cruse, A. (2006). **A Glossary of Semantics & Pragmatics**. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Davidson, D. (1984). **Inquiries into truth & interpretation**. Oxford: Clarendon Press.
- De Fina, Anna & Georgakopoulou, Alex&ra. (2012). **Analyzing narrative: discourse & sociolinguistic perspectives**. New York: Cambridge University Press.

- DePaulo, B. M., Ansfield, M. E., & Bell, K. L. (1996). Theories about deception & paradigms for studying it: A critical appraisal of Buller & Burgoon's interpersonal deception theory & research. **Communication Theory**, 3, 297–310.
- DePaulo, B. M., & Kashy, D. A. (1998). Everyday lies in close & casual relationships. **Journal of Personality & Social Psychology**, 74, 63–79.
- DePaulo, B. M., Lindsay, J. J., Malone, B. E., Muhlenbruck, L., Charlton, K., & Cooper, H. (2003). Cues to deception. **Psychological Bulletin**, 129, 74–118.
- DePaulo, P. J., & DePaulo, B. M. (1989). Can attempted deception by salespersons & customers be detected through nonverbal behavioral cues? **Journal of Applied Social Psychology**, 19, 1552–1577.
- Driscoll, L. N. (1992). A validity assessment of written statements from suspects in criminal investigations using the SCAN technique. **Police Studies**, 17(4), 77–88.
- Eichelberger, Julie. (2012). **A Semantic & Pragmatic Analysis of the Spanish Word Lie: Implications & Applications for the Second Language Learner**. Master's thesis. Baylor University.
- Ekman, P. (1992). **Telling lies**. New York: Norton. (Original work published 1985).
- Ekman, P., & Friesen, W. V. (1974). Detecting deception from the body or face. **Journal of Personality & Social Psychology**, 29, 288–298.
- Ekman, P., & O'Sullivan, M. (1991). Who can catch a liar?. **American Psychologist**, 46(9), 913–920.
- Fludernik, Monika. (2009). **An introduction to narratology**. London: Routledge.
- Fornaciari, T. & Poesio, M. (2013). Automatic Deception Detection in Italian Court Cases. **Artificial Intelligence & Law**, 21, 303–340.
- Frank, M. G., & Ekman, P. (1997). The ability to detect deceit generalizes across different types of high-stake lies. **Journal of Personality & Social Psychology**, 72, 1429–1439.
- Fraser, Bruce. (1990). An approach to discourse markers. **Journal of Pragmatics**, 14 (June 1990), 383–395.

- Gee, James Paul. (2011). **How to do discourse analysis: a toolkit**. New York: Routledge.
- Genette, E. Gerard. (1980). **Narrative Discourse: An Essay in Method**. New York: Cornell University Press.
- Goldman & Eisler. (1968). **Psycholinguistics: Experiments in spontaneous speech**. London: New York Academic Press.
- Granhag, Par &ers & Stromwall, A., Leif. (2004). **The detection of deception in forensic context**. London: Cambridge University Press.
- Gudjonsson, G. H. (1992). **The psychology of interrogations, confessions, & testimony**. London: Wiley.
- Haggard. E. A., & Isaacs, K. S. (1966). Micromomentary facial expressions as indicators of egomechanisms in psychotherapy. In L. A. Gottschalk & A. H. Auerbach (Eds.), **Methods of research in psychotherapy** (pp. 154-165). New York: Appleton Century Crofts.
- Halliday, M.A.K., & Hasan, R. (1976). **Cohesion in English**. London: Longman.
- Hancock, J. T., Woodworth, M. T., Morrow, R., McGillivray, H., & Boochever, R. (2005). Assessing credibility through text: A preliminary analysis for identifying psychopaths. *Proceedings from HICSS: The 45th Hawaii International Conference on System Sciences*, Maui, HI.
- Hancock, J.T., Curry, L., Goorha, S., & Woodworth, M.T. (2008). On lying & being lied to: A linguistic analysis of deception. **Discourse Processes**, 45, 1-23.
- Hancock, J.T., Curry, L.E., Goorha, S. & Woodworth, M.T. (2004). Lies in conversation: an examination of deception using automated linguistic analysis. *Proceedings of the 26th Annual Conference of the Cognitive Science Society*, 26, 534-540.
- Hancock, J.T., Curry, L.E., Goorha, S. & Woodworth, M.T. (2005). Automated linguistic analysis of deceptive & truthful synchronous computer-mediated communication. *Proceedings of the 38th Annual HICSS*, 1, 22c.
- Herman, Luc & Vervaeck, Bart. (2001). **H&book Of Narrative Analysis**. London: University of Nebraska Press.

- Humpherys, S. (2010). A System of Deception and Fraud Detection Using Reliable Linguistic Cues Including Hedging, Disfluencies, and Repeated Prases. University of Arizona.
- Humpherys, S. L., Moffitt, K., Burns, M. B., Burgoon, J. K., & Felix, W. F. (2011). Identification of fraudulent financial statements using linguistic credibility analysis. **Decision Support Systems**, 50:585–594.
- Jeffrey T. Hancock, Lauren E. Curry, & Saurabh Goorha. (2008). On Lying & Being Lied To: A Linguistic Analysis of Deception in Computer-Mediated Communication. **Discourse Processes**, 45(1), 1-23.
- Johnson, M.K., & Raye, C.L. (1981). Reality monitoring. **Psychological Review**, 88, 67-85.
- Kashy, D. A., & DePaulo, B. M. (1996). Who lies?. **Journal of Personality & Social Psychology**, 70, 1037–1051.
- Kerri, Pickel. (2004). When a lie becomes the truth: The effects of self-generated misinformation on eyewitness memory. **Memory**, 12:1, 14-26.
- Kintsch, W. (1972). Notes on the Structure of Semantic Memory. In: Endel Tulving & Wayne Donaldson, (eds.). *Organization of Memory*. New York: Academic Press, 1972, 247-308.
- Kintsch, W. (1993). Information accretion & reduction in text processing: Inferences. **Discourse Processes**, 16, 193–202
- Knapp, M.L. & Comadena, M.E. (1979). Telling it like it isn't: a review of theory & research on deceptive communications. **Human Communication Research**, 5(3), 270-285.
- Knapp, M.L., Hart, R.P. & Dennis, H.S. (1974). An exploration of deception as a communication construct. **Human Communication Research**, 1, 15-29.
- Kohnken, G. (1996). Social psychology & the law. In G. R. Semin, & K. Fiedler (Eds.), **Applied social psychology**, 257–282. London: Sage.
- Kozel, F. Andrew, Kevin A. Johnson, Qiwen Mu, Emily L. Grenesko, Steven J. Laken, and Mark S. George. (2005). Detecting Deception Using Functional Magnetic Resonance Imaging. **BIOL PSYCHIATRY**, 58, 605– 613.

- Kraut, R. E. (1978). Verbal & nonverbal cues in the perception of lying. **Journal of Personality & Social Psychology**, 36, 380–391.
- Labov, William. (1972). **Sociolinguistic Patterns**. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Labov, W. & J. Waletzky. (1967). Narrative analysis: Oral versions of personal experience. In: J. Helm (ed.), **Essays on the verbal & visual arts**. Seattle: University of Washington Press, 12-44.
- Lacey, Nick. (2000). **Narrative & genre: key concepts in media studies**. Hampshire: Palgrave.
- Larcker, D. F., & Zakolyukina, A. A. (2010). Detecting deceptive discussions in conference calls. **Working Paper**, 83.
- Lawson, G., Alex, S., Zhang, C., Eubanks, D., & Frumkin, Lara. (2011). Deception & Self-awareness. **Engineering Psychology & Cognitive Ergonomics**, HCII 2011, LNAI 6781, 414–423.
- Ler, S.L. (2001). The interpretation of the discourse particle meh in Singapore Colloquial English. **Asian Englishes** 4, 4-22.
- Lewis, D. (1972). General semantics. In D. Davidson & E. Harman, G. (eds.), **Semantics of natural language**. Dordrecht: Reidel, 169–218.
- Maclay, H., & Osgood, C. (1959). Hesitation phenomena in spontaneous English speech. **Word**, 15, 19-44.
- M&ler, J.M. & Johnson, N.S. (1997). Remembrance of things parsed: Story structure & recall. **Cognitive psychology**. 9, 111-115.
- Mann, S., Vrij, A., & Bull, R. (2002). Suspects, lies & videotape: An analysis of authentic high-stake liars. **Law & Human Behavior**, 26(3):365–376.
- Mann, Samantha, Vrij, Aldert & Bull, Ray. (2004). Detecting true lies: Police officers' ability to detect suspects' lies. **Journal of Applied Psychology** 89(1), 137-149.
- McCabe Larcker, D. F., & Zakolyukina, A. A. (2010). Detecting deceptive discussions in conference calls. **Working paper** series 83.
- McCabe, Allyssa, & Bliss, Lynn S. (2003). **Patterns of Narrative Discourse: A Multicultural, Life Span Approach**. Allyn & Bacon.

- Mehl, M.R., & Pennebaker, J.W. (2003). The sounds of social life: A psychometric analysis of students' daily social environments & conversations. **Journal of Personality & Social Psychology**, 84, 857-870.
- Mehrabian, A. (1971). Nonverbal betrayal of feeling. *Journal of Experimental Research in Personality*, 5 (1), 64–73.
- Meyer, Pamela. (2010). **Liespotting: Proven Techniques to Detect Deception**. New York: St.Martin's Press.
- Mieke Bal. (2009). **Narratology: introduction to the theory of narrative**. 3rd ed. Toronto: University of Toronto Press.
- Mir&a, A.E. (1995). **Semantic & pragmatic analyses of narrative discourse in language impaired & non-impaired children**. Unpublished doctoral dissertation, Cambridge, MA: Graduate School of Education of Harvard University.
- Miller, R. Gerald, & James, B. Stiff. (1993). **Deceptive Communication**. Newbury Park Calif: Sage Publications.
- Müller, Simone. (2005). **Discourse Markers in Native & Non-native English Discourse**. Philadelphia: John Benjamins Publishing.
- Nash, R. A., & Wade, K. A. (2009). Innocent but proven guilty: Eliciting internalized false confessions using doctored-video evidence. **Applied Cognitive Psychology**, 23, 624–637.
- Nash, R.A., Wade, K.A. & Lindsay, D.S. (2009). Digitally manipulating memory: Effects of doctored videos & imagination in distorting beliefs & memories. **Memory & Cognition**, 37 (4), 414-424.
- Newman, Matthew L., Pennebaker, James W., Berry, Diane S. & J.M. Richard. (2003). 'Lying words: Predicting deception from linguistic styles'. **Personality & social psychology bullentine**, 29 (5), 665-675.
- Olsson, John. (2008). **Forensic Linguistic**. New York: Continuum International Publishing Group.
- Onega Jaén, S., & García Landa, J. A. (2014). **Narratology: An Introduction**. New York: Routledge.
- Palmer, Frank R. (2001). **Mood & modality**. Cambridge: Cambridge University Press.

- Pennebaker, J. W., Francis ME, Booth RJ. (2001). **Linguistic Inquiry & Word Count (LIWC): LIWC2001**. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.
- Peterson, C. & McCabe, A. (1983). **Developmental psycholinguistics: Three ways of looking at a child's narrative**. New York: Plenum.
- Porter, S., Woodworth, M., & Birt, A. R. (2000). Truth, Lies, & Videotape: An investigation of the ability of federal parole officers to detect deception. **Law & Human Behavior**, 24, 643–658.
- Porter, S. & Yuille, J.C. (1996). The language of deceit: an investigation of the verbal clues to deception in the interrogation context, **Law & Human Behavior**, 20(4) 443-458.
- Prince, Gerald. (1973). **A Grammar of Stories: An Introduction**. Belgium: Mouton&Co. Publishing.
- Qin, T., Burgoon, J. K. & Nunamaker, J. F. (2004). An exploratory study on promising cues in deception detection & application of decision tree. *In Proceedings of the 37th Annual Hawaii International Conference on System Sciences*, (pp. 23–32).
- Rabon, D. (1994). **Investigative Discourse Analysis**. Durham, NC: Carolina Academic Press.
- Rabon, D. (1996). **Investigative Discourse Analysis**. North Carolina: Carolina Academic Press.
- Rabon, Don. (1994). **Investigative Discourse Analysis: Statements, Letters, & Transcripts**. Carolina: Carolina Academic Press.
- Renkema, Jan. (1993). **Discourse studies: an introductory textbook**. Amsterdam: John Benjamins B.V.
- Rosenberg SD, Tucker GJ. (1978). Verbal behavior & schizophrenia. The semantic dimension. **Arch Gen Psychiatry**. 36(12):1331.
- Rosas-Perez, V., Banea, C., Mihalcea, R. (2012). Learning sentiment lexicons in spanish. In: Proceedings of the Eight International Conference on Language Resources & Evaluation (LREC 2012), Istanbul, Turkey, 3077–3081.

- Rosenthal, R., & DePaulo, B. M. (1979). Sex differences in eavesdropping on nonverbal cues. **Journal of Personality & Social Psychology**, 37(2), 273-285.
- Rudacille, W. C. (1994). **Identifying Lies in Disguise**. N.P.: Kendall Hunt Pub Co.
- Sapir, A. (1987). **Scientific Content Analysis**. Technical report, Phoenix: Laboratory for Scientific Interrogation.
- Sapir, A. (1996). **The LSI course on scientific content analysis (SCAN)**. Phoenix, AZ: Laboratory for Scientific Interrogation.
- Schafer, J. R. (2010). **Psychological narrative analysis: A professional method to detect deception in oral & written communications**. Illinois: Charles C. Thomas Publishing Company.
- Schiffrin, Deborah. (1987). **Discourse markers**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Shibles, W. A. (1985). **Lying: A Critical Analysis**: Language Press.
- Shepherd, W. P Robinson., A., & Heywood, J. (1998). Truth, equivocation/concealment,& lies in job applications & doctor-patient communication. **Journal of Language & Social Psychology**, 17, 149-164.
- Shuy, W. Roger. (2005). **Creating Language Crimes: How Law Enforcement users & misuses language**. New York: Oxford University Press.
- Sip E, Kamila &reas Roepstorff, William McGregor & Chris D Frith. (2007). Detecting deception: the scope & limits. **Trends in Cognitive Sciences**, 12, 2.
- Smith, V. L., & H. H. Clark. (1993). On the course of answering questions. **Journal of Memory & Language**, 32, 25-38.
- Sporer, S. L. (1997). The less travelled road to truth: verbal cues in deception detection in accounts of fabricated & self-experienced events. **Applied Cognitive Psychology**, 11, 373-397.
- Sporer, S. L., & Schw&t, B. (2006). Paraverbal correlates of deception: A meta-analysis. **Applied Cognitive Psychology**, 20, 421-446.
- Sporer, S.L. (1998). Detecting deception with the Aberdeen Report Judgement Scales: Theoretical development, reliability & validity. *Paper presented*

- at the Biennial meeting of the American psychology-law society.*
Redondo beach, CA.
- Steller, M. & Koehnken, G. (1989). Criteria-Based Content Analysis: Credibility assessment of children's statements in sexual abuse cases. In D.C. Raskin (ed.), **Psychological methods for investigation & evidence**. 217-245. New York: Springer.
- Sternberg, K. J., Lamb, M. E., Hershkowitz, I., Esplin, P. W., Redlich, A., & Sunshine, N. (1996). The relation between investigative utterance types & the informativeness of child witnesses. **Journal of Applied Developmental Psychology**, 17, 439-451.
- Stiles, W.B. (1992). **Describing talk: A taxonomy of verbal response modes**. Newbury Park, CA: Sage.
- Strange, D., Sutherl&, Rachel. & Garry, Maryanne. (2007). Event plausibility does not determine children's false memories, **Memory**, 14:8, 937-951.
- Strömwall, L. A., Bengtsson, L., Le&er, L., & Granhag, P. A. (2004). Assessing children's statements: The impact of a repeated experience on CBCA & RM ratings. **Applied Cognitive Psychology**, 18(6):653-668.
- Swerts, M., & E. Krahmer. (2005). Audiovisual prosody & feeling of knowing. **Journal of Memory & Language**, 53. 81-94.
- Sun, Ying. (2011). A Comparative Analysis of Discourse Structures in EFL Learners' Oral & Written Narratives. **International Journal of Linguistics**, 3:1.
- Tye, M. C., Amato, S. L., Honts, C. R., Kevitt, M. K., & Peters, D. (1999). The willingness of children to lie & the assessment of credibility in an ecologically relevant laboratory setting. **Applied Developmental Science**, 3, 92-109.
- Ulatowska, J. (2013). Indicators of deception in different lie scenarios. **Annals of Psychology**, 16, 127-146.
- Vrij, Aldert. (2000). **Detecting Lies & Deceit: The psychology of lying & the implications for professional practice**. Chichester: John Wiley & Sons.
- Vrji, Aldert. (2008). **Detecting lies & deceit**. Chichester, UK: John Wiley& Sons,

- Ltd. (Original work published 1985)
- Vrij, A., Akehurst, L., Soukara, S., & Bull, R. (2004). Detecting deceit via analyses of verbal & nonverbal behavior in children & adults. **Human Communication Research**, 30, 8–41.
- Vrij, A., & Winkel, F. (1991). Cultural patterns in Dutch & Surinam nonverbal behavior: An analysis of simulated police/citizen encounters. **Journal of Nonverbal Behavior**, 14, 169–184.
- Vrij, A., Edward, K., Roberts, K. P., & Bull, R. (2000). Detecting deceit via analysis of verbal & nonverbal behavior. **Journal of Nonverbal Behavior**, 24, 239–264.
- Vrij, A., Edward, K., & Bull, R. (2001). People's insight into their own behavior & speech content while lying. **British Journal of Psychology**, 92, 373–389.
- Vrij, A., Fisher, R., Mann, S. & Leal, S. (2006). Detecting deception by manipulating cognitive load. **Trends in Cognitive Science**, 10(4), 141–142.
- Vrij, A. & Granhag, P. A. (2012). Eliciting cues to deception & truth: What matters are the questions asked. **Journal of Applied Research in Memory & Cognition**, 1(2):110–117.
- Vrij, A., Jundi, S., Hope, L., Hillman, J., Gahr, E., Leal, S., et al. (2012). Collective interviewing of suspects. **Journal of Applied Research in Memory & Cognition**, 1(1), 41–44.
- Vrij, A., & Mann, Samantha. (2001). Telling & detecting lies in a high-stake situation: The case of a convicted murderer. **Applied Cognitive Psychology** 15, 187–203.
- Wade, K. A., & Garry, M. (2005). Strategies for verifying false autobiographical memories. **American Journal of Psychology**, 118, 587–602.
- Wade, K.A., Garry, M., Nash, R.A. et al. (2010). Anchoring effects in the development of false childhood memories. **Psychonomic Bulletin & Review**, 17: 66.
- Wade, K. A., Garry, M., Read, J. D., & Lindsay, D. S. (2002). A picture is worth a

- thous& lies: Using false photographs to create false childhood memories. **Psychonomic Bulletin & Review**, 9, 597–603.
- Walczyk J. J., Griffith D. A., Yates R., Visconte S. R., Simoneaux B., Harris L. L. (2012). Lie detection by inducing cognitive load: eye movements & other cues to the false answers of false answers of “witnesses” to crimes. **Criminal Justice & Behavior**. 39, 887–909.
- Walters, S.B. (2000). **The Truth About Lying: How to Spot a Lie & Protect Yourself from Deception**. Chicaco: Sourcebook.
- Weiner, M. & Mehrabian, A. (1968). **Language within Language: Immediacy, a Channel in Verbal Communication**. New York: Appleton Century Crofts.
- Werth, P. (1999). **Text worlds: Representing Conceptual Space in discourse**. London: Longman.
- Wong, K. F., Li, W., Xu, R., & Zhang, Z. (2009). **Introduction to Chinese Natural Language Processing**. Morgan & Claypool Publishers.
- Zhou, L., Burgoon, J.K., Twitchell, D.P., Qin, T. & Nunamaker, Jr., J.F. (2004a) A comparison of classification methods for predicting deception in computer-mediated communication. **Journal of Management Information Systems**, 20(4), 139-165.
- Zhou, L., Burgoon, J.K., Nunamaker Jr, J.F. & Twitchell, D. (2004b). Automating linguisticbased cues for detecting deception in text-based asynchronous computer-mediated communication, **Group Decisions & Negotiation**, 13, 81-106.
- Zuckerman, M., Koestner, R., & Driver, R. (1981). Beliefs about cues associated with deception. **Journal of Nonverbal Behavior**, 6, 105–114.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามการใช้คำแสดงความมั่นใจในภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเป็นจริงและในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง
2. อายุ ☐ 1) ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 2) 21 - 40 ปี
☐ 4) 41 - 60 ปี ☐ 6) 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ 1) ปริญญาตรี ☐ 2) สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 การประเมินความมั่นใจของผู้อ่านเมื่อได้รับสารต่อไปนี้

ประโยค	ระดับความมั่นใจ				
	ไม่มั่นใจเลย	ไม่มั่นใจ	เฉยๆ	มั่นใจ	มั่นใจมาก
1. มันเหมือนเป็นปัญหาครอบครัว					
2. มันเป็นปัญหาครอบครัว					
3. ผู้หญิงคนหนึ่งเนี่ย นั่งอยู่เหมือนเป็นโตะกินข้าว					
4. ผู้หญิงคนหนึ่งเนี่ย นั่งอยู่ที่โตะกินข้าว					

ประโยค	ระดับความมั่นใจ				
	ไม่มั่นใจ เลย	ไม่ มั่นใจ	เฉยๆ	มั่นใจ	มั่นใจ มาก
5. แฟนก็ตอบว่าแบบเป็นแค่เพื่อน กัน					
6. แฟนก็ตอบว่าเป็นแค่เพื่อนกัน					
7. แบบผู้ชายก็ผลักผู้หญิง					
8. ผู้ชายก็ผลักผู้หญิง					
9. น่าจะมีคนอยู่ในคอนโดของสอง คนนี้					
10. มีคนอยู่ในคอนโดของสองคนนี้					
11. ผู้หญิงล้มลงนอนเลือดไหล น่าจะตาย					
12. ผู้หญิงล้มลงนอนเลือดไหลตาย					
13. เครื่องนุ่งห่มไม่ใช่สื่อมวลชน รายแรก					
14. เครื่องนุ่งห่มไม่ใช่สื่อมวลชนราย แรก					
15. โครงสร้างชนชั้นยังคงเป็นแบบ ทุนนิยม					
16. โครงสร้างชนชั้นยังเป็นแบบทุน นิยม					
17. เค้ามียปากเสียงกัน อาจจะเป็น เรื่องเพื่อน					
18. เค้ามียปากเสียงกันเป็นเรื่อง เพื่อน					
19. เค้าวอาจจะอยากฆ่าผู้หญิงอยู่ แล้ว					

20. เค้าวอยากฆ่าผู้หญิงอยู่แล้ว					
21. คิดว่าผู้ชายโกหก					
22. ผู้ชายโกหก					
23. เป็นของแหลม คิดว่าจะเอามา แทงผู้ชาย					
24. เป็นของแหลม จะเอามาแทง ผู้ชาย					
25. เค้าว่าในมือถือเป็นไลน์เข้า					
26. ในมือถือเป็นไลน์เข้า					
27. เค้าว่า ทั้งคู่มีปัญหาความหึง หวง					
28. ทั้งคู่มีปัญหาความหึงหวง					
29. คาดว่าเป็นคู่สามีภรรยากัน แหละ					
30. เป็นคู่สามีภรรยากันแหละ					
31. คาดว่าผู้ชายมีกิ๊กมีอะไรอีก คนนึง					
32. ผู้ชายมีกิ๊กมีอะไรอีกคนนึง					
33. ประมาณว่า ผู้ชายเค้ามีคนใหม่					
34. ผู้ชายเค้ามีคนใหม่					
35. ประมาณว่าพี่ผู้ชายคนนี้จะ มีเพื่อนผู้หญิงคนนึงอยู่แล้ว					
36. พี่ผู้ชายคนนี้จะจะมีเพื่อนผู้หญิง คนนึง อยู่แล้ว					
37. เค้าก็พูดว่าทำไมทำแบบนี้ ประมาณนี้					
38. เค้าก็พูดว่าทำไมทำแบบนี้					
39. ผู้ชายเค้ามีคนใหม่ อะไร					

ประมาณนี้					
40. ผู้ชายเค้ามียคนใหม่					
41. มีเสียงของตกอะไรอย่างนี้					
42. มีเสียงของตก					
43. ผู้ชายก็บอกเพื่อนไงครับ อะไรอย่างนี้					
44. ผู้ชายก็บอกเพื่อนไงครับ					
45. ผู้หญิงล้มไปกระแทกตุ้ม					
46. ผู้หญิงล้มไปกระแทกตุ้ม					
47. คือดื่นเพราะได้ยินเสียงโทรศัพท์มั้ง					
48. คือดื่นเพราะได้ยินเสียงโทรศัพท์					
49. เขาชอบไปร้านกาแฟใช่ปะ					
50. เขาชอบไปร้านกาแฟ					
51. พอดีนมาก็เจอโทรศัพท์ใช่ปะ					
52. พอดีนมาก็เจอโทรศัพท์					
53. ของบนนั้น อะไรซักอย่าง ตกลงมาแตก					
54. ของบนนั้น ตกลงมาแตก					
55. ผู้หญิงเพิ่งเห็นหลักฐานอะไรซักอย่างจากโทรศัพท์					
56. ผู้หญิงเพิ่งเห็นหลักฐานจากโทรศัพท์					
57. เนี่ย ผู้หญิงคนหนึ่งเนี่ย นั่งร้องไห้หนักมาก					
58. ผู้หญิงคนหนึ่ง นั่งร้องไห้หนักมาก					

59. ผู้หญิงนี้ไม่เชื่อใจผู้ชายว่าแค่เพื่อนแน่นอน					
60. ผู้หญิงนี้ไม่เชื่อใจผู้ชายว่าแค่เพื่อน					
61. มีของหล่นแตกแน่นอน					
62. มีของหล่นแตก					
63. เป็นเรื่องเดิมๆแน่นอนไม่จู้จี้มันไม่พูดอีก					
64. เป็นเรื่องเดิมๆไม่จู้จี้มันไม่พูดอีก					
65. มันต้องมีเรื่องราวมาก่อนหน้านี้แล้ว					
66. มันมีเรื่องราวมาก่อนหน้านี้แล้ว					
67. สามีกี่เลยต้องป้องกันตัว					
68. สามีกี่เลยป้องกันตัว					

ภาคผนวก ข

ตารางค่าทางสถิติทั่วไปแสดงการปรากฏใช้คำในประเภททางไวยากรณ์ต่างๆของคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

ประเภทของคำ	คำให้การ	จำนวน	ความถี่ต่ำสุด	ความถี่สูงสุด	ความถี่เฉลี่ย	SD
คำทั้งหมด	จริง	60	68	242	120.77	37.86
	เท็จ	60	45	285	100.27	46.96
คำนาม	จริง	60	16	57	27.58	7.89
	เท็จ	60	14	54	23.12	8.42
คำกริยา	จริง	60	21	78	44.48	12.14
	เท็จ	60	25	97	41.38	15.84
คำสรรพนาม	จริง	60	1	14	4.73	2.72
	เท็จ	60	0	31	5.45	4.70
คำคุณศัพท์	จริง	60	0	8	0.87	1.32
	เท็จ	60	0	6	1.60	1.51
คำวิเศษณ์	จริง	60	7	34	15.40	6.20
	เท็จ	60	4	41	11.73	7.19
คำสันธาน	จริง	60	0	5	1.37	1.26
	เท็จ	60	0	6	2.03	1.44
คำบุพบท	จริง	60	1	15	5.55	3.12
	เท็จ	60	1	24	6.55	4.22
คำปริมาณ	จริง	60	0	5	0.98	1.14
	เท็จ	60	0	2	0.18	0.47
คำอนุภาค	จริง	60	0	19	5.22	5.06
	เท็จ	60	0	5	1.80	1.49

ตารางค่าทางสถิติทั่วไปแสดงการปรากฏใช้คำในประเภททางจิตวิทยาต่างๆของคำให้การจริงและคำให้การเท็จ

คำ/ประเภทของคำ	คำให้การ	N	Min.	Max.	Mean	S.D.
คำทั้งหมด	จริง	60	68	242	120.77	37.86
	เท็จ	60	45	285	100.27	46.96
คำแสดงอาการ	จริง	60	18	51	31.72	7.84
	เท็จ	60	11	53	25.45	9.68
คำไม่แสดงอาการ	จริง	60	2	25	11.60	4.72
	เท็จ	60	6	43	15.50	7.14
คำแสดงผัสสาธรรมณ์	จริง	60	0	4	0.75	1.08
	เท็จ	60	0	6	1.40	1.37
คำแสดงอารมณ์เชิงลบ	จริง	60	0	7	1.97	1.51
	เท็จ	60	1	16	7.92	3.15
คำแสดงอารมณ์เชิงบวก	จริง	60	0	2	0.22	0.52
	เท็จ	60	0	6	1.27	1.42
คำแสดงความลังเลไม่มั่นใจ	จริง	60	0	10	3.53	2.40
	เท็จ	60	0	14	2.17	3.12
คำแสดงเหตุและผล	จริง	60	0	2	0.18	0.47
	เท็จ	60	0	3	0.30	0.65
คำแสดงการชี้เฉพาะ	จริง	60	0	9	3.20	2.22
	เท็จ	60	0	10	2.03	2.22
คำที่แสดงการรับรู้ทางประสาทสัมผัส	จริง	60	0	8	2.63	1.83
	เท็จ	60	0	16	3.73	3.40
คำแสดงการหยั่งรู้สะท้อนทัศนคติ	จริง	60	0	4	1.20	1.05
	เท็จ	60	0	9	3.15	2.02
คำแสดงความคลาดเคลื่อน	จริง	60	0	12	1.98	2.03
	เท็จ	60	0	3	0.42	0.74
คำเชื่อมสัมพันธ์สารหรือเชื่อมความ	จริง	60	1	16	6.73	3.72
	เท็จ	60	1	35	7.00	5.64
คำแสดงความจำแนกเฉพาะ	จริง	59	0	5	1.08	1.05

	เท็จ	60	0	5	1.15	1.02
ค่าแสดงการรวม	จริง	60	0	0	0.00	0.00
	เท็จ	60	0	0	0.00	0.00
ค่าแสดงการห้าม	จริง	60	0	0	0.00	0.00
	เท็จ	60	0	2	0.12	0.42

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวภทณิดา โสตาบัน เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 5 มิถุนายน 2530 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี จากนั้นศึกษาต่อที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2549 เป็นนิสิตในโครงการสู่ความเป็นเลิศด้านภาษาไทย และวรรณคดีไทย (โครงการช้างเผือกภาษาไทย) รุ่นที่ 14 สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาระดับ 1 วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาศาสตร์ แล้วเข้าศึกษาต่อที่ภาควิชาภาษาศาสตร์ในปีการศึกษา 2553 และผ่านการสอบวัดคุณสมบัติขั้นสูงเพื่อเปลี่ยนระดับเข้าสู่หลักสูตรอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตในเวลาต่อมา รวมทั้งได้ผ่านการสอบคัดเลือกเป็นนักเรียนทุนเรียนดุษฎีบัณฑิตและสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ประจำปี 2553-2554 โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา